

รายงานการประชุมใหญ่สามัญผู้ถือหุ้นบริษัท การบินไทย จำกัด (มหาชน) ประจำปี 2559

วันศุกร์ที่ 22 เมษายน 2559

ณ ห้องประชุมชัยพฤกษ์ หอประชุมกองทัพอากาศ (อาคารทองใหญ่)

ถนนพหลโยธิน เขตสายไหม กรุงเทพมหานคร

ผู้มาประชุม

1. กระทรวงการคลัง (โดย นายพิทย อุทัยสง ผู้รับมอบฉันทะ)	ถือหุ้น	1,113,931,061	หุ้น
2. ผู้ถือหุ้นรายอื่นๆ จำนวน 3,326 ราย	ถือหุ้น	481,558,662	หุ้น
รวมผู้ถือหุ้นมาลงทะเบียนเข้าร่วมประชุม จำนวน 3,327 ราย	ถือหุ้นทั้งสิ้น	1,595,489,723	หุ้น

เริ่มประชุมเวลา 13.44 น.

พลอากาศเอก ตริทศ สนแจ้ง รองประธานกรรมการบริษัทฯ กรรมการอิสระ และประธานกรรมการธรรมาภิบาลและส่งเสริมกิจการเพื่อสังคม ทำหน้าที่เป็นประธานในที่ประชุมในช่วงต้นของการประชุม แทน นายอารีพงศ์ ภูษอุม ประธานกรรมการบริษัทฯ (“ประธาน”) ได้กล่าวเปิดประชุมตามที่พลเรือเอก บรรณวิทย์ เก่งเรียน และนายธรรมนุญ จุลมณีโชติ ผู้ถือหุ้น ได้ให้ดำเนินการประชุมตามมาตรา 104 แห่งพระราชบัญญัติบริษัทมหาชนจำกัด พ.ศ. 2535 และหลังจากนั้น นายอารีพงศ์ ภูษอุม ทำหน้าที่ประธานในที่ประชุม โดยมีกรรมการชุดต่างๆ รวมทั้งฝ่ายบริหารเข้าร่วมประชุม คือ

กรรมการและคณะกรรมาการชุดต่างๆ

1. นายอารีพงศ์ ภูษอุม	ประธานกรรมการ และกรรมการอิสระ
2. พลอากาศเอก ตริทศ สนแจ้ง	รองประธานกรรมการ กรรมการอิสระและประธานกรรมการธรรมาภิบาลและส่งเสริมกิจการเพื่อสังคม
3. นายคณิศ แสงสุพรรณ	กรรมการอิสระ และประธานกรรมการบริหาร
4. พลตำรวจเอก จักรทิพย์ ชัยจินดา	กรรมการ
5. นายดำริ ดันชีวะวงศ์	กรรมการอิสระ
6. นายพีระพล ถาวรสุภเจริญ	กรรมการ
7. พลเอก ขาดอุดม ติตตะศิริ	กรรมการอิสระและกรรมการตรวจสอบ
8. นายรัฐพล ภัคดีภูมิ	กรรมการอิสระและกรรมการตรวจสอบ
9. นายวีระวงศ์ จิตต์มิตรรภาพ	กรรมการอิสระ และประธานกรรมการตรวจสอบ
10. นายสมเกียรติ ศิริชาติไชย	กรรมการอิสระและกรรมการตรวจสอบ
11. พลอากาศเอก หม่อมหลวง สุปรีชา กมลลาคนี	กรรมการอิสระและประธานกรรมการบริหารความเสี่ยง
12. นายจรัมพร โชติกเสถียร	กรรมการ และกรรมการผู้อำนวยการใหญ่

ฝ่ายบริหารบริษัทฯ

1. นายจรัมพร โชติกเสถียร กรรมการผู้อำนวยการใหญ่
2. เรืออากาศเอก มนต์รี จำเรียง รองกรรมการผู้อำนวยการใหญ่สายกลยุทธ์องค์กรและพัฒนาอย่างยั่งยืน
3. นายธีรพล โชติชนาภิบาล รองกรรมการผู้อำนวยการใหญ่สายการพาณิชย์
4. นายดนุช บุญนาค ที่ปรึกษากรรมการผู้อำนวยการใหญ่
5. นายนิรุฒ มณีพันธ์ ที่ปรึกษากรรมการผู้อำนวยการใหญ่
6. เรืออากาศโท เฉลิมพล อินทรวงศ์ รองกรรมการผู้อำนวยการใหญ่ฝ่ายช่าง
7. เรืออากาศเอก กนก ทองเผือก รองกรรมการผู้อำนวยการใหญ่สายทรัพยากรบุคคลและกำกับกิจกรรมองค์กร และรักษาการผู้อำนวยการใหญ่ฝ่ายกฎหมาย
8. นายณรงค์ชัย ว่องธนะวิโมกษ์ รองกรรมการผู้อำนวยการใหญ่สายการเงินและการบัญชี
9. นางอุษณีย์ แสงสิงแก้ว รองกรรมการผู้อำนวยการใหญ่หน่วยธุรกิจบริการการบิน และรักษาการ กรรมการผู้จัดการฝ่ายบริการลูกค้าภาคพื้น
10. นาวาอากาศตรี ภูริตศรีวัฒน์ รองกรรมการผู้อำนวยการใหญ่สายปฏิบัติการ
11. นายพิเชษฐ เวียงวิเศษ รองผู้อำนวยการใหญ่ฝ่ายบริหารความเสี่ยง
12. นายวรเนติ หล้าพระบาง ผู้อำนวยการใหญ่สังกัดสำนักงานกรรมการผู้อำนวยการใหญ่ และรักษาการ กรรมการผู้จัดการบริษัท ไทยสมายล์แอร์เวย์ จำกัด
13. นายกฤตพล ฉันทฤธานนท์ ผู้อำนวยการใหญ่ฝ่ายสนับสนุนการบริการธุรกิจการบิน และรักษาการ ผู้อำนวยการใหญ่ฝ่ายพันธมิตรการบินและกลยุทธ์การพาณิชย์
14. นางสุวิมล บัวเลิศ ผู้อำนวยการใหญ่ สำนักเลขานุการบริษัทฯ
15. นางเพชรพริ้ง สารสิน ผู้อำนวยการใหญ่ฝ่ายภาพลักษณ์และสื่อสารองค์กร
16. นายวิโรจน์ ศิริไพรัช รักษาการผู้อำนวยการใหญ่ฝ่ายบริหารรายได้และบริการการพาณิชย์
17. นายชาย เอี่ยมศิริ ผู้อำนวยการใหญ่ฝ่ายธุรกิจปิโตรเลียม ประกันภัย และสิ่งแวดล้อมการบิน
18. นายสมนึก อ่างธรรมวงศ์ ผู้อำนวยการใหญ่สำนักงานการตรวจสอบภายใน
19. เรืออากาศโท สมบุญ ลิ้มวัฒนพงศ์ ผู้อำนวยการใหญ่ฝ่ายซ่อมใหญ่
20. นางวรางคณา ลือโรจน์วงศ์ กรรมการผู้จัดการฝ่ายครัวการบิน
21. เรืออากาศตรี พนม โชติช่วง ผู้อำนวยการใหญ่ฝ่ายสนับสนุนงานซ่อมบำรุงอากาศยาน
22. เรืออากาศโท เอกชัย กลิ่นมาหอม ผู้อำนวยการใหญ่ฝ่ายซ่อมบำรุงอากาศยาน
23. นาวาอากาศตรี พงษ์ธร เทพกาญจนา ผู้อำนวยการใหญ่ฝ่ายพัฒนาทรัพยากรการบิน
24. นายเกรียงศักดิ์ ศักดิ์เรืองงาม กรรมการผู้จัดการฝ่ายบริการอุปกรณภาคพื้น
25. นายดำรงชัย แสงวงเจริญ กรรมการผู้จัดการฝ่ายการพาณิชย์สินค้าและไปรษณีย์ภัณฑ์
26. นายชัยยง รัตนาไพศาลสุข ผู้อำนวยการใหญ่ฝ่ายบริหารเครือข่ายเส้นทางบินและฝูงบิน
27. นางปราวณี จันทระเดิด ผู้อำนวยการใหญ่ฝ่ายพัฒนาธุรกิจและกลยุทธ์องค์กร
28. นางสาวสมพร โชติกรณนุรักษ์ ผู้อำนวยการใหญ่ฝ่ายบริการบนเครื่องบิน
29. นายอริชัย นุ่มลมุล ผู้อำนวยการใหญ่ฝ่ายบัญชีการเงิน
30. นางสาวปิยาณี สังข์ทอง ผู้อำนวยการใหญ่สังกัดสำนักงานกรรมการผู้อำนวยการใหญ่สายการเงินและการบัญชี และรักษาการผู้อำนวยการใหญ่ฝ่ายบัญชีบริหารและข้อมูล

31. นางปรีชา จุลกะรัตน์ ผู้อำนวยการสังกัดสำนักงานรองกรรมการผู้อำนวยการใหญ่สายการพาณิชย์ และ
รักษาการผู้อำนวยการใหญ่ฝ่ายการพาณิชย์ดิจิทัลและการตลาดรายได้เสริมองค์กร

ผู้แทนสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน ซึ่งเป็นผู้สอบบัญชีของบริษัทฯ ทำหน้าที่สังเกตการณ์การนับคะแนนเสียง

1. นางณิพาพร ปันยานนท์ ผู้อำนวยการสำนักตรวจสอบการเงินที่ 4
2. นางสาวบรรลูน ศิริสิงห์สังข์ นักวิชาการตรวจเงินแผ่นดินชำนาญการพิเศษ
3. นางสาวพัทธมน พุทธสีมา นักวิชาการตรวจเงินแผ่นดินชำนาญการ

อาสาสมัครจากผู้ถือหุ้น ทำหน้าที่กรรมการตรวจนับคะแนน

1. นางสาวชลธร ภูสุนทรศรี ผู้รับมอบฉันทะ
2. นายณัฐพัชร วงษ์ศิริ ผู้รับมอบฉันทะ
3. นางสาวกฤติยา วุฒิหิรัญปริดา ผู้รับมอบฉันทะ
4. นายธงชัย พงศาพลรัตน์ ผู้รับมอบฉันทะ

นางสุวิมล บัวเลิศ ผู้อำนวยการใหญ่สำนักเลขานุการบริษัทฯ กล่าวขอภัยในความล่าช้าในการเปิดประชุม และแจ้งต่อที่ประชุมว่า เนื่องจากประธานติดภารกิจโดยมิได้คาดหมายและอยู่ระหว่างการเดินทางมาเข้าร่วมประชุม ดังนั้น โดยอาศัยข้อบังคับของบริษัทฯ ข้อ 35 ซึ่งกำหนดว่า "...ในกรณีที่ประธานกรรมการไม่อยู่ในที่ประชุมหรือไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ ถ้ามีรองประธานกรรมการ ให้รองประธานกรรมการเป็นประธาน..." ดังนั้น พลอากาศเอก ตริทศ สนแจ้ง รองประธานกรรมการบริษัทฯ จะทำหน้าที่เป็นประธานในช่วงต้นของการประชุม และกล่าวเรียนเชิญกรรมการและฝ่ายบริหารเข้าร่วมการประชุม

พลอากาศเอก ตริทศ สนแจ้ง รองประธานกรรมการ กรรมการอิสระ และประธานกรรมการธรรมาภิบาลและส่งเสริมกิจการเพื่อสังคม ทำหน้าที่ประธานแทน นายอาร์พงค์ ภูซุ่ม กล่าวต้อนรับผู้ถือหุ้นที่เข้าร่วมการประชุมใหญ่สามัญผู้ถือหุ้นของบริษัทฯ ประจำปี 2559 และกล่าวขอบคุณผู้ถือหุ้นที่ได้กรุณาสละเวลามาร่วมประชุมในวันนี้ ซึ่งในการจัดประชุมสามัญประจำปีผู้ถือหุ้นตามข้อบังคับของบริษัทฯ ข้อ 34 ระบุไว้ว่า ในการประชุมผู้ถือหุ้นต้องมีผู้ถือหุ้นและผู้รับมอบฉันทะจากผู้ถือหุ้นมาประชุมไม่น้อยกว่า 25 คน หรือมีผู้ถือหุ้นและผู้รับมอบฉันทะจากผู้ถือหุ้นมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนผู้ถือหุ้นทั้งหมด และต้องมีหุ้นนับรวมกันได้ไม่น้อยกว่า 1 ใน 3 ของจำนวนหุ้นที่จำหน่ายได้ทั้งหมดจึงจะเป็นองค์ประชุม โดย ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2558 บริษัทฯ มีทุนจดทะเบียนจำนวน 26,989,009,500 บาท แบ่งออกเป็นหุ้นสามัญจำนวน 2,698,900,950 หุ้น มูลค่าหุ้นละ 10 บาท โดยมีทุนจดทะเบียนชำระแล้วเป็นจำนวน 2,182,771,917 หุ้น มูลค่าหุ้นละ 10 บาท รวมมูลค่า 21,827,719,170 บาท ขณะนี้มีผู้ถือหุ้นลงทะเบียนเพื่อเข้าร่วมประชุมด้วยตนเอง และรับมอบฉันทะรวมจำนวนทั้งสิ้น 1,568 คน คิดเป็นจำนวนหุ้นทั้งสิ้น 1,538,307,641 หุ้น หรือคิดเป็นร้อยละ 70.4750 ของจำนวนผู้ถือหุ้นทั้งหมด ครบเป็นองค์ประชุมตามข้อบังคับของบริษัทฯ จึงกล่าวเปิดการประชุมพร้อมทั้งมอบหมายให้ นางสุวิมล บัวเลิศ ผู้อำนวยการใหญ่สำนักเลขานุการบริษัทฯ และฝ่ายบริหารที่เข้าร่วมประชุม

นางสุวิมล บัวเลิศ ผู้อำนวยการใหญ่สำนักเลขานุการบริษัทฯ กล่าวแนะนำกรรมการ ประธานคณะกรรมการชุดต่างๆ และฝ่ายบริหารที่เข้าร่วมประชุมต่อที่ประชุมผู้ถือหุ้น จากนั้นขอให้ พลอากาศเอก ตริทศ สนแจ้ง รองประธานกรรมการ กรรมการอิสระ และประธานกรรมการธรรมาภิบาลและส่งเสริมกิจการเพื่อสังคม ดำเนินการประชุมต่อไป

พลอากาศเอก ตริทศ สนแจ้ง รองประธานกรรมการ กรรมการอิสระ และประธานกรรมการธรรมาภิบาลและส่งเสริมกิจการเพื่อสังคม แจ้งต่อที่ประชุมว่า สำหรับการประชุมครั้งนี้ บริษัทฯ ได้มอบหมายให้บริษัท สำนักกฎหมายสากล สยามพีริเมียร์ จำกัด เป็นที่ปรึกษากฎหมาย เพื่อดูแลและให้คำปรึกษาในการดำเนินการประชุมให้เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด โดยแนะนำที่ปรึกษากฎหมายจากบริษัท สำนักกฎหมายสากล สยามพีริเมียร์ จำกัด คือ นางสาวลินดา ไอสถาวรนนท์

นายมนต์ชัย วาปรีทวีสุข ผู้ถือหุ้นและผู้รับมอบฉันทะ กล่าวแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการแจ้งจำนวนผู้ถือหุ้นที่เข้าร่วมประชุมว่า จำนวนผู้ถือหุ้นน่าจะมีความคลาดเคลื่อน เนื่องจากห้องประชุมนี้น่าจะบรรจุผู้เข้าร่วมประชุมได้ไม่เกิน 850 คน ดังนั้น ตามที่มีการแจ้งว่า มีผู้ถือหุ้นเข้าร่วมประชุมจำนวน 1,568 คนนั้น บริษัทฯ ควรแก้ไขการบันทึกโดยแจ้งเป็นจำนวนผู้ถือหุ้นที่มาลงทะเบียนแทน

พลอากาศเอก ตริทศ สนแจ้ง รองประธานกรรมการ กรรมการอิสระ และประธานกรรมการธรรมาภิบาลและส่งเสริมกิจการเพื่อสังคม ชี้แจงว่า จำนวนผู้ถือหุ้น 1,568 คน เป็นจำนวนผู้ถือหุ้นที่มาลงทะเบียน ตามที่ปรากฏอยู่บนจอในห้องประชุม จากนั้นขอให้ นายจรัมพร โชติกเสถียร กรรมการผู้อำนวยการใหญ่ กล่าวแนะนำฝ่ายบริหารบริษัทฯ ที่เข้าร่วมประชุม

นายจรัมพร โชติกเสถียร กรรมการผู้อำนวยการใหญ่ กล่าวแนะนำฝ่ายบริหาร

พลอากาศเอก ตริทศ สนแจ้ง รองประธานกรรมการ กรรมการอิสระ และประธานกรรมการธรรมาภิบาลและส่งเสริมกิจการเพื่อสังคม ชี้แจงก่อนเข้าสู่วาระการประชุมเกี่ยวกับข้อบังคับการดำเนินการประชุมว่า ในการประชุมผู้ถือหุ้นนั้น มีข้อบังคับกำหนดไว้ในเรื่องการประชุมว่า จะต้องดำเนินการไปตามระเบียบวาระที่กำหนดไว้ สำหรับการประชุมวาระใดที่จะต้องออกเสียงลงมติเพื่อการปฏิบัติที่ถูกต้อง และเพื่อให้ผู้ถือหุ้นทราบถึงวิธีปฏิบัติในการลงคะแนนเสียง และการนับคะแนนเสียงในวาระต่างๆ ขอมอบหมายให้ นางสุวิมล บัวเลิศ ผู้อำนวยการใหญ่สำนักเลขานุการบริษัทฯ ทำหน้าที่เลขานุการการประชุม เป็นผู้ชี้แจงให้ผู้ถือหุ้นทราบถึงวิธีปฏิบัติในการลงคะแนนเสียงและการนับคะแนนเสียงในวาระต่างๆ ต่อไป

นางสุวิมล บัวเลิศ ผู้อำนวยการใหญ่สำนักเลขานุการบริษัทฯ แจ้งต่อที่ประชุมว่า ในการประชุมใหญ่สามัญผู้ถือหุ้นประจำปี 2559 นี้ เพื่อเป็นการส่งเสริมการกำกับดูแลกิจการที่ดีเกี่ยวกับการดูแลสิทธิและความเท่าเทียมกันของผู้ถือหุ้น บริษัทฯ ได้เปิดโอกาสให้ผู้ถือหุ้นเสนอเรื่องเพื่อพิจารณาบรรจุเป็นระเบียบวาระการประชุม และให้เสนอชื่อบุคคลที่มีคุณสมบัติเหมาะสม เพื่อรับการพิจารณาเลือกตั้งเป็นกรรมการบริษัทฯ ในการประชุมใหญ่สามัญผู้ถือหุ้นประจำปี 2559 เป็นการล่วงหน้าโดยมีรายละเอียด หลักเกณฑ์ และวิธีการตามที่ได้เปิดเผยบนเว็บไซต์ของบริษัทฯ ที่ www.thaiairways.com ตั้งแต่วันที่ 17 กันยายน 2558 ถึงวันที่ 31 ธันวาคม 2558 แต่ไม่มีผู้ถือหุ้นรายใดเสนอระเบียบวาระการประชุมเข้ามายังบริษัทฯ และปรากฏข้อเท็จจริงว่าผู้ถือหุ้นที่ได้เสนอชื่อบุคคลเพื่อรับการพิจารณาเลือกตั้งเป็นกรรมการบริษัทฯ มีคุณสมบัติไม่ตรงตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดเนื่องจากถือหุ้นในบริษัทฯ จนถึงวันที่เสนอชื่อกรรมการเป็นเวลาไม่ถึง 1 ปี ดังนั้น การประชุมใหญ่สามัญผู้ถือหุ้นประจำปี 2559 ในครั้งนี้ จึงมีระเบียบวาระการประชุมรวมทั้งสิ้น 9 วาระ ดังมีรายละเอียดตามหนังสือเชิญประชุมที่ได้ นำเสนอต่อผู้ถือหุ้นทุกท่านล่วงหน้าแล้ว โดยก่อนจะพิจารณาเรื่องต่างๆ ตามระเบียบวาระ ตนขอแจ้งให้ผู้ถือหุ้นทราบถึงข้อบังคับในการประชุม รายละเอียดดังนี้

ข้อบังคับในการประชุม

ข้อบังคับของบริษัทฯ ข้อ 36 ระบุไว้ว่า “ประธานในที่ประชุมผู้ถือหุ้นมีหน้าที่ควบคุมการประชุมให้เป็นไปตามข้อบังคับของบริษัทฯ ด้วยการประชุม โดยดำเนินการประชุมให้เป็นไปตามลำดับระเบียบวาระที่กำหนดไว้ในหนังสือนัดประชุม เว้นแต่ที่ประชุม

จะมีมติให้เปลี่ยนลำดับระเบียบวาระด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่า 2 ใน 3 ของจำนวนผู้ถือหุ้นซึ่งมาประชุม” และเพื่อให้การประชุมเป็นไปอย่างราบรื่น และปราศจากสิ่งรบกวนบริษัท ขอความร่วมมือจากผู้ถือหุ้นทุกท่านที่เข้าร่วมประชุมโดยใช้โทรศัพท์ และเครื่องมือสื่อสารทุกชนิดและงดบันทึกภาพและเสียงในระหว่างการประชุมนี้

การอภิปราย

ผู้ใดประสงค์จะกล่าวด้วยคำต่อที่ประชุมให้ยื่นรอกหลังไมโครโฟนที่บริษัท จัดเตรียมไว้ให้ เมื่อประธานในที่ประชุมอนุญาตแล้ว ขอให้แจ้ง

- ชื่อ / ชื่อสกุลของผู้อภิปราย
- สถานะเป็นผู้ถือหุ้นหรือผู้รับมอบฉันทะ
- แล้วจึงอภิปรายในเนื้อหาตามวาระ

หากมีผู้ถือหุ้นประสงค์จะกล่าวด้วยคำมากกว่า 1 ท่าน ขอให้ผู้ถือหุ้นที่ประสงค์จะกล่าวด้วยคำท่านที่เหลือยื่นรอกหลังไมโครโฟนที่จัดเตรียมไว้เพื่อรอให้ประธานในที่ประชุมอนุญาตต่อไปภายหลังจากที่ผู้ถือหุ้นท่านก่อนหน้ากล่าวด้วยคำจบ โดยประธานในที่ประชุมจะให้โอกาสผู้ถือหุ้นที่ยังมิได้ซักถามหรือแสดงความคิดเห็นก่อน การอภิปรายจะต้องอยู่ในประเด็น หรือเกี่ยวกับประเด็นที่กำลังปรึกษากันอยู่ และต้องไม่ฟุ้งเฟ้อ วนเวียน ซ้ำซาก ในการอภิปราย ขอให้ท่านอภิปรายด้วยความสุภาพ ผู้อภิปรายควรหลีกเลี่ยงการกล่าวด้วยคำที่อาจมีลักษณะความผิดทางอาญา หรือละเมิดสิทธิทางแพ่งต่อบุคคลอื่น และเพื่อเป็นการควบคุมเวลาการประชุมให้เหมาะสม ประธานอาจจำกัดจำนวนคำถามของผู้ถือหุ้นในการอภิปรายในแต่ละระเบียบวาระได้ตามความจำเป็น

การออกเสียงลงคะแนน

เพื่อให้การประชุมเป็นไปโดยกระชับ และไม่เป็นการรบกวนเวลาของท่านผู้ถือหุ้น บริษัทฯ ขอกำหนดวิธีการออกเสียงลงคะแนน ดังนี้

หากมีผู้ใดไม่ให้ความเห็นชอบ หรือคัดค้านเสียง ประธานจะขอให้ผู้ถือหุ้น และผู้รับมอบฉันทะส่งบัตรลงคะแนนที่ระบุการออกเสียงดังกล่าวให้แก่เจ้าหน้าที่ของบริษัทฯ ส่วนผู้ถือหุ้นและผู้รับมอบฉันทะท่านใดที่ไม่ส่งบัตรลงคะแนนให้แก่เจ้าหน้าที่ของบริษัทฯ บริษัทฯ จะถือว่าท่านให้ความเห็นชอบในวาระนั้นๆ ยกเว้นวาระที่ 8 ซึ่งบริษัทฯ จะขอเรียกเก็บบัตรลงคะแนนทุกกรณี

ทั้งนี้ เมื่อประธานได้แจ้งปิดการรับบัตรลงคะแนนในแต่ละวาระแล้ว บริษัทฯ จะถือว่าบัตรลงคะแนนที่ส่งหลังจากนั้นเป็นโมฆะ และไม่นำมานับคะแนนเสียง

ส่วนผู้รับมอบฉันทะที่ถือใบมอบฉันทะแบบที่มีการระบุการออกเสียงลงคะแนนโดยผู้ถือหุ้นไว้แล้ว ไม่ต้องส่งบัตรลงคะแนนให้แก่เจ้าหน้าที่ของบริษัทฯ เนื่องจากบริษัทฯ ได้จัดการนับคะแนนเสียงตามที่ระบุไว้ในใบมอบฉันทะแล้ว

เพื่อไม่ให้เป็นการเสียเวลา เมื่อประธานแจ้งปิดการรับบัตรลงคะแนนแล้ว ประธานสามารถดำเนินการประชุมในเรื่องถัดไปได้ทันทีในระหว่างรอการนับคะแนน และเมื่อนับคะแนนเสร็จ ก็จะประกาศผลการนับคะแนนให้ที่ประชุมทราบ

การนับคะแนน

สำหรับวาระที่ 2, 4, 5 และ 7

จะใช้มติอนุมัติด้วยคะแนนเสียงข้างมากของผู้ถือหุ้นซึ่งมาประชุมและมีสิทธิออกเสียงลงคะแนน

สำหรับวาระที่ 6 เรื่องพิจารณากำหนดค่าตอบแทนกรรมการ

จะใช้มติอนุมัติด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่า 2 ใน 3 ของจำนวนเสียงทั้งหมดของผู้ถือหุ้นซึ่งมาประชุม

สำหรับวาระที่ 8 เรื่องพิจารณาเลือกตั้งกรรมการ

บริษัทฯ ขอให้ผู้ถือหุ้นและผู้รับมอบฉันทะทุกท่านส่งบัตรลงคะแนนให้แก่เจ้าหน้าที่ของบริษัทฯ ไม่ว่าจะลงคะแนนเห็นด้วย ไม่เห็นด้วย หรืองดออกเสียงก็ตาม ทั้งนี้ ประธานจะขอเรียกเก็บบัตรลงคะแนนแยกตามรายบุคคลที่ได้รับการเสนอชื่อให้การเลือกตั้งเป็นกรรมการ โดยในวาระที่ 8 นี้จะใช้มติอนุมัติด้วยคะแนนเสียงข้างมากของผู้ถือหุ้นซึ่งมาประชุมและมีสิทธิออกเสียงลงคะแนน

กรณีที่จะมีผลทำให้การลงคะแนนเสียงเป็นโมฆะ มีดังนี้

- กรณีบัตรลงคะแนนมีการลงคะแนนไม่ตรงตามวาระที่มีการลงคะแนน
- กรณีผู้ลงคะแนนไม่ทำเครื่องหมายใดๆ ในช่องลงคะแนน และส่งให้เจ้าหน้าที่ของบริษัทฯ เพื่อตรวจนับคะแนน
- กรณีบัตรลงคะแนนชำรุดจนไม่สามารถวินิจฉัยได้ว่าผู้ลงคะแนนมีความประสงค์จะลงคะแนนเช่นใด
- กรณีผู้ลงคะแนนส่งบัตรลงคะแนนหลังจากที่ประธานได้แจ้งปิดรับบัตรลงคะแนนในแต่ละวาระแล้ว

ในการประชุมครั้งนี้สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน ซึ่งเป็นผู้สอบบัญชีของบริษัทฯ ได้ส่งผู้แทนเพื่อทำหน้าที่สังเกตการณ์การลงคะแนนเสียง ดังนี้

1.	นางณิพัทธ ปันยานนท์	ผู้อำนวยการสำนักตรวจสอบการเงินที่ 4
2.	นางสาวบรรลูน ศิริสิงห์สังข์ชัย	นักวิชาการตรวจเงินแผ่นดินชำนาญการพิเศษ
3.	นางสาวพัทธมน พุทธิสีมา	นักวิชาการตรวจเงินแผ่นดินชำนาญการ

ลำดับต่อไป ขอเชิญประธานดำเนินการประชุมตามระเบียบวาระ

นายอารีพงศ์ ภูซุ่ม ประธานกรรมการ และกรรมการอิสระทำหน้าที่ประธานในที่ประชุมต่อจาก พลอากาศเอก ตีรทศ สนแจ้ง รองประธานกรรมการ กรรมการอิสระ และประธานกรรมการธรรมาภิบาลและส่งเสริมกิจการเพื่อสังคม แจ้งว่า ก่อนที่จะเริ่มการพิจารณาตามระเบียบวาระการประชุม ขออาสาสมัครผู้ถือหุ้นจำนวน 3 ท่าน เพื่อทำหน้าที่เป็นสักขีพยานในการนับคะแนน

นายมนต์ชัย ราบรินทร์วิสุข ผู้ถือหุ้นและผู้รับมอบฉันทะ กล่าวชี้แจง 2 ประการ คือ ประการที่ 1 ตนมีความเห็นว่าอาสาสมัครเป็นสักขีพยานในการนับคะแนนเสียง 3 ท่านแรก น่าจะเป็นบุคคลที่บริษัทฯ ได้เตรียมการไว้ก่อน ดังนั้น หากมีผู้ถือหุ้นรายอื่นขอเป็นสักขีพยานในการนับคะแนนเสียงเพิ่มเติมเป็นรายชื่อที่ 4 ซึ่งเป็นผู้ถือหุ้นที่แท้จริงของบริษัทฯ ทางประธานและที่ประชุมก็ควรยอมรับตามที่มีการเสนอ ประการที่ 2 ตามที่เลขานุการบริษัทฯ ได้กล่าวสรุประเบียบการประชุมเรื่องวิธีการนับคะแนนเสียงนั้น ตนไม่เห็นด้วย และมีความเห็นว่าแม้จะมีผู้ถือหุ้นลงทะเบียนเพื่อเข้าร่วมประชุมจำนวนกว่า 1,500 ราย แต่ผู้ถือหุ้นบางส่วนได้เดินทางกลับไปแล้วกว่า 700 ราย การนับคะแนนเสียงของผู้ที่เดินทางกลับไปแล้วหรือผู้ที่ฝากบัตรลงคะแนนเสียงโดยให้ผู้อื่นช่วยลงคะแนนแทนว่าเป็นการลงคะแนนเห็นด้วยกับประเด็นที่ขอความเห็นชอบจากที่ประชุมนั้น เป็นวิธีการนับคะแนนเสียงของที่ประชุมที่ไม่ถูกต้อง นอกจากนี้ บริษัทฯ รวมทั้งผู้ถือหุ้นรายใหญ่ 10 อันดับแรกในบัญชีรายชื่อผู้ถือหุ้นถือหุ้นสูงสุดถึงร้อยละ 51 ของจำนวนหุ้นของบริษัทฯ ทั้งหมด หากมีการลงคะแนนเสียงก็ต้องเป็นไปตามที่บริษัทฯ มีความประสงค์ ตนจึงขอโต้แย้งไม่ให้บริษัทฯ นับรวมคะแนนเสียงของผู้ถือหุ้นที่ได้เดินทางกลับไปแล้ว เนื่องจากบุคคลเหล่านั้นไม่อาจทราบรายละเอียดและข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นในที่ประชุมได้ หากบริษัทฯ ยังถือวิธีการนับคะแนนในลักษณะนี้ อาจเป็นการขัดต่อหลักธรรมาภิบาลในการบริหารบริษัทฯ ที่ระบุไว้ในรายงานประจำปี 2558 หน้า 75 หมวดที่ 1 ได้

ประธาน อนุญาตให้นายธงชัย พงศาสิทธิ์ ผู้รับมอบฉันทะ ร่วมเป็นสักขีพยานเพิ่มเติมในการนับคะแนนเสียงและขอให้ที่ปรึกษากฎหมาย ซึ่งเป็นผู้ดูแลและให้คำปรึกษาของที่ประชุมชี้แจงเกี่ยวกับการนับคะแนนเสียงของที่ประชุม

นางสาวลินดา ไอสถาวรนนท์ ที่ปรึกษากฎหมาย บริษัท สำนักกฎหมายสากล สยามฟรีเมียร์ จำกัด ชี้แจงต่อที่ประชุมว่า ในประเด็นเกี่ยวกับการนับคะแนนเสียงของที่ประชุมในกรณีที่มีผู้ถือหุ้นบางท่านได้กลับไปแล้วนั้น เนื่องจากการจัดประชุมสามัญประจำปีผู้ถือหุ้นของบริษัทต่างๆ บริษัทเหล่านั้นต้องจัดการประชุมให้เป็นไปตามหลักการประเมินคุณภาพการจัดประชุมสามัญประจำปีผู้ถือหุ้นตามหลักเกณฑ์ของสมาคมส่งเสริมผู้ลงทุนไทยซึ่งกำหนดไว้เพื่อประเมินคุณภาพของบริษัทต่างๆ ในประเทศไทย ดังนั้น หากบริษัทฯ ต้องนับจำนวนผู้ถือหุ้นที่อยู่ในที่ประชุมทั้งหมดตลอดเวลา และต้องให้ผู้ถือหุ้นที่ประสงค์จะลงคะแนนเสียงต้องส่งบัตรลงคะแนนเสียงในทุกๆ ระเบียบวาระ ก็อาจก่อให้เกิดความไม่สะดวกและเดือดร้อนแก่ผู้ถือหุ้นเอง และยังส่งผลให้การประชุมเป็นไปอย่างล่าช้าด้วย ทั้งนี้ การดำเนินการนับคะแนนเสียงตามวิธีการที่เลขานุการของบริษัทฯ ชี้แจงต่อที่ประชุมเป็นการกระทำที่บริษัททั้งหลายในประเทศไทยถือปฏิบัติในการประชุมผู้ถือหุ้น

นายมนต์ชัย วาปรีนนท์วิเศษ ผู้ถือหุ้นและผู้รับมอบฉันทะ ขอให้บริษัทฯ นำหลักเกณฑ์การนับคะแนนเสียงดังกล่าวมาแสดงต่อที่ประชุม เนื่องจากตนไม่เคยเห็นวิธีการนับคะแนนเสียงตามที่กล่าวอ้างดังกล่าว การที่บริษัทฯ นำหลักเกณฑ์ดังกล่าวมา กำหนดเพื่อใช้ในการประชุมผู้ถือหุ้น หากผู้ถือหุ้นไม่คัดค้าน บริษัทฯ ก็ถือปฏิบัติไปตามนั้น จึงขอให้บริษัทฯ จดเว้นการใช้กฎการนับคะแนนเสียงตามที่เลขานุการของบริษัทฯ ชี้แจงต่อที่ประชุม เนื่องจากบริษัทฯ ต้องมีธรรมาภิบาลและแม้ว่าบริษัทฯ จะไม่ใช้กฎการนับคะแนนเสียงเช่นนั้นก็ตาม อย่างไรก็ตาม อย่างไรแล้วผลคะแนนก็ย่อมเป็นไปตามที่บริษัทฯ ประสงค์

นายธรรมณูญ จุลมณีโชติ ผู้ถือหุ้น แสดงความเห็นดังนี้ ประการที่ 1 ก่อนที่จะเริ่มชี้แจงและอภิปรายในแต่ละระเบียบวาระการประชุม ประธานต้องดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยบริษัทมหาชนจำกัด กล่าวคือ ควรมีการสอบถามความเห็นของผู้ถือหุ้นก่อนที่จะเริ่มดำเนินการประชุมว่า ผู้ถือหุ้นมีความเห็นเป็นอย่างอื่นหรือไม่ ประการที่ 2 บริษัทฯ ควรแนะนำผู้ถือหุ้นรายใหญ่ คือกระทรวงการคลัง ซึ่งถือหุ้นมากกว่าร้อยละ 50 ของหุ้นทั้งหมด ว่าได้มอบหมายให้บุคคลใดเป็นผู้แทนมาเข้าร่วมประชุม เนื่องจากการลงคะแนนเสียงของกระทรวงการคลังมีผลโดยตรงกับการลงคะแนนเสียงของที่ประชุม และตามมาตรา 98 แห่งพระราชบัญญัติบริษัทมหาชนจำกัด พ.ศ. 2535 กำหนดให้บริษัทฯ ต้องประชุมผู้ถือหุ้นภายใน 4 เดือนนับตั้งแต่สิ้นสุดปีบัญชี 31 ธันวาคม 2558 ดังนั้น การประชุมผู้ถือหุ้นในครั้งนี้ถือเป็นการประชุมของปี พ.ศ. 2558 ดังนั้น บริษัทฯ จึงต้องจัดทำเอกสารให้เป็นของการดำเนินงานในปี พ.ศ. 2558 ทั้งสิ้น ทั้งนี้ เพื่อให้สอดคล้องกับหลักธรรมาภิบาล ซึ่งเป็นนโยบายแห่งชาติที่มุ่งปราบปรามการทุจริตคอร์รัปชัน และสอดคล้องกับมาตรา 85 แห่งพระราชบัญญัติบริษัทมหาชนจำกัด พ.ศ. 2535 ซึ่งบริษัทฯ จำเป็นต้องปฏิบัติตามด้วย ประการที่ 3 คือระเบียบวาระการประชุมวาระที่ 1 คือเรื่องที่ประธานแจ้งให้ที่ประชุมทราบนั้น ที่ประชุมขอทราบ ว่า แนวทางการบริหารงานบริษัทฯ จะนำบริษัทฯ ไปสู่ความเจริญก้าวหน้าอย่างไร บริษัทฯ จำเป็นต้องกำหนดแนวทางที่ชัดเจนและชี้แจงแก่ที่ประชุมในช่วงต้น เนื่องจากหากไม่ชี้แจงตั้งแต่ต้น ผู้ถือหุ้นบางส่วนอาจเดินทางกลับมาก่อน จึงไม่สามารถทราบแนวทางดังกล่าวได้ และระเบียบวาระต่อไป (วาระที่ 2) คือ การรับรองรายงานการประชุม ขอให้มีการเพิ่มเติมระเบียบวาระการประชุมเป็นการติดตามผลการดำเนินงานจากการประชุมครั้งก่อนตามที่ผู้ถือหุ้นได้สอบถามไว้ ซึ่งการประชุมผู้ถือหุ้นทุกครั้ง ควรมีการติดตามผลดังกล่าวหลังจากวาระการรับรองรายงานการประชุม เพื่อให้การประชุมเป็นไปด้วยดีและเปิดโอกาสให้ผู้ถือหุ้นทุกท่านมีโอกาสได้แสดงความคิดเห็น นอกจากนี้ ตามมาตรา 60 แห่งพระราชบัญญัติบริษัทมหาชนจำกัด พ.ศ. 2535 กำหนดให้บริษัทฯ ต้องจัดประชุมผู้ถือหุ้นภายใน 21 วันนับแต่วันงดรับลงทะเบียนการโอนหุ้น ดังนั้น เมื่อบริษัทฯ ประชุมในวันที่ 17 กุมภาพันธ์ 2559 แล้วต่อมากำหนดวันงดรับลงทะเบียนการโอนหุ้นเมื่อวันที่ 7 มีนาคม 2559 การประชุมผู้ถือหุ้นจึงควรจัดขึ้นภายในวันที่ 28 มีนาคม 2559 แต่บริษัทฯ มาจัดการประชุมผู้ถือหุ้นในวันที่ ซึ่งเกินกว่ากำหนดระยะเวลาที่กฎหมาย

กำหนดมากกว่า 25 วัน จึงขอให้บริษัทฯ พิจารณาประเด็นดังกล่าวนี้ด้วย โดยหากบริษัทฯ และผู้ถือหุ้นมีความประสงค์จะให้ตนชี้แจงข้อมูลเพิ่มเติม ตนจะขอฉายสไลด์โปรแกรมพาวเวอร์พ้อยท์ประกอบการชี้แจงดังกล่าวต่อไป

ประธาน กล่าวหาว่า บริษัทฯ ขอรับประเด็นต่างๆ ที่ผู้ถือหุ้นชี้แจงและจะให้ฝ่ายกฎหมายพิจารณาต่อไป ทั้งนี้ บริษัทฯ จะชี้แจงประเด็นเกี่ยวกับผลประกอบการและทิศทางการดำเนินงานของบริษัทฯ ในวาระต่อไป และบริษัทฯ ทราบดีว่า มีประเด็นใดบ้างที่บริษัทฯ ยังไม่ได้ชี้แจงต่อที่ประชุมในการประชุมผู้ถือหุ้นครั้งก่อน

นางนิลบล บัวน้อย ผู้ถือหุ้น กล่าวหาว่า ตนได้เข้าประชุมผู้ถือหุ้นมาตลอดหลาย 10 ปี แต่การประชุมก็ไม่ได้ดำเนินการไปตามวาระ เนื่องจากประธานไม่ควบคุมการประชุมให้เด็ดขาด โดยเปิดโอกาสให้ผู้ถือหุ้นอภิปรายออกนอกวาระการประชุมตั้งแต่วาระแรก จนเวลาการประชุมเนิ่นนานออกไป จึงเป็นหน้าที่ที่ประธานต้องแก้ไขปัญหาและควบคุมให้การประชุมเป็นไปตามวาระและกระชับด้วย พร้อมแจ้งว่า ตนจะไม่ร่วมการประชุมจนจบ และขอตำหนิบริษัทฯ ว่า บริษัทฯ ต้องตรงต่อเวลา เนื่องจากการประชุมผู้ถือหุ้นครั้งนี้ได้กำหนดเวลาเริ่มประชุมที่แน่นอนไว้ก่อนแล้ว โดยกำหนดให้เริ่มประชุมเวลา 13.30 น. ซึ่งผู้ถือหุ้นเดินทางมาเพื่อเข้าร่วมประชุมตั้งแต่เวลา 9.30 น. หากประธานไม่สามารถเข้าร่วมประชุมในเวลาดังกล่าวได้ ก็ต้องมอบหมายให้บุคคลอื่นดำเนินการประชุมตามเวลาที่กำหนดแทน การประชุมครั้งนี้เริ่มล่าช้ากว่าเวลาที่กำหนดแล้ว ย่อมส่งผลโดยตรงต่อความน่าเชื่อถือของคณะกรรมการบริษัทฯ และอาจสร้างความเสียหายแก่บริษัทฯ ได้ ดังนั้น ตนจึงขอให้ประธานตรงต่อเวลาในการประชุมผู้ถือหุ้นครั้งถัดไป และขอให้ดำเนินการประชุมในระเบียบวาระต่อไปด้วยความเป็นระเบียบเรียบร้อย ทั้งนี้ ตนขอชื่นชมและขอขอบคุณคณะกรรมการบริษัทฯ นายจรัมพร โชติกเสถียร และพนักงานบริษัทฯ ทุกท่าน เนื่องจากปัจจุบันราคาหุ้นของบริษัทฯ ปรับเพิ่มสูงขึ้นจากราคา 9 บาทต่อหุ้น เป็นมากกว่า 15 บาทต่อหุ้น ซึ่งมากกว่ามูลค่าหุ้นที่ตนคาดการณ์ไว้

ประธาน ขอให้ นายวีระวงศ์ จิตต์มิตรภาพ กรรมการอิสระ และประธานกรรมการตรวจสอบ ชี้แจงเพิ่มเติมเกี่ยวกับระเบียบของการประชุม

นายวิสุทธิ สหะชาติมานพ ผู้ถือหุ้น กล่าวหาว่า ก่อนที่จะเริ่มวาระต่อไปตามที่ตนได้มีหนังสือในฐานะผู้ถือหุ้นไปถึงรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง ขอให้เลื่อนวาระอื่นๆ ขึ้นมาเป็นวาระที่ 2 นั้น บัดนี้ บริษัทฯ ยังไม่แจ้งว่า บุคคลใดเป็นผู้แทนกระทรวงการคลัง เพื่อตนจะได้สอบถามว่า กระทรวงการคลังจะอนุญาตให้เลื่อนระเบียบวาระการประชุมตามที่ร้องขอหรือไม่ เนื่องจากการประชุมในอดีต เมื่อตนอภิปรายเกี่ยวกับการทุจริต บริษัทฯ ก็จะปิดไมโครโฟน และแม้ตนจะอภิปรายเรื่องการทุจริตมากกว่า 12 ปี แต่กลับไม่ได้รับการตอบสนองจากบริษัทฯ เป็นเหตุให้ตนต้องฟ้องประธานบริษัทฯ กรรมการบริษัทฯ และผู้บริหารของบริษัทฯ รวม 10 คน เป็นคดีต่อศาลรวมทั้งได้ร้องไปยังคณะกรรมการ ป.ป.ช. เกี่ยวกับอธิบดีทรองนิสฟลายแบ็ค ซึ่งอยู่ระหว่างการไต่สวนของคณะอนุกรรมการ ป.ป.ช. และร้องเกี่ยวกับการปิดบัญชีอันเป็นเท็จซึ่งการทุจริตต่างๆ เป็นประเด็นที่สำคัญยิ่ง จึงขอให้ผู้แทนของกระทรวงการคลังแสดงตัวต่อที่ประชุมในขณะนี้ เนื่องจากการประชุมกำลังจะดำเนินการไปถึงระเบียบวาระที่ 2 แล้ว และขอให้ผู้แทนกระทรวงการคลังชี้แจงว่า จะอนุญาตให้เลื่อนระเบียบวาระการประชุมตามที่ร้องขอหรือไม่ หากไม่อนุญาตให้เลื่อนระเบียบวาระการประชุมแล้ว ตนก็จำเป็นต้องดำเนินคดีทางศาลต่อไป และชี้แจงเพิ่มเติมว่า ตนมีหลักฐานเกี่ยวกับการทุจริต และกล่าวว่า การดำเนินงานของบริษัทฯ มีผลประโยชน์เกี่ยวข้องกับจำนวนมหาศาล เช่น ร้านค้าปลอดอากร ซึ่งถูกนักการเมืองนำไปจากบริษัทฯ โดยอ้างว่า จะดำเนินการเอง แต่กลับนำไปให้บริษัทเอกชนเป็นผู้ดำเนินการ ทั้งนี้ ตนมีหลักฐาน และขอให้ประธานรับฟังผู้ถือหุ้นโดยไม่ปิดไมโครโฟนและไม่เชิญผู้ถือหุ้นออกจากที่ประชุม

ประธาน ชี้แจงว่า จะดำเนินการประชุมไปตามระเบียบวาระ และจะอนุญาตให้ผู้ถือหุ้นอภิปรายในระเบียบวาระที่เกี่ยวข้องต่อไป โดยตนไม่เคยปิดไมโครโฟนหรือเชิญผู้ถือหุ้นออกจากที่ประชุม และขอให้ผู้แทนกระทรวงการคลังแสดงตัวต่อที่ประชุม

นายพิทย อุทัยสง ผู้รับมอบฉันทะจากกระทรวงการคลัง กล่าวว่า กระทรวงการคลังได้รับหนังสือร้องเรียนของนายวิสุทธิ สหะชาติมานพ ที่นำเสนอรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง และได้ส่งให้ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการบริษัท เพื่อพิจารณาแล้ว อย่างไรก็ตาม ข้อเรียกร้องของนายวิสุทธิ สหะชาติมานพ เรื่องการขอเลื่อนระเบียบวาระนั้น บริษัทฯ ได้เปิดโอกาสให้ผู้ถือหุ้นรายย่อยดำเนินการเสนอเรื่องเพื่อพิจารณารวบรวมเป็นระเบียบวาระการประชุมสำหรับการประชุมใหญ่สามัญผู้ถือหุ้นประจำปี 2559 ในช่วงวันที่ 23 กันยายน - 31 ธันวาคม 2558 แต่ปรากฏว่า ในช่วงเวลาดังกล่าวไม่มีผู้ถือหุ้นรายใดเสนอระเบียบวาระการประชุมเพิ่มเติม จึงเป็นการล่วงพ้นระยะเวลาที่ผู้ถือหุ้นมีสิทธิในการกำหนดระเบียบวาระการประชุมได้แล้ว นอกจากนี้ ตามพระราชบัญญัติบริษัทมหาชนจำกัด พ.ศ. 2535 กำหนดให้การเปลี่ยนแปลงลำดับระเบียบวาระการประชุม เป็นอำนาจที่ประชุมใหญ่ผู้ถือหุ้นที่จะพิจารณา จึงไม่ใช่อำนาจของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังที่จะพิจารณาให้ความเห็นชอบได้

ประธาน กล่าวขอบคุณผู้รับมอบฉันทะจากกระทรวงการคลัง และขอให้ นายวีระวงศ์ จิตต์มิตรภาพ กรรมการอิสระ และประธานกรรมการตรวจสอบ ชี้แจงเพิ่มเติมเกี่ยวกับระเบียบของการประชุมต่อไป

นายวิสุทธิ สหะชาติมานพ ผู้ถือหุ้น สอบถามประธานว่า ผลคือจะไม่อนุญาตให้เลื่อนระเบียบวาระอื่นๆ ขึ้นมาแทนระเบียบวาระที่ 2 ใช่หรือไม่

ประธาน ชี้แจงว่า การประชุมจะดำเนินการไปจนครบทุกระเบียบวาระที่ต้องพิจารณา

นายวิสุทธิ สหะชาติมานพ ผู้ถือหุ้น กล่าวเพิ่มเติมว่า หากที่ประชุมไม่อนุญาตให้เลื่อนระเบียบวาระการประชุมแล้ว ตนก็จะรอจนถึงระเบียบวาระอื่นๆ เพื่อแสดงหลักฐานการทุจริตของฝ่ายบริหารต่อไป

นายวีระวงศ์ จิตต์มิตรภาพ กรรมการอิสระ และประธานกรรมการตรวจสอบ ชี้แจงต่อที่ประชุมว่า ประเด็นที่ 1 เกี่ยวกับการขอเลื่อนระเบียบวาระการประชุมนั้น บริษัทฯ ได้รับจดหมายจากกระทรวงการคลังว่า ไม่พิจารณาเรื่องเลื่อนระเบียบวาระตามที่ร้องขอ ดังนั้น บริษัทฯ ก็จะต้องดำเนินการประชุมต่อไปเพื่อไม่ให้เกิดความล่าช้าและใช้เวลาในการประชุมมากเกินไป ส่วนประเด็นที่ 2 เกี่ยวกับการนัดคะแนนนั้น ตนเห็นว่า ความเห็นของผู้ถือหุ้นที่ทักท้วงมานั้นเป็นความเห็นที่ดี และเป็นประเด็นที่บริษัทฯ ได้หารือกันไว้ด้วย แต่ทั้งนี้บริษัทฯ ไม่สามารถนับจำนวนผู้ถือหุ้นที่ยังอยู่ในที่ประชุมได้ตลอดเวลาเนื่องจากต้องใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์เพื่อเก็บคะแนนเสียงในการประชุมทุกเสียงให้เป็นไปตามจำนวนผู้ถือหุ้นที่ยังอยู่ในที่ประชุมตามความเป็นจริง ณ เวลาที่ลงคะแนนเสียง ดังนั้น บริษัทต่างๆ ในประเทศไทย ซึ่งประสบปัญหาเช่นเดียวกัน ก็ถือปฏิบัติกันมาตามที่เลขานุการบริษัทฯ ชี้แจง อย่างไรก็ตาม บริษัทฯ ก็ไม่ได้นิ่งนอนใจ และจะปรึกษาประเด็นดังกล่าวกับตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยว่ามีแนวทางอย่างไร เพื่อที่บริษัทฯ จะได้ปฏิบัติตาม และขอให้ประธานดำเนินการประชุมตามระเบียบวาระต่อไป

นายวิสุทธิ สหะชาติมานพ ผู้ถือหุ้น กล่าวว่า เนื่องจากกระทรวงการคลังไม่อนุญาตให้เลื่อนระเบียบวาระการประชุม จึงขอให้ประธานพิจารณาเรื่องการขอเลื่อนระเบียบวาระการประชุมนี้ เนื่องจากหากรอให้ตนอภิปรายเกี่ยวกับเรื่องการทุจริตในระเบียบวาระต่างๆ แล้ว ผู้ถือหุ้นจำนวนมากอาจเดินทางกลับแล้ว ทำให้ผู้ถือหุ้นไม่มีโอกาสทราบถึงข้อเท็จจริงและหลักฐานเกี่ยวกับการทุจริตตามที่ตนจะอภิปราย นอกจากนี้ ในการประชุมผู้ถือหุ้นปี 2557 ตนได้เคยยื่นหลักฐานการทุจริตให้บริษัทฯ ซึ่งบริษัทฯ สามารถนำหลักฐานดังกล่าวไปบรรจุในรายงานการประชุมได้ทั้งหมด แต่ต่อมาเมื่อนายประเสริฐ เลิศยะโส ผู้ถือหุ้นได้ส่งหลักฐานเกี่ยวกับการทำเอกสารเท็จให้แก่บริษัทฯ แต่บริษัทฯ กลับอ้างว่า ไม่สามารถบรรจุหลักฐานลงในรายงานการ

ประชุมได้ตามกฎหมาย เนื่องจากถือไม่ได้ว่ามีกรณีขอยกเว้นที่ประชุม หากเป็นไปตามที่บริษัทฯ กล่าวอ้างแล้ว ก็ยอมถือได้ว่าการบรรลุหลักฐานของตนลงในรายงานการประชุมย่อมเป็นการกระทำที่ผิดกฎหมายไปด้วย

ประธาน ชี้แจงว่า บริษัทฯ จะตอบตามประเด็นที่ผู้ถือหุ้นเสนอเข้ามาด้วย

นายวิสุทธิ สหชาติมานพ ผู้ถือหุ้น ชี้แจงเพิ่มเติมว่า ตนจะยื่นหลักฐานเกี่ยวกับข้อเท็จจริงในการสอบสวนเรื่องการปิดบัญชีปี 2555 เป็นเท็จ โดยระบุว่าไม่มีเงินจำนวน 632 ล้านบาทไว้ในบัญชีโดยไม่มีเงินเข้ามาในบริษัทฯ โดยบดบังกล่าวปิดบัญชีไปเมื่อปี 2555 แต่ปัจจุบัน (ปี 2559) เงินจำนวนดังกล่าวยังอยู่ในระหว่างการฟ้องร้องที่ประเทศสหรัฐอเมริกา

นางสาวยุวี พงษ์รัตนกุล ผู้ถือหุ้น กล่าวว่า เนื่องจากบริษัทฯ ประสบปัญหาขาดทุนต่อเนื่องมาเป็นเวลาหลายปี จึงขอทราบถึงยุทธศาสตร์หรือแผนการลงทุนของบริษัทฯ ใน 5 ปีข้างหน้าโดยเรียงลำดับตามความจำเป็นเร่งด่วนจากมากไปหาน้อย

ประธาน ชี้แจงว่า ในประเด็นเกี่ยวกับการดำเนินงานของบริษัทฯ ในปีที่ผ่านมา รวมทั้งแนวทางการดำเนินงานในอนาคต จะชี้แจงให้ที่ประชุมทราบในระเบียบวาระต่อไป

นายมนต์ชัย ราบรินทร์วิสุข ผู้ถือหุ้นและผู้รับมอบฉันทะ คัดค้านการทำหน้าที่ของประธาน โดยเมื่อตัวแทนกระทรวงการคลังซึ่งถือหุ้นร้อยละ 51.03 ของหุ้นทั้งหมด ได้ชี้แจงต่อที่ประชุมแล้วว่า ไม่เห็นชอบให้เลื่อนระเบียบวาระการประชุม ก็ขอให้ประธานตัดประเด็นดังกล่าว และขอให้ดำเนินการประชุมตามระเบียบวาระที่กำหนดและให้ผู้ถือหุ้นอภิปรายในระเบียบวาระที่เกี่ยวข้องต่อไป ส่วนคำชี้แจงเกี่ยวกับเหตุที่ไม่สามารถนับคะแนนเสียงเฉพาะผู้ถือหุ้นที่อยู่ในที่ประชุมขณะลงคะแนนเสียงของแต่ละระเบียบวาระเนื่องจากปัญหาเรื่องเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์นั้น ตนไม่เห็นด้วย และขอให้ประธานตัดสินใจและดำเนินการตามที่ที่ประชุมทักท้วง และดำเนินการประชุมต่อไปเพื่อไม่ให้เกิดความล่าช้า

ประธาน ชี้แจงว่า ได้มีการอธิบายระเบียบของการประชุมเกี่ยวกับการลงคะแนนเสียงแล้ว จึงขอเริ่มการพิจารณาตามระเบียบวาระการประชุมต่อไป

ระเบียบวาระที่ 1 เรื่องที่ประธานแจ้งให้ที่ประชุมทราบ

ในระเบียบวาระนี้ ไม่มีผู้ถือหุ้นท่านใดซักถามหรือแสดงความคิดเห็น ประธานจึงดำเนินการเข้าสู่ระเบียบวาระที่ 2 ต่อไป

ระเบียบวาระที่ 2 เรื่องพิจารณารับรองรายงานการประชุมใหญ่สามัญผู้ถือหุ้นประจำปี 2558

ประธาน ชี้แจงว่า บริษัทฯ ได้จัดส่งหนังสือเชิญประชุมซึ่งประกอบด้วยรายงานการประชุมใหญ่สามัญผู้ถือหุ้นประจำปี 2558 ให้แก่ผู้ถือหุ้นแล้วตั้งแต่วันที่ 31 มีนาคม 2559 ล่วงหน้าก่อนการประชุม 21 วัน ซึ่งมากกว่าข้อกำหนดของบริษัทมหาชนและตลาดหลักทรัพย์ที่กำหนดให้บริษัทฯ จัดส่งให้แก่ผู้ถือหุ้นล่วงหน้าก่อนการประชุมไม่น้อยกว่า 7 วัน จากนั้นประธานกล่าวเชิญให้ผู้ถือหุ้นที่ประสงค์จะทักท้วงหรือขอแก้ไขรายงานการประชุมได้อภิปราย

นาวาอากาศตรี เจษฎา นิยมปัทมะ ผู้ถือหุ้น กล่าวถึงรายงานการประชุมหน้า 13 ซึ่งตนได้อภิปรายเมื่อปีที่แล้ว และพบว่า ประเด็นที่บริษัทฯ ชี้แจงกับประเด็นที่ตนได้อภิปรายนั้นเป็นคนละประเด็นกัน กล่าวคือ เมื่อปีที่แล้ว ตนได้อภิปรายว่าเหตุใดการสรรหากรรมการผู้อำนวยการใหญ่ของบริษัทฯ จึงใช้ระยะเวลาานาน เนื่องจากกฎหมายกำหนดให้สรรหากรรมการผู้อำนวยการใหญ่ของบริษัทฯ ภายในระยะเวลา 1 ปี

ประธาน สอบถามผู้ถือหุ้นว่า มีความประสงค์จะแก้ไขรายงานการประชุมอย่างไร เพื่อให้ข้อความในการประชุมสะท้อนถึงประเด็นที่ผู้ถือหุ้นอภิปราย

นาวาอากาศตรี เจษฎา นิยมปัทมะ ผู้ถือหุ้น ชี้แจงว่า ตนได้อภิปรายประเด็นหนึ่งไว้ แต่เมื่อตนได้อ่านอีกครั้งกลับปรากฏว่าเป็นคนละประเด็นกัน ตนจึงขออภิปรายประเด็นดังกล่าวซ้ำอีกครั้งหนึ่ง

ประธาน ชี้แจงว่า ขอให้บันทึกลงในรายงานการประชุมว่า ผู้ถือหุ้นประสงค์จะให้แก้ไขรายงานการประชุมว่าผู้ถือหุ้นกล่าวไว้อย่างไร ซึ่งเป็นวิธีการแก้ไขรายงานการประชุมตามปกติ

นาวาอากาศตรี เจษฎา นิยมปัทมะ ผู้ถือหุ้น กล่าวว่า ถ้าเช่นนั้นให้บันทึกไปตามที่กล่าวนี้

ประธาน กล่าวขอบคุณผู้ถือหุ้น

นาวาอากาศตรี เจษฎา นิยมปัทมะ ผู้ถือหุ้น กล่าวว่า ตามพระราชบัญญัติได้กำหนดให้รัฐวิสาหกิจดำเนินการสรรหากรรมการผู้อำนวยการใหญ่ของบริษัท ให้เสร็จสิ้นภายใน 1 ปี ทั้งนี้ ในปี 2557 ถือเป็นปีวิกฤตของบริษัท ปีหนึ่ง เพราะเป็นที่บริษัท ขาดทุนติดต่อกันเป็นปีที่ 2 โดยบริษัท ขาดทุนถึง 15,000 ล้านบาท แต่ในปี 2557 บริษัท กลับใช้เวลาในการสรรหากรรมการผู้อำนวยการใหญ่ตลอดทั้งปี ซึ่งตนเห็นว่า เป็นเรื่องที่เกิดขึ้นขอบเขตไป โดยได้ยกตัวอย่างการสรรหากรรมการผู้อำนวยการใหญ่ ในปี 2545 และปี 2549 ซึ่งกฎหมายที่ใช้บังคับในขณะนั้นกำหนดให้การสรรหากรรมการผู้อำนวยการใหญ่ ต้องให้องค์กรภายนอกเข้ามามีส่วนร่วมในการสรรหาถึง 3 กระทั่งปี 2545 ใช้ระยะเวลาสรรหากรรมการผู้อำนวยการใหญ่เพียง 2 เดือน ขณะที่ปี 2549 ใช้ระยะเวลาในการสรรหากรรมการผู้อำนวยการใหญ่เพียง 1 เดือนเท่านั้น ในขณะที่ปี 2557 บริษัท สามารถดำเนินการสรรหากรรมการผู้อำนวยการใหญ่ได้เอง แต่กลับดำเนินการเป็นระยะเวลาถึง 1 ปี ซึ่งเป็นปีที่บริษัท ประสบปัญหาวิกฤต ทั้งนี้ ในระหว่างการสรรหากรรมการผู้อำนวยการใหญ่ตั้งแต่เดือนมกราคม 2557 ถึงเดือนธันวาคม 2557 บริษัท ได้แต่งตั้งรักษาการกรรมการผู้อำนวยการใหญ่ถึง 2 คน ได้แก่ นายโชคชัย ปัญญาญงค์ และพลอากาศเอก ศิวเกียรติ ชยามะ และต่อมาจึงสรรหากรรมการผู้อำนวยการใหญ่ คือ นายจรัมพร โชติกเสถียร เมื่อเดือนธันวาคม 2557 ทั้งนี้ ผลประกอบการในปี 2557 บริษัท ขาดทุนเป็นจำนวน 15,000 ล้านบาท

ประธาน สอบถามว่า ผู้ถือหุ้นประสงค์จะให้แก้ไขประการใด บริษัทฯ จะได้ดำเนินการบันทึกไว้

นาวาอากาศตรี เจษฎา นิยมปัทมะ ผู้ถือหุ้น กล่าวเพิ่มเติมต่อไปว่า ตนไม่ได้อภิปรายถึงเรื่องกรรมการผู้อำนวยการใหญ่เพียงอย่างเดียว แต่ตนยังกล่าวถึงเรื่องประธานกรรมการบริษัทฯ ด้วย กล่าวคือ นอกเหนือจากตำแหน่งกรรมการผู้อำนวยการใหญ่แล้ว ยังมีตำแหน่งของประธานกรรมการบริษัทฯ ด้วย ซึ่งในปี 2557 นั้น บริษัทฯ มีประธานกรรมการบริษัทฯ เป็นจำนวน 3 คน ได้แก่ นายอำพน กิตติอำพน พลอากาศเอก ประจิน จั่นตอง และนายอารีพงศ์ ภูษุม แต่เป็นที่น่าแปลกใจว่า นายอารีพงศ์ ภูษุม เข้ามารับตำแหน่งรักษาการประธานบริษัทฯ ซึ่งถือเป็นประวัติศาสตร์ครั้งแรกของบริษัทฯ ที่บริษัทฯ ไม่แต่งตั้งให้เป็นประธานกรรมการบริษัทฯ แต่กลับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งรักษาการแทน นอกจากนี้ ยังมีตำแหน่ง CFO หรือตำแหน่งรองกรรมการผู้อำนวยการใหญ่สายการเงินและการบัญชี (DE) ซึ่งในปี 2557 ไม่ได้แต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งดังกล่าว แต่กลับมอบหมายให้รักษาการแทน นอกจากนี้ ยังมีตำแหน่งของ HR ฝ่ายกฎหมาย ซึ่งล้วนแล้วแต่เป็นการรักษาการทั้งสิ้น ซึ่งตนเห็นว่าบริษัทฯ เป็นเพียงบริษัทเดียวในโลกที่มีตำแหน่ง Chairman, CEO, CFO, HR ฝ่ายกฎหมายของบริษัทฯ อยู่ในฐานะรักษาการทั้งสิ้น

ประธาน กล่าวรับทราบและเชิญผู้ถือหุ้นรายต่อไปอภิปราย

นางสาวยุรี พงษ์รัตนกุล ผู้ถือหุ้น สอบถามเกี่ยวกับกรณีของบริษัทฯ ประสบผลขาดทุนต่อเนื่องเป็นเวลาหลายปี

ประธาน กล่าวว่า จะชี้แจงกรณีดังกล่าวในลำดับถัดไป

นางสาวยุรี พงษ์รัตนกุล ผู้ถือหุ้น สอบถามว่า บริษัทฯ จะมียุทธศาสตร์หรือแผนการลงทุนที่จะกอบกู้ผลการดำเนินงานกิจการของบริษัทฯ เป็นเวลาต่อเนื่อง 5 ปีอย่างไร โดยเรียงลำดับความเร่งด่วนจากมากไปหาน้อย โดยขอให้ชี้แจงให้ผู้ถือหุ้นทราบ และสอบถามเพิ่มเติมว่า จะชี้แจงประเด็นดังกล่าวนี้ได้หรือไม่ หรือต้องรอเมื่อการประชุมเสร็จสิ้น หรือสามารถชี้แจงได้ตั้งแต่ขณะเริ่มต้นการประชุม

ประธาน กล่าวว่า จะชี้แจงประเด็นข้างต้นต่อไปซึ่งเป็นขั้นตอนปกติของการประชุมทั่วไป

นางสาวยุรี พงษ์รัตนกุล ผู้ถือหุ้น สอบถามว่า ประธานจะชี้แจงประเด็นข้างต้นก่อนในขณะนี้ได้หรือไม่

ประธาน ชี้แจงว่า จะต้องดำเนินการชี้แจงแต่ละเรื่องไปตามลำดับระเบียบวาระการประชุม และอนุญาตให้ผู้ถือหุ้นรายถัดไปอภิปราย

พันตำรวจเอก เสริมเกียรติ บำรุงพฤกษ์ ผู้ถือหุ้นและผู้รับมอบฉันทะ กล่าวว่า ประธานต้องทำหน้าที่ดำเนินการควบคุมวิธีปฏิบัติในการประชุมให้เรียบร้อยและอยู่ในระเบียบวาระการประชุม

ประธาน กล่าวขอบคุณผู้ถือหุ้น

พันตำรวจเอก เสริมเกียรติ บำรุงพฤกษ์ ผู้ถือหุ้นและผู้รับมอบฉันทะ กล่าวว่า รายงานการประชุมที่ตนประสงค์ให้มีการทบทวนแก้ไขปรากฏอยู่ในหน้าแรก คือ เรื่องที่ตนเคยแจ้งนางสุวิมล บัวเลิศ ผู้อำนวยการใหญ่สำนักเลขานุการบริษัทฯ เกี่ยวกับการรับเอกสารในการประชุม ซึ่งตนได้ตำหนิประเด็นดังกล่าวไปในการประชุมครั้งที่แล้ว โดยขอให้แก้ไขให้ชัดเจนยิ่งขึ้น

ประธาน สอบถามผู้ถือหุ้นว่า ประสงค์จะแก้ไขรายงานการประชุมในหน้าใด

พันตำรวจเอก เสริมเกียรติ บำรุงพฤกษ์ ผู้ถือหุ้นและผู้รับมอบฉันทะ กล่าวว่า เรื่องแรกคือ ในหน้าที่ 8 ของรายงานการประชุม ซึ่งตนไม่ขออ่านทั้งหมด แต่สรุปใจความสำคัญคือ นางสุวิมล บัวเลิศ ผู้อำนวยการใหญ่สำนักเลขานุการบริษัทฯ ได้แก้ไขและได้ให้เอกสารการประชุมแก่ตนแล้ว จึงขอขอบคุณมา ณ ที่นี้

ประธาน กล่าวขอบคุณผู้ถือหุ้น

พันตำรวจเอก เสริมเกียรติ บำรุงพฤกษ์ ผู้ถือหุ้นและผู้รับมอบฉันทะ กล่าวอภิปรายต่อไปว่า สำหรับเรื่องที่ 2 เป็นเรื่องที่สำคัญอย่างมากปรากฏอยู่ในหน้าที่ 24 ของรายงานการประชุม มีเนื้อความในบรรทัดสุดท้ายว่า *"...ที่ผู้ถือหุ้นได้เคยอภิปรายไว้ในอดีตจนถึงปัจจุบัน"* ซึ่งวันนี้ตนได้นำเอกสารที่กล่าวถึงนั้นมามอบให้แก่ประธานและกรรมการผู้อำนวยการใหญ่ โดยเป็นเรื่องที่ตนสอบถามถึงความเสียหายที่เกิดขึ้นต่อเก้าอี้บนเครื่องบินจากบริษัทญี่ปุ่นแล้วต่อมาบริษัทดังกล่าวได้ล้มละลาย ซึ่งทางบริษัทฯ ได้ดำเนินคดีกับบริษัทดังกล่าว บัดนี้มีผลออกมาในรายงานงบการเงินแล้ว ตนได้รับหนังสือจากกรรมการผู้อำนวยการใหญ่คนเดิม จึงนำมามอบให้แก่ประธานในวันนี้ และกล่าวว่า ขณะนี้บริษัทฯ ได้รับชำระเงินคืนมาจำนวน 50.5 ล้านเหรียญสหรัฐฯ และคาดว่าจะได้รับชำระเงินจากการดำเนินคดีที่ศาลอังกฤษอีกจำนวนกว่า 2 ล้านปอนด์ ซึ่งตนจะรอตรวจสอบงบการเงินเกี่ยวกับเงินจำนวนดังกล่าวนี้ด้วย เพื่อแสดงให้เห็นว่า มีการติดตามผลแล้วได้ผล ซึ่งเป็นผลงานที่ต่อเนื่องกันมาจากอดีตกรรมการผู้อำนวยการใหญ่ในสมัยของนายสรจักร เกษมสุวรรณ ซึ่งขณะนั้นเจ้าหน้าที่ได้ทำหนังสือที่ลงนามโดยกรรมการผู้อำนวยการใหญ่ส่งมาถึงตนโดยตรง ซึ่งตนได้นำเอกสารดังกล่าวมาประชุมด้วย รวมถึงตนจะขอให้ข้อมูลในการบริหารและการปรับปรุงองค์กรของบริษัทฯ ซึ่งจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่ง จึงขอให้บริษัทฯ รับไปศึกษาทบทวนด้วย

ประธาน สอบถามว่า นอกจากเรื่องข้างต้นนี้ มีผู้ถือหุ้นท่านใดจะอภิปรายเพิ่มเติมหรือไม่

พันตำรวจเอก เสริมเกียรติ บำรุงพฤกษ์ ผู้ถือหุ้น กล่าวว่า ตนขออภิปรายเพียง 2 ประเด็นข้างต้นนี้เท่านั้น และตนขอมอบเอกสารที่กล่าวถึงข้างต้นให้แก่ประธานและกรรมการผู้อำนวยการใหญ่

ประธาน กล่าวขอบคุณผู้ถือหุ้น และเชิญผู้ถือหุ้นรายต่อไปอภิปราย

นายประเสริฐ เลิศยะโฮ ผู้ถือหุ้นและผู้รับมอบฉันทะ กล่าวว่า ในหน้าที่ 6 ของรายงานการประชุม ตนได้กล่าวแสดงความเห็นว่า ตามที่เลขานุการของบริษัทฯ ได้ชี้แจงวิธีการประชุมนั้น ผู้ถือหุ้นทุกคนก็สามารถเข้าใจได้ ตนจึงขอสอบถามว่า เหตุใดบริษัทฯ จึงต้องว่าจ้างสำนักงานกฎหมายเอกชนมาทำกัมกับการประชุมด้วย ซึ่งในการประชุมครั้งนี้ก็เช่นกัน นอกจากนี้ยังได้ชี้แจงการประชุมโดยไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์ของกฎหมายด้วย

ประธาน สอบถามว่า ผู้ถือหุ้นมีความประสงค์จะขอแก้ไขรายงานการประชุมนี้ได้อย่างไร

นายประเสริฐ เลิศยะโฮ ผู้ถือหุ้นและผู้รับมอบฉันทะ กล่าวว่า ไม่ต้องแก้ไข แต่ขอให้มีการบันทึกการประชุมตามที่ผู้ถือหุ้นได้แจ้งไปแล้ว

ประธาน กล่าวว่า จะบันทึกข้อความดังกล่าวตามที่ผู้ถือหุ้นอภิปราย

นายประเสริฐ เลิศยะโฮ ผู้ถือหุ้นและผู้รับมอบฉันทะ สอบถามเพิ่มเติมว่า เหตุใดบริษัทฯ จึงต้องว่าจ้างที่ปรึกษากฎหมาย เนื่องจากคำถามผู้ถือหุ้นมีเป็นจำนวนมาก ซึ่งที่ปรึกษากฎหมายก็เป็นวิชาชีพหนึ่งที่บริสุทธิ์ยุติธรรม อีกทั้งบริษัทฯ ก็มีฝ่ายกฎหมาย ฝ่ายนิติกรอยู่แล้ว เหตุใดจึงต้องจ้างที่ปรึกษากฎหมายมาทำกัมกับการประชุม ผู้ถือหุ้นทั้งหมดก็ล้วนบรรลุนิติภาวะ จบปริญญาตรี ปริญญาโท ปริญญาเอก เป็นข้าราชการพลตเกษียณ ตนจึงเห็นว่า ไม่จำเป็นต้องจ้างที่ปรึกษากฎหมายมาทำกัมกับระเบียบการประชุมแต่อย่างใด

ประธาน ชี้แจงว่า การประชุมผู้ถือหุ้นทุกการประชุมจะต้องปฏิบัติตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการประชุมผู้ถือหุ้น ดังนั้น เพื่อให้เกิดความชัดเจนและไม่มีความผิดพลาด จึงต้องมีผู้ชำนาญด้านกฎหมายเข้ามาทำกัมกับดูแลการประชุมด้วย และสอบถามผู้ถือหุ้นต่อไปว่า รายงานการประชุมถูกต้องแล้วหรือไม่ อย่างไร

นายประเสริฐ เลิศยะโฮ ผู้ถือหุ้นและผู้รับมอบฉันทะ กล่าวว่า ถูกต้องแล้ว

ประธาน สอบถามผู้ถือหุ้นว่า มีประเด็นที่ผู้ถือหุ้นประสงค์จะแก้ไขเพิ่มเติมอีกหรือไม่

นายประเสริฐ เลิศยะโฮ ผู้ถือหุ้นและผู้รับมอบฉันทะ กล่าวว่า ตนมีเรื่องขอแก้ไขเพิ่มเติมซึ่งเป็นเรื่องต่อเนื่องกัน กล่าวคือเรื่องเลขานุการการประชุมได้แจ้งถึงการประกาศรับสมัครกรรมการของบริษัทฯ ตามวาระที่ 8 ผ่านทางเว็บไซต์ว่าไม่มีผู้สมัครซึ่งไม่เป็นความจริงแต่อย่างใด

ประธาน สอบถามว่า เรื่องดังกล่าวอยู่ในหน้าใดของรายงานการประชุม

นายประเสริฐ เลิศยะโฮ ผู้ถือหุ้นและผู้รับมอบฉันทะ กล่าวว่า เรื่องดังกล่าวปรากฏอยู่ในหน้าที่ 6 ของรายงานการประชุม ซึ่งขอสอบถามว่า เหตุใดจึงต้องจ้างบริษัทเอกชนมาทำกัมกับการประชุมด้วย และตนก็เคยร่างกฎหมายมาแล้ว ทั้งรัฐธรรมนูญจนถึงกฎหมายท้องถิ่น ส่วนประเด็นที่ 2 คือเรื่องการประกาศรับสมัครกรรมการของบริษัทฯ

ประธาน กล่าวว่า ประเด็นดังกล่าวไม่เกี่ยวข้องกับรายงานการประชุมตามระเบียบวาระนี้ จึงขออนุญาตให้ผู้ถือหุ้นรายต่อไปอภิปราย

นางแจ่มศรี สุทธิศิริรัตน์ ผู้ถือหุ้นและผู้รับมอบฉันทะ ขอให้ประธานดำเนินการประชุมตามระเบียบวาระด้วยความเคร่งครัด

ประธาน แจ้งว่า ระเบียบวาระนี้เป็นระเบียบวาระพิจารณารับรองรายงานการประชุม จึงขออนุญาตให้ผู้ถือหุ้นพิจารณารับรองรายงานการประชุม

นางแจ่มศรี สุทธิศิริรัตน์ ผู้ถือหุ้นและผู้รับมอบฉันทะ กล่าวว่า ตนขอแก้ไขเนื้อความในหน้า 19 ของรายงานการประชุมในบรรทัดที่ 3 ซึ่งมีข้อความว่า "ตนขอเสนอว่าบริษัทฯ ควรขับไล่บุคคลที่ทำความเสียหายให้แก่บริษัทฯ เช่น อดีตกรรมการผู้อำนวยการใหญ่ (DD)" นั้น ตนขอแก้ไขโดยเปลี่ยนเป็นคำว่า "อดีตกรรมการกรรมการผู้อำนวยการใหญ่" ลำดับถัดมาขอแก้ไขใน

ย่อหน้าต่อมาของหน้า 19 ในประโยคซึ่งมีข้อความว่า "...ในกรณีที่คุณได้ทำหนังสือถึงอดีตรกรรมการผู้อำนวยการใหญ่" นั้น ตนขอแก้ไขโดยเปลี่ยนเป็นคำว่า "อดีตรประธานกรรมการบริษัท และคณะกรรมการบริษัท" ลำดับสุดท้ายได้แก่ประโยคก่อนสุดท้ายในย่อหน้าเดียวกันนี้ ซึ่งมีข้อความว่า "...โดยเฉพาะอย่างยิ่งคดีหมิ่นประมาทดังกล่าวตนขอตั้งข้อสังเกตว่าผู้เสียหายไม่ใช่บริษัท แต่เป็นอดีตรกรรมการผู้อำนวยการใหญ่" ตนขอแก้ไขเปลี่ยนเป็นคำว่า "แต่เป็นอดีตรประธานกรรมการบริษัท" และข้อความที่ว่า "ดังนั้นอดีตรกรรมการผู้อำนวยการใหญ่ จึงต้องเป็นผู้ชำระค่าจ้างดังกล่าวด้วยตนเอง" ตนขอแก้ไขเปลี่ยนเป็นว่า "ดังนั้นอดีตรประธานกรรมการบริษัท จึงต้องเป็นผู้ชำระค่าจ้างดังกล่าวด้วยตนเอง"

ประธาน กล่าวขอบคุณผู้ถือหุ้นและเชิญผู้ถือหุ้นรายต่อไปอภิปราย

นายทองอินทร์ แสงงาม ผู้ถือหุ้น กล่าวถึงหนังสือเชิญประชุมหน้าที่ 9 ว่าเหตุใดบริษัท จึงไม่ปฏิบัติตามที่ตนได้เคยแสดงความเห็นไว้ว่า ภายใน 14 วันหลังจากการประชุม บริษัท จะต้องดำเนินการจัดส่งเอกสารให้ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กระทรวงพาณิชย์ และจัดส่งให้ผู้ถือหุ้นที่ได้แสดงความเห็นได้แก้ไขกลับมา โดยไม่ต้องมาถกเถียงกันในที่ประชุม เพราะทำให้เสียเวลา จึงขอความกรุณาให้บริษัท พิจารณาเรื่องนี้อย่างเคร่งครัดด้วย

ประธาน รับทราบ และสอบถามว่า มีผู้ถือหุ้นคนใดประสงค์จะแก้ไขรายงานการประชุมอีกหรือไม่

นายพรศักดิ์ ชัยวณิชยา ตัวแทนจากอาสาพิทักษ์สิทธิผู้ถือหุ้น สมาคมส่งเสริมผู้ลงทุนไทย สอบถามว่า ในหน้าที่ 19 ของรายงานการประชุม ซึ่งอาสาพิทักษ์สิทธิผู้ถือหุ้นได้สอบถามเกี่ยวกับโครงการ CAC แต่เมื่อตนตรวจดูในรายงานการประชุม กลับไม่มีการบันทึกคำตอบของเรื่องดังกล่าวไว้ จึงสอบถามว่า บริษัท ได้ตอบคำถามนี้หรือไม่ อย่างไร

ประธาน ชี้แจงว่า บริษัท ยังไม่ได้ตอบคำถามดังกล่าวในการประชุมครั้งก่อน แต่จะขอชี้แจงในการประชุมครั้งนี้ และเชิญให้ผู้ถือหุ้นรายต่อไปอภิปราย

นางสาวนิลิกัญญ์ณภรณ์ มั่งมีศรี ผู้ถือหุ้น กล่าวว่า ตนขอแก้ไขรายงานการประชุมในหน้า 32 ที่ว่า "มาตรา 89/12 วางหลักไว้ว่ากรรมการ ผู้บริหาร หรือบุคคลที่มีความเกี่ยวข้องกันจะกระทำธุรกรรมกับบริษัท ได้ต่อเมื่อได้รับอนุมัติจากที่ประชุมผู้ถือหุ้น" แต่ในวรรคต่อมากลับปรากฏข้อความที่ว่า "ดังนั้น เมื่อมีมติที่ประชุมของคณะกรรมการบริษัท เมื่อวันที่ 13 สิงหาคม 2551" ซึ่งขัดแย้งกับข้อความในวรรคก่อน เพราะวรรคก่อนระบุว่า ต้องได้รับอนุมัติจากที่ประชุมผู้ถือหุ้น แต่วรรคต่อมากลับระบุว่า เป็นมติที่ประชุมของคณะกรรมการบริษัท จึงขอให้บริษัท ตรวจสอบว่า มีการบันทึกตลาดเคลื่อนหรือไม่ อย่างไร

ประธาน กล่าวว่า จะตรวจสอบและแก้ไขประเด็นดังกล่าวให้ถูกต้อง และขอเสนอให้ที่ประชุมพิจารณาลงมติรับรองรายงานการประชุมใหญ่สามัญผู้ถือหุ้นประจำปี 2558

นายธรรมบุญ จุลมณีโชติ ผู้ถือหุ้น กล่าวว่า เมื่อดำเนินการประชุมในระเบียบวาระที่ 2 เรื่องรับรองรายงานการประชุมแล้ว ต่อจากนั้นจะเป็นการติดตามผลการดำเนินงานจากการประชุมครั้งก่อน ดังนั้น เมื่อรับรองหรือไม่รับรองแล้วก็ย่อมเก็บบัลลังก์คะแนนได้ อย่างไรก็ตาม ในเรื่องของติดตามผลการดำเนินงานซึ่งเป็นเรื่องที่มีความสำคัญมาก ตนได้อ่านแล้วเห็นว่า มีเรื่องให้ผู้ถือหุ้นได้แสดงความคิดเห็นไว้มากมายในการประชุมครั้งที่แล้ว แต่ก็ไม่ได้รับคำตอบจากบริษัท ซึ่งตนจะไม่ลงคะแนนรับรองอยู่แล้ว เพราะตนเห็นว่าบริษัท ไม่มีธรรมาภิบาล อย่างไรก็ตาม บริษัท จะต้องให้ผู้ถือหุ้นที่ได้แสดงความคิดเห็นในการประชุมครั้งที่แล้วได้สอบถามบริษัท ต่อ หรือบริษัท ต้องตอบคำถามในเรื่องที่บริษัท ยังไม่ได้ตอบในการประชุมครั้งที่แล้ว ซึ่งตนเห็นว่าเรื่องนี้มีความสำคัญมาก เพื่อให้บริษัท มีธรรมาภิบาลที่ดีขึ้น ซึ่งตนกำลังส่งเสริมเรื่องนี้เพื่อแก้ปัญหาการทำงานให้มีธรรมาภิบาลตามมาตรา 85 จึงขอฝากประธานว่าเมื่อรับรองหรือไม่รับรอง ก็ขอให้ติดตามเรื่องต่อไปด้วย ทั้งนี้ เมื่อมีการพิจารณารายงานการประชุม หากปรากฏว่าบริษัท ยังไม่ได้ตอบคำถามข้อใด ก็ขอให้บริษัท ตอบ หรือหากผู้ถือหุ้นรายใดได้แสดงความคิดเห็นไว้แล้ว

บริษัท ก็ควรชี้แจงและตอบคำถามที่บริษัท ยังไม่ได้ตอบ ตนจึงขอเสนอความเห็นดังกล่าวนี้ไว้เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการทำงาน

ประธาน มอบหมายให้นายวีระวงศ์ จิตต์มีตรภาพ กรรมการอิสระ และประธานกรรมการตรวจสอบ เป็นผู้ชี้แจงประเด็นนี้

นายวีระวงศ์ จิตต์มีตรภาพ กรรมการอิสระ และประธานกรรมการตรวจสอบ ชี้แจงว่า โดยหลักการปกติในการประชุมผู้ถือหุ้นซึ่งได้มีการกำหนดว่า ระเบียบวาระที่ถูกลำดับไว้เป็นระเบียบวาระที่เป็นเรื่องอันเกี่ยวข้องกับกิจการของบริษัท สำหรับผู้ถือหุ้นรายใดที่มีคำถามเกี่ยวกับบริษัท ไม่ว่าจะ เป็นคำถามใหม่หรือคำถามที่ค้างจากการประชุมครั้งที่แล้ว รวมถึงกรณีที่ผู้ถือหุ้นประสงค์จะสอบถามฝ่ายบริหารเพิ่มเติม ก็จะมีอยู่ในระเบียบวาระอื่นๆ ซึ่งบริษัท ไม่ได้กำหนดขึ้นมาให้อยู่ในระเบียบวาระติดตามซึ่งจะแตกต่างจากการประชุมของคณะกรรมการบริษัท ดังนั้น บริษัท ขอโน้มรับความคิดเห็นของผู้ถือหุ้นไว้ และบริษัท ยินดีตอบข้อสงสัยทุกประการของผู้ถือหุ้น ซึ่งบริษัท จะดำเนินการตอบในระเบียบวาระอื่นๆ

นางนิลบล บัวน้อย ผู้ถือหุ้น กล่าวว่า ตนทราบดีว่าการประชุมของบริษัท นั้นไม่มีระเบียบวาระติดตาม ตนได้พิจารณา รายงานการประชุมแล้วเห็นว่า ผู้ที่เสนอความเห็นซึ่งบริษัท ได้บันทึกลงในหนังสือรายงานการประชุมนั้นมีจำนวนไม่มาก ซึ่งบริษัท ได้ชี้แจงว่า ไม่สามารถดำเนินการในระเบียบวาระติดตามได้ ตนจึงขอเสนอให้บริษัท ส่งรายงานการประชุมล่วงหน้าให้แก่ผู้ถือหุ้นที่ได้อภิปราย หากผู้ถือหุ้นที่ได้อภิปรายประสงค์จะแก้ไข ก็ให้แจ้งแก่บริษัท เป็นการล่วงหน้า หากไม่แก้ไข ก็ถือว่าผู้ถือหุ้นได้สงวนสิทธิไว้ หรือบริษัท อาจเชิญผู้ถือหุ้นมาแสดงความเห็น และให้บริษัท ชี้แจงต่อผู้ถือหุ้น แล้วจดบันทึกลงใน รายงานการประชุมว่าเป็นไปตามความประสงค์ของผู้ถือหุ้นหรือไม่ ซึ่งบริษัท ควรตกลงกับผู้ถือหุ้นเหล่านี้ซึ่งมีจำนวนไม่มาก จะดีกว่าให้ผู้ถือหุ้นรายอื่นๆ กว่า 1,000 คนมารอการประชุมแต่ละระเบียบวาระของบริษัท

ประธาน แจ้งผลการนับคะแนนในระเบียบวาระที่ 2 เรื่องพิจารณารับรองรายงานการประชุมใหญ่สามัญผู้ถือหุ้น ประจำปี 2558

ที่ประชุม มีมติอนุมัติด้วยคะแนนเสียงข้างมากของผู้ถือหุ้นซึ่งมาประชุมและมีสิทธิออกเสียงลงคะแนน รับรอง รายงานการประชุมใหญ่สามัญผู้ถือหุ้นประจำปี 2558 เมื่อวันที่ 24 เมษายน 2558

โดยผู้ถือหุ้นได้ลงคะแนนเสียงดังนี้

เห็นด้วย	1,594,946,101	เสียง	ร้อยละ	99.9861
ไม่เห็นด้วย	102,853	เสียง	ร้อยละ	0.0064
งดออกเสียง	119,422	เสียง	ร้อยละ	0.0075

ระเบียบวาระที่ 3 เรื่องรับทราบรายงานกิจการประจำปี 2558

ประธาน แจ้งต่อที่ประชุมว่า นายจรัมพร โชติกเสถียร กรรมการผู้อำนวยการใหญ่ จะเป็นผู้รายงานผลประกอบการ และงานที่จะดำเนินการในอนาคตของบริษัท ให้ที่ประชุมทราบ

นายจรัมพร โชติกเสถียร กรรมการผู้อำนวยการใหญ่ ชี้แจงต่อที่ประชุมว่า ระเบียบวาระที่ 3 เป็นเรื่องการรับทราบรายงาน กิจการประจำปี 2558 ซึ่งบริษัท ขอเสนอรายงานกิจการในปี 2558 โดยการฉายวีดิทัศน์ ซึ่งมีเนื้อหาดังนี้

“สิ่งที่ขับเคลื่อนพาการบินไทยไปข้างหน้าไม่ใช่แค่เพียงพลังจากเครื่องยนต์ แต่เป็นพลังจากความมุ่งมั่นที่ถ่ายทอดจากรุ่นสู่รุ่น เราเพิ่มพื้นที่ความสะดวกสบาย แต่ไม่เคยลดทอนรายละเอียดเล็กน้อยที่พิถีพิถัน จุดหมายจะไกลแค่ไหนเราจะทำให้คุณ

รู้สึกใกล้ แม้วิถีชีวิตเปลี่ยนแต่วิถีความเป็นไทยจะไม่เปลี่ยนเพราะเราคือสายการบินแห่งชาติที่บินอยู่ใต้ผืนธงไทยการบินไทยกว่าครึ่งศตวรรษที่เคียงข้างคนไทย”

ระเบียบวาระที่ 3 ซึ่งเป็นการรายงานกิจการประจำปี 2558 นั้น ตนจะกล่าวถึง 2 เรื่อง เรื่องแรกคือสภาพแวดล้อมของอุตสาหกรรมและเรื่องที่ 2 คือแผนปฏิรูปและผลการดำเนินงานของปี 2558 ซึ่งบริษัทฯ กำลังเผชิญกับการแข่งขันของสายการบินต่างประเทศที่เข้ามาสู่ตลาดในประเทศไทยอย่างมาก มีทั้งสิ้น 115 สายการบิน มีจำนวนเที่ยวบิน (Flights) ทั้งหมดถึง 375,000 เที่ยวบิน และมีอัตราการเติบโตสูงถึงร้อยละ 15 ต่อปี ส่วนการขยายตัวของสายการบินขนาดใหญ่ที่มาจากตะวันออกกลางจากเดิมในปี 2548 ที่มีส่วนแบ่งทางการตลาด (Market Share) เพียงร้อยละ 11 ปัจจุบันเติบโตถึงระดับร้อยละ 33 ในปี 2558 ที่ผ่านมการแข่งขันของสายการบินต้นทุนต่ำหรือที่เรียกว่า Low Cost Airlines ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้มีสัดส่วนสูงที่สุดในโลก สูงถึงร้อยละ 56.8 เมื่อเทียบกับมาตรฐานเฉลี่ยของโลกคือเพียงร้อยละ 25 นอกจากนี้สายการบินต้นทุนต่ำจึงมีจำนวนยอดสั่งซื้อเครื่องบินเข้ามาใหม่หรือ Supply ของเครื่องบินนั้นมากกว่าเท่าตัว จากในปี 2556 ที่มีเพียง 1,200 ลำ แต่คาดการณ์ว่าในปี 2568 จะมีถึง 2,400 ลำ สิ่งนี้แสดงให้เห็นว่าการแข่งขันจะยิ่งเข้มข้นมากขึ้น

รูปแบบการเดินทางระหว่างไทยกับยุโรปมีการเปลี่ยนแปลงไปมาก เดิมในปี 2554 ส่วนแบ่งทางการตลาด (Market Share) จากสายการบินตะวันออกกลางนั้นมีเพียงร้อยละ 14 ซึ่งบริษัทฯ มีอยู่ถึงร้อยละ 86 แต่จะเห็นได้ว่าสภาพการณ์เปลี่ยนแปลงไปมาก ส่วนแบ่งทางการตลาด (Market Share) ของสายการบินตะวันออกกลางได้เติบโตขึ้นมาถึงร้อยละ 33 ในปี 2557 ส่วนของบริษัทฯ ลดลงเหลือเพียงร้อยละ 67 ซึ่งสายการบินตะวันออกกลางก็สามารถดึงผู้โดยสารไปที่ศูนย์กลางการบิน (Hub) ใหญ่ของสายการบิน ซึ่งปัจจุบันศูนย์กลางการบิน (Hub) ที่ตะวันออกกลางถือว่าเป็นศูนย์กลางของการบินของโลกก็ว่าได้ เนื่องจากการบินจากจุดๆ นั้นสามารถบินไปได้เกือบจะทุกแห่งในโลก ด้วยเครื่องบินปัจจุบันและเทคโนโลยีปัจจุบันทำให้สามารถทำการบินแบบ Non-Stop ได้ ซึ่งในอดีตนั้นไม่เคยเกิดขึ้น

นอกจากนั้น บริษัทฯ เองหรือประเทศไทยก็ประสบกับปัญหาอื่นๆ อีกมากมาย เช่น ปัญหาด้านกฎระเบียบ ซึ่งเป็นปัญหาภายนอกทั้งสิ้น กล่าวคือองค์การการบินพลเรือนระหว่างประเทศ (ICAO) ก็ได้ตรวจพบข้อบกพร่องด้านความปลอดภัยที่มีนัยสำคัญของการบิน ทางองค์การความปลอดภัยด้านการบินแห่งสหภาพยุโรป (EASA) จึงมีความจำเป็นต้องทบทวน EU Air Safety List ทุก 6 เดือน ว่า จะให้สายการบินของประเทศไทยบินเข้ายุโรปได้อีกหรือไม่ หลังจากนั้น ประมาณเดือนกรกฎาคม สำนักงานบริหารการบินแห่งชาติสหรัฐฯ (FAA) ก็ได้ลดระดับ (Downgrade) ประเทศไทยให้ลงไปอยู่ใน Category 2 ผลคือหน่วยงานด้านความปลอดภัยการบินทางอากาศจะตรวจสอบเที่ยวบิน (Ramp Inspection) อย่างเข้มข้นและต่อเนื่อง ทำให้เกิดต้นทุนต่างๆ ที่เพิ่มขึ้นกับบริษัทฯ และการขยายเส้นทางการบินไปยังทวีปยุโรปและอเมริกานั้นก็จะมีข้อจำกัด

ส่วนอัตราการเติบโตของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาประเทศไทยสูงขึ้นอย่างต่อเนื่องโดยเฉพาะอย่างยิ่งในปี 2558 เติบโตขึ้นถึงร้อยละ 20.6 และคาดการณ์ว่าในปี 2559 จะเติบโตขึ้นถึงร้อยละ 14.5 ซึ่งเป็นผลบวก แต่ความสามารถในการแข่งขันหรือการปรับตัวซึ่งบริษัทฯ ยังทำได้ไม่ค่อยดี คือ ความสามารถในการขายบัตรโดยสาร ซึ่งอัตราการขนส่งผู้โดยสาร (Cabin Factor) เฉลี่ยของอุตสาหกรรมขนส่งทางอากาศระหว่างประเทศ (IATA Industry) อยู่ที่ประมาณร้อยละ 80.6 โดยปีที่แล้วบริษัทฯ ขายได้เพียงร้อยละ 73.3 แต่ก็ดีขึ้นมาจากปีก่อนหน้าที่ขายได้เพียงร้อยละ 68.9 ส่วนเรื่องของผลตอบแทน (Yield) เมื่อเทียบกับสายการบินอื่นๆ ของ IATA โดยเทียบจากดัชนี (Index) ของปี 2548 ขึ้นมาเป็นร้อยละ เห็นได้ว่า Yield ของบริษัทฯ จากการกำหนดราคายังสู้ผู้ประกอบการรายอื่นไม่ได้

ส่วนเรื่องแบบเครื่องบิน บริษัทฯ ก็มีมากขึ้นไปทำให้ต้นทุนสูงเมื่อเทียบกับสายการบินอื่น บริษัทฯ มีเครื่องบิน 7 ตระกูล (Families) 11 แบบเครื่องยนต์ (Engine Types) ในขณะที่ Singapore Airlines มีเครื่องบินเพียง 4 ตระกูล (Families) 6 แบบเครื่องยนต์ (Engine Types) และสายการบินอื่นๆ ก็อยู่ในระดับที่น้อยกว่า ทำให้ต้นทุนของบริษัทฯ สูง

ส่วนแผนปฏิรูปและผลของการดำเนินงานในปี 2558 ขั้นตอนการปฏิรูปของบริษัท มีอยู่ 3 ขั้นตอนด้วยกัน คือ

ขั้นตอนที่ 1 คือ หยุดการขาดทุน "Stop the Bleeding"

ขั้นตอนที่ 2 คือ สร้างความแข็งแกร่งในการแข่งขัน "Strength Building"

ขั้นตอนที่ 3 คือ การเติบโตอย่างมีกำไรในระยะยาว "Sustainable Growth"

ซึ่งในปี 2558 ที่ผ่านมา บริษัทฯ ได้ปฏิบัติการหยุดการขาดทุน โดยใช้ 2 กลยุทธ์จากทั้งหมด 6 กลยุทธ์ 2 กลยุทธ์แรก คือ การลดการขาดทุนหรือการปรับปรุงเครือข่ายเส้นทางการบิน บริษัทฯ ได้ลดและปรับปรุงฝูงบิน ในขณะเดียวกันในปี 2558 บริษัทฯ ได้ดำเนินการสร้างความแข็งแกร่งในการแข่งขัน เพื่อจะกลับไปเติบโตใหม่ในปี 2560 หรือปีหน้า แต่ก่อนที่บริษัทฯ จะกลับไปแข่งขันในเวทีสากลได้ ถ้าเป็นนักกีฬาก็ต้องปรับปรุงตัวเองจนอยู่ในระดับที่สามารถแข่งขันได้ กล่าวคือ ต้องสร้างความแข็งแกร่งในการแข่งขัน บริษัทฯ มีกลยุทธ์เพื่อสร้างความแข็งแกร่งทั้งสิ้น 4 กลยุทธ์ ดังนี้ กลยุทธ์ทางด้านพาณิชย์คือต้องหารายได้ให้เพิ่มขึ้น กลยุทธ์ทางด้านปรับปรุงต้นทุนคือลดต้นทุน กลยุทธ์ในด้านบริหารทรัพยากรบุคคลและองค์กรและกลยุทธ์การจัดการกับบริษัทในเครือและกลุ่มบริษัทในเครือ ซึ่งมีรายละเอียดเป็นรายกลยุทธ์ ดังนี้

กลยุทธ์ที่ 1 คือ กลยุทธ์การปรับปรุงเส้นทางการบิน บริษัทฯ ได้ปิดสถานีที่ขาดทุน 4 สถานี คือ ใจอันเนสเบิร์ก มอสโก แมดดริด และลอสแอนเจลิส และหยุดบินในเส้นทางที่ขาดทุน เช่น ภูเก็ต-โซล กรุงเทพฯ-จาการ์ตา โดยให้สายการบินไทยสมายล์บินแทนในบางเส้นทาง เช่น เชียงราย ขอนแก่น และหาดใหญ่ ทำให้กำลังการผลิตของบริษัทฯ ลดลงร้อยละ 6.2

กลยุทธ์ที่ 2 คือ กลยุทธ์การปรับปรุงฝูงบิน คือขายเครื่องบินที่มีต้นทุนในการบริหารงานสูงออกไป ในปีที่ผ่านมาได้ปลดประจำการและขายเครื่องบินรวมทั้งสิ้น 38 ลำ ซึ่งขายไปแล้ว 24 ลำ เหลืออยู่อีก 14 ลำที่รอการขายในปี 2559 ทำให้สามารถลดประเภทเครื่องบินเหลือเพียง 7 ประเภท 11 แบบ แต่ทั้งนี้ก็ยังยังคงอยู่ในระดับที่สูงอยู่

กลยุทธ์ที่ 3 คือ กลยุทธ์ด้านการพาณิชย์ โดยเพิ่มประสิทธิภาพในการหารายได้ก็คือขายให้เพิ่มขึ้น ซึ่งประกอบไปด้วย 3 ด้านด้วยกัน ด้านที่ 1 คือการขายและจัดจำหน่ายคือมีการขายเจาะกลุ่มตลาด (Segment) ให้ชัดเจนขึ้น เช่น ลูกค้ายกองค์กรและราชการ และเพิ่มประสิทธิภาพในการขายแบบเครือข่าย (Network Sales) คือการขายไปที่พันธมิตรสายการบินอื่น ด้านที่ 2 คือการบริหารราคาและรายได้ บริษัทฯ ต้องมีการปรับปรุงราคาอย่างเข้มข้น ต่อเนื่อง และรวดเร็ว ส่วนการสำรองที่นั่งและออกบัตรโดยสารก็ต้องมีการปรับปรุงคุณภาพในการให้บริการ เช่นปีที่แล้วได้มีการปรับปรุงศูนย์บริการลูกค้าสัมพันธ์ (Contact Center)

กลยุทธ์ที่ 4 การปรับปรุงการปฏิบัติการและต้นทุน คือลดต้นทุนนั่นเอง ปีที่แล้วบริษัทฯ ได้ปิดสถานีและขายเครื่องบิน ทำให้บริษัทฯ สามารถลดค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องกับ 2 ส่วนนี้ได้ รวมทั้งมีโครงการ "ร่วมใจจาก" (Mutual Separation Plan หรือ MSP) มีการปรับปรุงประสิทธิภาพในการให้บริการผู้โดยสารในชั้นประหยัด มีการลดต้นทุนลง และมีการปรับปรุงฝ่ายการพาณิชย์สินค้าและไปรษณีย์ภัณฑ์ (Cargo) ซึ่งตัวอย่างของผลทางด้านการปรับปรุง Cargo ทำให้ในปีที่แล้ว ตั้งแต่เดือนมีนาคมเป็นต้นมา บริษัทฯ ได้กำไรเป็นครั้งแรกในรอบหลายปีที่ผ่านมา และในเดือนมิถุนายนจะเห็นได้ว่าบริษัทฯ เริ่มมีกำไร

ส่วนกลยุทธ์ในด้านการปรับปรุงโครงสร้างองค์กร บริษัทฯ ได้มีโครงการ "ร่วมใจจาก" (Mutual Separation Plan) ซึ่งมีพนักงานเข้าร่วมโครงการ 1,401 คน ใช้งบประมาณ 5,300 ล้านบาท ทำให้สามารถลดต้นทุนได้ถึงปีละประมาณ 1,400 ล้านบาท เป็นต้น มีการปรับปรุงโครงสร้างองค์กรโดยลดหน่วยงานลงถึง 147 หน่วยงานและได้เริ่มกำหนดผลตอบแทนของพนักงานให้เชื่อมโยงกับดัชนีชี้วัดผลงานหรือความสำเร็จของงาน (KPI) มากขึ้น

กลยุทธ์สุดท้าย คือกลยุทธ์ด้านการจัดกลุ่มธุรกิจ มีการกำหนดแนวทางในการจัดการสินทรัพย์ เช่น อสังหาริมทรัพย์ การกำหนดแนวทางในการลงทุนบริษัทร่วมและบริษัทย่อยว่าบริษัทใดจะคงไว้ บริษัทใดจะไม่คงไว้ และมีการบูรณาการกันระหว่างกาให้บริการของบริษัทฯ และสายการบินไทยสมายล์ให้ไร้รอยต่อ (Seamless) มากขึ้น

ผลการดำเนินงานที่สำคัญสรุปได้ว่า ประสิทธิภาพของบริษัทฯ เริ่มสูงขึ้นอย่างเห็นได้ชัด บริษัทฯ สามารถดูแลผู้โดยสารและให้บริการได้เพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 11.3 กล่าวคือ จาก 19.1 ล้านคน เป็น 21 ล้านคน อัตราการขนส่งผู้โดยสาร (Cabin Factor) สูงขึ้นจากร้อยละ 68.9 เป็นร้อยละ 72.9 โดยใช้เครื่องบินในการปฏิบัติการลดลง 7 ลำ และลดสถานีใหญ่ 4 สถานี ซึ่งแสดงให้เห็นว่า บริษัทฯ สามารถดูแลผู้โดยสารได้มากขึ้นโดยมีค่าใช้จ่ายในการบริหารจัดการเครื่องบินลดลงไป 7 ลำ และสถานีลดลงไป 4 สถานี แสดงว่าบริษัทฯ สามารถดูแลผู้โดยสารได้ด้วยต้นทุนที่ต่ำลงในขณะที่จำนวนผู้โดยสารสูงขึ้น

การลดค่าใช้จ่าย บริษัทฯ ทราบดีว่าค่าใช้จ่ายด้านน้ำมันลดลง ส่วนค่าใช้จ่ายที่ไม่ใช่น้ำมันหรือ Non-Fuel Cost บริษัทฯ ก็ลดลงได้ประมาณ 7,200 ล้านบาทหรือร้อยละ 67

ในด้านคุณภาพการบริการ ตัวอย่างเช่น งานด้านการบริการลูกค้าทางโทรศัพท์ (Call Center) ขณะนี้บริษัทฯ สามารถลดจำนวนสายที่ไม่ได้รับบริการ (Abandon Call) ลงเหลือประมาณร้อยละ 4 จากเดือนมกราคมปีที่แล้วที่มีจำนวนสายที่ไม่ได้รับบริการ (Abandon Call) ถึงร้อยละ 27 ซึ่งในปัจจุบันดีกว่ามาตรฐานโลก

ส่วนด้านการให้บริการด้านอื่นๆ เช่น การบริการบนเครื่องบินชั้นธุรกิจ ซึ่งการประเมิน (Rating) ของบริษัทฯ ตกไปอยู่เหลือประมาณลำดับที่ 18 ของโลกจากการจัดลำดับโดย Skytrax เป็นต้น และบริษัทฯ ก็ได้ปรับเปลี่ยนการบริการในชั้นธุรกิจแบบใหม่ที่ตอบสนองความต้องการของผู้โดยสารรายบุคคล ตั้งแต่การต้อนรับจนกระทั่งถึงการให้บริการเสิร์ฟอาหารตามความต้องการของแต่ละบุคคล จนกระทั่งส่งผู้โดยสารเมื่อเครื่องบินลงจอดแล้ว ซึ่งได้รับการตอบรับจากผู้โดยสารเป็นอย่างดี แต่ทั้งนี้ ก็ยังต้องปรับปรุงอีกมากเพื่อที่จะทำให้ประสิทธิภาพสูงขึ้น

ในเรื่องของประสิทธิภาพ (Performance) ของสายการบิน เช่น การตรงเวลาหรือ On-Time Performance (OTP) ของเที่ยวบินขาเข้า ซึ่งเป็นปัจจัยที่สำคัญ 1 ใน 5 ปัจจัยซึ่งผู้โดยสารใช้ในการคัดเลือกสายการบินที่จะใช้บริการ จะเห็นได้ว่า ก่อนที่บริษัทฯ เริ่มทำโครงการ On-Time Performance (OTP) นั้น On-Time Arrival ของบริษัทฯ ต่ำมาก คือ ร้อยละ 68 ร้อยละ 73 และร้อยละ 75 ตามลำดับ แต่หลังจากทำโครงการนี้ซึ่งต้องมีบุคลากรมาเกี่ยวข้องเกือบทุกฝ่าย โดยมีบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับโครงการดังกล่าวประมาณ 10,000 คน จาก Cargo ช่างซ่อมบำรุง Check-in และครัวการบินไทย เป็นต้น หลังจากทำโครงการนี้แล้วจะเห็นได้ว่าผลประกอบการในเรื่อง On-Time Performance ของบริษัทฯ ดีขึ้นมาก ในเดือนพฤษภาคมและเดือนมิถุนายน On-Time Arrival ขึ้นมาถึงระดับร้อยละ 84 และร้อยละ 85 ตามลำดับ ซึ่งดีกว่าเดิมมาก

ด้านการเงินที่สำคัญของบริษัทฯ (Performance Highlight) จะเห็นได้ว่า รายได้ของบริษัทฯ อยู่ในเกณฑ์ประมาณเท่าเดิม คือ ต่ำลงเล็กน้อยจาก 191 พันล้านบาทลงไปเหลือ 189 พันล้านบาท ซึ่งปัจจัยหลักที่ทำให้รายได้ต่ำลง คือ Cargo ซึ่งบริษัทฯ ไม่ใช้เครื่องบินบรรทุกสินค้า Boeing-747 จำนวน 2 ลำ ส่วนค่าใช้จ่ายลดลงมาจาก 208 พันล้านบาทลดลงเหลือเพียง 184 พันล้านบาท ส่วนรายได้ของผู้โดยสารผลตอบแทน (Yield) จะตกลงเนื่องจากมีการแข่งขันสูงมากในทุกสายการบิน ส่วนอัตราการขนส่งผู้โดยสาร หรือ Cabin Factor ก็ทำได้ดีขึ้นจากร้อยละ 68.9 เป็น 73 เป็นต้น

ดังนั้น ผลกำไรจากการดำเนินงานจากปี 2557 บริษัทฯ (งบเดี่ยว) ขาดทุนในการดำเนินการ (Operating Profit) ถึง 22,000 ล้านบาท แต่ปีที่ผ่านมาบริษัทฯ ได้กำไรมา 570 ล้านบาทเป็นครั้งแรกในรอบหลายปี แต่ต้องยอมรับว่ากำไรนั้นส่วนใหญ่มาจากค่าน้ำมันถึง 16,000 ล้านบาท แต่ก็ยังมีผลบวกจากด้านอื่นๆ อีกหลายประการที่ทำให้บริษัทฯ มีกำไรได้ถึง 570 ล้านบาท ซึ่งถือว่าอยู่ในระดับที่ยอมรับได้

ด้านการยกระดับมาตรฐานความปลอดภัยในด้านการบิน ปัญหาขององค์การการบินพลเรือนระหว่างประเทศ(ICAO) เป็นปัญหาของประเทศไทย แต่ส่งผลกระทบต่อบริษัทฯ กล่าวคือ ICAO ขึ้นสัญลักษณ์ธงแดงให้ประเทศไทยในเดือนกุมภาพันธ์ 2558 ส่งผลให้บริษัทฯ ต้องส่งผู้แทนเดินทางไปที่แจ้จ้งด้วยตนเองแม้ว่าบริษัทฯ จะไม่ใช่หน่วยงานของสำนักงานการบินพลเรือน แต่บริษัทฯ ต้องชี้แจงเรื่องความสามารถในด้านความปลอดภัยของบริษัทฯ ในเดือนมิถุนายนที่เมืองบรัสเซลส์ ซึ่งจากผลการชี้แจง

ของบริษัทฯ ทำให้สหภาพยุโรป (EU) ไม่จัดประเทศไทยไว้ในกลุ่มประเทศที่มีปัญหา และทำให้บริษัทฯ สามารถบินในเส้นทางยุโรปได้ตามปกติ แต่บริษัทฯ ก็ไม่ได้นิ่งนอนใจเนื่องจาก ICAO จะต้องประเมินทุก 6 เดือน บริษัทฯ จึงจัดทำโครงการเรียกว่าโครงการ "Safety Beyond Compliance" (ความปลอดภัยเหนือระดับ) ส่งผลให้ได้รับใบอนุญาตให้สามารถบินเข้าน่านฟ้ากลุ่มประเทศสหภาพยุโรป หรือ Third Country Operator (TCO) จาก EU ตั้งแต่เดือนธันวาคม 2558 บริษัทฯ ดำเนินโครงการดังกล่าวมาตั้งแต่เดือนเมษายน 2558 และบริษัทฯ ก็ทำสำเร็จจนได้รับใบอนุญาตมา ทำให้บริษัทฯ สามารถบินสู่ทวีปยุโรปได้โดยไม่ต้องกังวลว่าในอนาคตประเทศไทยจะประสบปัญหาด้าน EU Air Safety List อีกหรือไม่

รางวัลที่บริษัทฯ ได้รับโดยสังเขปมี 4 รางวัลยอดเยี่ยม บริษัทฯ มีความภูมิใจที่ยังได้รับรางวัลอื่นๆ อีกมากมาย แม้ว่าบริษัทฯ จะประสบปัญหาอยู่บ้าง

1. รางวัลยอดเยี่ยมจาก Business Traveller Asia-Pacific Awards ในปี 2558 ได้รับ 4 รางวัล ได้แก่
 - รางวัลการบริการชั้นประหยัดยอดเยี่ยมอันดับ 2 ของโลก (Best Airline Economy Class)
 - รางวัล 1 ใน 3 โปรแกรมสะสมไมล์ยอดเยี่ยมของโลก (Top 3 for Best Frequent Flyer Program)
 - รางวัล 1 ใน 3 สายการบินยอดเยี่ยมของเอเชียแปซิฟิก (Top 3 for Best Asia-Pacific Airline)
 - รางวัล 1 ใน 3 ห้องรับรองผู้โดยสารยอดเยี่ยมของเอเชียแปซิฟิก (Top 3 for Best Airline Lounge in Asia-Pacific)
 2. รางวัลจากนิตยสารทราเวลแอนด์เลisure (Travel & Leisure) ในปี 2558 จำนวน 3 รางวัล ได้แก่
 - สายการบินที่ให้บริการดีที่สุดในโลกอันดับ 5 (World's Best Airlines for Customer Service 2015)
 - สายการบินระหว่างประเทศที่ดีที่สุดในโลกอันดับ 7 (World's Best Airlines International Airlines 2015)
 - สายการบินที่ให้บริการอาหารที่ดีที่สุดในโลกอันดับ 7 (World's Best Airlines for Foods 2015)
 3. AirlineRatings.com จัดอันดับให้บริษัทฯ เป็น 1 ใน 10 สายการบินที่ให้บริการชั้นหนึ่งยอดเยี่ยมและให้บริการชั้นประหยัดในทางการบินพิสัยไกลที่เยี่ยม
 4. รางวัลจาก Smart Travel Asia 2015 ปี 2558
 - รางวัลการให้บริการบนเครื่องบินยอดเยี่ยมอันดับ 3 ของโลก
 - รางวัลการให้บริการบนชั้นธุรกิจยอดเยี่ยมอันดับ 5 ของโลก
 - รางวัลสายการบินยอดเยี่ยมอันดับ 6 ของโลก
 5. รางวัลสายการบินให้บริการเลาจน์สบายยอดเยี่ยมจากสกายแทร็กซ์ (Skytrax) ปี 2558
 6. รางวัลจากสายการบินยอดเยี่ยมของเอเชียแปซิฟิก (Asia-Pacific) จาก TTG Travel Awards 2015 ปี 2558
 7. รางวัล Asia's Most Admired Brand 2014-2015 จาก WERC สิงคโปร์ และ KPMG อินเดีย ในฐานะที่บริษัทฯ มุ่งมั่นพัฒนาสินค้าและบริการ และเป็นองค์กรชั้นนำที่มีความสำคัญทางด้านเศรษฐกิจในเอเชีย
- นอกจากนี้ ยังได้รับรางวัลในด้านการบริหารจัดการองค์กรดีเด่น อาทิเช่น
1. รางวัลหน่วยงานที่ได้รับมาตรฐานเป็นสำนักงานสีเขียวที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ระดับดีเยี่ยม
 2. รางวัลสถานที่ดีเด่นที่เอื้อต่อคนพิการ ระดับดีเยี่ยม
 3. รางวัล Thailand Energy Awards 2015 ประเภทอาคารที่ออกแบบด้านการอนุรักษ์พลังงาน ระดับดีเด่น ปี 2558

4. ศูนย์ข้อมูลข่าวสารการบินไทยได้รับโล่ประกาศเกียรติคุณว่า เป็นหน่วยงานที่ได้รับมาตรฐานตัวชี้วัดความโปร่งใสระดับดีเด่น
5. คลังสินค้าของการบินไทยได้รับรางวัลสถานประกอบการกิจการดีเด่นด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงานระดับประเทศ

นอกจากนี้ ด้านความรับผิดชอบต่อสังคม (CSR) บริษัทฯ ยังได้รับรางวัลในปี 2558 ได้แก่

1. รางวัล Thailand Sustainability Investment 2015 จากตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยคำนึงถึงความสมดุลทางด้านสิ่งแวดล้อม สังคม และบรรษัทภิบาล
2. รางวัลรายงานความยั่งยืน (Sustainability Report Award) ประเภทดีเด่นในด้านการเผยแพร่ข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อม สังคม และบรรษัทภิบาล
3. ประกาศนียบัตร Certificate of ESG 100 Company ในฐานะเป็นบริษัทจดทะเบียนที่มีการดำเนินงานโดดเด่นด้านสิ่งแวดล้อม สังคม และธรรมาภิบาล

การดำเนินกิจกรรมเพื่อสังคม (Corporate Social Responsibilities) มีดังนี้

1. โครงการส่งเสริมด้านสุขภาพ
 - กิจกรรม “แพทย์นักบินและนางฟ้าพยาบาล”
 - โครงการ “Miles Give Kids a Smile” ซึ่งบริษัทฯ ขอรับบริจาคไม้ลิ้นจากสมาชิก Royal Orchid Plus (ROP)
2. การส่งเสริมด้านสิ่งแวดล้อม
3. การส่งเสริมด้านศาสนา และศิลปวัฒนธรรม
 - บริษัทฯ อัญเชิญหล่อพระศรีมหาโพธิ์จากประเทศศรีลังกามาปลูกยังศูนย์วิปัสสนาสากล ไร่เชิญตะวัน จังหวัดเชียงราย

ประธาน กล่าวยืนยันว่า บริษัทฯ พยายามปฏิรูปในหลายด้านและพัฒนาการบริการ ที่สำคัญคือบริษัทฯ จะทำให้มาตรฐานความปลอดภัยของสายการบินยิ่งสูงขึ้นไปอีก หลังจากนั้น ได้แจ้งปิดรับบัตรลงคะแนนสำหรับระเบียบวาระที่ 2 โดยในระหว่างที่รอการนับคะแนน ประธานได้เชิญให้ผู้ถือหุ้นสอบถามและอภิปรายเพิ่มเติม

พลเรือเอก บรรณวิทย์ เก่งเรียน ผู้ถือหุ้น กล่าวตำหนิการบรรยายผลการดำเนินงานของนายจรัมพร โชติกเสถียร กรรมการผู้อำนวยการใหญ่ และแสดงความคิดเห็นต่อไปว่า แม้บริษัทฯ ได้รับรางวัลมากมายแต่ตนพบผลสำรวจจาก IATA ที่เชื่อถือได้ ซึ่งได้ทำการสำรวจสายการบินชั้นนำ 30 สายการบินจากความเห็นของผู้โดยสาร 60,000 คนใน 39 สนามบิน ว่าบริษัทฯ ต่ำกว่ามาตรฐาน เครื่องบินไม่ดี อาหารไม่ดี และเครื่องดื่มชั้นธุรกิจไม่ดี และกล่าวว่า สำหรับรายละเอียดการบริการบนเครื่องบินชั้นธุรกิจ ที่ประธานชื่นชมว่าบริการชั้นเยี่ยม แล้วบริษัทฯ มีการลดรายจ่าย และเพิ่มรายได้นั้น บริษัทฯ ได้เปลี่ยนการบริการอาหารแบบใหม่ตามที่กล่าวไปข้างต้น แต่สิ่งที่ไม่ดีคือการนำเครื่องหมายการบินไทยไปไว้ได้แก้ว และนำตราสามเหลี่ยมพระมิดมาใช้แทน ตนจึงขอสอบถามว่า ผู้ใดอนุมัติการใช้ดังกล่าว นอกจากนี้ การบริการอาหารก็ล่าช้าเนื่องจากต้องเตรียมอาหารหลายอย่าง ส่วนที่ประธานกล่าวถึงเหตุการณ์ระเบิดที่ราชประสงค์ ส่งผลให้ยอดผู้โดยสารลดลง แต่ทว่าในเดือนนั้นผู้โดยสารกลับมีจำนวนสูงสุด ซึ่งประธานได้รายงานข้อมูลดังกล่าวกับนายกรัฐมนตรี โดยที่บริษัทฯ ได้ให้ความช่วยเหลือนำคนบาดเจ็บส่งโรงพยาบาล ทั้งที่ผลประกอบการดีขึ้น ผู้โดยสารมากขึ้น ตนจึงมีข้อสงสัยว่า เหตุใดบริษัทฯ จึงขาดทุน การดัดแปลงเครื่องบินโดยสารโบอิง 747 ไปเป็นเครื่องบินบรรทุกสินค้าจำนวน 2 ลำตามคำแนะนำของบริษัท L.E.K.

ภายใต้วงเงินค่าใช้จ่าย 1,488 ล้านบาท ซึ่งคาดการณ์ว่า จะคืนทุนภายใน 4 ปี แต่ผลปรากฏว่า เวลาผ่านไป 20 เดือน ขาดทุนไป 3,000 ล้านบาท และเครื่องบินถูกปลดระวาง ตนจึงได้ยื่นเรื่องให้กับ ป.ป.ช. ในเอกสารเลขที่ 18835 เพื่อหาผู้รับผิดชอบ

ประธาน แจ้งให้ผู้ถือหุ้นเปิดโอกาสให้ผู้ถือหุ้นรายอื่นได้อภิปราย

พลเรือเอก บรรณวิทย์ เก่งเรียน ผู้ถือหุ้น กล่าวต่อไปว่า บริษัท แอ็กเซนเจอร์ (Accenture) ซึ่งเป็นบริษัทที่ปรึกษาของบริษัท ถูกรัฐบาลประเทศสหรัฐอเมริกาปรับ 2,000 ล้านบาทเนื่องจากข้อหาทุจริต ในขณะที่ต้องการลดจำนวนพนักงาน ลดเงินเดือน จึงไม่เป็นธรรมต่อพนักงาน และประธานต้องรับผิดชอบต่อการซื้อน้ำมันล่วงหน้าประมาณ 2,000 ล้านบาท

ประธาน ชี้แจงว่า ตนเคยดำรงตำแหน่งเป็นปลัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ขณะที่เกิดเหตุการณ์ระเบิดที่ราชประสงค์ จำนวนผู้โดยสารก่อนเกิดเหตุนั้นสูงอย่างที่กล่าวมา แต่ 3-4 วันหลังจากเหตุการณ์ดังกล่าว จำนวนผู้โดยสารลดลงไปครึ่งหนึ่งเป็นระยะเวลา 2-3 เดือน

พลเรือเอก บรรณวิทย์ เก่งเรียน ผู้ถือหุ้น สอบถามประธานเกี่ยวกับการลดเงินเดือนพนักงาน เนื่องจากบริษัทฯ มีพนักงานกว่า 24,000 คน ในขณะที่บริษัทฯ ขาดทุนจากราคาน้ำมันเดือนละ 2,000 กว่าล้านบาท ผู้ใดจะเป็นผู้รับผิดชอบเรื่องนี้ นอกจากนี้ตนได้ทราบมาว่า กรรมการของ Super Board ท่านหนึ่งได้ตำหนิพนักงาน ซึ่งตนเห็นว่า ไม่เป็นธรรมต่อพนักงาน ทั้งนี้ ตนขอชมเชยพนักงานบริษัทฯ ที่นำเครื่องบินออกไปยังสถานที่ปลอดภัยในเหตุการณ์ระเบิดที่สนามบินประเทศเบลเยียมด้วย และตนได้ทราบข่าวว่า นายจรัมพร โชติกเสถียร กรรมการผู้อำนวยการใหญ่ จะดำเนินการว่าจ้างพนักงานชาวต่างประเทศ โดยเงินเดือนสูงกว่าระดับเงินเดือนมาตรฐาน ซึ่งบริษัทฯ มีรัฐบาลถือหุ้นอยู่กว่าร้อยละ 51 เป็นรัฐวิสาหกิจ จึงต้องอยู่ภายใต้ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ จึงต้องมีการนำเรื่องส่งไปยัง ป.ป.ช. ในส่วนของสายการบินนกสกาย บริษัทฯ ถือหุ้นในสายการบินดังกล่าวร้อยละ 39.2 และสายการบินดังกล่าวถือหุ้นในสายการบินนกแอร์ร้อยละ 39.2 ซึ่งสายการบินนกแอร์ได้ไปทำธุรกิจร่วมกับสกายในรูปของสายการบินนกสกาย โดยมีผู้ถือหุ้นสัญชาติไทยร้อยละ 51 สัญชาติสิงคโปร์ร้อยละ 49 ทั้งนี้ สายการบินนกสกายขาดทุนกว่า 1,800 ล้านบาท ตนจึงนำเรื่องดังกล่าวไปยื่นกับ ป.ป.ช. เลขรับที่ 6948 เมื่อวันที่ 1 มีนาคม 2559 ส่วนเรื่องที่ประธานมีเป้าหมายให้บริษัทฯ เป็นศูนย์กลางทางการบิน (Hub) ตนเห็นว่า บริษัทฯ เป็นศูนย์กลางตั้งแต่วันแรกแล้ว เนื่องจากได้ร่วมธุรกิจกับสายการบิน SAS แต่ในขณะเดียวกันประธานกำลังจะทำให้บริษัทฯ เสียความเป็นศูนย์กลาง โดยการยกเลิกเที่ยวบินไปมอสโกและโจฮันเนสเบิร์ก ซึ่งบริษัทที่แนะนำให้ยกเลิกเที่ยวบินมอสโกดังกล่าวเป็นบริษัทของประเทศสิงคโปร์ ซึ่งในภูมิภาคนี้มีสายการบิน 3 สายการบินให้บริการเส้นทางนี้ได้แก่ บริษัทฯ Aeroflot และ Singapore Airline ตนจึงมีข้อสงสัยว่า ผู้โดยสารจะไปใช้บริการของสายการบินใด และประการสุดท้ายสายการบินไทยสมายล์ซึ่งเป็นบริษัทลูกที่แยกออกมาจากบริษัทฯ นอกจากใช้รหัสแตกต่างกัน ยังใช้ระบบจองบัตรโดยสารต่างระบบจากบริษัทไทย-อะมาดิอุส ซึ่งเสียค่าใช้จ่ายเพิ่มอีก 500 ล้านบาท ส่งผลให้บริษัทให้บริการขายรหัสต้องขาดทุน เนื่องจากเชื่อมต่อบริษัทไม่ได้

นายนิพนธ์ แนวกำพล ผู้ถือหุ้นและผู้รับมอบฉันทะ สอบถามเรื่องการจ่ายเงินปันผล เนื่องจากไม่ได้รับเงินปันผลมากกว่า 4-5 ปี ตั้งแต่ปี 2554 ถึงปัจจุบัน จึงขอให้ประธานชี้แจงสาเหตุการขาดทุน

นายมนต์ชัย ราบรินทร์พิสุข ผู้ถือหุ้นและผู้รับมอบฉันทะ กล่าวแสดงความเห็นว่า แม้ตนเองมีความประสงค์จะได้รับเงินปันผลตามหน้าที่ผู้ถือหุ้น แต่ประเด็นสำคัญคือการที่พนักงานไม่ได้รับพิจารณาขึ้นเงินเดือนหรือรับโบนัสมาเป็นเวลาหลายปี ตนเห็นด้วยกับการขายเครื่องบินเก่าที่จอดอยู่บริเวณกองบิน 6 แต่ประธานควรชี้แจงว่า รายละเอียดการขายเครื่องบินแอร์บัส A340-600 จำนวน 6 ลำ ว่าได้กำไรหรือขาดทุนไปจำนวนเท่าใด และนำผู้มีส่วนได้เสียมาลงโทษ ในส่วนของรายงานการประชุมนั้น ตนได้กล่าวไว้ตั้งแต่การประชุมปีที่แล้วว่า ได้รับรายงานดังกล่าวภายหลังจากประชุมไปแล้ว 2 สัปดาห์ และในปีที่แล้วได้รับภายหลังจากประชุมไปแล้ว 6 สัปดาห์ ตนแนะนำให้จ้างผู้ส่งเอกสารให้ทันเวลา ส่วนเรื่องการลดจำนวนพนักงานกว่า 2,500 คนใน 30-40 ฝ่ายภายใน 2 ปี นั้น เป็นการลดพนักงานที่ฝึกฝนมาดี หรือการปิดสถานี ยกเลิกเส้นทางบินนั้น หากเศรษฐกิจโลกฟื้นตัว จะส่งผลให้บริษัทฯ เสีย

โอกาสทางธุรกิจ ในส่วนของการจ้างที่ปรึกษาด้วยเงินเดือนสูงกว่ากรรมการผู้อำนวยการใหญ่ การมีจำนวนผู้บริหารกว่า 40 คน มีรองประธานบริษัทจำนวนหลายท่าน ในขณะที่ลดจำนวนพนักงานไปกว่า 2,500 คน ตนเห็นว่า พนักงานจำนวนดังกล่าวจะทำงานได้เร็วกว่า บริษัทฯ เป็นสายการบินเดียวในโลกที่มีฝูงบินขนาด 100 ลำ แต่ในขณะเดียวกันสายการบินที่ใหญ่กว่านี้ไม่มีผู้บริหารมากเท่าของบริษัทฯ ตนจึงขอแนะนำว่า การทำงานต้องบูรณาการ ประสานงานกันให้ดี และควรจะลดรหัสที่นำตัวอักษร A-Z มาประกอบกับเลข 1-9 ส่วนเรื่องที่ประธานแจ้งว่า ในภูมิภาคเอเชียอาคเนย์นั้นมีการเจริญเติบโตอย่างต่อเนื่อง แล้วเหตุโดยอศตขยบัตร์โดยสวรของบริษัทฯ จึงลดลง ส่งผลให้ขาดทุนต่อเนื่องมา 4-5 ปี

นายสุเทพ สืบสันติวงศ์ ผู้ถือหุ้น กล่าวแสดงความเห็นว่า ตนมีความประสงค์จะช่วยเหลือบริษัทฯ การที่สายการบินเอเชียตะวันออกเฉียงใต้พัฒนาเส้นทางและสร้างศูนย์กลางอย่างสมบูรณ์ในอาบูดาบี กาตาร์ และดูไบ แต่การเดินทางไปยุโรปในเส้นทางดังกล่าวจะต้องทำการเปลี่ยนเที่ยวบิน ซึ่งบริษัทฯ ไปยกเลิกเส้นทางบินอันเป็นการทำลายผลิตภัณฑ์ และสร้างความเสียหายอย่างมาก ส่วนเรื่องการขายบัตรโดยสาร ตนแนะนำให้บริษัทฯ ต้องปรับปรุงอย่างมาก เนื่องจากการซื้อนั้นไม่ถ่ยง่าย และขายไม่คล่อง ดังนั้น การขายบัตรโดยสารต้องเป็นไปตามกลไกและราคาของตลาด ซึ่งตั้งเป้าไว้ว่า ปีนี้จะขายผ่านอินเทอร์เน็ตให้ได้ถึงร้อยละ 30 ซึ่งตนเห็นว่า ไม่ใช่แนวทางที่ถูกต่องนัก เนื่องจากตลาดอินเทอร์เน็ตจะเติบโตเอง หากผู้โดยสารต้องการก็จะไปซื้อทางอินเทอร์เน็ตเองในราคาที่ถูกกว่า ส่วนเรื่องของการบริการไร้รอยต่อระหว่างบริษัทฯ และไทยสมายล์นั้น เป็นที่น่ายินดีหากประสบความสำเร็จ แต่ทั้งนี้ จะต้องยุบสายการบินไทยสมายล์เข้าเป็นส่วนหนึ่งของบริษัทฯ มิเช่นนั้นจะก่อให้เกิดความเสียหาย การดำเนินการจะต้องปรับปรุงผลิตภัณฑ์ของไทยสมายล์เพื่อให้รองรับมาตรฐานของบริษัทฯ ทั้งในด้านบริการและผลิตภัณฑ์ ทั้งนี้ ในส่วนของการหยุดดำเนินการเส้นทางบินกรุงโรม และอีก 3-4 เส้นทางนั้น ตนมองว่า เป็นแนวทางที่ผิด เนื่องจากว่าเส้นทางกรุงโรม แมตตริค มอสโก เป็นเส้นทางบินตรง (Non-Stop) ซึ่งถือเป็นผลิตภัณฑ์ที่มีคุณค่ามากในการทำธุรกิจการบิน เนื่องจากสามารถบินตรงเข้าออกกรุงเทพฯ โดยที่จะไม่ต้องไปพักหรือเปลี่ยนเครื่องบินที่ใดเลย บริษัทฯ น่าจะปรับปรุงผลิตภัณฑ์เที่ยวบินตรง แต่กลับไปยกเลิกเส้นทาง 3-4 เส้นทาง และขอสอบถามว่า บริษัทฯ จะหยุดบินเส้นทางกรุงโรมหรือไม่ เนื่องจากตนทราบมาว่า หลังจากเดือนมีนาคมไม่สามารถขายบัตรโดยสารเส้นทางกรุงโรม เนื่องจากไม่ได้จัดตารางบินไว้ ขาดความแน่นอน และสังเกตว่า ตารางหน้าปรกรายงานประจำปีไม่มีเส้นทางการบินกรุงโรมแล้ว นอกจากนี้ ตนทราบมาว่า บริษัทฯ ได้ดำเนินการตามความเห็นของที่ปรึกษา ได้แก่ บริษัท เบน (Bain) ที่จะหยุดเส้นทางบินเหล่านั้น ซึ่งไม่ถูกต้อง และพบว่า สัญญาของบริษัทดังกล่าวที่ส่งมายังบริษัทฯ ในวันที่ 25 ในทำนองว่ามีการส่งสัญญาและราคามาเรียบร้อยแล้ว แต่พบว่า ในวันที่ 27 ของเดือนเดียวกันนั้น ได้มีเอกสารส่งไปยังคณะกรรมการเพื่อขออนุมัติการจ้างบริษัทดังกล่าว ซึ่งเห็นได้ว่าบริษัทดังกล่าวได้ตอบขอบคุณมาก่อนวันที่จะมีการอนุมัติเลือกบริษัท ประเด็นนี้จึงเป็นประเด็นที่น่าสงสัย

ประธาน ชี้แจงต่อที่ประชุมว่า บริษัทฯ ไม่ได้ยกเลิกเส้นทางการบินกรุงโรม

นาวาอากาศตรี เจษฎา นิยมปัทมะ ผู้ถือหุ้น สอบถามว่า เมื่อวันที่ 11 มีนาคม ตนได้ทำหนังสือไปถึงประธานจำนวน 4 ฉบับ เพื่อขอข้อมูลเพื่อที่จะนำมาอภิปรายในการประชุมผู้ถือหุ้น โดยมีเนื้อหารวมทั้งหมด 10 เรื่อง จึงมีความประสงค์ให้ประธานชี้แจงในที่ประชุม เพื่อที่จะได้ทราบข้อเท็จจริง ทั้งนี้ ในส่วนของการยื่นเอกสาร ตนไปยื่นด้วยตนเอง โดยทำตามระเบียบราชการ มีการทำสำเนาให้เจ้าหน้าที่ลงนามรับรอง แต่เจ้าหน้าที่กลับแจ้งว่า ไม่มีระเบียบบริษัทในเรื่องการลงนามรับหนังสือ ตนจึงมีข้อสงสัยเนื่องจากตนเคยยื่นเรื่องไปยังกระทรวงการคลัง กระทรวงคมนาคม ป.ป.ช. สตง. ซึ่งหน่วยงานเหล่านี้จะตอบรับด้วยการลงทะเบียน ซึ่งสามารถตรวจสอบได้ ตนจึงเสนอแนะให้บริษัทฯ ดำเนินการตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยงานสารบรรณ ในเรื่องผลประกอบการของบริษัทฯ นั้น จากรายงานประจำปีของบริษัทฯ หน้า 181 ข้อ 7.23 ค่าใช้จ่ายบุคลากร ปี 2558 นั้นลดลงจากปี 2557 ร้อยละ 1.7 ส่วนผลประโยชน์ของพนักงานลดลงร้อยละ 38 ในขณะที่ค่าตอบแทนผู้บริหารเพิ่มขึ้นร้อยละ 42 จาก 65 ล้านบาท เป็น 92 ล้านบาท ตนจึงมีข้อสงสัยเกี่ยวกับค่าตอบแทนของผู้บริหารว่า เหตุใดจึง

เพิ่มขึ้น ประการต่อมา เรื่องการขายที่ดินของบริษัทฯ ทั้งในและต่างประเทศ เคยมีการตีความของคณะกรรมการกฤษฎีกาเรื่อง การขายที่ดินของรัฐวิสาหกิจ จากบริษัทไม้อัดไทยเมื่อปี 2536 ซึ่งได้มีคำวินิจฉัยว่าการขายที่ดินของรัฐวิสาหกิจนั้นต้องผ่าน การประชุมของผู้ถือหุ้นก่อน ตนจึงมีข้อสงสัยว่า ต้องนำเรื่องไปขอมติผู้ถือหุ้นหรือไม่ อย่างไร ส่วนประเด็นถัดมา ในเรื่องกำลัง การผลิตของบริษัทฯ นั้น บริษัทฯ ดำเนินการใช้เครื่องบินจำนวน 95 ลำในปี 2558 แต่บริษัทฯ ดำเนินการใช้เครื่องบินจำนวน 102 ลำในปี 2557 ซึ่งเห็นว่า ลดลงมาจำนวน 7 ลำ ดังนั้น จำนวนที่นั่งของเครื่องบินในปี 2558 จึงต้องน้อยกว่าปี 2557 ยิ่งไป กว่านั้นในปี 2558 บริษัทฯ ได้ลดเที่ยวบิน และยกเลิกเส้นทางการบินยุโรป อเมริกาหลายเที่ยวบิน ในขณะเดียวกันนั้น บริษัทฯ ก็ไม่สามารถที่จะเพิ่มเที่ยวบินในเขตภูมิภาคเอเชียได้ ดังนั้น ระยะเวลาการบินรวมของบริษัทฯ ในปี 2558 จึงต้องน้อยกว่าปี 2557 เมื่อเอาจำนวนที่นั่งมาคูณกับเส้นทางบิน กลายเป็นปริมาณการผลิตด้านผู้โดยสารคิดเป็นที่นั่ง-กิโลเมตร (Available Seat Kilometers-ASK) จำนวนดังกล่าวของปี 2558 มากกว่าปี 2557 จึงขอสอบถามว่ามีที่มาอย่างไร และในส่วนของรายงาน ผลประกอบการในปี 2553 เรื่องจำนวนเครื่องบินของบริษัทฯ ตนได้ศึกษาประวัติของบริษัทฯ ว่าในปี 2553 บริษัทฯ มีเครื่องบิน อยู่จำนวน 90 ลำ ซึ่งบริษัทฯ มีแผนการรับเครื่องบินที่ได้สั่งซื้อก่อนหน้าอยู่แล้วจำนวน 29 ลำ มูลค่า 110,000 ล้านบาท พอเดือนมกราคม 2554 บริษัทฯ มีแผนการซื้อเครื่องบิน 75 ลำ มูลค่า 300,000 ล้านบาท โดยสั่งซื้อรอบแรกไปแล้ว 37 ลำ มูลค่า 120,000 ล้านบาท จึงหมายความว่า ปี 2554 บริษัทฯ ตั้งเป้าไว้แล้วว่าจะต้องมีที่นั่งอยู่ประมาณ 200,000 กว่าล้านบาท แต่ผลประกอบการในปี 2554 ปรากฏว่า บริษัทฯ ขาดทุน 10,000 ล้านบาท ส่วนปี 2553 บริษัทฯ มีกำไร 4,400 ล้านบาท ส่วน ปี 2556, 2557 และ 2558 นั้น บริษัทฯ ขาดทุนรวม 40,000 ล้านบาท ตนจึงมีข้อสงสัยว่า นอกจากการซื้อเครื่องบินรอบแรก 120,000 ล้านบาทแล้ว ยังมีการซื้อเครื่องบินอีกหรือไม่

ประธาน ขอให้ผู้ถือหุ้นอภิปรายโดยสรุป

นาวาอากาศตรี เจษฎา นิยมปัทมะ ผู้ถือหุ้น สอบถามเพิ่มเติมว่า ผลประกอบการบริษัทร่วมทุนมี 2 ส่วน ได้แก่ ผลประกอบการรวม และผลประกอบการเฉพาะ ในส่วนของผลประกอบการเฉพาะนั้น ผลประกอบการของบริษัทร่วมทุนมี 5 แห่ง คือ บริษัท ไทย-อะมาดิอุส เซาท์อีสต์ เอเชีย จำกัด บริษัท ไทยไฟลท์เทรนนิง จำกัด บริษัท ทวีร์เอ็องหลวง จำกัด บริษัท วิงสแปน เซอร์วิสเซส จำกัด และบริษัท ไทยสมายล์แอร์เวย์ จำกัด ผลปรากฏว่า ผลประกอบการรวมของ 5 บริษัทนี้ขาดทุน จึงทำให้ผล ประกอบการของบริษัทฯ ในปี 2558 ลดลงด้วย ทั้งนี้ ตนขอสอบถามถึงสาเหตุการขาดทุนกว่า 43 ล้านบาทของวิงสแปนเนื่องจาก ธุรกิจของวิงสแปน คือ การจัดหาแรงงานมาทำงานให้กับบริษัทฯ เป็นธุรกิจมัดมือชก เกิดจากการร่วมทุนของบริษัทฯ ร้อยละ 30 บริษัท ครัวการบินภูเก็ต จำกัด ร้อยละ 60 และการทำอากาศยานแห่งประเทศไทยอีกร้อยละ 10 บริษัทดังกล่าวจึงน่าจะมีสถานะ เป็นรัฐวิสาหกิจ

นายทองอินทร์ แสงงาม ผู้ถือหุ้น สอบถามเกี่ยวกับจุดคุ้มทุนที่ทำให้บริษัทฯ ไม่ขาดทุน บริษัทฯ จะแก้ปัญหานี้อย่างไร นอกจากนี้ การยกเลิกเที่ยวบินถือเป็นผลเสีย การบริหารบริษัทฯ จะต้องดำเนินการโดยผู้มีประสบการณ์ด้านธุรกิจการบิน ทำงานกับ บริษัทฯ มาอย่างน้อย 25 ปี ถึงจะได้ขึ้นดำรงตำแหน่งกรรมการผู้อำนวยการใหญ่ได้ ต้องรู้จักตลาดทั่วโลก ทั้งนี้ ตนขออาสาเข้ามา บริหารบริษัทฯ เอง และจะไม่รับเงินเดือนเพื่อตอบแทนบริษัทฯ

นางชนิษฐา ลีศักดิ์ ผู้รับมอบฉันทะ กล่าวแสดงความเห็นว่า ตนเป็นอดีตพนักงานบริษัทฯ ตั้งแต่ปี 2518 จึงขอแสดง ความเห็นเรื่องตราสัญลักษณ์ของบริษัทฯ และการบริการอาหารโดยวิธีใหม่ ในประการแรก ตราสัญลักษณ์บริษัทฯ เป็น เอกลักษณ์ของบริษัทฯ ที่รู้จักกันดีทั่วโลก ประกอบด้วย 3 สี ได้แก่ สีทอง คือ สีของวัดวาอารามในประเทศไทย สีม่วง คือ สีดอกกล้วยไม้และสีประจำของการบินไทย และท้ายที่สุด สีชมพู คือ สีของผ้าไหมไทยที่ลือชื่อ บริษัทฯ จะใช้ตรา สัญลักษณ์นี้เป็นปีที่ 42 แล้ว ทั้งนี้ ทุกสายการบินและบริษัทต่างๆ จะทุ่มเทเงินทำตราสัญลักษณ์เพื่อให้ผู้บริโภคได้จดจำ ในผลิตภัณฑ์ของตัวเอง เมื่อวันที่ 31 มีนาคมที่ผ่านมา ตนได้เดินทางในฐานะผู้โดยสารชั้นธุรกิจจากเมืองแฟรงเฟิร์ต ประเทศ

เยอรมนี ตนสังเกตว่า รายการอาหารเป็นการบริการแบบใหม่ มีรายการ 3 แผ่น ตนสะดุดตากับสัญลักษณ์รูปสามเหลี่ยมสี เลือดหมูและน้ำตาลโหลอยู่บนมุมกระดาษขาวมือบนของรายการอาหารทุกใบ บนกระดาษเช็ดปากมีตราสัญลักษณ์ สามเหลี่ยม ส่วนแก้วและถ้วยโวนมีสัญลักษณ์รูปสามเหลี่ยมอยู่ข้างแก้วข้างด้วย โดยเอาสัญลักษณ์บริษัท ไว้ได้กันแก้ว กันด้วย ทำให้คณะผู้บริหารจึงเห็นความสำคัญของตราสัญลักษณ์รูปสามเหลี่ยมมากกว่าตราสัญลักษณ์ของบริษัท ตนรู้สึก แปลกใจจึงได้สอบถามลูกเรือ ซึ่งได้รับคำชี้แจงว่า สัญลักษณ์ดังกล่าวเป็นหมอนขวาน หรือเป็นบ้านสามเหลี่ยมหน้าจั่ว และ เมื่อเช้านี้ ตนได้รับจดหมายจากทางบริษัท ลงวันที่ 11 เมษายน ชี้แจงว่า สัญลักษณ์ดังกล่าวใช้ในโครงการบริการที่เหนือกว่า (Service Beyond) ในชั้นธุรกิจเท่านั้น ส่วนบริษัท เองก็ยังมีได้ทำการเปลี่ยนแปลงตราสัญลักษณ์ ตนจึงขอสอบถาม คณะผู้บริหารว่า การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวจะทำให้การบริการของบริษัท ดีขึ้นอย่างไร การใช้ตราสัญลักษณ์สามเหลี่ยมทำให้ ทุกคนเข้าใจว่า เป็นตราสัญลักษณ์ ซึ่งทำให้ผู้โดยสารสับสน ทั้งนี้ ตนได้อ่านหนังสือพิมพ์กรุงเทพธุรกิจ ฉบับวันที่ 21 เมษายน ซึ่งพาดหัวหน้าแรกว่า "จัด KPI ปีผู้บริหาร 7 รัฐวิสาหกิจ" ซึ่งบริษัท เป็นหนึ่งในนั้นด้วย ซึ่งได้มีการแนะนำให้บริษัท ลด ค่าใช้จ่ายในที่ประชุม Super Board เนื่องจากบริษัท ขาดทุนมหาศาล แต่คณะผู้บริหารกลับมีนโยบายเพิ่มค่าใช้จ่ายเป็นเงิน จำนวนมาก เช่น การทำตราสัญลักษณ์สามเหลี่ยมนี้ โดยไม่มีความจำเป็น

ประธาน ชี้แจงต่อที่ประชุมว่า บริษัท ไม่ได้เปลี่ยนแปลงตราสัญลักษณ์ แต่จะทำการชี้แจงรายละเอียดอีกครั้งใน ภายหลัง

นางชนิษฐา ลีศักดิ์ ผู้รับมอบฉันทะ กล่าวแสดงความเห็นต่อไปว่า ในเรื่องการบริการอาหารในรูปแบบใหม่ที่มี เปลี่ยนแปลงเมื่อกลางเดือนมีนาคมนี้ในเส้นทางแฟรงก์เฟิร์ต-กรุงเทพฯ นั้น ตนทราบว่า เส้นทางลอนดอน ปารีส โตเกียว นั้นได้ นำร่องมาก่อนแล้ว ตนไม่เข้าใจเมนูอาหาร โดยเฉพาะ All Day Dine Comfort Dining ซึ่งมีตัวอักษรเล็กมาก จึงขอแนะนำให้ พิมพ์ตัวอักษรใหญ่ขึ้น มีอาหารมือหลัก ได้แก่ เนื้อสันในย่าง ปลาแซลมอนย่าง ไช้ทอด มะเขือเทศ ส่วนอาหารเช้า ได้แก่ ข้าวต้มไก่ แซนวิชไก่รมควัน สลัดชีซ่าร์ ปลาแซลมอน เนยแข็งต่างๆ ทาร์ต ผลไม้สดตามฤดูกาล โยเกิร์ต ตนไม่ทราบว่า จะต้อง มีการสั่งอาหารอย่างไร ลูกเรือก็ชี้แจงว่า สั่งอะไรก็ได้ ไม่มีเวลากำหนด トラบเท่าที่มีอาหาร ผู้โดยสารจะรับประทานอาหารใดก็ได้ ในชั่วโมงบิน 11 ชั่วโมงนี้ หลังอาหารไฟถูกดับ เมื่อผู้โดยสารเอนตัวลงนอน คงมีผู้โดยสาร 4-5 คนที่ดูทีวี ขณะที่ตนกำลังจะ เคลิ้มหลับในความมืดเงียบสงบ ก็มีเสียงซอสน้อมมีดกระทบกับจานซามดังเป็นเวลานาน ก่อความรำคาญให้กับผู้โดยสารท่าน อื่นมาก ทั้งนี้ทั้งนั้น เนื่องมาจากนโยบาย All Day Dine ของบริษัท แม้จะมียางอุดหูให้บริการ แต่ไม่ใช่ผู้โดยสารทุกคนจะชอบ ใส่ และอันตรายหากมีการประกาศในเวลาฉุกเฉิน เพราะพวกเขาจะไม่ได้ยิน มีนักธุรกิจจำนวนมากโดยเฉพาะระดับผู้บริหารใช้ บริการชั้นธุรกิจ จึงเรียก "Business Class" มุ่งหวังที่จะได้หลับพักผ่อนอย่างสบาย เมื่อถึงจุดหมายปลายทางสามารถเข้า ประชุมหรือทำงานได้ทันที จากนโยบาย All Day Dine และเมื่อใกล้เวลาบริการอาหารเช้า ลูกเรือจะต้องเดินสอบถามผู้โดยสาร เพิ่มอีกรอบจากบริการเดิมที่เคยถามรอบเดียวสำหรับอาหารเช้าสองมือ ถ้าผู้โดยสารกำลังหลับสบายก็ต้องปลุกเพื่อเตรียมอาหาร ให้ทันเวลา ตั้งแต่วันที่ 1 เมษายนเป็นต้นมา เส้นทางแฟรงก์เฟิร์ต-กรุงเทพฯ ด้วยเครื่องบินแอร์บัส A380-800 ชั้นธุรกิจมี 60 ที่นั่ง เต็ม ขอให้สังเกตภาพตามว่า ผู้โดยสารทั้ง 60 คน สั่งรายการอาหารไม่เหมือนกันและจำนวนจานอาหารไม่เท่ากัน ส่วนการเตรียม อาหาร สถานที่วางอุปกรณ์ก็อยู่ในห้องครัวเล็กๆ ไม่มีความคล่องตัว จึงเกิดความวุ่นวาย ตนสั่งเนื้อสันในย่าง แต่กลับได้เนื้อที่ แห้งแข็งเหมือนกับเนื้อแดดเดียว ทั้งนี้ ตนมีเพื่อนกลับมาจากลอนดอนโดยเครื่องบินโดยสารชั้นธุรกิจ แล้วมีการสั่งหมูมะนาว แต่หมูก็แข็งเช่นกัน ตนจึงไม่แปลกใจว่า "คุณภาพอาหารไม่ได้มาตรฐาน" ลูกเรือเป็นผู้เผชิญหน้ากับผู้โดยสารโดยตรง เวลา ผู้โดยสารต้องการอาหารที่เลือกแล้ว แต่ไม่มีให้บริการ คือ หมดจากนโยบาย All Day Dine ทำให้ผู้โดยสารเสียความรู้สึก มัน กลับเป็นผลลบ ผู้เอกชนนโยบาย All Day Dine นี้ ทราบหรือไม่ว่า ลูกเรือของบริษัท มีความกดดันสูง และเหนือยกว่าเดิมมาก เคยสอบถามลูกเรือหรือไม่ ดังนั้น ตนจึงขอให้บริษัท ยกเลิกการบริการ All Day Dine

นายสมศักดิ์ ทรงแถว ผู้ถือหุ้น กล่าวว่า ตนถือหุ้นบริษัท ประมาณ 1 ล้านหุ้นมาหลายปีแล้ว เคยได้รับเงินปันผลในสมัยที่นายปิยสวัสดิ์ อัมระนันทน์ ดำรงตำแหน่งกรรมการผู้อำนวยการใหญ่ ตนจำได้ว่า มีการจ่ายปันผลให้ผู้ถือหุ้นถึงหุ้นละ 80 สตางค์ แต่ตนก็ได้รับเงินปันผลเพียงแคปีเดียว ต่อมาปรากฏว่า นายปิยสวัสดิ์ ถูกปลดออก หลังจากนั้นมาบริษัท ก็แยกลงตอนหลังมีการเปลี่ยนกรรมการผู้อำนวยการใหญ่คนใหม่เข้ามา ก็แยกลงเหมือนเดิม ตนไม่ได้รับเงินปันผลมาประมาณ 3-4 ปีแล้ว จนกระทั่งนายจรัมพร โชติกเสถียร กรรมการผู้อำนวยการใหญ่คนใหม่ได้เข้ามาบริหาร และตนได้เห็นบทความทางหนังสือพิมพ์ที่นายจรัมพรฯ ให้สัมภาษณ์ว่า จะบริหารบริษัท ให้เจริญก้าวหน้าและให้ติดอันดับ 1 ใน 10 ของโลก ตนได้ยินเช่นนั้นก็สบายใจ อย่างไรก็ตาม ตนไม่เห็นด้วยกับบทสัมภาษณ์ของนายจรัมพรฯ ที่ว่า บริษัทฯ จะไม่ลดราคาหุ้นโดยสภาเพื่อแข่งขันกับสายการบินอื่น เนื่องจากสมัยก่อนการแข่งขันไม่สูง แต่ปัจจุบันการแข่งขันสูงมาก มีสายการบิน Low Cost เปิดบริการในราคาที่ถูกลง เครื่องบินก็ใหม่กว่า ในส่วนของการทำงานในปัจจุบันนั้น ตนเห็นว่าต้องบริหารงานแบบทั้งลูกทุ่งและลูกกรุง คือบางสิ่งบางอย่างก็ต้องเป็นลูกทุ่ง บางสิ่งบางอย่างถ้าทำได้เราก็ทำแบบลูกกรุง ทั้งนี้ ต้องมีเทคนิค ตนเห็นว่าสิ่งที่คณะกรรมการและผู้บริหารได้แก้ไขปรับปรุงการบริหารงาน ณ ปัจจุบันน่าจะได้ผลดีพอใช้ แต่สิ่งที่สำคัญที่สุดคือการบริหารที่นิ่งในแต่ละเที่ยวบินให้ว่างน้อยที่สุด แม้ว่าความคิดนี้จะเป็นสิ่งที่พูดง่าย แต่เวลาทำมันยาก แต่ก็ต้องทำให้ได้

ประธาน ชี้แจงว่า บริษัทฯ กำลังดำเนินการตามที่คุณผู้ถือหุ้นแสดงความเห็นอยู่และบริษัทฯ ก็จะทำให้ได้ดีขึ้นกว่าแต่ก่อน

นายสมศักดิ์ ทรงแถว ผู้ถือหุ้น กล่าวแสดงความเห็นว่า บริษัทฯ และที่ปรึกษาต้องหารือเพื่อที่จะทำให้ได้ หากทำได้อย่างที่ตนแจ้งแล้ว บริษัทฯ ก็จะประสบผลสำเร็จ อีกทั้งขอเสนอว่า ตนพร้อมที่จะช่วยคิดช่วยทำให้บริษัทฯ เจริญรุ่งเรือง ถ้าบริษัทฯ ต้องการให้ตนเป็นส่วนหนึ่งด้วย ตนก็ยินดี

นายสุเมธ การุณย์คิตินา ผู้ถือหุ้น กล่าวว่า ตนมีคำถาม 4 คำถาม ดังนี้ ข้อที่ 1 บริษัทฯ มีเว็บไซต์ที่แสดง Chart ผลประกอบการรายไตรมาสให้นักวิเคราะห์อ่าน แต่กว่าข้อมูลจะปรากฏบนเว็บไซต์ดังกล่าวให้ประชาชนทั่วไปสามารถเข้าดูได้ใช้เวลาประมาณ 2 สัปดาห์ถึง 1 เดือน ตนมีความประสงค์ให้บริษัทฯ แก้ไขให้การแสดงข้อมูลดังกล่าวนั้นเร็วขึ้น ไม่ทราบว่าบริษัทฯ จะทำได้หรือไม่ อย่างไร ข้อที่ 2 เนื่องจากปัจจุบันสายการบินตะวันออกกลางมีส่วนแบ่งทางการตลาด (Market Share) ที่สูงขึ้นมา ไม่ทราบว่าจุดแข็ง จุดอ่อน และข้อดี ข้อด้อยของบริษัทฯ เมื่อเทียบกับสายการบินตะวันออกกลางแล้วเป็นอย่างไร ข้อที่ 3 บริษัทฯ เป็นผู้ถือหุ้นใหญ่ในนกแอร์ จึงขอทราบว่า บริษัทฯ มีการจัดการกับนโยบายการบริหารนกแอร์หรือไม่ อย่างไร และข้อที่ 4 นโยบายการป้องกันความเสี่ยง (Hedging) น้ำมันของปีนี้และปีหน้าเป็นอย่างไร

นายสุชาติ มิตรผักแว่น ผู้รับมอบฉันทะ กล่าวถึงเรื่องที่ตนเคยอภิปรายไว้เมื่อปีที่แล้วในการประชุมใหญ่สามัญผู้ถือหุ้นประจำปี 2558 ที่ตนได้เคยยื่นหนังสือกับอดีตประธานกรรมการบริษัทฯ ซึ่งมีเนื้อหาว่า การที่บริษัทฯ ต้องทำสัญญาเช่าพื้นที่กับบริษัท ท่าอากาศยานไทย จำกัด (มหาชน) นั้น บริษัทฯ เสียค่าเช่าให้กับการท่าอากาศยานฯ ประมาณ 6-7 พันล้านบาทต่อปี และตนทราบว่า ได้มีการตอบข้อซักถามดังกล่าวมาแล้ว จึงขอให้คณะกรรมการและผู้บริหารแจ้งต่อที่ประชุมด้วยว่า คำตอบเป็นอย่างไร และขอสอบถามถึงรายงานประจำปี 2558 เรื่องธรรมาภิบาล เนื่องจากตนเห็นว่า บริษัทฯ ไม่มีธรรมาภิบาล ผู้บริหารกระทำความผิดก็ตัดสินใจไม่ผิดแต่ให้ออกเลย ตนเคยเรียนแจ้งเรืออากาศเอก กนก ทองเผือก รองกรรมการผู้อำนวยการใหญ่สายทรัพยากรบุคคล และกำกับกิจกรรมองค์กร (DB) เพื่อขอให้ผู้ที่เกี่ยวข้องเร่งดำเนินการในเรื่องดังกล่าว อีกทั้งตนต้องการให้มีบุคคลภายนอกเพื่อมาทำการตรวจสอบ (Audit) และประเมินผลผู้บริหาร ตนทราบว่า เคยมีการตรวจสอบและประเมินผลโดยคำสั่งของ DB ซึ่งทำโดยพนักงานในบริษัทฯ ซึ่งตนไม่เห็นด้วยเพราะอาจไม่เป็นธรรมและไม่โปร่งใส นอกจากนี้ เมื่อวันที่ 15 ตนได้ไปยื่นหนังสือต่อท่านประธานและนายสมคิด จาตุศรีพิทักษ์ รองนายกรัฐมนตรี เกี่ยวกับเรื่องที่บริษัทฯ ไม่สามารถเข้าไปดำเนินการภายในท่าอากาศยานดอนเมืองได้ และไม่สามารถเข้าไป Off Load ได้ โดยต้องมีการเปลี่ยนรถของบริษัทฯ เป็นโลโก้ของบริษัทฯ อื่นหรืออาศัยสายการบินอื่นที่เป็นคู่แข่งเข้าไป Load ทำให้บริษัทฯ ต้องเสียรายได้และทำงานไม่สะดวก ทั้งนี้ ตนยังได้ทราบมาอีกว่า เมื่อวันที่ 20 ที่ผ่านมา บริษัทฯ ได้นำ

อาหารของ Alfredo ขึ้นเครื่องบินของบริษัททั้งหมด ซึ่งผู้บริหารแจ้งว่า เป็นนโยบายที่จะใช้เพียงแค่ 3 เดือน แต่ตนเห็นว่านโยบายดังกล่าวอาจเกิดความเสียหายอย่างมาก เพราะสายการบินอื่นอาจสงสัยว่า เหตุใดบริษัท ถึงไม่ใช้อาหารของตัวเอง แต่กลับใช้ของ บริษัทอื่น และอาจส่งผลให้สายการบินอื่นยกเลิกการใช้อาหารของบริษัทได้ ตนมีความเห็นว่า ระยะเวลา 3 เดือนที่ใช้อาหารของ บริษัทอื่น บริษัทฯ อาจสูญเสียรายได้ถึง 90 ล้านบาท ตนจึงขอให้คณะกรรมการและผู้บริหารที่แจ้งเหตุผล สำหรับเรื่องการแต่งตั้ง โยภยัยคน ตนเห็นว่าเป็นหัวใจของการทำกำไรและขาดทุน เพราะการที่ได้คนเก่งขึ้นมาบริหารก็ย่อมทำให้บริษัทฯ มีกำไร แต่หาก คนไม่เก่งก็ขาดทุน จึงไม่ควรอ้างปัจจัยภายในหรือภายนอก เช่น เหตุการณ์ระเบิด ความขัดแย้งทางการเมือง เสื้อเหลืองเสื้อแดง น้ำมันแพง หรืออัตราแลกเปลี่ยนเงินตรา ทั้งนี้ในเรื่องการจ้างคนต่างชาติ ตนยืนยันว่า ตนไม่เห็นด้วยกับการจ้างคนต่างชาติมาเป็น DC ในหน่วยงาน Catering เนื่องจากบริษัทฯ ต้องเสียค่าโรงแรม ค่าเครื่องบิน ทุกวันนี้หน่วยงาน Catering ทำกำไรได้มหาศาลเป็น อันดับ 1 และในปีนี้ก็ทำกำไรมากขึ้นกว่า 1 เท่าตัว ซึ่งสิ่งนี้ถือเป็นความดีความชอบของคณะกรรมการด้วย ส่วนเรื่องของ ผลประกอบการที่บริษัทฯ ขอให้ลดค่าใช้จ่าย ตนขอแจ้งให้ทราบว่า การลดค่าใช้จ่ายยังไม่สามารถทำได้ เนื่องจากประสบปัญหา หลายประการ เช่น เรื่อง Vacation หรือ Over Time ที่บริษัทฯ ต้องจ่ายอย่างมหาศาล แต่ผู้บริหารกลับมอลดในส่วนของพนักงาน ส่วนผู้บริหารเก็บไว้ใช้เอง วันหยุด Over Time ผู้บริหารตั้งแต่ระดับผู้จัดการมาทำงานด้วยตัวเองแม้ว่าไม่ได้มีงาน เมื่อมาถึงก็แจ้งว่า ไม่ได้ใช้สิทธิ Over Time แต่ขอให้นำไปเป็น Code ที่สามารถใช้ทดแทนวันหยุดเพื่อเก็บสะสมไว้โดยไม่ต้องลาพักอีกรอบ แม้ว่าสิทธิเช่นนี้ จะสามารถใช้ได้ปีเดียว แต่เมื่อรวมแล้วสามารถเก็บเป็นวันลาได้ถึง 72 วัน และบริษัทฯ อาจต้องมาจ่ายค่าทำงานในวันหยุดให้แก่ ผู้บริหาร และในส่วนของ การจัดซื้อจัดจ้างในหน่วยงาน Catering ตนอยากให้กรรมการผู้อำนวยการใหญ่หรือประธานเข้าไป ตรวจสอบเพื่อเปิดโอกาสให้ทางผู้บริหารที่แจ้ง เพราะบางครั้งผู้บริหารของบริษัทฯ หรือของหน่วยงาน Catering ไม่กล้าเรียนชี้แจง โดยตรง ก็ต้องให้ตนมาเรียนให้คณะกรรมการบริษัทฯ ได้ทราบ

พันตำรวจเอก เสริมเกียรติ บำรุงฤกษ์ ผู้ถือหุ้นและผู้รับมอบฉันทะ แสดงความเห็นว่าการบริหารงานตามแผนปรับปรุง ระยะเวลา 5 ปีนั้น ไม่สามารถทำกำไรขึ้นมาได้และมีปัญหาสะสมจำนวนมาก ซึ่งหากดูตัวเลขวัดผล KPI กำไร 500 ล้านบาท ในปีนี้ส่วนทางกับส่วนที่มีขาดทุนสะสมอยู่เป็นจำนวนมาก ตนเห็นว่า คณะกรรมการและผู้บริหารไม่ใช่ไม่มีผู้มีความสามารถ แต่ไม่สามารถที่จะทำงานได้เพราะถูกครอบงำ ตนจึงเสนอว่า ให้เร่งทำแผนล้างขาดทุนสะสม โดยวิธีการควบรวม (Merge) กับบริษัท พลังงานของ ปตท. หรือบริษัทในเครือ เนื่องจากต้นทุนหลักของบริษัทฯ คือน้ำมัน อีกทั้งจะทำให้บริษัทมีความได้เปรียบในการที่มี ต้นทุนน้ำมันถูกกว่าสายการบินอื่น แต่หากไม่ทำวิธีการล้างขาดทุนสะสมโดยวิธีควบรวมกิจการ (Merge) กระทั่งการคลั่งอาจล้าง ขาดทุนสะสมทั้งหมดให้แก่บริษัทฯ เนื่องจากบริษัทฯ เป็นสัญลักษณ์ของชาติที่จะต้องออกไปต่อสู้และแข่งขันในภาวะวิกฤตเช่นนี้ ต้องมีมืออาชีพ ดังนั้น ตนขอให้คณะกรรมการและผู้บริหารพิจารณาความเหมาะสมกับงานในอุตสาหกรรมนี้ ส่วนเรื่องที่มีการ ฟ้องร้องกันที่ศาลประเทศอังกฤษ เกี่ยวกับการทำแก้อีโดยสารให้แก่เครื่องบินของบริษัทฯ ตนเป็นคนริเริ่มเรื่องนี้และทำให้บริษัทฯ ได้รับเงินคืนมาเป็นเงินสกุลดอลลาร์สหรัฐฯ ถึง 50.5 ล้านเหรียญสหรัฐฯ และเงินปอนด์อีกกว่า 2 ล้านปอนด์ ตนขอให้มีการระบุนเงิน จำนวนดังกล่าวในงบการเงินของบริษัทฯ เนื่องจากเป็นรายได้ที่เข้ามา ในเรื่องต่อมาคือเรื่องการจัดหาเครื่องบินใหม่ เครื่องบินมีการ ใช้อายุงานจำกัด หากซื้อมาแล้วใช้ไม่คุ้มค่าก็ต้องจอด เมื่อจอดก็มีค่าเสื่อมอันเป็นสิ่งที่ทำให้เกิดขาดทุนสะสม ตนจึงเสนอว่าในการ จัดหาเครื่องบินใหม่ต่อไปจากนี้ ให้ฝ่ายกฎหมายของบริษัทฯ กำหนดในสัญญาว่าบริษัทที่จะเข้าประมูลแข่งจะต้องรับประกันว่า เครื่องบินของบริษัทฯ ที่จอดอยู่ไปด้วย ประเด็นต่อมา ตนมีความประสงค์ให้มีการจัดทีมที่ปรึกษาเพื่อแก้ไขติดตามการดำเนินงาน ของบริษัทฯ โดยเฉพาะผู้ที่มีประสบการณ์ เช่น กับตันโยธิน ภมรมนตรี ซึ่งเป็นคนเก่าแก่ของบริษัทฯ นายทองอินทร์ ซึ่งอยู่มาตั้งแต่ จัดตั้งบริษัทฯ หรือแม้กระทั่งพลเรือเอก บรรณวิทย์ เก่งเรียน ที่มีความเชี่ยวชาญในเรื่องของการฟ้องร้องหน่วยงานรัฐ ส่วนในเรื่อง ด้านกฎหมายตนเห็นว่า บริษัทฯ ก็มีที่ปรึกษาหรืออัยการหลายท่าน ส่วนในด้านการดูแลคนพิการ บริษัทฯ ก็ได้รับคำชมเชย ในสายการบิน Premium ที่เราไปแข่งขันเราได้ความชมเชย ได้รางวัล แต่ด้วยกฎหมายหลายกฎของบริษัทฯ เรื่องความปลอดภัยก็ดี ICAO ก็ดี FAA ก็ดี บริษัทฯ ก็ต้องออกไปแก้ปัญหา ปากฎว่า กรรมการผู้ที่มาประเมินให้ Rating เป็นชาวต่างประเทศทั้งนั้น เมื่อครู่

ที่ผ่านมา บริษัทฯ ได้แจ้งว่าบินผ่านยุโรปได้ แต่ประเทศอื่นยังเป็นฐานะเช่นนี้ ดังนั้น บริษัทฯ ต้องเปลี่ยนทั้งคณะผู้บริหาร ต้องมีคณะผู้บริหารที่มีวินัย มีความรับผิดชอบ และทำให้เกิดประโยชน์กับบริษัทฯ

นายชัยพร ม่วงมณี ผู้ถือหุ้น แจ้งต่อที่ประชุมว่า ตนถือหุ้นอยู่ 29,500 หุ้น และเป็นพนักงานบริษัทฯ อายุงาน 30 ปี ปัจจุบันทำงานอยู่ฝ่ายปฏิบัติการภาคพื้น ฝ่ายควบคุมการซ่อมบำรุงภาคพื้น และได้ติดตามสถานการณ์ของบริษัทฯ มาโดยตลอด และทราบว่าพนักงานของบริษัทฯ กดดันมาก พนักงานหลายคนต้อง Early Retire ออกไปเพราะบริษัทฯ กิจการไม่ดีโดยไม่ใช้ความผิดของพนักงาน ตนมีความเป็นกลาง ตนขอให้กำลังใจคณะกรรมการชุดนี้ เพราะถือว่าท่านมาดูแลบ้านรั้งที่ไม่มีใครอยากดูแล อีกทั้งขอกล่าวขอบคุณคณะกรรมการและผู้บริหาร เพราะปัจจุบันบริษัทฯ มีผลประกอบการที่ดีขึ้น ที่ผ่านมามีบริษัทฯ ถูกควบคุมโดยนักการเมือง มีการซื้อเครื่องบิน เปลี่ยนสีเครื่องบิน เสียหายกว่าหมื่นล้านบาท ผู้ที่ต้องรับภาระคือพนักงานซึ่งทำงานภายใต้แรงกดดันและเงินเดือนไม่ขึ้นโดยที่ไม่เคยมีผู้ใดรับผิดชอบ ผู้บริหารแต่ละชุดซึ่งมาแต่ละครั้งก็ซื้อแต่เครื่องบิน ตนขอขอบคุณคณะกรรมการชุดนี้ที่ไม่ได้เปลี่ยนสีเครื่องบินและไม่ได้ซื้อเครื่องบิน การเข้ามาครอบงำบริษัทฯ มารับเครื่องบินที่คณะกรรมการชุดก่อนซื้อทิ้งไว้ ซึ่งนักการเมืองที่ซื้อเครื่องบินแล้วได้รับ Commission ไปแล้ว นอกจากนี้ ตนขอแจ้งให้คณะกรรมการและที่ประชุมทราบว่า อุปรกรณ์ในสนามบินหลายยี่ห้อ หลายรุ่น ที่ซื้อมาไม่สามารถใช้งานได้เต็มที่ ตนมีหน้าที่ดูแลรถรับส่งผู้โดยสารในสนามบินและมีหน้าที่ออก Job ให้ช่างซ่อม รถรับส่งผู้โดยสารคันละ 18 ล้อบาท สามารถหมอบได้ เอียงซ้ายได้ เอียงขวาได้ ทั้งที่ไม่ได้มีจุดประสงค์เพื่อนำมาให้บริการรับส่งผู้โดยสารที่พิการ ในทางปฏิบัติพนักงานไม่ได้ใช้ระบบเหล่านี้เลย เพราะบริษัทฯ มีรถจำนวน 4-5 คัน สำหรับให้บริการรับส่งผู้โดยสารที่พิการหรือผู้ป่วยอยู่แล้ว ดังนั้น รถบัสที่ซื้อมาจึงไม่มีความจำเป็นต้องเอียงซ้ายเอียงขวา วิศวกรและผู้บริหารก็ทราบว่าจะไม่ได้ใช้งาน จึงไม่มีเหตุผลสมควรให้ซื้อ รถเหล่านั้นซึ่งเป็นระบบถ่วงลมและเวลาอุ่นเครื่องระบบลมมักจะรั่วแทบทุกคัน ไม่ว่าจะรถใหม่หรือรถเก่า Break Down ประจำ ทำให้ต้องระบายผู้โดยสารเพื่อไปขึ้นรถคันอื่น ทำให้เครื่องบินล่าช้า และพนักงานที่ดูแลเรื่องรถรับส่งผู้โดยสารก็เกิดความเครียด ระบบของรถไม่มีความจำเป็นต้องเป็นระบบที่ยุ่งยากเนื่องจากพื้นสนามบินเรียบอยู่แล้วและผู้โดยสารที่มีความจำเป็นต้องใช้รถเหล่านี้ในกรณีที่เครื่องบินไม่เทียบสะพานเทียบเครื่องบิน โดยใช้วิ่งในระยะทางไม่เกิน 3 กิโลเมตรเท่านั้น อีกทั้งรถเหล่านั้นคันละ 18 ล้อบาท แต่มีที่นั่งเพียง 13 ที่นั่งทำให้ผู้โดยสารส่วนใหญ่ต้องยืน ทุกวันนี้ช่างปิดระบบของรถทั้งหมดเนื่องจากไม่มีความจำเป็นต้องใช้ รถใหม่เข้ามาก็เสียประจำ และตนเห็นว่า ราคาตั้งกล่าวแพงเกินกว่าเหตุ แล้วยังมีการสั่งซื้อเข้ามาถึง 3 รุ่นอย่างต่อเนื่อง สุดท้ายกลับมา กดดันพนักงาน เงินเดือนก็ไม่ขึ้น ผู้บริหารบริหารงานผิดพลาดแต่ไม่มีผู้ใดต้องรับผิดชอบ อยากรู้ก็ตาม ตนขอขอบคุณคณะกรรมการชุดนี้ที่ทำให้ผลประกอบการดีขึ้นแล้ว เนื่องจากว่าไม่มีการจัดซื้อเครื่องบินเพิ่มและไม่มีการลงทุนในสิ่งที่ไม่จำเป็น และพยายามแก้ไขสิ่งที่เกิดขึ้นในอดีตจากคณะกรรมการชุดเก่า ส่วนเรื่องการยกเลิกเส้นทางการบินนั้น ในเบื้องต้น ตนมีข้อสงสัยว่า เหตุใดจึงยกเลิก แต่ตนได้เคยรับฟังจากกรรมการผู้อำนวยการใหญ่ที่ได้แจ้งให้พนักงานทราบว่า เป็นการลด Route บินที่ขาดทุน ซึ่งตนก็เห็นด้วยเนื่องจากค่าใช้จ่ายมันลดลงจริง ส่วนเรื่องการขายอสังหาริมทรัพย์ ตนไม่สนับสนุนแต่หากยังคงเก็บไว้แล้วสร้างปัญหา มีค่าใช้จ่ายในการดูแลสูง ตนก็ยินดีให้มีการขาย ปัจจุบันธุรกิจการบินของบริษัทฯ บริหารยากมากเพราะบริษัทฯ มีแต่ค่าเสื่อม ผู้ถือหุ้นบางรายอาจไม่ทราบว่า การที่บริษัทฯ จอดเครื่องบินต้องเสียค่าใช้จ่ายเป็นนาที ตนจึงขอให้กระทรวงการคลังช่วยเจรจากับการทำอากาศยานแห่งประเทศไทยให้ลดค่าบริการดังกล่าว เพราะบริษัทฯ เป็นลูกค้ารายใหญ่ ควรให้สิทธิพิเศษจะได้ทำให้บริษัทฯ มีรายได้เพิ่มขึ้น นอกจากนี้ เมื่อก่อนนี้ ตนเคยลองติดต่อ Call Center ของบริษัทฯ ด้วยตัวเองจึงเข้าใจถึงสาเหตุที่บริษัทฯ มีรายได้น้อย เพราะติดต่อ Call Center ไม่ได้เลย แต่เมื่อติดต่อของแอร์เอเชียเพียงครั้งเดียวติดเลย ติดต่อของนกแอร์ ประมาณ 4-5 ครั้งก็ติด ซึ่งบริษัทฯ มีปัญหานี้มานานแล้ว ซึ่งตนทราบว่าปัจจุบันนี้ได้มีการปรับปรุงให้ดีขึ้น อยากรู้ก็ตามขอให้ทางกรรมการผู้อำนวยการใหญ่หรือคณะผู้บริหารตรวจสอบเรื่องนี้อยู่เสมอด้วย ส่วนประการสุดท้าย ตนเข้าใจว่า บริษัทฯ มีพนักงานส่วนหนึ่งที่อาจทำงานให้กับบริษัทอื่น เช่น ไทยแอร์เอเชีย ซึ่งเปิดสายการบินแข่งกับบริษัทฯ ซึ่งบริษัทฯ เป็นสายการบินของชาติ

ไม่ใช่ของนักการเมืองหรือนายทุน คณะกรรมการชุดนี้ไม่ได้ซื้อเครื่องบิน ไม่ได้เปลี่ยนสีเครื่องบิน แต่มาเพื่อปรับปรุง ตนจึงขอขอบคุณที่คณะกรรมการทุกท่านเสี่ยงเข้ามาทำงานให้กับบริษัทฯ

ประธาน กล่าวขอบคุณผู้ถือหุ้น

นายชัยพร ม่วงมณี ผู้ถือหุ้น ชี้แจงว่า เมื่อก่อนนี้บริษัทฯ กำหนดรับสมัครพนักงานต้อนรับบนเครื่องบิน โดยกำหนดอายุไม่เกิน 45 ปี ซึ่งตนเห็นด้วยกับนโยบายดังกล่าว แต่ปัจจุบันทราบว่า มีการร้องเรียนเนื่องจากประเด็นสิทธิมนุษยชน บริษัทฯ จึงกำหนดให้พนักงานต้อนรับบนเครื่องบินเกษียณเมื่อมีอายุ 60 ปี ปัจจุบันตนเห็นพนักงานต้อนรับบนเครื่องบินบางคนอายุมาก ซึ่งตนมีความเป็นกังวลเรื่องความปลอดภัยในการบิน หากพนักงานต้อนรับไปอยู่บนเครื่องบิน ซึ่งความกดอากาศเปลี่ยนแปลง ตนเกรงว่าจะกระทบต่อการบริการของผู้โดยสาร จึงขอเสนอให้กำหนดอายุเกษียณเป็น 45 ปีดังเดิม เนื่องจากเป็นช่วงอายุที่ปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด และโดยทั่วไปตอนเริ่มสัญญาจ้างครั้งแรกพนักงานต้อนรับก็ได้ลงนามยอมรับข้อตกลงอายุเกษียณ 45 ปี แต่มาเปลี่ยนเป็น 60 ปีในภายหลัง ซึ่งตนเห็นว่า พนักงานต้อนรับได้ยอมรับข้อตกลงเดิมแต่แรกอยู่แล้ว ตนจึงไม่เข้าใจว่า คณะกรรมการบริษัทฯ ชุกก่อนอนุมัติเรื่องนี้ได้อย่างไร สายการบินอื่นมีพนักงานต้อนรับบนเครื่องบินที่หน้าตาดีและอายุน้อย บริษัทฯ ควรคัดเลือกพนักงานต้อนรับที่หน้าตาดี อายุน้อย และทะมัดทะแมง เพื่อที่จะสามารถแข่งขันกับสายการบินอื่นได้

นายโยธิน ภมรมนตรี ผู้ถือหุ้น ชี้แจงว่า ตนสังเกตว่าเครื่องหมาย (Logo) บนปกหนังสือรายงานประจำปี มีชื่อของสนามบินที่บริษัทฯ มีเส้นทางการบินไปถึง แต่ไม่มีชื่อสนามบินที่โรมอยู่ จึงขอสอบถามว่า ชื่อเท็จจริงเป็นอย่างไร

ประธาน ชี้แจงว่า บริษัทฯ ยังคงให้บริการในเส้นทางการบินไปโรมดังเดิม

นายโยธิน ภมรมนตรี ผู้ถือหุ้น อภิปรายว่า ผลประกอบการของบริษัทฯ ปีนี้ขาดทุน 13,046 ล้านบาท โดยรวมแล้ว ผลประกอบการดีขึ้น แต่รายได้จากผู้โดยสารในปี 2557 นั้น กลับสูงกว่าปี 2558 ที่บริษัทฯ ขาดทุนน้อยลงนั้นเกิดจากความโชคคือ บริษัทฯ ได้รับเงินประมาณ 3,900 กว่าล้านบาทจากการประนีประนอมกับบริษัทขายแก๊ส Koito ซึ่งเงินจำนวนดังกล่าวถูกบันทึกบัญชีเป็นรายได้ ถ้าไม่มีเงินจำนวนดังกล่าว คือนำเงินจำนวนดังกล่าวไปลบออกจากรายได้ จะพบว่าบริษัทฯ ขาดทุนประมาณ 17,000 ล้านบาท ไม่ใช่ 13,000 ล้านบาท นอกจากนั้น ยังมีกรณีผิดพลาดทางบัญชีในอดีต คือการจ่ายค่าซ่อมบำรุง 2 ต่อ จ่ายให้บริษัทซ่อมเครื่องยนต์และจ่ายให้บริษัทเช่าเครื่องบินซ้ำซ้อนกันประมาณ 4,000 กว่าล้านบาท เมื่อได้เงินจำนวนดังกล่าวคืนก็นำไปลดค่าซ่อมบำรุงลงได้ประมาณร้อยละ 26 ทำให้รายจ่ายของบริษัทฯ ลดลง หากไม่มีเงินจำนวนนี้บริษัทฯ จะขาดทุนประมาณ 21,000 ล้านบาท ฝ่ายบัญชีของบริษัทฯ สามารถตรวจสอบได้ นอกจากนี้ บริษัทฯ ยังมีเงินอีก 600 ล้านบาท เป็นเงินสำรองสำหรับซ่อมเครื่องบิน เมื่อคืนเครื่องบินให้กับผู้ให้เช่า เงินดังกล่าวก็สามารถนำมาลดค่าใช้จ่ายได้ ตนเห็นว่าบริษัทฯ ควรจะเก็บเงินจำนวนนี้ไว้เป็นเงินสำรองเวลาคืนเครื่องบิน ทั้งนี้ ในกรณีที่บริษัทฯ ขาดทุนประมาณ 20,000 กว่าล้านบาท ตนขอให้ท่านประธานตรวจสอบและชี้แจงให้ผู้ถือหุ้นทราบ

ประเด็นต่อมา คือเรื่องการซ่อมบำรุง (Maintenance) เมื่อประมาณวันที่ 21 ตุลาคม ฝ่ายบริหารได้เรียกประชุมฝ่ายช่าง โดยฝ่ายบริหารได้ชี้แจงว่า หากไม่ลดค่าใช้จ่าย สภาพคล่องของบริษัทฯ ก็จะมีปัญหามากขึ้น อาจทำให้บริษัทฯ ต้องประสบปัญหาเหมือนสายการบิน Malaysia Airlines คือต้องปิดบริษัทลง แล้วเปิดบริษัทใหม่ ผลประโยชน์ที่พนักงานเคยได้ก็จะหายไป ตนคิดว่ากรณีดังกล่าวทำให้ฝ่ายช่างเกิดความกระตือรือร้นที่จะลดค่าใช้จ่าย จนกระทั่งเมื่อสัปดาห์ที่แล้วมีการประชุมกับฝ่ายบริหาร พนักงานได้แจ้งให้ฝ่ายบริหารช่วยพิจารณากรณีอะไหล่ (Spare parts) ลดลงจนไม่เพียงพอต่อการใช้งาน ผู้อำนวยการฝ่ายก็ได้ทำจดหมายไปแจ้งให้ลูกฝ่ายทราบว่าต้องรักษามาตรฐานการซ่อมบำรุงเอาไว้ ตนเห็นว่าการลดค่าใช้จ่ายเป็นสิ่งที่ถูกต้อง แต่ต้องไม่ให้พนักงานเกิดความกังวล ส่วนที่แจ้งว่าปิดบริษัท 1 วันแล้วเปิดบริษัทใหม่นั้น ขณะนี้ประเทศไทยถูกองค์การการบินพลเรือนระหว่างประเทศ (ICAO) ให้ธงแดง เส้นทางการบินที่มีอยู่ปัจจุบันนี้ยังไม่ได้ทำการบิน ไม่สามารถบินไปที่ใดได้ ไม่สามารถเพิ่ม

เที่ยวบิน ไม่สามารถเพิ่มจุดบิน ไม่สามารถทำการบินได้ หากบริษัทฯ ปิดบริษัทฯ อย่างที่ได้แจ้งไว้ อาจทำให้มีปัญหาและไม่สามารถทำการบินได้อีก จึงขอให้ฝ่ายบริหารของบริษัทฯ พิจารณาให้ดีขึ้นก่อนการชี้แจง

ทั้งนี้ ตั้งแต่บริษัทฯ ก่อตั้งขึ้นถึงในปี 2521 มีบริษัทต่างชาติ ชื่อบริษัท MBB เข้ามาติดต่อขอซื้อกิจการฝ่ายช่างของบริษัทฯ ไปเปิดเป็นของตนเองร่วมกับนักการเมือง แต่ฝ่ายบริหารและคณะกรรมการในขณะนั้นรักบริษัทฯ อย่างจริงจัง โดยผู้ดำเนินการคือ กัปตันชูศักดิ์ พาใจยุทธ อดีตผู้บริหารบริษัทฯ ซึ่งท่านเสียชีวิตไปแล้วได้ชี้แจงเหตุผลถึงข้อดีและข้อเสีย ในที่สุดนั้น นายกรัฐมนตรีในสมัยนั้นก็คือ พลเอกเปรม ติณสูลานนท์ ได้ให้กัปตันชูศักดิ์ฯ เข้าไปชี้แจงในที่ประชุม ณ สำนักนายกรัฐมนตรี ก่อนจะอนุมัติให้บริษัทฯ กู้เงินจากประเทศเดนมาร์กมาสร้างศูนย์ซ่อมของตนเองจนเป็นที่ยอมรับจากทั่วโลก จนถึงปัจจุบัน แต่ขณะนี้ตนทราบมาว่ามีการวิ่งเต้นจะให้ฝ่ายช่างของบริษัทฯ ไปร่วมลงทุน (Joint Venture) กับบริษัทอื่น ลักษณะคล้ายกับในอดีต คือ ชูมือเปิบ สาเหตุที่บริษัทดังกล่าวไม่ไปทำธุรกิจกับประเทศพม่าหรือประเทศลาวก็เป็นเพราะประเทศดังกล่าวไม่มีตลาด (Market) การซ่อมบำรุงเครื่องบินอยู่ในมือ อย่างน้อยบริษัทฯ ก็มีเครื่องบินอยู่ 70-80 ลำ ตนจึงขอให้ผู้บริหารรักษาทรัพย์สินสมบัติและผลประโยชน์ของบริษัทฯ ไม่ว่าจะเป็นฝ่ายช่าง ฝ่ายจัดเตรียมอาหาร (Catering) ซึ่งเป็นหน่วยธุรกิจที่ทำเงินให้แก่บริษัทฯ มาโดยตลอดโดยไม่เคยขาดทุน

ในวันก่อน ตนเห็นหนังสือพิมพ์ลงข่าวว่าเครื่องบินของบริษัทฯ ประสบกับสภาพอากาศแปรปรวน มีผู้โดยสารบาดเจ็บ 1 ท่าน และมีพนักงานบาดเจ็บประมาณ 5 คน บินจากจากการ์ตามากรุงเทพฯ ด้วยเครื่องบิน B777-300 มีผู้โดยสารทั้งหมด 72 คน จึงเกิดความสงสัยว่า เหตุใดบริษัทฯ จึงใช้เครื่องบินขนาดใหญ่มาทำการบินในเส้นทางดังกล่าว แทนที่จะใช้เครื่องบินลำเล็กหรือให้สายการบินไทยสมายล์ทำการบินแทน แต่เครื่องบินของไทยสมายล์ก็หัวมังกุท้ายมังกร มีที่นั่งประมาณ 160 กว่าที่นั่ง ไม่สามารถแข่งกับสายการบินต้นทุนต่ำ (Low Cost Airline) ซึ่งมีที่นั่งประมาณ 180 กว่าที่นั่งขึ้นไป หรือจะไปแข่งกับสายการบินที่มีคุณภาพก็ไม่ได้ เพราะไม่มีอะไรอุปกรณ์ใดๆ ไม่มีภาพยนตร์ ไม่มีโทรศัพท์ ไม่มีวิทยุ จำนวนที่นั่งก็น้อย ส่วนเก้าอี้ที่นั่งจะเป็นเก้าอี้คุณภาพดี (Premium) หรือเก้าอี้คุณภาพต่ำ (Low Premium) หรือไม่ก็ตาม ตนก็ยังเห็นว่าเป็นเก้าอี้ที่นั่งไม่สบาย บริษัทฯ ควรรีบแก้ปัญหาซึ่งนี้เป็นปัญหาที่แก้ไม่ยาก บริษัทฯ เพียงแค่ซื้อ Service Bulletin มาจากแอร์บัสแล้วปรับเปลี่ยนเก้าอี้ให้มันกว้างออกไปให้ที่นั่งไม่แคบมากนัก ส่วนที่มีค่าใช้จ่าย คือต้องเลื่อนออกซิเจนด้านบน เลื่อนไฟ เลื่อน PCU ออกไป ซึ่งต้องใช้เงินประมาณ 2 แสนเหรียญสหรัฐฯ โดยฝ่ายช่างของบริษัทฯ สามารถดำเนินการซ่อมบำรุงดังกล่าวได้โดยใช้เวลาตามสมควร หากบริษัทฯ เริ่มแก้ปัญหาจากจุดนี้แล้ว ศักยภาพด้านความสบายในการบินของเครื่องบิน A320 ย่อมดีขึ้น แม้จะไม่มีภาพยนตร์ บริษัทฯ ก็สามารถหาหนทางปรับปรุงการให้บริการด้านอื่นๆ เช่น จัดอาหารและเครื่องดื่มให้ดีขึ้น อันเป็นการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าชั่วคราวได้หากบริษัทฯ ประสงค์จะประกอบธุรกิจในระยะยาวก็ต้องเร่งหาทางแก้ไขปัญหา

ในช่วงที่ประเทศไทยได้สร้างจุดศูนย์กลางการบิน (Hub) ขึ้นมานั้น ทุกคนร่วมมือกันสร้างมาจนเป็นที่ยอมรับของสายการบินทั่วโลก และได้เข้าร่วมกับ Star Alliance ในที่สุดหรือการร่วมกับองค์กรอื่นๆ ก็เป็นการขยายเครือข่ายภายในประเทศ แสดงว่าประเทศไทยมีศักยภาพในการขายอย่างมหาศาล ไม่ว่าจะไปเวียดนาม ลาว กัมพูชา พม่า แม่ฮ่องสอน ฯลฯ บริษัทฯ ก็สามารถทำการบินได้ การจะเอาบริษัทสองบริษัทมารวมกัน ใช้เวลาประมาณเกือบ 7-8 ปี เพื่อให้ทั้งสองรวมกันเป็นบริษัทเดียวกัน เนื่องจากมีปัญหาความแตกต่างทางความคิดและการทำงาน หากบริษัทฯ จะแยกการดำเนินการกับสายการบินไทยสมายล์ อาจสร้างความแตกต่างในการทำงานของทุกฝ่าย ไม่ว่าจะเป็นนักบิน หรือพนักงานทำการบินอื่นๆ แต่สิ่งที่ล้มเหลวที่สุดก็คือระบบการจอง (Booking) ที่เป็นคนละแบบกัน นอกจากนี้ ยังมีปัญหาการต่อเครื่องที่ไม่เชื่อมต่อกัน กล่าวคือ ผู้โดยสารอินเดียเห็นว่าเป็นมาจากกัลกัตตามาถึงกรุงเทพฯ จะบินต่อไปมาเก๊า สมัยก่อนทำการบินโดยใช้เครื่อง TG มาถึงกรุงเทพฯ ใช้เวลาประมาณ 45 นาที ผู้โดยสารซึ่งมี Boarding Pass อยู่ก็สามารถขึ้นเครื่องบินไปได้เลยโดยสามารถรับกระเป๋าได้ที่ปลายทาง แต่ปัจจุบันผู้โดยสารอินเดียที่บินมาถึงกรุงเทพฯ จะต้อง Check-in ใหม่ เนื่องจากกระเป๋าไม่ได้ถูกถ่ายไปยังเครื่องบินที่จะบินไปปลายทาง แต่การจะไป

Check-in ใหม่ นั้น ผู้โดยสารจะต้องไปรับกระเป๋าที่สายพานเก็บกระเป๋า ซึ่งต้องผ่านสำนักงานตรวจคนเข้าเมือง แต่ก็ไม่สามารถผ่านได้ ต้องทำเรื่องขอ Visa On Arrival ใช้เวลาประมาณ 1 ชั่วโมงกว่า เสร็จแล้วจึงจะสามารถไปรับกระเป๋าได้ เสร็จแล้วจะต้องขึ้นไปชั้น 4 เพื่อ Check-in ใหม่ เสียค่า Check-in อีก 700 บาท ตนเห็นว่าบริษัทฯ ควรแก้ไขให้เป็นระบบเชื่อมต่อกันแบบไร้รอยต่อ (Seamless) จึงจะเป็นระบบที่ดี ระบบเช่นในปัจจุบันจะทำให้กลายเป็นศูนย์กลางการบิน (Hub) ของประเทศไทยในที่สุด ภาระงานของ Singapore Airlines ได้มาอภิปรายสนับสนุนให้กรุงเทพฯ เป็นศูนย์กลางการบิน โดยเสนอจะใช้ระบบจองที่นั่งให้ตรงกันทั้งหมด ทั้งนกสก็๊ต นกแอร์ และ Singapore Airlines ตนเห็นว่าเขามองการณ์ไกล

ในกรณีนกสก็๊ต ตนขอเรียนว่า มีผู้โดยสารที่จองบัตรโดยสารเครื่องบินเพื่อเดินทางไปโอซาก้า โดยซื้อบัตรโดยสารของนกสก็๊ต เพราะเห็นว่าเป็นสายการบินของคนไทย แม้จะเป็นสายการบินลูกครึ่ง คือเป็นสายการบินไทยแต่ไม่ใช่เชื้อชาติไทย โดยผู้โดยสารคาดหวังว่าจะได้ขึ้นเครื่อง B777 ของนกสก็๊ต แต่เมื่อขึ้นเครื่องบินไปพบว่า เป็นเครื่องบิน B787 ของสิงคโปร์ ลูกเรือและนักบินก็เป็นของสิงคโปร์ เครื่องบินก็ไม่ได้จดทะเบียนเป็นของไทย ตนจึงขอให้ฝ่ายบริหารของบริษัทฯ ดำเนินการสอบถามอธิบดี คือ คุณจุฬาร ว่าอนุมัติให้ทำการบินได้อย่างไร มีการนำสายการบินต่างชาติมาบินในนามของนกสก็๊ต แล้วบินจากสนามบินดอนเมืองไปสนามบินโอซาก้าซึ่งเป็นการทำการบินแข่งกับบริษัทฯ หากจะตรวจสอบนั้น ตนเห็นว่าทำได้ไม่ยาก สามารถตรวจสอบใบรับรองผู้ดำเนินการเดินอากาศ (Air Operator Certificate: AOC) ของนกสก็๊ตได้ เนื่องจาก AOC จะระบุแบบเครื่องบินว่าเป็นเครื่อง B777 หากใน AOC มีแบบเครื่องบิน B787 ตนก็ไม่ติดใจ แต่ตนมั่นใจว่าไม่มี หากอยู่ในประเทศไทยก็ต้องมีชื่ออยู่ในทะเบียนของสายการบินของประเทศไทย บริษัทฯ ควรตรวจสอบว่าเหตุใดจึงปล่อยให้เกิดกรณีดังกล่าว นอกจากนี้ ตนประสงค์ที่จะอภิปรายเรื่องนกสก็๊ตเพิ่มเติม แต่เห็นว่านายสุเทพฯ จะอภิปรายในประเด็นดังกล่าวอยู่แล้ว

ส่วนการลดค่าครองชีพหรือการลดค่าดำเนินการในบริษัทฯ นั้น ควรชี้แจงให้รัฐบาลทราบ ที่มีกรกล่าวอ้างว่า บริษัทฯ ขาดทุนเพราะว่าสวัสดิการของพนักงานสูงนั้น ตนเห็นว่ากรขาดทุนไม่ได้เกิดจากการให้สวัสดิการพนักงาน ส่วนที่มีการพิจารณาว่าจะมีการตัดสิทธิประโยชน์การซื้อบัตรโดยสารของพนักงานออกไป ตนขอชี้แจงว่าพนักงานบริษัทฯ ใช้สิทธิประโยชน์การซื้อบัตรโดยสารฟรีประมาณ 2 แสนคน หากเทียบกับผู้โดยสารจำนวน 20 ล้านคนแล้วก็เป็นจำนวนเพียงเล็กน้อย เพราะพนักงานจะใช้สิทธิได้ต่อเมื่อมีที่นั่งว่างเท่านั้น การขนผู้โดยสารไปเพิ่ม 1 คน เช่น ไปอังกฤษ ก็จะมีน้ำมันเพิ่มขึ้น หากคำนวณค่าน้ำมันทั้งขาไปและกลับ บริษัทฯ จะต้องเสียค่าน้ำมันให้ผู้โดยสารพนักงานเพิ่มขึ้น 711 บาท เท่านั้น หากบริษัทฯ จะไม่ให้โบนัสและไม่ขึ้นเงินเดือนแก่พนักงานแล้ว ตนเห็นว่าบริษัทฯ ควรให้สวัสดิการดังกล่าวแก่พนักงานเพื่อเป็นการรักษาน้ำใจ

ประธาน กล่าวขอบคุณการเสนอแนะดังกล่าวของผู้ถือหุ้น

นางแจ่มศรี สุขโชติรัตน์ ผู้ถือหุ้นและผู้รับมอบฉันทะ กล่าวอภิปรายดังนี้ ประเด็นแรกเรื่อง New BC ตนขออภิปรายต่อจากผู้ถือหุ้นท่านก่อนหน้า ตนขอให้กรรมการผู้อำนวยการใหญ่รับฟังความเห็นของคนที่มีความเห็นแตกต่าง และมีประสบการณ์ทางด้านการบินมากกว่า แม้สังคมไทยเป็นสังคมที่ยกยอปอปั้น นายวชิรชาญพลอย เพราะคนกลัวว่าตนเองจะไม่ได้ตำแหน่ง แต่ในสังคมก็ยังมีพนักงานที่ไม่หวังตำแหน่ง คนเหล่านี้เขามองเห็นแล้วว่า New BC เป็นปัญหามาก สิ่งที่กำลังกล่าวถึงอยู่ในปัจจุบันคือเรื่องการปฏิรูป ซึ่งคือการเปลี่ยนแปลงเพื่อความยั่งยืน ตนเห็นว่าโอกาสนี้เป็นโอกาสอันดีที่จะพัฒนาปฏิรูป แต่การปฏิรูปไม่ใช่แค่เพียงการพิจารณาว่าทำอย่างไรให้ได้กำไรเพราะกำไรเกิดขึ้นจากการบริหารจัดการหลายด้าน แต่การปฏิรูป คือการเปลี่ยนแปลงเพื่อให้เกิดความมั่นคงและยั่งยืน บริษัทฯ เป็นสายการบินที่มีเอกลักษณ์ เป็นลักษณะพิเศษที่คนต่างชาติชื่นชมและเชื่อมั่นมาเป็นระยะเวลายาวนาน แต่เราเองกลับไม่เชื่อมั่นในเอกลักษณ์ของสายการบินแห่งชาติของเรา เราไม่ควรเปลี่ยนไปตามที่คนวิพากษ์วิจารณ์ และตนทำงานมาเป็นระยะเวลา 36 ปี พบว่า บริษัทฯ มีปัญหาการใช้คนไม่คุ้มค่ากับงาน หากบริษัทฯ จะเปลี่ยนแปลงประการใด ตนขอเสนอให้บริษัทฯ พิจารณาว่าการเปลี่ยนแปลงทำให้บริษัทฯ ได้รับผลตอบแทนคุ้มค่ากับการเปลี่ยนแปลงหรือไม่ พนักงานต้อนรับบนเครื่องบินคือต้นทุนอย่างหนึ่งของบริษัทฯ ที่มีมูลค่าสูง

พอสมควร ไม่ว่าจะเป็นเรื่องค่าล่วงเวลาเรื่องเงินเดือนค่าจ้าง หากต้นทุนสูงแล้ว บริษัท ควรกำหนดให้มีการทำงานอย่างเต็มที่ เพื่อเป็นการพัฒนาบุคลากรที่มีความสำคัญต่อบริษัท แต่ New BC ทำให้พนักงานแตกแยกกันคนที่ถูกเลือกไปทำงานกับ New BC มีความคาดหวังว่าตนเองจะได้เที่ยวบินที่ดีและได้ทำงานที่ดี ตนทราบว่ามีลูกเรือหลายรายประสงค์ที่จะลาออก ตนไม่ได้ส่งสารลูกเรือเพราะลูกเรือได้รับเงินเดือนและค่าจ้างที่สูงพอสมควรกับการต้องทำงานหนักจากการรับหน้าผู้โดยสารเป็น ด้านสุดท้าย แต่สิ่งที่ลูกเรือส่วนใหญ่พิจารณาอยู่ในขณะนี้คือ หากทำงานหนักแล้วก็จะต้องได้รับผลตอบแทนมาสู่บริษัท อย่างคุ้มค่ากับงานที่ทำ ไม่ใช่สูญเสียแรงกายแรงใจ และสูญเสียทุกอย่างไปแต่ไม่ได้อะไรกลับคืนมา

ประธาน ชี้แจงว่า บริษัท กำลังอยู่ระหว่างการแก้ไขปัญหา

นางแจ่มศรี สุกโชติรัตน์ ผู้ถือหุ้นและผู้รับมอบฉันทะ กล่าวว่า สำหรับ New BC นั้น พนักงานจะถูกกำหนดห้ามไม่ให้ไปทำงานในชั้น EY พนักงานในชั้น EY หลายคนคือพนักงานที่ทำงานใน First Class มาก่อนแล้วทั้งสิ้น ทุกคนล้วนมีศักยภาพในการทำงาน แต่บริษัท กลับไปจำกัดไม่ให้บุคลากรดังกล่าวปฏิบัติหน้าที่ ช่วยได้เพียงแค่ทำความสะอาดเท่านั้น งานของเราเป็นงานที่ทีมเวิร์ค ความดีความชอบเราต้องรับร่วมกัน เราต้องการเห็นการบินที่ราบรื่นไปด้วยดี และไม่ทำให้พนักงานคนใดคนหนึ่งทำงานหนักเกินสมควร แต่วันนี้ลูกเรือหลายคนกลับทำได้แค่เพียงมองดูลูกเรือคนอื่นทำงาน ไม่สามารถเข้าไปช่วยเหลือได้ เราทราบดีว่างานหลายส่วนกำลังขาดคน ต้องการกำลังเพิ่มเติม แต่เรากลับไม่สามารถไปให้บริการได้ทันใจและทันเวลาตามที่ต้องการเพราะถูกห้ามไว้ วันนี้ตนมาอภิปรายด้วยความหวังดี ต้องการให้บริษัท เร่งดำเนินการแก้ไข ความจริงแล้วตนมีความประสงค์จะเรียนชี้แจงกรรมการผู้อำนวยการใหญ่เกี่ยวกับรายละเอียดดังกล่าว แต่เนื่องจากเวลามีจำกัด ตนขอให้คุณคณะกรรมการดำเนินการพัฒนาปรับปรุงบริษัท ให้ดี เมื่อบรรดาคณะกรรมการพ้นจากตำแหน่งแล้วจะได้มีผลงาน ที่ดี การบริการบนเครื่องบินจะต้องเป็นไปตามมาตรฐานแม้กรรมการผู้อำนวยการใหญ่จะพ้นจากตำแหน่งไปแล้วก็ตาม หลายท่านขึ้นมาดำรงตำแหน่งเป็นกรรมการผู้อำนวยการใหญ่ก็พยายามสร้างสิ่งใหม่ๆ ขึ้นมา แต่ในที่สุดแผนการดังกล่าวก็เป็นไปไม่ได้ เพราะมันไม่ยั่งยืน ไม่คงทน และไม่เหมาะสมกับบริษัท นอกจากนี้ ในเรื่องของโครงการร่วมใจจาก (Early Retirement) ในส่วนของพนักงานต้อนรับบนเครื่องบินนั้น คณะกรรมการให้นำเบี้ยเลี้ยงมาคำนวณรวมเป็นเงินโครงการนี้ด้วย ผลปรากฏว่า ลูกเรือลาออกกันเป็นจำนวนมาก เบี้ยเลี้ยงของผู้จัดการเที่ยวบิน (In-flight Manager) ซึ่งนำเอามารวมแล้วคิดเป็นเงิน (29,000 บาท ของผู้อำนวยการบนเครื่องบิน (Air Purser) คิดเป็นเงิน 28,000 บาท และของพนักงานต้อนรับคิดเป็นเงิน 26,000 บาท ตนไม่เข้าใจว่าแนวคิดดังกล่าวมีที่มาอย่างไร เนื่องจากเงินจำนวน 29,000 บาท นั้นเท่ากับ 30 เดือน ตนขอเรียนให้ที่ประชุมผู้ถือหุ้นเข้าใจว่า คำว่า 30+10 คือให้เป็นเงินเพิ่มเติม (Extra) 30 ในที่นี้คือเงินเดือนเดือนสุดท้ายคูณ 30 ส่วนกรณีเงินเพิ่มเติม (Extra) 10 นั้น เป็นเงินสำหรับพนักงานที่เกษียณอายุ เบี้ยเลี้ยงส่วนนี้ไม่ใช่เงินเดือนค่าจ้างตามกฎหมาย แต่คณะกรรมการกลับนำเงินในอนาคตมาใช้ โดยไม่ได้พิจารณาว่าพนักงานดังกล่าวได้ทำการบินถึงระดับเบี่ยเลี้ยง 29,000 บาท หรือไม่ในแต่ละเดือน เงินเบี่ยเลี้ยงดังกล่าวขึ้นอยู่กับตารางบิน เดือนใดบินไม่ถึงเช่นบินเที่ยวบินระยะสั้น พนักงานดังกล่าวก็จะได้รับเงินตามที่กำหนดเท่านั้น ลูกเรือหลายรายเพียงแต่ต้องการเป็นพนักงานเพื่อเป็นพนักงาน ไม่ได้คำนึงถึงเรื่องอื่น ตนไม่เข้าใจว่าเหตุใดบริษัท จึงนำหุ้น 7 พันล้านบาทมาจ่ายให้โครงการร่วมใจจาก (Early Retire) ไม่ว่าจะเป็นการทำตามประชานิยมหรือเพียงแค่อยากให้ลูกเรือที่มีอายุมากลาออก ตนขอเรียนว่าคนที่ลาออกไม่ใช่ลูกเรือที่มีอายุมากทั้งหมด คนที่ลาออกก็สนับสนุนนโยบายดังกล่าวเพราะได้รับประโยชน์ แต่ตนในฐานะผู้ถือหุ้นไม่เข้าใจว่าเหตุใดบริษัท จึงนำเงินในอนาคตมาจ่ายให้โครงการดังกล่าวโดยไม่ทราบแน่นอนว่าบุคลากรที่เข้าร่วมโครงการแต่ละรายสมควรได้รับเงินจำนวนเท่านั้นจริงหรือไม่ ตนได้รับแจ้งว่ามีพนักงานต้อนรับลาออกเกือบ 600 คน แต่ไม่มั่นใจในตัวเลข ปัจจุบันบริษัท กลับประกาศรับสมัครลูกเรือเพิ่มอีก 300 กว่าคน ซึ่งตนเข้าใจว่าคณะกรรมการได้อนุมัติการรับสมัครดังกล่าวแล้ว ตนจึงขอให้มีการชี้แจงเพื่อความชัดเจนในประเด็นดังกล่าวด้วย และตนเห็นว่าตามโครงการดังกล่าว สิ่งที่น่าเป็นห่วงคือเมื่อมีบุคลากรลาออกตามโครงการแล้ว

ไม่ควรรับพนักงานเพิ่มเติม แต่บริษัท กลับให้ลูกเรือลาออกเป็นจำนวนมาก อันเป็นนโยบายประชานิยมนำเงินมาล่อใจ แล้วพนักงานก็ลาออกทั้งหมด แต่กลับรับคนใหม่เพิ่มเข้ามาอีก ตนมองว่ากรณีดังกล่าวไม่ยุติธรรมที่บริษัทฯ จะนำเงินอนาคตมาใช้ เพราะมีการนำเงินซึ่งไม่ใช่เงินเดือนค่าจ้างมารวมด้วย

ประเด็นต่อมา คือเรื่องอายุเกษียณ 60 ปี เมื่อสักครู่มีผู้ถือหุ้นอภิปรายถึงประเด็นดังกล่าว ซึ่งตนจะไม่ได้แย้งเพราะเป็นความเห็นส่วนตัวของผู้ถือหุ้นท่านนั้น แต่ตนขออภิปรายว่าตนเคยทราบมาว่ามีพนักงานท่านหนึ่งไปพบกรรมการผู้อำนวยการใหญ่เพื่อขอปฏิบัติหน้าที่จนถึงอายุ 60 ปี เพราะปัจจุบันให้ทำการบินจนถึงอายุ 45 ปี เท่านั้น แต่กรรมการผู้อำนวยการใหญ่กลับแจ้งว่าปิดบริษัท ไปเลยจะดีกว่า หากให้พนักงานท่านนั้นทำการบินถึงอายุ 60 ปี ตนได้ฟังแล้วรู้สึกเสียใจเป็นอย่างยิ่ง ปัจจุบันตนอายุ 63 ปี ด้วยบุคลิกภาพของตนดูดีกว่าผู้บริหารบางคนที่ยังอายุเพียง 40-50 ปี การให้พนักงานต้อนรับทำการบินถึงอายุ 60 ปี ไม่เคยทำให้บริษัทฯ ขาดทุน บริษัทฯ อนุญาตให้ทำการบินจนถึงอายุ 60 ปี มาจนปี 2548 ตลอดระยะเวลานั้น บริษัทฯ ก็ทำกำไรมาโดยตลอด บริษัทฯ เป็นสายการบินที่มีชื่อเสียงและเกียรติคุณในเรื่องพนักงานต้อนรับบนเครื่องบิน เนื่องจากบริษัทฯ มีบุคลากรที่มีคุณค่าดูดี และสามารถแข่งขันได้ทั่วโลก ตนเห็นว่าบริษัทฯ ไม่ได้แข่งกับสายการบินต้นทุนต่ำ (Low Cost Airline) ในประเทศไทยเท่านั้น บริษัทฯ จึงควรพิจารณาให้ดี ภายหลังจากปี 2548 มาถึงปี 2551-2554 บริษัทฯ ให้พนักงานต้อนรับบนเครื่องบินทำการบินได้ถึงอายุ 45 ปีเท่านั้น ในเวลาดังกล่าว บริษัทฯ ประสบปัญหาขาดทุนมาโดยตลอด กำไรขาดทุนของบริษัทฯ ไม่ได้ขึ้นอยู่กับอายุพนักงานต้อนรับบนเครื่องบินไม่มีผู้โดยสารคนใดตำหนิ บริษัทฯ ว่าพนักงานต้อนรับบนเครื่องบินน่าเกลียดน่าชัง ตนเห็นว่าสิ่งที่บริษัทฯ จะต้องทำคือการเข้มงวดกับบุคลิกภาพของพนักงานต้อนรับบนเครื่องบิน อายุไม่ใช่ตัวกำหนด พนักงานไม่ควรพินสภาพไม่มีงานทำ เมื่ออายุ 45 ปี พนักงานต้อนรับบางคนอายุ 50-60 ปี แต่ยังคงดูดีกว่าพนักงานที่อายุ 35 ปี อย่างไรก็ตาม บริษัทฯ ก็ยังจัดการแก้ปัญหาไม่ได้ กรณีดังกล่าวเป็นความบกพร่องของผู้บริหารเอง ไม่ใช่ความผิดของพนักงาน บริษัทฯ ขาดวินัย ขาดความเอาใจจริงเอาใจ และความเด็ดขาดในการบริหารกิจการเพื่อให้บริษัทฯ ได้รับประโยชน์สูงสุด บริษัทฯ เน้นประชานิยม ทำเพื่อผลประโยชน์ของฝ่ายของตนเท่านั้น เราควรกลับมาทบทวนกันทบทวนว่าปัญหาของบริษัทฯ ที่แท้จริงคืออะไร โดยส่วนตัวในฐานะที่ทำงานด้านนี้มาเป็นระยะเวลานาน ปัญหาของบริษัทฯ นอกจากเรื่องความไม่โปร่งใสในบางกรณี คือเรื่องของการบริหารจัดการที่ขาดความเข้าใจในธุรกิจการบินและปัญหาเรื่องความมีธรรมาภิบาล คำว่า "มีธรรมาภิบาล" ไม่ใช่แค่เรื่องของความซื่อสัตย์เพียงอย่างเดียว แต่ความมีธรรมาภิบาลยังหมายถึงการบริหารจัดการเพื่อเกิดประโยชน์สูงสุดทั้งแก่ผู้โดยสาร ผู้ให้บริการ และพนักงานของตนคำว่า "พนักงานของตน" เป็นสิ่งที่บริษัทฯ ทอดทิ้งและละเลยมาเป็นเวลานาน บริษัทฯ เห็นว่าพนักงานคือสุนัขเฝ้าบ้าน ทั้งที่ความจริงแล้วบริษัทฯ ควรรับฟังบุคลากรของตนและส่งเสริมการมีส่วนร่วมของพนักงานในบริษัทฯ ท่านนายกรัฐมนตรีเคยพูดเสมอว่าทุกคนต้องมีส่วนร่วม เพราะนี่คือประเทศชาติของทุกคน ท่านนายกรัฐมนตรีพูดถึงความเหลื่อมล้ำ พูดถึงความมีธรรมาภิบาล พูดถึงจริยธรรมของผู้บังคับการ ตนจึงอยากให้ประธานและกรรมการผู้อำนวยการใหญ่นำเรื่องดังกล่าวมาพิจารณาอย่างถี่ถ้วน นอกจากนั้น บริษัทฯ ควรพิจารณาเรื่องอื่นๆ ด้วย เช่น เรื่องที่กัปตันโยธิน ภมรมนตรี หรือนายสุเทพ สืบสันติวงศ์ อภิปรายในวันนี้ ส่วนเรื่องที่คุณได้เคยอภิปรายไปแล้วคือ ปัญหาการขาดจริยธรรมและไร้ธรรมาภิบาลของอดีตผู้บริหารนั้น เป็นประเด็นที่ต้องว่ากันต่อไปในอนาคต แต่ปัจจุบัน บรรดาคณะกรรมการที่ได้ดำรงตำแหน่งอยู่ ตนขอให้ผู้บริหารทุกท่านรับฟัง และไม่มองว่าเป็นประเด็นปัญหาที่ไร้สาระ ไม่มีใครรู้อะไร ทุกคนล้วนไม่รู้ในสิ่งที่ตนเองถนัด แต่ปัญหาในบริษัทฯ นั้นมันรอบด้านหมด ตนจึงขอให้ผู้บริหารทุกท่านรับฟังพนักงานระดับล่างด้วยว่าปัญหาที่แท้จริงคืออะไร

หากวันนี้บริษัทฯ รับพนักงานต้อนรับเพิ่มอีก 300 กว่าคน จริง ตนอยากทราบว่าบริษัทฯ จะบริหารค่าล่วงเวลาของพนักงานต้อนรับอย่างไร ตนมีประเด็นที่ขอฝากไปถึงรองกรรมการผู้อำนวยการใหญ่สายปฏิบัติการ (DO) ว่ามีเรื่องร้องเรียนว่าลูกเรือแลกตารางบินกันจำนวนมาก ทำให้มีค่าล่วงเวลาเกิดขึ้นจำนวนมาก แต่รองกรรมการผู้อำนวยการใหญ่สายปฏิบัติการ

(DO) กลับไม่จัดการให้เป็นไปตามสมควร กลับใช้นโยบายประชานิยมให้ค่าล่วงเวลาดังเดิม ตนเห็นว่าบริษัทฯ สามารถขอความร่วมมือจากพนักงานได้ อำนาจทั้งหมดอยู่ในมือของผู้บริหาร ตนเพียงแต่ขอให้ผู้บริหารใช้อำนาจอย่างเป็นธรรมและเป็นไปตามกฎหมาย เพื่อนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงให้เกิดความพัฒนาอย่างยั่งยืน แต่บริษัทฯ ไม่ควรทำไปโดยพลการ ควรชี้แจงให้พนักงานเข้าใจว่าปัจจุบันบริษัทฯ อยู่ในสถานะเช่นไรเพื่อขอให้พนักงานทุกคนร่วมมือร่วมใจกัน โดยผู้บริหารควรทำให้เห็นเป็นตัวอย่าง ไม่ใช่บริษัทฯ กลัวการเปลี่ยนแปลง กลัวพนักงานจะถูกขืนมาเดินประท้วง เดินขึ้นไปหาบนห้องตัวอย่างเช่น ผู้จัดการเที่ยวบิน (In-flight Manager: IM) ลาออกประมาณ 30-40 คน แต่บริษัทฯ กลับแต่งตั้งผู้จัดการเที่ยวบิน (In-flight Manager) เพิ่มเติม 102 คน ตนเข้าใจว่าทุกคนอยากเป็นผู้จัดการเที่ยวบิน (In-flight Manager) เพราะได้รับเงินเดือนสูงขึ้นอีก 80,000 บาท เมื่อรวมค่าล่วงเวลาแล้วก็เป็นเงินจำนวนแสนกว่าบาท แต่ไม่ทราบว่าบริษัทฯ คุ่มหรือไม่ ปัญหาของฝ่ายบุคคล (HR) คือมีค่าใช้จ่ายหลายร้อยล้านต่อปี แต่บรรดาผู้บริหารกลับไม่ใส่ใจ คิดว่าเป็นเงินเพียงเล็กน้อย กรณีดังกล่าวยังไม่รวมถึงเรื่องการซื้อรถราคา 18 ล้านบาท ที่ผู้ถือหุ้นรายอื่นได้อภิปรายไปแล้ว แต่มีปัญหาในอีกหลายๆ เรื่อง ตนจึงขอฝากประธานว่าการดูแลให้ผู้บริหารปฏิบัติหน้าที่ตามสิ่งที่ควรจะเป็นนั้นเป็นสิ่งที่ดี แต่จะต้องเข้าใจปัญหาที่แท้จริงของบริษัทฯ เสียก่อน ปัจจุบันบริษัทฯ ประสบปัญหาหลายประการ มีค่าใช้จ่ายจำนวนมาก ผู้บริหารควรไปสอบถามฝ่ายจัดเตรียมอาหาร (DC) ว่ามีการจัดเตรียมอาหารขึ้นเครื่องจำนวนเท่าใด และบริษัทฯ จะต้องจ่ายเงินอีกเท่าใด ตนไม่ยอมให้ผู้บริหารเห็นแก่ประโยชน์เพียงเล็กน้อย ตนเข้าใจดีว่าบริษัทที่ปรึกษาอาจแจ้งให้บริษัทฯ ดำเนินการตามที่ได้ให้คำปรึกษา หากไม่ปฏิบัติตามแล้วบริษัทฯ ไม่ติดอันดับ Top 10 บริษัทที่ปรึกษา ก็จะไม่รับผิดชอบ แต่ในความเป็นจริงแล้ว ไม่มีใครรับผิดชอบต่อความเสียหายของบริษัทฯ ได้ ดังนั้น กรรมการผู้อำนวยการใหญ่ควรพิจารณาปัญหาตามที่เกิดขึ้นจริง

ประธาน กล่าวขอบคุณผู้ถือหุ้นสำหรับข้อเสนอแนะดังกล่าว

นายสุรสิทธิ์ ศรีประภา ผู้ถือหุ้น กล่าวขอบคุณประธาน พร้อมชี้แจงว่า บริษัท วิงสแปน เซอร์วิส เซส จำกัด ซึ่งมีผู้ถือหุ้นได้อภิปรายไปก่อนหน้านี้ นั้น เป็นบริษัทลูกของบริษัทฯ ปัจจุบันขาดทุนอยู่ประมาณ 40 ล้านบาท ตนทราบดีเพราะตนทำงานที่บริษัทฯ มา 33 ปี และเป็นหนึ่งในที่ร่วมเสนอให้ตั้งบริษัท วิงสแปน เซอร์วิส เซส จำกัด ขึ้นในสมัยคุณปิยสวัสดิ์ อัมระนันทน์ เนื่องจากทราบว่า มีหลายบริษัทเข้ามาหากินกับบริษัทฯ จากกรณีการว่าจ้างหน่วยงานภายนอก ประกอบกับมีพนักงานประท้วงเนื่องจากบริษัทฯ จ่ายค่าจ้างไม่ตรงตามวันและเวลาที่กำหนด เราจึงมองว่าวิธีการแก้ไขปัญหาดังกล่าวคือการจัดตั้งบริษัทลูก ซึ่งไม่ใช่บริษัทรัฐวิสาหกิจขึ้นมารับทำงานที่เคยว่าจ้างหน่วยงานภายนอก โดยจะทยอยรับงานที่หมดสัญญาแล้วทีละรายการ โดยในสมัยคุณปิยสวัสดิ์ฯ สามารถรับได้ถึง 3,000 คน แต่เมื่อคุณปิยสวัสดิ์ฯ พ้นจากตำแหน่ง ผู้บริหารบริษัทฯ กลับตั้งบริษัทลูกขึ้นเพื่อมาหากินกับบริษัทแม่ ซึ่งมีค่าจ้างสูงกว่าบริษัท วิงสแปน เซอร์วิส เซส จำกัด ตนไม่ทราบว่าคณะกรรมการของบริษัทฯ ทราบเรื่องนี้หรือไม่ แต่เข้าใจว่าที่ประชุมของผู้บริหาร (Executive Management Meeting: EMM) ต้องทราบเรื่องเป็นอย่างดี รองกรรมการผู้อำนวยการใหญ่หน่วยธุรกิจบริการการบิน (D1) ต้องทราบดี ตนจึงไม่เข้าใจว่าเหตุใดผู้บริหารจึงปล่อยให้บุคคลดังกล่าวหากินกับบริษัทฯ ในเมื่อสัญญาจ้างมีกำหนดเวลา เริ่มต้นและสิ้นสุดที่แน่นอน แต่ผู้บริหารกลับปล่อยให้บุคคลดังกล่าวเอาเปรียบบริษัทฯ เมื่อสิ้นสุดระยะเวลาของสัญญาแล้ว ผู้บริหารก็ไม่หาบริษัทอื่นมารับงานแทน กลับต่อสัญญากับบริษัทเดิมโดยเพิ่มเงินค่าจ้างอีกด้วย ตนไม่เข้าใจว่าเหตุใดบริษัทฯ จึงไม่โอนถ่ายงานให้บริษัท วิงสแปน เซอร์วิส เซส จำกัด และตลอดระยะเวลาที่ผ่านมาบริษัทฯ เป็นสถานที่ฝึกงานของหน่วยงานภายนอก (Outsource) ของสายการบินต่างๆ ทั่วประเทศ ไม่ว่าจะเป็นสายการบินแอร์เอเชีย สายการบินบางกอกแอร์เวย์ สายการบินไทยสมายล์ หรือนกสปีด เป็นต้น เมื่อสามารถฝึกงานจนสามารถปฏิบัติหน้าที่ได้แล้วก็จะแยกไปปฏิบัติงานเอง ตัวอย่างเช่น ฝ่ายบริการภาคพื้น ซึ่งตนปฏิบัติหน้าที่อยู่นั้น เคยดูแลอุปกรณ์ภาคพื้น 1,000 กว่าคัน ตั้งแต่รถคันเครื่องบิน รถลากจูง รถบันได ซึ่งขณะนี้มียูเอ็อบ 80 กว่าคัน รถขนอาหาร (Heavy Haul Load) ซึ่งมีอยู่ 80 คัน แต่ไม่สามารถใช้งานได้ 30 คัน ทั้งนี้ บริษัทฯ มีช่างซ่อมอยู่เพียง 3 คนเท่านั้น จึงไม่สามารถซ่อมแซมได้ โดยบริษัทฯ แก้ปัญหาด้วย

การจัดซื้อจัดจ้างเพิ่มเติมอีก 20 คัน หากของใหม่เสีย บริษัทฯ ก็ไม่มีบุคลากรที่สามารถซ่อมแซมได้และต้องสั่งซื้อใหม่ดั้งเดิม ปัญหาของการหาประโยชน์จากบริษัทฯ เกิดจากการจัดซื้อจัดจ้างทุกประเภท ตนทำงานมา 33 ปี ย่อมรู้ปัญหาและรู้ว่าอะไหล่ปลอมราคาสูงกว่าอะไหล่จริง ตนอยากฝากให้ฝ่ายบริหารดูแลบริษัท วิงสแปน เซอร์วิสเซส จำกัด หากหน่วยงานภายนอกใดหมดสัญญา ก็ขอให้พิจารณาว่าจ้างบริษัท วิงสแปน เซอร์วิสเซส จำกัด นอกจากนั้น ตนยังอยากให้ผู้บริหารตรวจสอบด้วยว่า อดีตผู้บริหารของบริษัทฯ ได้ตั้งลูกน้องขึ้นมาเพื่อแสวงหาประโยชน์จากบริษัทฯ ไม่ว่าจะเป็ฝ่ายบริการอุปกรณ์ภาคพื้น (D2) ฝ่ายการพาณิชย์สินค้าและประณณียภัณฑ์ (Cargo) ฝ่ายครัว ฯลฯ

สำหรับประเด็นต่อไปเป็นกรณีที่ตนได้อภิปรายไปเมื่อปีที่แล้ว แต่กลับไม่มีการแก้ไข ตนเคยเรียนว่าผู้อำนวยการใหญ่ฝ่ายกฎหมายบริษัทฯ ละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ ทำให้บริษัทฯ เสียหาย ซึ่งผู้บริหารคนนั้นกำลังจะเกษียณแล้ว แต่บริษัทฯ ก็ไม่ได้ดำเนินการ ตนต้องร้องเรียนถึงกรรมการผู้อำนวยการใหญ่ (DD) ให้บริษัทฯ สอบสวน โดยกรรมการผู้อำนวยการใหญ่ได้มอบหมายให้สายทรัพยากรบุคคลและกำกับกิจกรรมองค์กร (DB) ดำเนินการ ตนจึงขอสอบถามถึงผลของการสอบสวนว่าเป็นอย่างไร ส่วนกรณีต่อไปคือเรื่องการตัดสวัสดิการพนักงาน ดังที่กัปตันโยธิน ภมรมนตรี ได้อภิปรายไปก่อนหน้านี้แล้ว บริษัทฯ มีพนักงาน 25,000-28,000 กว่าคน พนักงานระดับล่างประมาณร้อยละ 60 ไม่มีโอกาสใช้สิทธิทำการบินเนื่องจากไม่มีรายได้เพียงพอ ตนเป็นประธานเร่งรัดหนี้สินของสหกรณ์ออมทรัพย์ของบริษัทฯ และรองประธานของสหกรณ์ออมทรัพย์ของบริษัทฯ ตนทราบว่ามีการพนักงานผิดสัญญาซึ่งต้องดำเนินการฟ้องคดีอีกกว่า 800 กว่าสัญญา สัญญาฉบับหนึ่งมีผู้ค้ำประกันถึง 4 ราย เพราะพนักงานของบริษัทฯ ไม่มีทรัพย์สิน ในประเด็นนี้ผู้ถือหุ้นสหกรณ์ไม่ต้องเป็นกังวล ตนขอรับรองว่าตนจะติดตามหนี้หนี้มาให้ได้สำหรับการปฏิรูปบริษัทฯ นั้น ตนเห็นว่าคณะกรรมการบริษัทฯ ทุกท่านมีความรู้ความสามารถ แต่ตนอยากเห็นคณะกรรมการบริษัทฯ ปฏิบัติหน้าที่เต็มเวลาและทำงานเพียงที่เดียว อีกประการหนึ่งคือ ตนอยากให้การกรรมการบริษัทฯ ทุกท่านมีความรอบรู้ทางวิชาชีพธุรกิจการบิน ไม่ว่าจะชำนาญการทางฝ่ายช่าง ทางการตลาด ฯลฯ หากบริษัทฯ ได้คณะกรรมการที่มีคุณภาพเช่นนี้ ตนเชื่อว่าบริษัทฯ จะบินขึ้นสู่ท้องฟ้าได้อย่างสง่างามอีกครั้งหนึ่ง

ประธาน กล่าวขอบคุณสำหรับการอภิปรายดังกล่าว และแจ้งต่อที่ประชุมว่า จะให้ผู้ถือหุ้นอภิปรายอีก 1 ท่าน ก่อนที่จะมอบหมายให้ผู้บริหารตอบคำถาม

นายสุกิจ เบญจางจาว ผู้ถือหุ้น ชี้แจงว่า ความจริงแล้วตนมีประสงค์จะรับฟังการชี้แจงของผู้บริหาร และอยากทราบคำตอบที่ผู้อภิปรายท่านอื่นได้สอบถามไว้ ในส่วนของตนนั้น ขอให้คณะผู้บริหารอธิบายถึงแผนนโยบายการดำเนินกิจการของบริษัทฯ ในอนาคต โดยมีประเด็นสำคัญที่ขอให้ชี้แจงคือ ประเด็นแรก ตนขอชื่นชมคณะผู้บริหารชุดนี้ที่ทำให้บริษัทฯ กลับมาทำกำไรได้อีกครั้ง แต่ตนสงสัยว่าทำไมส่วนใหญ่มามากจากเชื้อเพลิง แม้การดำเนินงานจะมีการพัฒนาขึ้นแล้ว แต่ว่าตนสังเกตเห็นว่างานในหลายๆ จุดก็ยังไม่ห่างจากค่าเฉลี่ยของอุตสาหกรรม เช่น อัตราการขนส่งผู้โดยสาร (Cabin Factor) ตัวเลข 73 นั้นต่างกับตัวเลข 80 อยู่อีกมาก ตนจึงขอสอบถามว่าคณะผู้บริหารมีแผนการในการเพิ่มอัตราการขนส่งดังกล่าวอย่างไร และจะต้องใช้เวลาประมาณเท่าใดจึงจะบรรลุเป้าหมาย ประเด็นที่สอง คือกรณีที่กรรมการผู้อำนวยการใหญ่ (DD) ได้ชี้แจงว่าบริษัทฯ เสียส่วนแบ่งการตลาดให้กับสายการบินตะวันออกกลางนั้น ผู้บริหารมีนโยบายการดำเนินการเพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าวโดยด่วนอย่างไร ประเด็นต่อไป บริษัทฯ เป็นสายการบินที่มีชื่อเสียงในเรื่องการให้บริการ พนักงานจึงเป็นหัวใจของการประกอบธุรกิจ แต่ในส่วนของความสามารถและทรัพยากรด้านอื่นๆ เช่น อุปกรณ์อำนวยความสะดวกภายในเครื่องบิน ฯลฯ บริษัทฯ ยังมีความสามารถในการแข่งขันกับสายการบินอื่นน้อย ตนจึงขอทราบว่าบริษัทฯ มีแนวทางในการพัฒนาหรือแก้ไขอย่างไร ประเด็นสุดท้าย คือกรณีที่กรรมการผู้อำนวยการใหญ่ได้เคยชี้แจงว่า หน่วยงานต่างๆ ของบริษัทฯ ได้รับงานและให้บริการหน่วยงานนอกบริษัทฯ เช่น หน่วยช่าง หรือหน่วยอาหาร ซึ่งให้บริการสายการบินอื่นด้วยนั้น ตนขอสอบถามว่ามีผล

ของการดำเนินการเป็นอย่างไร สามารถเป็นรายได้ให้กับบริษัทฯ ได้มากน้อยเพียงใด เนื่องจากตนมีความประสงค์จะขอทราบว่าการให้บริการบุคคลภายนอกจะคุ้มค่ากับการแบ่งพนักงานไปให้บริการที่อื่นแทนที่จะดูแลสายการบินหรือไม่

ประธาน กล่าวขอบคุณผู้ถือหุ้น และเปิดโอกาสให้ผู้ถือหุ้นอภิปรายเพิ่มเติมอีก 1 คน

นายวิสุทธิ สหะชาติมานพ ผู้ถือหุ้น อภิปรายว่า บริษัทฯ ขาดรายได้จำนวนมากไปกับการบริหารงานของอดีตกรรมการผู้อำนวยการใหญ่ท่านหนึ่ง เมื่อวันที่ 3 ตุลาคม 2531 เป็นวันจันทร์และเป็นวันแรกที่บริษัทฯ รับกรรมการผู้อำนวยการใหญ่บรรจุเข้ามาทำงานที่บริษัทฯ อดีตกรรมการผู้อำนวยการใหญ่ท่านดังกล่าวได้นำหนังสือของการท่าอากาศยาน เลขที่ ทอ 3707/2531 โดยเอกสารดังกล่าวมีเนื้อหาขอยุติการดำเนินกิจการร้านค้าปลอดอากรที่ท่าอากาศยานกรุงเทพฯ ซึ่งเคยเป็นธุรกิจที่สร้างรายได้จำนวนมากมาช่วยจุนเจือบริษัทฯ ในอดีต เมื่อบริษัทฯ ขาดสภาพคล่องทางการเงิน บริษัทฯ ก็สามารถนำเงินสดจากร้านค้าปลอดอากรมาชำระเป็นค่าจ้างให้แก่พนักงานได้ โดยการท่าอากาศยานอ้างว่าการยุติการดำเนินกิจการดังกล่าวเป็นไปเพื่อประโยชน์สูงสุดของการท่าอากาศยาน และเพื่อประโยชน์สูงสุดของประเทศชาติ ตนขอให้ข้อมูลว่าการท่าอากาศยานนั้นเป็นรัฐวิสาหกิจตามพระราชบัญญัติ พ.ศ. 2522 ตั้งขึ้นภายหลังบริษัทฯ หลาย 10 ปี ตนทราบว่าเพราะตนเข้าทำงานที่บริษัทฯ ตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2518 โดยตนเคยเป็นผู้ก่อตั้งสหภาพแรงงานด้วย

ประธาน ชี้แจงว่า กรณีดังกล่าวเป็นเรื่องของการท่าอากาศยาน

นายวิสุทธิ สหะชาติมานพ ผู้ถือหุ้น ขอให้ประธานรับฟังปัญหาของตน และอภิปรายต่อไปว่า อดีตกรรมการผู้อำนวยการใหญ่คนดังกล่าวได้ลงนามอนุมัติการยุติร้านค้าปลอดอากรโดยผลการทันที ไม่ผ่านคณะกรรมการของบริษัทฯ และไม่ผ่านความเห็นชอบของพนักงานคนอื่นๆ ตนในฐานะประธานสหภาพแรงงาน จึงออกมาชุมนุมคัดค้านจนเป็นข่าวไปทั่วประเทศ แต่การคัดค้านไม่ได้เป็นผลแต่อย่างใด บริษัทฯ ได้ปลดตนออกจากการเป็นพนักงาน ปัจจุบันตนได้ทำเรื่องขอให้คณะกรรมการกฤษฎีกาตีความว่าร้านค้าปลอดอากรเป็นหน่วยงานของรัฐ รัฐเป็นผู้ลงทุนเพื่อเศรษฐกิจของชาติ ไม่ควรอยู่ใน การครอบครองของเอกชน โดยตนได้ขอความกรุณาให้คณะกรรมการกฤษฎีกาตีความให้ร้านค้าปลอดอากรนั้นกลับมาเป็นของบริษัทฯ แต่คณะกรรมการกฤษฎีกาได้แจ้งว่ากรณีดังกล่าวจะต้องให้รัฐวิสาหกิจเป็นผู้ทำเรื่องไปให้คณะกรรมการกฤษฎีกาตีความ ประการที่ 2 บริษัทฯ ควรสรุปประเด็นนี้ส่งให้นายกรัฐมนตรี ใช้อำนาจตามมาตรา 44 ยึดร้านค้าปลอดอากรคืนมา ให้บริษัทฯ โดยตนได้เตรียมเอกสารไว้พร้อมให้บริษัทฯ มารับไปพิจารณาแล้ว กรณีต่อมาเป็นเรื่องที่บริษัทฯ ต้องสูญเสียเงินจำนวน 36,850,554.52 เหรียญสหรัฐฯ ซึ่งตนได้เคยอภิปรายไว้ในที่ประชุมครั้งก่อนแล้ว กล่าวคือ เมื่อวันที่ 6 มิถุนายน 2551 คณะกรรมการบริษัทฯ ได้ประชุมกันและมีมติไว้รวมทั้งสิ้น 2 ข้อ ต่อมาวันที่ 9 มิถุนายน 2551 ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการประชุมได้ทำหนังสือเวียนแจ้งมติเพิ่มขึ้นเป็น 3 ข้อ และส่งหนังสือดังกล่าวไปยังผู้ที่เกี่ยวข้องทางการเงินอนุมัติให้จ่ายเงินจำนวน 36,850,554.52 เหรียญสหรัฐฯ ตามมติข้อที่เพิ่มขึ้นนั้นให้แก่บริษัทแอร์บัส โดยบริษัทฯ ได้ชำระเงินจำนวนดังกล่าวไปให้กับบริษัทแอร์บัสเรียบร้อยแล้ว ทั้งที่รายงานการประชุมฉบับดังกล่าวยังไม่ได้ผ่านการรับรอง โดยเมื่อวันที่ 13 กรกฎาคม 2551 ตนทราบว่ามิคณะกรรมการบริษัทฯ ท่านหนึ่งได้พบทวนเรื่องดังกล่าวแล้ว ตนจึงขอให้บริษัทฯ ตรวจสอบและดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดด้วย

ประธาน ขอให้ผู้ถือหุ้นจัดส่งเอกสารเพิ่มเติมเพื่อให้บริษัทฯ รับไปพิจารณา

นายวิสุทธิ สหะชาติมานพ ผู้ถือหุ้น แจ้งว่า เอกสารหลักฐานดังกล่าวอยู่ที่กระทรวงการคลังอยู่แล้ว ต่อมา เรื่องเงินปีละ 17,640,000 บาทที่บริษัทฯ จ่ายอยู่ในขณะนี้ ก็ไม่ชอบด้วยกฎหมายเช่นเดียวกันโดยนายกรัฐมนตรีได้กล่าวออกอากาศด้วยว่าค่าพาหนะของบริษัทฯ สูงเกินความเป็นจริง คือ 75,000 บาท จากเดิมผู้บริหารของบริษัทฯ ได้เงินค่าพาหนะคนละ 17,830 บาท ได้มาเพิ่มขึ้นเป็น 70,000 และ 75,000 บาท ตามลำดับ เมื่อวันที่ 28 กรกฎาคม 2547 คณะกรรมการบริษัทฯ ได้มีการประชุมเรื่องดังกล่าวในวาระ 9.6 ระบุว่าได้รับความเห็นชอบจากที่ประชุมของฝ่ายบริหารงานนโยบาย (EMM)

คณะกรรมการจึงมีมติอนุมัติตามที่เสนอและให้มีผลบังคับใช้ในวันที่ 1 สิงหาคม 2547 ตนถือว่าเป็นมติของคณะกรรมการบริษัทแล้ว

ประธาน สอบถามผู้ถือหุ้นว่า มีความประสงค์จะให้บริษัทฯ ดำเนินการอย่างไร

นายวิสุทธิ สหชาติมานพ ผู้ถือหุ้น ชี้แจงว่า ตนได้ดำเนินการจัดส่งเอกสารที่เกี่ยวข้องให้แก่บริษัทฯ ในวันที่ 17 ธันวาคม 2547 ที่มีการประชุมใหญ่ผู้ถือหุ้น ตนจึงได้นำเรื่องดังกล่าวมาอภิปรายต่อที่ประชุม แต่ผู้บริหารของบริษัทฯ ท่านหนึ่งได้ชี้แจงว่าบริษัทฯ ได้ทำถูกต้องตามนโยบายของรัฐบาลแล้ว โดยมีมติดังกล่าวเป็นการกระทำไปเพื่อลดภาระของบริษัทฯ จาก 17,000 บาท เป็น 75,000 บาท หลังจากการประชุมผู้ถือหุ้นผ่านไปเพียง 3 วัน คือวันที่ 17 ธันวาคม 2547 ต่อมาวันที่ 21 ธันวาคม 2547 ฝ่ายบริหารงานนโยบาย (EMM) ได้จัดประชุมกันอีกครั้งหนึ่ง พร้อมพิจารณาว่ากรณีดังกล่าวไม่ชอบด้วยกฎหมาย ทำให้บริษัทฯ เสียหาย บริษัทฯ จึงได้เรียกเงินจำนวนดังกล่าวซึ่งจ่ายไปแล้วทั้งสิ้น 5 เดือนคืนมา โดยบริษัทฯ ได้มีหนังสือเลขที่ 01-7/31 ลงวันที่ 30 มีนาคม 2548 แจ้งตนว่าจากผลการสอบสวนปรากฏว่าฝ่ายบริหารงานนโยบายไม่เคยมีมติอนุมัติให้เพิ่มเงินค่าพาหนะสำหรับฝ่ายบริหาร อย่างไรก็ตาม ตนเห็นว่ากรกระทำของผู้เกี่ยวข้องนั้น เพียงแค่ลงมือกระทำก็ถือว่าเป็นความผิดสำเร็จแล้ว เงินจำนวนดังกล่าวจะได้คืนมาจริงหรือไม่ตนไม่ทราบ ตนขอให้บริษัทฯ แนบหนังสือฉบับนี้ในรายงานประชุมด้วย *พร้อมกันนี้ ตนขอชี้แจงว่าเรื่องเช่นนี้ตนเคยปฏิบัติมาแล้วในที่ประชุมบริษัทฯ นายอำพน กิตติอำพน ยังเคยกล่าวกับผู้ถือหุ้นรายใดมีความประสงค์จะให้ทำเช่นเดียวกันกับตนนี้ก็สามารถทำได้ แต่ต่อมา นายประเสริฐ เลิศยะไธ ผู้ถือหุ้นซึ่งประสงค์จะปฏิบัติเช่นเดียวกันกับตน กลับถูกฝ่ายบริหารแจ้งว่าไม่สามารถทำได้เป็นเรื่องผิดกฎหมาย แสดงว่าสิ่งที่ตนทำไปแล้วก็ย่อมผิดกฎหมายเช่นกัน แต่กลับไม่มีการดำเนินคดี อนึ่ง รายงานผลการตรวจสอบข้อเท็จจริงตามมติคณะกรรมการบริษัทฯ ครั้งที่ 8/2555 ลงวันที่ 28 มิถุนายน 2555 มีผลสรุปไว้ชัดเจนว่าเงินจำนวน 632 ล้านบาทนั้น เป็นผลกำไรบันทึกลงในบัญชีเพื่อนำเสนอคณะกรรมการบริษัทฯ ให้พิจารณาอนุมัติขึ้นเงินเดือนให้กับพนักงาน รายละเอียดตามหน้า 14 ข้อ 1 ของรายงานผลการตรวจสอบข้อเท็จจริงดังกล่าว ถ้าตนอ่านทั้งหมดก็จะเสียเวลา จึงขอให้ประธานนำเรื่องนี้ไปบันทึกไว้ในรายงานการประชุมเพื่อเปิดเผยให้พนักงานได้รับทราบ *

ประธาน กล่าวขอบคุณผู้ถือหุ้นและแจ้งว่า บริษัทฯ ได้รับเอกสารของผู้ถือหุ้นที่ส่งไปที่กระทรวงการคลังแล้ว

นายวิสุทธิ สหชาติมานพ ผู้ถือหุ้น แจ้งว่า ตนจะขอฝากคำสั่งคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่ 69/2557 เรื่อง มาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหาการทุจริตและประพฤติมิชอบไปให้คณะกรรมการบริษัทฯ คำสั่งข้อ 2 และข้อ 3 มีผลบังคับใช้กับคณะกรรมการทุกท่าน หากไม่ปฏิบัติตามจะมีผลอย่างไร ขอให้คณะกรรมการบริษัทฯ ศึกษาคำสั่งดังกล่าวด้วย

ประธาน แจ้งว่า บริษัทฯ ได้รับเอกสารจากกระทรวงการคลังที่ผู้ถือหุ้นเสนอมาทั้งหมดแล้ว

นายวิสุทธิ สหชาติมานพ ผู้ถือหุ้น สอบถามว่า เหตุใดประธานจึงไม่ตอบคำถามที่ผู้ถือหุ้นได้สอบถามมาก่อนหน้าให้เสร็จไปในคราวเดียว

ประธาน ชี้แจงว่า เมื่อสักครู่ตนเพิ่งได้รับเอกสาร และจะรีบตรวจสอบให้

นายวิสุทธิ สหชาติมานพ ผู้ถือหุ้น อภิปรายว่า บริษัทฯ มีเอกสารที่เกี่ยวข้องอยู่แล้วโดยผลการตรวจสอบระบุว่ามีการทุจริตภายในบริษัทฯ ตนแนะนำให้บริษัทฯ นำเอกสารไปตรวจสอบก่อน หากพบว่าเอกสารดังกล่าวเป็นเอกสารปลอมก็ให้บริษัทฯ ตีพิมพ์เอกสารฉบับจริงที่อยู่กับบริษัทฯ ในเรื่องนี้ ตนเคยขออนุญาตประธานแล้ว แต่ไม่ได้รับอนุญาต ตนจึงได้อุทธรณ์

* หมายเหตุ เอกสารที่ผู้ถือหุ้นได้ส่งให้บริษัทฯ ในที่ประชุมนั้น บริษัทฯ จะนำไปพิจารณาต่อไป อย่างไรก็ตาม บริษัทฯ ไม่บันทึกเนื้อหาของเอกสารดังกล่าวในรายงานการประชุม เนื่องจากที่ประชุมไม่ได้มีการอภิปรายเนื้อหาของเอกสารดังกล่าว

ไปที่คณะกรรมการข้อมูลข่าวสาร และคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารได้มีคำสั่งที่ ศค.54/2558 ให้บริษัทฯ เปิดเผยแพร่รายงานการตรวจสอบมติคณะกรรมการครั้งที่ 8/2555 ลงวันที่ 29 มิถุนายน 2558 แต่บริษัทฯ กลับไม่นำมาเปิดเผยให้ตนทราบ ซึ่งในประเด็นนี้ เรืออากาศเอก กนก ทองเผือก ทราบข้อเท็จจริงเป็นอย่างดี

นายจรัมพร โชติกเสถียร กรรมการผู้อำนวยการใหญ่ ตอบคำถามของ นายสุเทพ สืบสันติวงศ์ ผู้ถือหุ้น ซึ่งเป็นเรื่องเกี่ยวกับสายการบินไทยสมายล์กับบริษัทฯ ตามที่นายสุเทพฯ ให้คำแนะนำให้มีการปรับปรุงผลิตภัณฑ์ให้รองรับกับบริษัทฯ ได้ด้วยนั้น บริษัทฯ กำลังดำเนินการเพื่อให้การให้บริการไร้รอยต่อ บริษัทฯ รับทราบปัญหานี้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเรื่องของระบบการจองต่างๆ โดยบริษัทฯ ขอเสนอรับไปดำเนินการ

สำหรับเรื่องของกลยุทธ์ในการแข่งขันกับสายการบินตะวันออกกลาง ขอให้ นายธีรพล โชติชนาภิบาล รองกรรมการผู้อำนวยการใหญ่สายการบินพาณิชย์ชี้แจงถึงกลยุทธ์การให้บริการแบบต่อเครื่อง 1 จุด (One-stop Flight) ที่บริษัทฯ กำลังดำเนินการอยู่จำนวน 2-3 เรื่อง รวมทั้งเรื่องกลยุทธ์และการวางแผนการจัดทำเส้นทางบินตรง (Non-stop) ตนขอชี้แจงว่า บริษัทฯ ไม่ได้เชื่อตามที่ที่ปรึกษาแนะนำทั้งหมด ที่ปรึกษาเคยแนะนำให้บริษัทฯ ลดเส้นทางบินตรง (Non-stop) ถึงร้อยละ 15.5-20 ในครึ่งปีแรกตามที่รายงานให้ทราบไปแล้ว แต่เมื่อบริษัทฯ ลดเส้นทางบินตรงไปถึงร้อยละ 9.2 บริษัทฯ พิจารณาแล้วเห็นว่าบริษัทฯ มีแนวโน้มที่จะกลับมาแข่งขันได้ หากลดเส้นทางลงอีก อาจทำให้บริษัทฯ ลำบากในอนาคต บริษัทฯ จึงปรับปรุงกลยุทธ์และวางแผนจัดทำเส้นทางเที่ยวบินตรง (Non-stop) ให้สามารถขายเที่ยวบินตรงได้ดีมากขึ้น เช่น เส้นทางแฟรงก์เฟิร์ต เส้นทางที่ 2 และเส้นทางลอนดอน เส้นทางที่ 2 เป็นต้น ทั้งนี้ บริษัทฯ พิจารณาลดเที่ยวบินตรงลงเพียงร้อยละ 6.2 และปัจจุบัน บริษัทฯ ยังไม่มีแผนลดเที่ยวบินตรงเพิ่มเติม กรณีดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าบริษัทฯ ไม่ได้ดำเนินการตามที่ที่ปรึกษาให้คำแนะนำทั้งหมด โดยบริษัทฯ ได้พิจารณาถึงเหตุผลและความเหมาะสมในการบริหารจัดการด้วย

สำหรับกรณีที่ผู้ถือหุ้นท่านหนึ่งกล่าวว่าผลประกอบการของบริษัทฯ ดีขึ้นนั้น ตนขอชี้แจงว่าบริษัทฯ ไม่ได้แจ้งว่าผลประกอบการของบริษัทฯ ดีแล้ว เพียงแต่บริษัทฯ เดินมาในทิศทางที่ถูกต้องแล้ว โดยบริษัทฯ ยังมีภารกิจที่ยังต้องดำเนินการตามที่ท่านผู้ถือหุ้นหลายท่านได้แสดงความคิดเห็นอีกเป็นจำนวนมาก

ส่วนเรื่องของการซื้อน้ำมันล่วงหน้า บริษัทฯ มีการบริหารจัดการมาโดยตลอด และในปีนี้ บริษัทฯ ก็ได้ซื้อน้ำมันล่วงหน้า (Hedging) อย่างต่อเนื่อง ซึ่งราคาน้ำมันที่บริษัทฯ ซื้อล่วงหน้าอยู่ที่ประมาณร้อยละ 50 ในราคาที่ดีที่สุดและใกล้เคียงกับราคาตลาดปัจจุบัน ซึ่งปัจจุบัน บริษัทฯ เริ่มซื้อน้ำมันของปี 2560 ล่วงหน้าไว้บางส่วน ทั้งนี้ การซื้อน้ำมันล่วงหน้าเป็นนโยบายบริหารความเสี่ยงของบริษัทฯ ซึ่งใกล้เคียงกับสายการบินที่ให้บริการแบบเต็มรูปแบบสายการบินอื่นที่ต้องการจะลดความเสี่ยงจากราคาตลาด อนึ่ง บริษัทฯ ต้องมีการบริหารจัดการความเสี่ยงในส่วนนี้ แต่จะเป็นอัตราเท่าใดต้องเป็นไปตามนโยบายของบริษัทฯ แบบอนุรักษ์นิยม (Conservative) ดังนั้น การซื้อน้ำมันล่วงหน้า (Hedging) ในอัตราร้อยละ 50 จึงถือเป็นอัตราที่เหมาะสมแล้ว

สำหรับพนักงานที่บริษัทฯ จ้างมาจากภายนอกไม่ว่าจะเป็นคนไทยหรือต่างชาตินั้น บุคคลดังกล่าวเป็นลูกจ้างที่มีกำหนดระยะเวลาตามสัญญาจ้างแรงงานโดยลูกจ้างดังกล่าวจะต้องรับผิดชอบชำระภาษีด้วยตนเองสอดคล้องกับหลักที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญของประเทศไทยและไม่ได้สิทธิประโยชน์ต่างๆ เช่น เวลาพักผ่อนการเป็นพนักงานหรือครบกำหนดระยะเวลาตามที่ระบุในสัญญาจ้างแรงงาน พนักงานดังกล่าวจะไม่ได้รับสิทธิพิเศษเกี่ยวกับบัตรโดยสารเครื่องบินที่พนักงานบริษัทฯ ได้รับ ดังนั้น ตนเห็นว่ากรณีนี้ไม่สามารถที่จะเทียบเคียงกันได้

ส่วนเรื่องผู้ถือหุ้นได้แนะนำเรื่องขนบธรรมเนียมประเพณีของไทยที่ดงามนั้น ตนขอเสนอรับทุกประการ

เรื่องของแอร์บัส A340-600 นั้น บริษัทฯ ยังไม่ได้ดำเนินการขายและยังจอดอยู่ ซึ่งทางรองกรรมการผู้อำนวยการใหญ่ฝ่ายช่างกำลังเร่งขายอยู่

สำหรับประเด็นการแข่งขันกับสายการบินตะวันออกกลาง เกี่ยวกับเรื่องกลยุทธ์การให้บริการแบบต่อเครื่อง 1 จุด (One-stop Flight) รวมถึงกลยุทธ์และการวางแผนจัดทำเส้นทางเที่ยวบินตรง (Non-stop) ตนขอให้นายธีรพล โชติชนาภิบาล รองกรรมการผู้อำนวยการใหญ่สายการบินพาณิชย์เป็นผู้ชี้แจง

นายธีรพล โชติชนาภิบาล รองกรรมการผู้อำนวยการใหญ่สายการบินพาณิชย์ กล่าวขอบคุณผู้ถือหุ้น และกล่าวถึงประเด็นที่นายสุเทพฯ ได้อภิปรายว่า ตนเห็นด้วยกับนายสุเทพฯ ในเรื่องเว็บไซต์ โดยขออนุญาตลำดับเรื่องที่จะกล่าวถึง ดังนี้ (1) อัตราการขนส่งผู้โดยสาร (Cabin Factor) (2) สายการบินตะวันออกกลาง (Middle East Airlines) (3) มุมมองของบริษัทฯ ต่อสายการบินต้นทุนต่ำ (Low Cost Airline) และเรื่องที่บริษัทฯ จะต้องดำเนินการต่อไปอีกเล็กน้อย

สำหรับเรื่องผู้ถือหุ้นได้อภิปรายถึงระบบอินเทอร์เน็ตนั้น สามารถสรุปได้ 2 ประเด็น คือ เว็บไซต์ของบริษัทฯ ไม่สามารถแข่งขันกับสายการบินอื่นได้ อันดับแรก มีความเห็นจำนวนมากกล่าวว่าเว็บไซต์ของบริษัทฯ ช้า ตนขอชี้แจงว่าบริษัทฯ มีระบบวัดระยะเวลาการให้บริการ บริษัทฯ ยืนยันได้ว่าระบบของบริษัทฯ ตั้งแต่เริ่มเข้าทำธุรกรรมจนถึงสิ้นสุดการทำธุรกรรมนั้นไม่ช้า และรวดเร็วกว่าระบบของสายการบินชั้นนำในหลายๆ ครั้ง

อีกทั้ง ปัจจุบันนี้เว็บไซต์ของบริษัทฯ มีบางลักษณะหน้าเว็บ (Feature) ที่อำนวยความสะดวกมากกว่าในอดีต เช่น สามารถย้อนกลับมาแก้ไขรายการที่ทำไว้ก่อนหน้าได้ ตนขอชี้แจงว่า บริษัทฯ ให้ความสำคัญเว็บไซต์ตลอดมา และมีนโยบายปรับปรุงเว็บไซต์ให้ดีขึ้นอยู่เสมอ ปัจจุบันนี้ เว็บไซต์ของบริษัทฯ ให้บริการหลายรูปแบบไม่ใช่แค่เพียงการจองซื้อบัตรโดยสาร หากผู้โดยสารเลือกซื้อบัตรโดยสารประเภทชั้นหนึ่งหรือชั้นธุรกิจ ก็จะสามารถจองอาหารล่วงหน้า หรือที่เรียกว่า Pre-selected Meal ได้ ซึ่งอาหารดังกล่าวเป็นอาหารพิเศษ มีเมนูให้เลือกหลากหลาย แต่ตนเห็นด้วยกับนายสุเทพฯ ที่กล่าวว่า บริษัทฯ ไม่ควรส่งเสริมให้ผู้โดยสารซื้อผ่านทางเว็บไซต์เท่านั้น แต่หากผู้โดยสารประสงค์จะเดินเข้าไปหาตัวแทน (Agent) ตัวแทนจะต้องพิจารณาขายบัตรโดยสารของบริษัทฯ เป็นสายการบินแรก

สำหรับประเด็นที่ผู้ถือหุ้นหลายท่านแจ้งว่า ราคาบัตรโดยสารในเว็บไซต์บริษัทฯ แข่งขันกับตัวแทน (Agent) ไม่ได้ จึงไม่มีใครซื้อ ตนขอชี้แจงว่าเว็บไซต์ของบริษัทฯ เป็นช่องทางขายบัตรโดยสารให้บริษัทฯ ได้มากที่สุด ในหลายๆ ประเทศ หากพิจารณาระยะเวลา 2 เดือนแรกของปี 2559 ประเทศไทยขายได้ 27 ล้านเหรียญสหรัฐฯ ในขณะที่ตัวแทนที่ใหญ่ที่สุดในประเทศไทยขายได้ 5 ล้านเหรียญสหรัฐฯ เป็นต้น แสดงว่าการขายบัตรโดยสารผ่านเว็บไซต์ของบริษัทฯ เป็นช่องทางที่สำคัญในหลายๆ ประเทศ หากพิจารณาจากประเทศที่บริษัทฯ ทำการบินไปถึงทั้งหมด 32 ประเทศ การขายบัตรโดยสารผ่านเว็บไซต์เป็นที่ 1 อยู่ 17 ประเทศ บริษัทฯ จะผลักดันให้เกิดการจำหน่ายบัตรโดยสารด้วยวิธีการใหม่ๆ แต่ก็จะไม่ทิ้งช่องทางเดิม (Traditional Channel) หากผู้โดยสารต้องการซื้อผ่านช่องทางใด การให้บริการในช่องทางนั้นก็จะต้องสะดวก รวดเร็ว และมีราคาแข่งขันได้

สำหรับเรื่องสายการบินตะวันออกกลาง (Middle East Airlines) ที่นายจรัมพร โชติกเสถียร กรรมการผู้อำนวยการใหญ่ชี้แจงว่าเส้นทางจากยุโรปมาประเทศไทยรวมทั้งจากเส้นทางจากยุโรปไปออสเตรเลีย นั้น มีปัญหาเรื่องความหนาแน่นของการจราจรทางอากาศสูง โดยปัญหาดังกล่าวเกิดขึ้นจากการที่สายการบินตะวันออกกลาง (Middle East Airlines) มีเที่ยวบินจำนวนมาก แต่ปัจจุบันบริษัทฯ กำลังผลักดันเส้นทางจากออสเตรเลียไปยุโรป หรือเส้นทางจากยุโรปไปบาห์เรน ผ่านประเทศไทย เพื่อเพิ่มความสามารถในการแข่งขัน

โครงการหนึ่งซึ่งบริษัทฯ อยู่ระหว่างการดำเนินการ คือ โครงการให้ผู้โดยสารมาแวะพักที่ประเทศไทยแทนที่จะแวะตะวันออกกลาง เป็นต้น

นายจรัมพร โชติกเสถียร กรรมการผู้อำนวยการใหญ่ ขอให้ เรืออากาศเอก กนก ทองเผือก รองกรรมการผู้อำนวยการใหญ่สายทรัพยากรบุคคลและกำกับกิจกรรมองค์กร ชี้แจงประเด็นที่นาวาอากาศตรี เจษฎา นิยมบัทมะ ผู้ถือหุ้น สอบถามเรื่องการขายที่ดิน

เรืออากาศเอก กนก ทองเผือก รองกรรมการผู้อำนวยการใหญ่สายทรัพยากรบุคคลและกำกับกิจกรรมองค์กร ชี้แจงว่า เรื่องการขายที่ดินที่นาวาอากาศตรี เจษฎา นิยมบัทมะ ผู้ถือหุ้น ได้ยกตัวอย่างนั้น เป็นกรณีของบริษัท ไม้อัดไทย จำกัด ไม่ใช่กรณีของบริษัท ที่จะต้องปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ของสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ ที่ พ.จ. 20/2551 เรื่องหลักเกณฑ์ในการทำรายการที่มีนัยสำคัญที่เข้าข่ายเป็นการได้มาหรือจำหน่ายไปซึ่งทรัพย์สิน กำหนดให้บริษัทจดทะเบียนปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่ตลาดหลักทรัพย์กำหนด ทั้งนี้ บริษัทฯ จะได้ดำเนินการตรวจสอบตามที่ท่านผู้ถือหุ้นได้กรุณาแนะนำไว้ด้วย

นายจรัมพร โชติกเสถียร กรรมการผู้อำนวยการใหญ่ ชี้แจงกรณีที่นาวาอากาศตรี เจษฎา นิยมบัทมะ ผู้ถือหุ้น แสดงความคิดเห็นเรื่องการคำนวณว่า เครื่องบินน้อยลงจำนวน 7 ลำ แต่เมื่อพิจารณาผลประกอบการแล้วไม่สอดคล้องกันกรณีดังกล่าวเกิดจากหลายปัจจัย ปัจจัยหนึ่งคือการใช้ประโยชน์ (Utilization) ของเครื่องบินแต่ละลำสูงขึ้น โดยตนขอให้ผู้ถือหุ้นพิจารณาด้วยว่าเครื่องบินที่ได้มาใหม่จะเป็นเครื่องบินคนละขนาดกันที่ปลดระวาง

สำหรับเรื่องผู้ถือหุ้นกล่าวว่าตั้งแต่ปี 2554 มีปัญหาการซื้อเครื่องบินมากมาย ตนขอชี้แจงให้ทราบว่าในการปฏิรูปบริษัทฯ ในครั้งนั้น คณะกรรมการบริษัทฯ มีนโยบายที่จะลดเส้นทางขาดทุนและสร้างความแข็งแกร่งก่อนเริ่มขยายธุรกิจ โดยการขยายธุรกิจนั้นวางแผนว่าจะเริ่มดำเนินการในปี 2560 เป็นต้นไป ปัจจุบันบริษัทฯ ยังใช้เครื่องบินตามแผนเดิมที่ซื้อมาตั้งแต่ปี 2554 ซึ่งจะมีการส่งมอบเครื่องบินอีก 12 ลำ โดยเครื่องบินจำนวน 2 ลำ จะส่งมอบในปีนี้ และเครื่องบินอีก 10 ลำจะส่งมอบในอีก 2 ปีข้างหน้า สำหรับแผนการขยายธุรกิจที่ผู้ถือหุ้นสอบถามนั้น ตนขอเรียนว่าเป็นเรื่องที่ต้องพิจารณาในอนาคต

ต่อไปเป็นประเด็นของนางชนิษฐา ลีศักดิ์ ผู้รับมอบฉันทะ ตนขอขอบคุณผู้ถือหุ้นที่แสดงความคิดเห็นเรื่องการบริการชั้นธุรกิจ และชี้แจงว่าบริษัทฯ ไม่ได้มีการเปลี่ยนแปลงเครื่องหมาย (Logo) แต่อย่างใด สิ่งที่ผู้ถือหุ้นเห็นนั้นเป็นเครื่องหมายประจำชั้นโดยสารของเครื่องบิน (Class Mark) ซึ่งเป็นเครื่องหมายผลิตภัณฑ์ (Product Mark) ที่บริษัทใหญ่ๆ ปฏิบัติ กล่าวคือจัดให้มีสัญลักษณ์ที่เกี่ยวข้องกับชั้นโดยสารแต่ละชั้น ทั้งนี้ เครื่องหมายสัญลักษณ์ของบริษัทฯ ยังคงอยู่ต่อไป โดยตนเห็นด้วยกับที่ผู้ถือหุ้นเสนอว่าสัญลักษณ์ของบริษัทฯ ไม่ควรอยู่ตรงกันแล้ว ซึ่งตนจะพิจารณาแก้ไขต่อไป และตนขอชี้แจงเพิ่มเติมว่าบริษัทฯ ได้จัดให้มีสัญลักษณ์ประจำชั้นโดยสาร (Class Mark) ที่ผลิตภัณฑ์ของชั้นโดยสารแต่ละชั้น ไม่ว่าจะเป็นชั้นประหยัด (Economy Class) ชั้นธุรกิจ (Business Class) และชั้นหนึ่ง (First Class) แต่ละชั้นจะมีเครื่องหมายแตกต่างกัน แต่สัญลักษณ์ของบริษัทฯ ซึ่งก็เป็นเครื่องหมาย (Logo) ของบริษัทฯ ยังคงอยู่ สำหรับที่ผู้ถือหุ้นแสดงความกังวลว่า อาจมีค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้นนั้น ตนขอชี้แจงว่านโยบายดังกล่าวไม่ได้ทำให้บริษัทฯ เสียค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้นนัก เนื่องจากบริษัทฯ ควบคุมค่าใช้จ่ายอย่างเต็มที่ ยกเว้นเรื่องอาหารซึ่งบริษัทฯ ให้ความสำคัญกับปริมาณและคุณภาพของอาหารเป็นอย่างยิ่ง ในเรื่องงานซามที่นำมาให้บริการนั้น บริษัทฯ ก็จัดซื้อตามตารางและเวลาที่ได้วางแผนไว้ เนื่องจากบริษัทฯ จะต้องซื้ออุปกรณ์งานซามใหม่ประมาณ 1 ใน 5 ของอุปกรณ์ทั้งหมด เนื่องจากมีการแตกหักระหว่างการใช้งานบริษัทฯ เพียงแต่นำงบประมาณในการจัดซื้ออุปกรณ์แบบเก่ามาซื้อแบบใหม่เท่านั้น

สำหรับเรื่องการให้บริการนั้น ปัจจุบันหากเป็นผู้โดยสารชั้นธุรกิจ การให้บริการอาหารจะขึ้นอยู่กับความต้องการของผู้โดยสารว่าจะต้องการรับบริการในเวลาใด ซึ่งเป็นความท้าทายของบริษัทฯ หรือสายการบินอื่นๆ ตนขอเรียนว่า บริษัทฯ ได้นำแนวคิดนี้มาจากสายการบินตะวันออกกลาง เนื่องจากเห็นว่าบริษัทฯ ควรปรับตัว ซึ่งบริษัทฯ ทราบเป็นอย่างดีว่า ลูกเรือมีประเด็นร้องเรียนซึ่งนางสาวสมพร โชติกรณยุทธ ผู้บริหารใหญ่ฝ่ายบริการบนเครื่องบิน (DQ) กับทีมงานกำลังเร่งแก้ไขปัญหาดังกล่าวอยู่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการให้บริการในเที่ยวบินกลางคืน บริษัทฯ รับทราบถึงปัญหา แต่ขณะเดียวกัน บริษัทฯ ก็ได้

ตั้งเป้าหมายไว้แน่นอนแล้วว่าจำเป็นต้องเป็นผู้ให้ได้ และจะต้องพัฒนาอย่างยั่งยืน ทั้งนี้ ตนเห็นด้วยกับนางแจ่มศรี สุทธิธรรม ผู้ถือหุ้นและผู้รับมอบฉันทะที่ได้อภิปราย กล่าวคือ บริษัทฯ จะต้องปรับปรุงแก้ไขให้การบริการออกมาดี โดยกำกับพนักงานของบริษัทฯ ให้บริหารจัดการได้ดีด้วย ตนเชื่อมั่นว่าบริษัทฯ สามารถทำได้ดีกว่าสายการบินอื่นๆ อย่างแน่นอน แต่บริษัทฯ จะต้องปรับปรุงให้พัฒนาไปถึงจุดดังกล่าวอย่างยั่งยืนให้จงได้

ประเด็นต่อมา คือเรื่องที่นายสมศักดิ์ ทรงมณี ผู้ถือหุ้น ได้สอบถามถึงเรื่องของเงินปันผล ตนรู้สึกเห็นใจผู้ถือหุ้นเป็นอย่างมากที่ยังไม่ได้เงินปันผล โดยตนขอขอบคุณผู้ถือหุ้นทุกท่านสำหรับความเห็นและข้อเสนอแนะต่างๆ แต่สาเหตุที่บริษัทฯ เห็นว่าไม่ควรลดราคาบัตรโดยสารเพื่อแข่งขันกับสายการบินอื่น เพราะการลดราคาอาจมีได้เมื่อเป็นการทำโปรโมชั่นการขาย แต่บริษัทฯ ไม่ควรมุ่งแต่ลดราคาบัตรโดยสารเมื่อเกิดปัญหา เพราะผลิตภัณฑ์ (Product) ของบริษัทฯ เป็นผลิตภัณฑ์ที่ดีมาก (Premium) แก้อื้อบนเครื่องบินเป็นแบบ Tourist Class หรือ Economy ที่ดีที่สุดในโลก บริษัทฯ ลงทุนในเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างมาก ดังที่กัปตันโยธิน ภรมนตรี ผู้ถือหุ้นได้อภิปรายว่า สายการบินไทยสมายล์ มีที่นั่งทั้งหมด 169 ที่นั่ง ในขณะที่สายการบินอื่นมีที่นั่งอยู่ 189 ที่นั่ง กรณีดังกล่าวคือสาเหตุที่ทำให้บัตรโดยสารของบริษัทฯ ราคาสูงกว่าสายการบินอื่น ดังนั้น ตนเห็นว่าจะพิจารณาแต่เรื่องราคาอย่างเดียวไม่ได้ การบริการของบริษัทฯ จะต้องอยู่ในเกณฑ์ที่ดีกว่าสายการบินอื่นด้วย ผู้โดยสารจึงจะเห็นคุณค่าของสายการบินของบริษัทฯ

ทีมการขายจะต้องทำการขายให้ถูกตลาด (Segment) และราคาบัตรโดยสารจะต้องเป็นราคาสำหรับผลิตภัณฑ์ที่ดีมาก (Premium) พอสมควรไม่ใช่ราคาต่ำที่สุด ตนยอมรับว่าผลิตภัณฑ์ของบริษัทฯ ไม่ใช่ผลิตภัณฑ์ที่ราคาต่ำที่สุด การลดราคาควรเป็นไปเพื่อการทำโปรโมชั่นการตลาด แต่ยังคงรักษาคุณค่าและภาพลักษณ์ของบริษัทฯ ไว้ด้วย

ปัจจุบันบริษัทฯ อยู่ระหว่างการทำให้อัตราขนส่งผู้โดยสาร (Cabin Factor) มีอัตราสูงที่สุดให้มีที่ว่างน้อยที่สุด บริษัทฯ พยายามที่จะบริหารให้บริษัทฯ อยู่ในมาตรฐานที่ดี เช่นเดียวกับสายการบินผู้นำในภูมิภาคนี้ ซึ่งมีอัตราขนส่งผู้โดยสาร (Cabin Factor) อยู่ที่ร้อยละ 85 บริษัทฯ อยู่ระหว่างการศึกษาว่าจะทำอย่างไรจึงจะสามารถพัฒนาไปถึงจุดดังกล่าวได้ เพราะบริษัทฯ ยังห่างจากอัตราดังกล่าวอยู่มาก คือ ปี 2558 มีอัตราขนส่งผู้โดยสารอยู่ที่ร้อยละ 73.3 ในขณะที่ปี 2557 มีอัตราขนส่งผู้โดยสารอยู่ที่ร้อยละ 68.9 การพัฒนาดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าบริษัทฯ ไม่ได้มีใจแน่นอน

กรณีที่นายสุเมธ การุณย์คิตติมา ผู้ถือหุ้น สอบถามเรื่องสายการบินตะวันออกกลางว่า บริษัทฯ จะมีจุดแข็งในการดำเนินธุรกิจแข่งขันอย่างไรนั้น ตนเห็นว่าจุดแข็งของบริษัทฯ คือการทำการบินตรง (Non-stop) ดังนั้น บริษัทฯ จึงควรถูกจัดอยู่ในผลิตภัณฑ์ที่ดีมาก (Premium) ระดับหนึ่ง กรณีที่นายธีรพล โชติชนาภิบาล รองกรรมการผู้อำนวยการใหญ่สายการบินพาณิชย์ ได้ชี้แจงไว้ว่ามีผู้โดยสารบินข้ามประเทศไทยไปบาห์ลี ไปสิงคโปร์ ไปออสเตรเลีย บริษัทฯ ตั้งคำถามว่าเหตุใดเราจึงไม่พยายามดึงดูดให้นักท่องเที่ยวดังกล่าวมาค้างที่ประเทศไทยสักคืนหนึ่ง ตนเชื่อว่าประเทศไทยเป็นประเทศที่นักท่องเที่ยวอยากจะมาเที่ยวชมอยู่แล้ว กลยุทธ์ดังกล่าวเป็นวิธีการเดียวกับที่สายการบินตะวันออกกลางใช้กับยุโรป ก็คือให้มาพักตะวันออกกลางคืนหนึ่ง แล้วจึงบินมาฝั่งตะวันออก เป็นต้น

ส่วนนโยบายการบริหารกิจการของสายการบินนกแอร์นั้น ชัดเจนว่าสายการบินนกแอร์เป็นสายการบินต้นทุนต่ำ (Low Cost Airline) ที่จะต้องไปแข่งขันกับสายการบินต้นทุนต่ำอื่นๆ หน้าที่ของบริษัทฯ คือการสนับสนุนสายการบินนกแอร์ในสิ่งที่สามารถสนับสนุนได้ ซึ่งในอนาคตอันใกล้ บริษัทฯ จะมีโครงการให้รหัสเที่ยวบินร่วมกัน (Code Share) กับสายการบินนกแอร์ เนื่องจากสายการบินนกแอร์ได้ทำการบินไปในหลายๆ ที่ที่บริษัทฯ ไม่ได้ทำการบิน

อย่างไรก็ดี ผู้ถือหุ้นบางท่านอาจตั้งคำถามว่าบริษัทฯ จะใช้รหัสเที่ยวบินร่วมกัน (Code Share) กับสายการบินนกแอร์เพื่อวัตถุประสงค์ใดในเมื่อสายการบินนกแอร์บินจากสนามบินดอนเมือง ตนขอยกตัวอย่าง สายการบินของประเทศญี่ปุ่น ซึ่งมี 2 สนามบินในโตเกียว คือ ฮานาเดะและนาริตะ ผู้โดยสารจะบินมาลงที่สนามบินและบินไปที่อื่นจากคนละสนามบิน

ก็ได้ ตนเห็นว่าประเทศไทยเป็นประเทศที่นักท่องเที่ยวอยากมาเที่ยวชมอยู่แล้ว การพักอย่างน้อย 1 คืนในกรุงเทพฯ แล้วบินต่อไปที่อื่น เช่น บินต่อไปจะไปจังหวัดน่าน จังหวัดเลย หรือจังหวัดใดๆ ก็ตามย่อมช่วยทำให้เครือข่ายของบริษัทฯ แข็งแกร่งมากยิ่งขึ้น เพราะไปได้หลายเมือง ทั้งในประเทศไทยและในกลุ่มประเทศอินโดจีน รวมทั้งสายการบินไทยสมายล์ที่จะทำการบินในเขตอาเซียนและประเทศจีนตอนใต้

สำหรับการซื้อน้ำมันล่วงหน้า (Hedging) ที่ตนได้เรียนให้ที่ประชุมทราบนั้น ตนเห็นว่าผู้ถือหุ้นน่าจะเข้าใจและพึงพอใจในระดับหนึ่งว่าในปีนี้บริษัทฯ ได้ต้นทุนที่ต่ำกว่าเดิมพอสมควร

ในประเด็นการเช่าพื้นที่ของบริษัท ท่าอากาศยานไทย จำกัด (มหาชน) ตนขอมอบหมายให้ เรืออากาศเอก มนต์รี จำเรียง รองกรรมการผู้อำนวยการใหญ่สายกλυทธ์องค์กรและพัฒนาอย่างยั่งยืน และตอบคำถามผู้ถือหุ้นเรื่องที่ว่าบริษัทฯ ไม่สามารถดำเนินการที่สนามบินดอนเมืองได้

ส่วนเรื่องการนำอาหารของผู้ผลิตรายอื่นมาบริการบนเครื่องบินนั้น ขอชี้แจงว่าทางบริษัทฯ ได้มีการทดสอบผลิตภัณฑ์อาหารแบบใหม่ตามรูปแบบการดำเนินชีวิต (Lifestyle) ของผู้โดยสาร โดยขณะนี้อยู่ระหว่างการทดลอง ซึ่งได้รับผลตอบรับที่ดีคือผู้โดยสารมีความพึงพอใจเป็นอย่างมาก ซึ่งเป็นเพียงหนึ่งในผลิตภัณฑ์ที่บริษัทฯ ได้ทดลองใช้ โดยยังมีอีกหลายๆ ผลิตภัณฑ์ที่บริษัทฯ จะได้นำมาใช้ทดสอบต่อไป ทั้งนี้ บริษัทฯ ยังคงให้ครัวการบินไทยเป็นผู้ผลิตอาหารของบริษัทฯ บริษัทฯ ไม่จำเป็นต้องจัดหาอาหารจากผู้จำหน่ายอาหารเท่านั้น อาจจัดหาจากผู้จำหน่ายอาหารรายอื่นๆ รวมถึงครัวการบินไทย โดยอาหารที่จัดหามาจะมีลักษณะเป็นอาหารอุ่น ในขณะที่เดิมอาหารของชั้นประหยัด (Economy Class) จะเป็นอาหารแบบแช่เย็น

ประเด็นที่พันตำรวจเอก เสริมเกียรติ บำรุงพุกษ์ ผู้ถือหุ้นและผู้รับมอบฉันทะ สอบถามเกี่ยวกับเรื่องการควบกิจการของบริษัทฯ กับบริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) นั้น ขออนุญาตไม่ชี้แจงข้อสอบถามดังกล่าว

ประเด็นการจัดหาเครื่องบินใหม่กับภาวะบริษัทฯ ที่เกิดจากการจัดหาดังกล่าวนั้น ทางบริษัทฯ ทราบเป็นอย่างดี ซึ่งในขณะนี้บริษัทฯ มีเครื่องบินดังกล่าวที่จะต้องดำเนินการจำหน่ายเป็นจำนวนมาก

สำหรับคำแนะนำของนายชัยพร ม่วงมณี ผู้ถือหุ้น นั้น บริษัทฯ ขอขอบคุณสำหรับกำลังใจ ในส่วนข้อแนะนำเรื่องรถบัสของบริษัทฯ นั้น บริษัทฯ จะเข้าไปจัดการดูแลให้มีความเหมาะสมต่อไป

และขอมอบหมายให้ เรืออากาศเอก มนต์รี จำเรียง รองกรรมการผู้อำนวยการใหญ่สายกλυทธ์องค์กรและพัฒนาอย่างยั่งยืน ชี้แจงเรื่องของการเช่าพื้นที่ของท่าอากาศยานดอนเมืองกับเรื่องเช่าพื้นที่ต่อไป

เรืออากาศเอก มนต์รี จำเรียง รองกรรมการผู้อำนวยการใหญ่สายกλυทธ์องค์กรและพัฒนาอย่างยั่งยืน ชี้แจงข้อสอบถามของนายสุชาติ มิตรพักแว่น ผู้รับมอบฉันทะ เกี่ยวกับเรื่องเช่าพื้นที่ของบริษัท ท่าอากาศยานไทย จำกัด (มหาชน) ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ชุด ได้แก่ ชุดแรกคือ ในท่าอากาศยานนานาชาติสุวรรณภูมิ ตามสัญญาเช่าปี 2549 และสัญญาเช่าอีก 30 ปีข้างหน้า วัตถุประสงค์ที่บริษัทฯ ลงทุนไปจะตกเป็นกรรมสิทธิ์ของการท่าอากาศยาน ชุดที่ 2 คือ ท่าอากาศยานอื่นๆ เช่น เชียงใหม่ เชียงราย หาดใหญ่ ภูเก็ต เป็นต้น สำหรับชุดที่สองนี้ได้ดำเนินการเจรจาเสร็จสิ้นแล้ว และชุดที่ 3 คือ ท่าอากาศยานดอนเมืองซึ่งเป็นชุดที่มีปัญหา หลังจากมีการทำสัญญาเช่าใหม่ระบุให้ทรัพย์สินตกเป็นกรรมสิทธิ์ของบริษัท ท่าอากาศยานไทย จำกัด (มหาชน) ซึ่งบริษัท ท่าอากาศยานไทย จำกัด (มหาชน) ได้พยายามยื่นข้อเสนอให้คิดคำนวณค่าเช่าบนพื้นดินรวมถึงในอากาศตามชั้นต่างๆ ด้วย อย่างไรก็ตาม ขณะนี้อยู่ระหว่างการเจรจาตามนโยบายของรัฐบาล แต่ยังไม่ได้ข้อสรุป ซึ่งตนขอชี้แจงว่าตัวเลขค่าเช่าตามที่นายสุชาติ มิตรพักแว่น ผู้รับมอบฉันทะระบุไว้ไม่เป็นความจริงแต่อย่างใด ขณะนี้บริษัทฯ ได้คืนพื้นที่เช่าไปบางส่วนแล้วคือส่วนทางด้านทิศเหนือกับส่วนทางด้านถนน ทำให้ขณะนี้บริษัทฯ เหลือพื้นที่เช่าน้อยลง ซึ่งบริษัทฯ ได้พยายามเจรจาต่อรองเพื่อให้ได้ข้อเสนอค่าเช่าที่ดีที่สุด

นายจรัมพร โชติกเสถียร กรรมการผู้อำนวยการใหญ่ กล่าวถึงข้อเสนอของนายชัยพร ม่วงมณี ผู้ถือหุ้นในเรื่องการขอให้ช่วยต่อราคาของบริษัท ท่าอากาศยานไทย จำกัด (มหาชน) เรียกเก็บค่าธรรมเนียมบริการแก่บริษัทฯ เป็นจำนวนมากเกินไปหลายรายการ จึงขอมอบหมายให้ เรืออากาศเอก มนต์รี จำเรียง รองกรรมการผู้อำนวยการใหญ่สายกลยุทธ์องค์กรและพัฒนารายงานชี้แจงเพิ่มเติมในเรื่องดังกล่าว

เรืออากาศเอก มนต์รี จำเรียง รองกรรมการผู้อำนวยการใหญ่สายกลยุทธ์องค์กรและพัฒนารายงานชี้แจงข้อกังขาเกี่ยวกับประเด็นในเรื่องของค่าธรรมเนียมการจอดเครื่องบิน (Landing Parking Fee) ว่าเหตุใดบริษัทฯ จึงไปขอลดค่าเช่า ตนขอชี้แจงว่าไม่เป็นความจริง แท้จริงแล้วบริษัท ท่าอากาศยานไทย จำกัด (มหาชน) มีข้อเสนอเพื่อให้เกิดแรงจูงใจแก่ทางสายการบินต่างๆ ให้ไปลงหรือไปจอดเครื่องบินในช่วงเวลาที่เครื่องบินมีจำนวนน้อย อย่างไรก็ตาม ประเด็นที่บริษัทฯ เสนอให้มีการแก้ไขเพิ่มเติมเพื่อให้เกิดความยั่งยืนก็คือ ผู้ใดที่ทำผลประโยชน์ให้บริษัท ท่าอากาศยานไทย จำกัด (มหาชน) มากที่สุด ผู้นั้นสมควรได้รับส่วนของเงินชดเชยหรือเงินค่าตอบแทน ยกตัวอย่างเช่น ผู้ใดสามารถจัดการบริหารเวลาได้ตรงต่อเวลามากที่สุด (On-Time Performance) หรือผู้ใดสามารถจัดหาผู้โดยสารเข้ามาที่ท่าอากาศยานมากที่สุด เป็นต้น ซึ่งเป็นประเด็นที่สมควรมีการพิจารณาต่อไป และขณะนี้บริษัทฯ อยู่ระหว่างดำเนินการแก้ไขใน 2 เรื่องดังกล่าวนี้ โดยเป้าหมายของบริษัทฯ คือการได้รับส่วนลดค่าใช้จ่ายจากที่บริษัทฯ ต้องชำระ ณ ปัจจุบันประมาณ 800-1,200 ล้านบาทต่อปี

นายจรัมพร โชติกเสถียร กรรมการผู้อำนวยการใหญ่ กล่าวชี้แจงเพิ่มเติมเกี่ยวกับข้อสอบถามของนายโยธิน ภมรมนตรี ผู้ถือหุ้น ว่าในเรื่องของการทำกิจการร่วมค้า (Joint Venture) ของฝ่ายซ่อมบำรุงกับองค์กรอื่น ขอมอบหมายให้ เรืออากาศโท เฉลิมพล อินทรวงศ์ รองกรรมการผู้อำนวยการใหญ่ฝ่ายช่างเป็นผู้ชี้แจงในเรื่องดังกล่าว ทั้งนี้ ขอขอบคุณนายโยธิน ภมรมนตรี สำหรับคำแนะนำในหลายๆ เรื่อง เช่น เรื่องการปรับปรุงผังที่นั่งบนเครื่องบิน (Configuration) ของบริษัท ไทยสมายล์แอร์เวย์ จำกัด หรือที่เรียกว่า LOPA (Layout of Passenger Arrangement) ตามที่ผู้ถือหุ้นได้เสนอแนะว่าควรนำมาปรับปรุงให้มีจำนวนที่นั่งมากขึ้นโดยสามารถดำเนินการด้วยการลงทุนจำนวนไม่มาก ซึ่งทางบริษัทฯ เห็นด้วยกับข้อเสนอแนะนี้ และอยู่ระหว่างพิจารณาเรื่องดังกล่าว

นอกจากนี้ บริษัทฯ จะดำเนินการติดตามกรณีที่มีการอนุมัติให้สายการบินนกสัปดาห์นำเอาเครื่องบินโบอิง 787 ของสายการบินอื่นมาใช้บิน

ส่วนเรื่องที่นายโยธิน ภมรมนตรี กล่าวว่าบริษัทฯ มีตัวเลขแฝงต่างๆ เช่น การที่ค่าใช้จ่ายต่ำก็อาจไม่ได้ต่ำจริง ส่วนรายได้อีกก็เป็นรายได้อีกลักษณะเป็น One Time มาจากเรื่องของเก้าอี้ ซึ่งเป็นรายการที่ผู้ถือหุ้นทุกท่านทราบกันอยู่แล้วเนื่องจากแสดงอยู่ในงบการเงิน แต่ตนขอเรียนให้ผู้ถือหุ้นท่านอื่นทราบว่าบริษัทฯ ยังมีรายการอื่นๆ ซึ่งเป็นตัวที่บ่งบอกว่าประสิทธิภาพของบริษัทฯ นั้นสูงขึ้นชัดเจน เช่น บริษัทฯ สามารถรับผู้โดยสารได้มากกว่าเดิมด้วยการบริหารจัดการเครื่องบินน้อยลงหลายลำ เป็นต้น ในปีนี้ก็ยังมีการ One Time Charge ที่จะได้ปรากฏอีกในปีหน้า เช่น การ Break Lease ของ 4 สถานีใหญ่ๆ ค่าทรัพยากรบุคคล (HR) ที่บริษัทฯ จะต้องจ่ายให้กับสถานีใหญ่ๆ ซึ่งรายการเหล่านั้นไม่ได้อยู่ใน MSP

อีกรายการที่เป็น One Time Charge คือการขายเครื่องบินที่ถูกปลดระวาง ทำให้บริษัทฯ ต้องดำเนินการตามเงื่อนไข Return Condition เป็นจำนวนหลายลำ Return Condition เหล่านี้ทำให้ต้องมีการซ่อมบำรุง ซึ่งเป็นการซ่อมเพียงครั้งเดียวเพื่อส่งเครื่องบินคืนไป แต่ค่าใช้จ่ายในส่วนนี้ต้องมาลงบัญชีครั้งเดียวในปี 2558 ค่าใช้จ่ายในส่วนนี้ควรทำกันมาตลอด 4-5 ปีที่ผ่านมา ซึ่งก็เป็นค่าใช้จ่ายแฝงที่บริษัทฯ ต้องรับภาระในปีนี้ แต่บริษัทฯ เห็นว่าสิ่งเหล่านี้เป็น One Time Charge ที่ต้องปฏิรูปและต้องกำจัดทั้งเครื่องบินสถานีใหญ่ ซึ่งหากนำตัวเลขเหล่านั้นมารวมกันแล้วจะเป็นจำนวนมากพอสมควร ตนจึงขอให้ผู้ถือหุ้นทำความเข้าใจ

ส่วนเรื่องการบริการในชั้น Business Class ที่นางแจ่มศรี สุทธิรัตน์ ผู้ถือหุ้นและผู้รับมอบฉันทะ แสดงความเห็นนั้น ตนขออ้อมรับไว้ บริษัทฯ ทราบเป็นอย่างดี โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาเรื่องขั้นตอนการบริการ บริษัทฯ ก็จะพิจารณาอย่างต่อเนื่องและขออ้อมรับตามที่ผู้ถือหุ้นเสนอแนะ ณ วันนี้ยังมีปัญหาอยู่ แต่บริษัทฯ เชื่อว่าการดำเนินงานของบริษัทฯ มีแนวทางที่ถูกต้องแล้ว แต่พร้อมรับฟังความคิดเห็นจากบุคคลภายนอก เพื่อพัฒนาการบริการของบริษัทฯ ให้ยั่งยืนและเป็นที่ยอมรับของลูกค้าและผู้โดยสารในเวลาเดียวกัน แต่ปัจจุบันเป็นยุคแห่ง Individual Service ทุกอย่างต้องเป็นไปตามความต้องการและตามเวลาของผู้โดยสาร ซึ่งจะสอดคล้องกับประสิทธิภาพ และความเป็นระเบียบเป็นเวลาของการให้บริการได้อย่างไร เช่น กำหนดเวลานอนหรือเวลารับประทานอาหารของผู้โดยสาร ซึ่งเป็นสิ่งที่ท้าทายความสามารถของบริษัทฯ และต้องบริหารจัดการอย่างชาญฉลาด ซึ่งตนเชื่อมั่นว่าบริษัทฯ จะสามารถดำเนินการผสมผสานเสน่ห์ไทย (Thai Touches) เข้ากับบริการที่มีประสิทธิภาพได้อย่างดี และในขณะนี้หน่วยงานของทีมาการบินไทยเป็นผู้พัฒนาอย่างเต็มประสิทธิภาพผสมผสานกับคำแนะนำของที่ปรึกษาระดับโลก

ส่วนด้านผลกำไรขาดทุนนั้น ตนไม่ได้เจาะจงเรื่องอัตราเงินเดือนที่สูง หรืออายุของพนักงานแต่อย่างใด แต่มีนโยบายเพียงการลดค่าใช้จ่าย เช่น กำหนดให้บริษัทฯ ลดค่าใช้จ่ายลงร้อยละ 20 ภายใน 2 ปี เป็นต้น โดยการลดค่าใช้จ่ายของบริษัทฯ ดังกล่าวไม่ได้เกี่ยวพันโดยตรงกับการลดจำนวนพนักงานของบริษัทฯ ดังนั้น ถ้าบริษัทฯ สามารถลดค่าใช้จ่ายส่วนใดๆ ที่ไม่เกี่ยวข้องกับบุคลากร ย่อมเป็นสิ่งที่น่าพึงพอใจ หากยังไม่สามารถลดค่าใช้จ่ายได้ ก็อาจจะต้องดำเนินการที่เกี่ยวกับการบริหารรายจ่ายด้านบุคคลต่อไป โดยอาจเสนอ Package ให้แก่พนักงานโดยอยู่บนพื้นฐานของความสมัครใจ เพราะรัฐวิสาหกิจไม่อาจสั่งให้พนักงานลาออกได้ โดยพนักงานบริษัทฯ ต้องเป็นผู้ร้องขอลาออกจากบริษัทฯ ทั้งนี้ บริษัทฯ ได้คำนวณเบี้ยเลี้ยง (Per Diem) และค่าล่วงเวลา (OT) เพื่อให้ทราบจำนวนที่แท้จริงที่บริษัทฯ ปัจจุบันจ่าย หรือ Take Home Pay ของลูกเรือซึ่งมีการคิดคำนวณต่างจากอาชีพอื่นๆ เนื่องจากเงินจำนวนที่ต้องจ่ายนั้น ประกอบด้วยเบี้ยเลี้ยงและค่าล่วงเวลา บริษัทฯ ไม่ได้มีเจตนาพิเศษจะให้พนักงานบริษัทฯ ออกจากงานเป็นจำนวนมาก ทั้งนี้ มีพนักงานออกจากการประมาณ 400 คน คิดเป็นจำนวนไม่ถึงร้อยละ 7 ของพนักงานทั้งหมด นอกจากนี้ ผู้ถือหุ้นอภิปรายกรณีลูกเรือแลกตารางบินนั้น ตนจะไปติดตามข้อเท็จจริงกับผู้อำนวยความสะดวกใหญ่ฝ่ายบริการบนเครื่องบินและรองกรรมการผู้อำนวยการใหญ่สายทรัพยากรบุคคลและกำกับกิจกรรมองค์กร และขอรับประเด็นเรื่องการเลื่อนตำแหน่ง IM จำนวน 120 คน แต่มีการลาออกจากตำแหน่งเพียง 38 คนไปพิจารณา

ในส่วนประเด็นของนายสุรสิทธิ์ ศรีประภา ผู้ถือหุ้น ได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับบริษัท วิงสแปน เซอร์วิสเซส จำกัด เป็นประเด็นที่สำคัญ โดยเฉพาะอย่างยิ่งความไม่สอดคล้องของจำนวนช่างซ่อมที่มีน้อยกว่าจำนวนรถเสียที่มีจำนวนมาก จึงควรให้ความสำคัญกับการซ่อมรถมาใช้แทนการซื้อรถใหม่ หรือจ้างบริษัทภายนอกซึ่งเป็นของอดีตผู้บริหารของบริษัทฯ ให้ซ่อมแซมรถประเด็นต่างๆ เหล่านี้ ตนขอรับไว้เพื่อพิจารณาดำเนินการ แต่ในส่วนของการสอบสวนนั้น ขอให้ เรืออากาศเอก กนก ทองเผือก รองกรรมการผู้อำนวยการใหญ่สายทรัพยากรบุคคลและกำกับกิจกรรมองค์กร เป็นผู้ชี้แจงต่อที่ประชุม

เรืออากาศเอก กนก ทองเผือก รองกรรมการผู้อำนวยการใหญ่สายทรัพยากรบุคคลและกำกับกิจกรรมองค์กร ชี้แจงว่า บริษัท วิงสแปน เซอร์วิสเซส จำกัด มีผลกำไรทางบัญชีปี 2557 (ณ ถึงเดือนเมษายน 2557) จำนวน 75 ล้านบาท และมีกระแสเงินสดจำนวน 1 ล้านบาท ต่อมาในปี 2558 (ณ ถึงเดือนเมษายน 2558) บริษัท วิงสแปน เซอร์วิสเซส จำกัด ขาดทุน 43 ล้านบาท แต่มีเงินสดจำนวน 35 ล้านบาท ทั้งนี้ สามารถกล่าวได้ว่า การบริหารงานของบริษัท วิงสแปน เซอร์วิสเซส จำกัด เป็นไปอย่างเรียบร้อยโดยบริษัทฯ มีหน้าที่ให้การสนับสนุนและดูแลการดำเนินงานของบริษัท วิงสแปน เซอร์วิสเซส จำกัด ด้วย ทั้งนี้ เป็นจากการจ้างบริษัทภายนอก (Outsource) เป็นการส่งงานออกภายนอก (Out job) เพื่อให้บริษัท วิงสแปน เซอร์วิสเซส จำกัด อยู่ได้อย่างมั่นคง

นอกจากนี้ ในส่วนของโครงการร่วมใจจากองค์กร (Mutual Separation Plan : MSP) สามารถลดค่าใช้จ่ายด้านบุคลากรของบริษัทฯ ได้ โดยเมื่อเปรียบเทียบค่าใช้จ่ายต่างๆ กับปี 2557 แล้ว ค่าเบี้ยเลี้ยง (Flight Per Diem) ลดลง 400 ล้าน

บาท คิดเป็นร้อยละ 9.09 ส่วนเงินเดือนลดลง 596 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 4.36 ส่วนค่าใช้จ่ายอื่นๆ เช่น เงินสวัสดิการกองทุน การสำรองเลี้ยงชีพและค่ารักษาพยาบาลลดลงประมาณ 211.4 ล้านบาท

ในส่วนเกี่ยวกับพนักงานต้อนรับบนเครื่องบิน Golden Handshake มีพนักงานเข้าโครงการจำนวน 383 คน โดยเหตุผลที่ค่าตอบแทนของพนักงานดังกล่าวเท่ากับเงินเดือนรวมกับร้อยละ 50 ของเบี้ยเลี้ยง (Per Diem) เฉลี่ยต่อเดือนกับเงินชดเชยตามกฎหมายเท่ากับเงินเดือนจำนวน 10 เดือนนั้น เนื่องจากเกณฑ์เงินเดือนเฉลี่ยของลูกเรือ เมื่อเทียบกับพนักงานบริษัท ระดับ 8 หรือเท่ากับระดับบริหาร เงินเดือนจะเริ่มตั้งแต่ 25,000 บาท และสูงสุดที่ 84,000 บาท และขอเรียนว่าโดยอายุเฉลี่ยที่เข้าเกณฑ์โครงการ ตำแหน่ง In-flight Manager อายุเฉลี่ย 58 ปี ตำแหน่ง Purser อายุเฉลี่ย 56 ปี และลูกเรือหรือพนักงานต้อนรับอายุเฉลี่ย 52 ปี รวมทั้งบริษัทฯ ได้พิจารณาประวัติส่วนตัวของพนักงานพบว่าเป็นผู้มีปัญหาสุขภาพจำนวน 154 ราย คิดเป็นร้อยละ 43

นอกจากนี้ ตามที่นาวาอากาศตรี เจษฎา นิยมบัททะ ผู้ถือหุ้น ได้สอบถามถึงเรื่องหนังสือที่นำส่งให้แก่บริษัทฯ ตนจะรีบตรวจสอบให้ และขอชี้แจงว่าบริษัทฯ ได้สนับสนุนการดำเนินงานของสหภาพแรงงาน โดยในปี 2558 บริษัทฯ หักเงินค่าบำรุงสมาชิกของพนักงานที่เป็นสมาชิกสหภาพฯ ในอัตรารายละ 150 บาทต่อปี โดยบริษัทฯ จะหักตามรายชื่อสมาชิกที่สหภาพแจ้งยืนยัน โดยในปี 2558 บริษัทฯ หักเงินค่าบำรุงสมาชิกจำนวน 1,326,663 บาท ในประเด็นเกี่ยวกับเบี้ยประชุม คณะกรรมการกิจการสัมพันธ์ทั้งฝ่ายนายจ้างและฝ่ายพนักงาน บริษัทฯ จะจ่ายให้จำนวนรายละ 1,000 บาทต่อเดือนไม่ว่าจะมีการประชุมกี่ครั้งก็ตาม และในประเด็นเรื่องความถูกต้องของการแต่งตั้งคณะกรรมการกิจการสัมพันธ์ บริษัทฯ ได้มีข้อหาหรือไปยังกระทรวงแรงงาน และที่ปรึกษากฎหมาย มีความเห็นต้องตรงกันว่าสามารถดำเนินการได้ จึงแต่งตั้งคณะกรรมการแรงงานสัมพันธ์

อนึ่ง ประเด็นเกี่ยวกับการชุมนุมเพื่อเรียกร้องการขึ้นเงินเดือน ในช่วงวันที่ 18-19 มกราคม 2556 นั้น บริษัทฯ ได้ฟ้องร้องเป็นคดี ปัจจุบันอยู่ระหว่างการพิจารณาของศาลฎีกา แต่ในส่วนของโทษทางวินัยนั้น จะต้องรอให้คำพิพากษาถึงที่สุดก่อนจึงจะพิจารณาโทษทางวินัยต่อไปได้ตามระเบียบของบริษัทฯ ทั้งนี้ เหตุที่บริษัทฯ ไม่ฟ้องร้องพนักงานบริษัทฯ ทุกรายที่ได้รับประโยชน์จากการชุมนุมนั้น เนื่องจากบริษัทฯ ได้แต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาและสรุปได้ว่าพนักงานที่ไปเข้าร่วมชุมนุมกับพนักงานที่ได้รับการขึ้นเงินเดือนไม่มีส่วนร่วมในการกระทำผิดต่อบริษัทฯ บริษัทฯ จึงไม่ฟ้องร้องพนักงานที่ไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับดังกล่าว

นายจรัมพร โชติกเสถียร กรรมการผู้อำนวยการใหญ่ ซึ่งแจ้งเพิ่มเติมว่า กรณีที่บริษัทฯ ทำ Joint Venture กับบริษัทอื่นนั้น ไม่ได้เป็นการนำธุรกิจของบริษัทฯ ยกให้แก่ผู้อื่นแต่อย่างใด แต่เป็นการแสวงหาธุรกิจใหม่ทางานใหม่มาให้กับหน่วยงานปัจจุบันที่งานลดลง

เรืออากาศโท เฉลิมพล อินทรวงศ์ รองกรรมการผู้อำนวยการใหญ่ฝ่ายช่าง กล่าวขอบคุณนายโยธิน ภมรมนตรี ผู้ถือหุ้นที่ได้กล่าวถึงฝ่ายช่าง และประเด็นเกี่ยวกับการลดค่าใช้จ่ายกับเรื่องความปลอดภัย ตนขอยืนยันว่าการลดค่าใช้จ่ายไม่เกี่ยวข้องกับความปลอดภัยของฝ่ายช่าง เนื่องจากฝ่ายช่างจะถือเรื่องความปลอดภัยเป็นเรื่องที่สำคัญที่สุดเสมอ ส่วนในประเด็นเกี่ยวกับการร่วมมือกับบริษัทอื่นๆ (Joint Venture) นั้น ขอเรียนว่าในปัจจุบัน ธุรกิจการซ่อมบำรุงจะดำเนินการไปอย่างยากลำบากหากไม่ได้เข้าร่วมมือกับบริษัทอื่น เนื่องจากบริษัทผู้ผลิตอากาศยาน ไม่ว่าจะเป็นโบอิง แอร์บัส และบริษัทผู้ผลิตเครื่องยนต์ต่างๆก็เข้ามาดำเนินธุรกิจแข่งกับบริษัทฯ ดังนั้น บริษัทฯ จึงต้องหาพันธมิตรเพื่อร่วมมือ ร่วมค้า และร่วมทุนกันกับบริษัทฯ ซึ่งฝ่ายช่างมีนโยบายหาพันธมิตรจากภาคพื้นยุโรป 2 บริษัท ในภาคพื้นเอเชีย 2 บริษัท รวมทั้งผู้ผลิตอากาศยาน 2 บริษัท ได้แก่ โบอิง และแอร์บัส รวมทั้งผู้ผลิตเก้าอี้จำนวน 2 บริษัท โดยมุ่งหวังว่าหากมีบริษัทอื่นเข้ามาดำเนินธุรกิจ หากบริษัทฯ ประสงค์จะต่อผู้ซื้อก็ต้องเป็น Supplier ให้แก่บริษัทนั้น หรือโดยเข้าร่วมมือกับบริษัทที่แข็งแกร่ง ทั้งนี้ บริษัทฯ มุ่งหวังจะเข้าทำความร่วมมือเกี่ยวกับการซ่อมบำรุง (MRO) กับ 2 บริษัท และยังมีบริษัทในเอเชียดำเนินการด้านนี้ แต่ในส่วนของการผลิตเก้าอี้ที่นั่ง บริษัทฯ เห็นว่าอาจผลิต

ได้เองภายในประเทศ โดยร่วมมือกับบริษัทอื่น แต่การร่วมมือกับบริษัทผู้ผลิตเก้าอี้ยังไม่มีความคืบหน้าเท่าที่ควร ทั้งนี้ ตามที่กล่าวมาข้างต้นเป็นแนวทางการดำเนินธุรกิจการซ่อมบำรุงในปัจจุบัน ผู้ประกอบการทุกรายต่างมองหาพันธมิตรทางการค้าทั้งสิ้น

นายจรัมพร โชติกเสถียร กรรมการผู้อำนวยการใหญ่ ที่แจ้งประเด็นที่ผู้ถือหุ้นสอบถามบริษัทฯ เกี่ยวกับแนวทางในการทำให้อัตราการขนส่ง (Cabin Factor) เพิ่มขึ้น หรือสามารถขายที่นั่งในอากาศยานได้ทั้งหมด ตนขอเรียนว่าบริษัทฯ กำลังเร่งดำเนินการโดยจะเน้นกลุ่มลูกค้าหลักของบริษัทฯ ให้มากขึ้น หากบริษัทฯ ต้องการจะแข่งขันกับสายการบินอื่น บริษัทฯ ก็จะต้องทำอัตราการขนส่ง (Cabin Factor) ให้เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 80 แต่ถ้าบริษัทฯ ประสงค์จะเป็นสายการบินชั้นนำ (The Best of Class) บริษัทฯ ก็ต้องทำอัตราการขนส่ง (Cabin Factor) ให้เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 85

นาวาอากาศตรี เจษฎา นิยมภัทมะ ผู้ถือหุ้น สอบถามว่า เมื่อปี 2554 บริษัทฯ มีมติจัดซื้อเครื่องบินจำนวน 75 ลำ เป็นเงินจำนวน 3 แสนล้านบาท โดยบริษัทฯ ได้ซื้อเครื่องบินจำนวน 37 ลำ และชำระเงินค่าเครื่องบินดังกล่าวไปแล้วประมาณ 120,000 ล้านบาท จึงขอให้บริษัทฯ ยืนยันว่าภายหลังจากปี 2554 บริษัทฯ ไม่ได้สั่งซื้อเครื่องบินเพิ่มเติมแล้วใช่หรือไม่

นายจรัมพร โชติกเสถียร กรรมการผู้อำนวยการใหญ่ ที่แจ้งว่า การสั่งซื้อเครื่องบินที่ผู้ถือหุ้นกล่าวถึงนั้นเป็นการดำเนินการในอดีต ปัจจุบันไม่มีการสั่งซื้อทรัพย์สินใดๆ เพิ่มเติม เนื่องจากคณะกรรมการชุดปัจจุบันมุ่งเน้นการปฏิรูปบริษัทฯ เป็นสำคัญ โดยเครื่องบินที่บริษัทฯ ได้สั่งซื้อไว้ในอดีตมีจำนวนรวม 12 ลำเท่านั้น จะมีการรับมอบเครื่องบินจำนวน 2 ลำในอีก 2 เดือนข้างหน้า และอีก 10 ลำจะรับมอบใน 2 ปีหน้า โดยจะไม่มีการซื้อเครื่องบินเพิ่มเติม หากบริษัทฯ ประสงค์จะซื้อเครื่องบินเพิ่มเติมจะต้องขออนุมัติจากคณะรัฐมนตรีอีกครั้ง

นาวาอากาศตรี เจษฎา นิยมภัทมะ ผู้ถือหุ้น แจ้งให้บริษัทฯ บันทึกในรายงานการประชุมให้ครบถ้วนเพราะตนสามารถจำเครื่องบินที่เข้ามาได้ทุกอย่างอย่างแน่นอน

นายสุเทพ สืบสันติวงศ์ ผู้ถือหุ้น อภิปรายว่า ในประเด็นปัญหาเกี่ยวกับบริษัท นกสก็อต จำกัด ตนมีหลักฐานที่แสดงให้เห็นว่ากรรมการของบริษัทฯ บางท่านมีส่วนสนับสนุนให้ตั้งบริษัท นกสก็อต จำกัด โดยบริษัทฯ ถือหุ้นร้อยละ 39.2 หรือเท่ากับ 250 ล้านหุ้นจากทั้งหมด 625 ล้านหุ้น โดยนำหุ้นทั้งหมดของบริษัทฯ ไปลงมติเห็นชอบให้จัดตั้งสายการบินนกสก็อต ซึ่งก่อให้เกิดผลเสียต่อประเทศไทยและต่อบริษัทฯ เนื่องจากประธานเจ้าหน้าที่บริหาร (CEO) ของสายการบิน Singapore Airlines ได้กล่าวไว้ว่าการตั้งบริษัท นกสก็อต จำกัด เป็นการตั้งสายการบินต้นทุนต่ำเพื่อเป็นศูนย์กลางการบิน (Hub) ที่กรุงเทพฯ ซึ่งตนเห็นว่าบริษัทฯ ไม่ควรยอมให้สายการบินอื่นมาตั้ง Hub ในประเทศไทยเพื่อมาแข่งกับบริษัทฯ ทั้งนี้ ตนไม่เห็นด้วยกับความเห็นที่ว่าบริษัทฯ และบริษัท นกสก็อต จำกัด ให้บริการคนละกลุ่มตลาดกัน และตนยังทราบข้อมูลมาจากตัวแทนจำหน่าย (Agent) ในกรุงเทพฯ ด้วยว่าปัจจุบันตัวแทนจำหน่ายเหล่านั้นไม่ใช้บริการของบริษัทฯ แล้วเนื่องจากราคาแพงกว่าจะเหลือเพียงกลุ่มข้าราชการที่เดินทางไปต่างประเทศที่ยังคงใช้บริการบริษัทฯ อยู่ เนื่องจากสะดวก ราคาสมเหตุสมผล และบริการดีกว่าสายการบินราคาประหยัด (Low Cost Airline) ตนจึงขอให้ นายธีรพล โชติชนาภิบาล รองกรรมการผู้อำนวยการใหญ่สายการบินพาณิชย์ เร่งการปรับปรุงตลาดจำพวกกลุ่มธุรกิจ (Corporate Incentive) และการเดินทางไปดูงานและประชุมในต่างประเทศของข้าราชการด้วย ส่วนกรณีสายการบินราคาประหยัด (Low Cost Airline) นั้น ตนคิดว่าบริษัทฯ คงไม่สามารถแข่งขันกับสายการบินเหล่านั้นได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งที่นายธีรพล โชติชนาภิบาล รองกรรมการผู้อำนวยการใหญ่สายการบินพาณิชย์ กล่าวไว้ว่าบริษัทฯ จะเริ่มปรับกลยุทธ์ในตลาดเที่ยวบินที่มาจากประเทศในทวีปยุโรปให้มาลงที่กรุงเทพฯ นั้น ตนเห็นว่าบริษัทฯ มองเห็นโอกาสซ้ำเกินไปเพราะประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) ได้ประกาศให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางท่องเที่ยวและเป็นศูนย์กลางการบินของภูมิภาคเอเชีย บริษัทฯ จึงโดดเด่นมากในภูมิภาคนี้ ส่วนในภูมิภาคตะวันออกกลางนั้น ตนเห็นว่า ไทฮาย อาบูดาบี และดูไบ เป็นได้เพียงศูนย์กลางการบิน แต่ไม่ได้เป็นจุดหมายปลายทางในการท่องเที่ยว ดังนั้น บริษัทฯ จึง

น่าจะแข่งขันกับสายการบินเหล่านั้นได้ และในประเด็นสุดท้าย ตนขอเสนอเพิ่มเติมในเรื่องของการซื้อและขายบัตรโดยสารในปัจจุบันที่บริษัทฯ มีศูนย์รวมอยู่ที่กรุงเทพฯ ว่า บริษัทฯ ควรต้องปล่อยให้ราคาบัตรโดยสารเป็นไปตามกลไกของตลาด

ประธาน สอบถามอีกครั้งว่า ผู้ถือหุ้นหมายถึงกรณีของบริษัท สายการบินนกแอร์ จำกัด (มหาชน) ถือหุ้นในบริษัท นกสัทิว จำกัด ใช่หรือไม่

นายสุเทพ สืบสันติวงศ์ ผู้ถือหุ้น อธิบายว่า บริษัทฯ ถือหุ้นในบริษัท สายการบินนกแอร์ จำกัด (มหาชน) ร้อยละ 39.2 และบริษัท สายการบินนกแอร์ จำกัด (มหาชน) ได้ร่วมทุนเพื่อก่อตั้งสายการบินนกสัทิว จึงเท่ากับว่า สายการบินนกสัทิวมีความเกี่ยวข้องกับบริษัทฯ ด้วย ซึ่งตนเห็นว่าเป็นการขัดกันด้านผลประโยชน์อย่างชัดเจน ทำให้บริษัทฯ เสียหาย ผู้ดำเนินการในเรื่องดังกล่าวอาจมีความผิดอาญาด้วยเนื่องจากสามารถพิสูจน์ได้ชัดเจนว่าการดำเนินการเช่นนี้ทำให้บริษัทฯ เสียหาย จึงขอให้คณะกรรมการบริษัทฯ ช่วยเข้าไปกำกับดูแลในเรื่องดังกล่าวด้วย นอกจากนี้ ตนได้พยายามจะเคลื่อนไหวเพื่อที่ให้ภาครัฐได้รับทราบถึงปัญหาและช่วยปรับปรุงกฎหมายเพื่อไม่ให้บริษัทฯ ถูกสายการบินราคาประหยัด (Low Cost Airline) แย่งส่วนแบ่งตลาดในประเทศไทย ทั้งนี้ บริษัทฯ ควรดำเนินการเพื่อให้ประเทศไทยเป็นประตูสู่อาเซียนทั้งหมด แต่บริษัทฯ ก็ไม่ได้ดำเนินการแต่อย่างใดเนื่องจากยังไม่มีความพร้อมและบริษัท ไทยสมายล์แอร์เวย์ จำกัด เองก็ยังไม่พร้อมที่จะเป็นจุดเชื่อมต่อให้กับบริษัทฯ การสำรองที่นั่งก็ใช้กันคนละระบบ และในประเด็นสุดท้ายได้กล่าวว่าการที่บริษัทฯ หยุดการให้บริการเที่ยวบินไปยังกรุงโรมและกรุงมอสโก เป็นการก่อให้เกิดความเสียหายแก่บริษัทฯ เช่นเดียวกัน

ประธาน ชี้แจงว่า บริษัทฯ ยังคงเปิดเส้นทางการบินและให้บริการเที่ยวบินไปยังกรุงโรม อยู่

นายสุเทพ สืบสันติวงศ์ ผู้ถือหุ้น ชี้แจงว่า มีการให้ข้อมูลว่าจะหยุดเส้นทางการบินดังกล่าว

ประธาน อธิบายว่า เส้นทางการบินดังกล่าวเคยได้รับการพิจารณาให้หยุดให้บริการเนื่องจากมีผลขาดทุนอยู่ แต่ท้ายที่สุดบริษัทฯ ได้พิจารณาการเปิดเส้นทางบินดังกล่าว

นายสุเทพ สืบสันติวงศ์ ผู้ถือหุ้น อธิบายว่า เส้นทางดังกล่าวมีผลขาดทุนเพียงเล็กน้อยเท่านั้น สาเหตุที่ขาดทุนเพราะบริษัทฯ ใช้เครื่องบินโบอิง 747 ซึ่งมีค่าใช้จ่ายสูงมาก ในขณะที่สามารถขายบัตรโดยสารได้เพียง 260 ที่นั่ง ควรใช้เครื่องบินที่มีขนาดเล็กลง นอกจากนี้ตนและนายโยธิน ภมรมนตรี ผู้ถือหุ้น ได้เคยอภิปรายไปแล้วว่าเนื่องจากบริษัทฯ มีสิทธิการบินไปยังกรุงโรมและกรุงแมดดริดอยู่ บริษัทฯ จึงสามารถรับ-ส่งผู้โดยสารได้ที่กรุงโรมและแมดดริดได้ จึงเป็นการเอื้อต่อการให้บริการเที่ยวบินกรุงเทพฯ-โรม และแมดดริดได้เป็นอย่างดี หากบริษัทฯ ปิดเส้นทางการบินดังกล่าว ผู้ที่จะได้ประโยชน์ก็คือสายการบิน Singapore Airlines เพราะสายการบิน Singapore Airlines เป็นสมาชิกของกลุ่ม Star Alliance และประเทศสิงคโปร์ยังได้เปรียบเนื่องจากเป็นจุดเชื่อมต่อการเดินทางที่สะดวกกว่าประเทศอื่น นอกจากนี้ การที่บริษัทฯ หยุดบินครั้งดังกล่าวยังก่อให้เกิดความเสียหายถึงการจัดสรรตารางเวลาการบินหรือ Slot ของบริษัทฯ ที่กรุงลอนดอนอีกด้วย จะเห็นได้ว่าการทำการบินเส้นทาง Bangkok – London – Bangkok เที่ยวบิน 916 917 แต่เดิมเป็น Daily Flight ต้องเสีย Slot ไปถึง 2 วันคือวันอังคารและวันพฤหัสบดี ทำให้ไม่เป็น Daily Flight อีกต่อไป ทั้งนี้ สาเหตุที่ตนและนายโยธิน ภมรมนตรี ผู้ถือหุ้น ได้ศึกษาและพยายามเตือนคณะกรรมการบริษัทฯ ก็เพื่อผลประโยชน์ของบริษัทฯ เอง ส่วนในกรณีที่บริษัท Accenture พยายามจะเข้ามาขายสินค้าหรือขายโครงการให้กับบริษัทฯ ในขณะที่บริษัทฯ ถึงกับจับบุคลากรระดับ "มือพระกาฬ" เพื่อดำเนินการจัดซื้อจัดจ้าง และขอเตือนให้ระวังเรื่องการตั้งตัวแทน หรือ General Sales Agent (GSA) ของประเทศต่างๆ ด้วย เพราะบุคลากรที่ดำเนินการดังกล่าวนี้มักจะปฏิบัติงานด้วยความไม่โปร่งใส ส่วนเรื่องของบริษัทที่บริษัทฯ ได้ว่าจ้างให้เข้ามาปรับปรุงการให้บริการนั้น ตนได้รับทราบข้อมูลว่ามีการกำหนดคุณสมบัติ หรือ Lock Spec ไว้นั้นและแก้วไว้นั้นตนจึงขอฝากให้คณะกรรมการตรวจสอบเรื่องดังกล่าวเพื่อไม่ให้บริษัทฯ เสียผลประโยชน์ด้วย

นางสาวณัฐวดี อินทวงศ์ ผู้รับมอบฉันทะ แจ้งให้ที่ทนายทราบบว่า ตนได้เข้าประชุมและรอมาทั้งวันแล้ว แต่วาระนี้กลับมีการใช้เวลาในการประชุมกว่าหลายชั่วโมงแล้ว และกว่าจะถึงวาระที่สำคัญ เช่นวาระที่ 8 เรื่องการเลือกตั้งกรรมการ ผู้ถือหุ้นก็ได้ทยอยกลับกันไปหมดแล้ว ส่งผลเป็นการตัดโอกาสผู้ถือหุ้นซึ่งควรมีโอกาสที่จะได้แสดงความคิดเห็นว่าจะลงมติเลือกหรือไม่เลือกกรรมการแต่ละท่านหรือไม่ ดังนั้น ประธานควรควบคุมการอภิปรายของผู้ถือหุ้นที่อภิปรายไม่ตรงวาระและใช้เวลานานในการอภิปราย เป็นต้น มิฉะนั้น ประธานก็จะต้องจำกัดเวลาในกรณีที่ผู้ถือหุ้นอภิปรายตรงวาระและตรงประเด็นซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อบริษัทฯ

ประธาน กล่าวต่อผู้ถือหุ้นว่า ตนจะพยายามควบคุมการประชุมให้อยู่ในประเด็นของแต่ละวาระ

นายสุรสิทธิ์ ศรีประภา ผู้ถือหุ้น ได้ติดตามสอบถามถึงผู้บริหารที่ถูกสอบสวนว่า ผลการสอบสวนเป็นอย่างไร ต้องการทราบผลการสอบสวนว่าผิดหรือไม่ ตนมีความเห็นว่าการสอบสวนพนักงานใช้เวลาน้อย แต่เมื่อเป็นการสอบสวนผู้บริหารที่ทำผิดและทำให้บริษัทฯ เสียหายกลับใช้เวลาหลายปี จึงเป็นการไม่เหมาะสม ไม่ทราบว่าบริษัทฯ มีเจตนาจงใจทำให้คดีขาดอายุความหรือไม่ ตนอยากทราบผลการสอบสวนเนื่องจากในขณะที่มีการสอบสวน คณะกรรมการสอบสวนได้ให้ตนไปให้ปากคำด้วยแต่ตนกลับถูกประธานคณะกรรมการสอบสวนข่มขู่ และสอบถามถึงกรอบเวลาในการสอบสวน เพราะตนเห็นว่าบริษัทฯ มีหลักฐานประกอบที่ชัดเจน

เรืออากาศเอก กนก ทองเผือก รองกรรมการผู้อำนวยการใหญ่สายทรัพยากรบุคคลและกำกับกิจกรรมองค์กร ชี้แจงว่า ขณะนี้บริษัทฯ กำลังดำเนินการสอบสวนอยู่แต่ยังไม่เสร็จสิ้นตามขั้นตอน บริษัทฯ ได้ดำเนินการตามขั้นตอนและตามระเบียบของบริษัทฯ อย่างถูกต้อง และตนยังคงเป็นผู้รับผิดชอบต่อการสอบสวนดังกล่าวขณะนี้อยู่ในขั้นตอนที่เร่งรัดแต่มีเหตุขัดข้องเนื่องจากบุคคลดังกล่าวได้ลาออกจากบริษัทฯ ทำให้เกิดความยุ่งยากในการสอบสวน โดยตนจะพิจารณาเรื่องดังกล่าวตามที่ผู้ถือหุ้นซักถามต่อไป และบริษัทฯ จะขอขยายเวลาไม่เกิน 30 วันหลังจากนี้ เพื่อดำเนินการสอบสวนให้แล้วเสร็จ

นายสุชาติ มิตรฝักแว่น ผู้รับมอบฉันทะ ทักท้วงว่า คณะกรรมการบริษัทฯ ยังไม่ได้ชี้แจงเรื่องที่บริษัทฯ ไม่สามารถเข้าไปให้บริการภายในท่าอากาศยานดอนเมืองได้ และประเด็นที่ผู้ถือหุ้นได้ทำหนังสือแจ้งบริษัทฯ ไปแล้วเมื่อวันที่ 26 สิงหาคม และ 4 พฤศจิกายน กรณีพนักงานถูกรถทับเสียชีวิตและสำนักงานแรงงานสมุทรปราการมีหนังสือปรับบริษัทฯ เป็นจำนวน 100,000 บาทนั้น ตนต้องการทราบว่าผู้ใดจะเป็นผู้รับผิดชอบ นอกจากนี้ ขอสอบถามว่าบริษัทฯ จะมีการปรับการว่าจ้างแบบ Outsource จริงหรือไม่ และสุดท้ายตนขอเสนอให้บริษัทฯ เข้าร่วมประกวดบริษัทไปรษณีย์

เรืออากาศเอก มนต์รี จำเริญ รองกรรมการผู้อำนวยการใหญ่สายกลยุทธ์องค์กรและพัฒนาอย่างยั่งยืน ชี้แจงว่า ในประเด็นของการบริการภาคพื้นที่ทำอากาศยานดอนเมืองนั้น ในเรื่องแรกคือการบริการงานช่าง บริษัทฯ ได้สนับสนุนฝ่ายช่างด้วยการขยายขีดความสามารถฝ่ายซ่อมใหญ่ดอนเมือง ส่วนในเรื่องที่สองคือการบริการอุปกรณ์ภาคพื้น ทำอากาศยานดอนเมืองได้เปิดให้มีการเสนอราคาตามปกติ แต่บริษัทฯ ประสบปัญหาบางประการ เนื่องจากในกรณีที่บริษัทฯ ไม่สามารถหาสายการบินลูกค้าที่จะมาใช้บริการได้เพียงพอ บริษัทฯ จะต้องรับประกันในการจ่าย Minimum Guarantee แต่หากบริษัทฯ ไปเป็นผู้ประกอบการรายที่ 2 ในส่วนของ Terminal บริษัทฯ จะไม่ต้องรับประกันค่าใช้จ่ายดังกล่าว ในส่วนของฝ่ายครัวการบินก็เช่นเดียวกัน บริษัทฯ จำเป็นต้องมีลูกค้าจำนวนมากพอสมควร แต่โดยลักษณะของการให้บริการแบบราคาประหยัด (Low Cost Airline) จะไม่ค่อยรับบริการทางด้านครัวการบิน ส่งผลให้บริษัทฯ ต้องแบกรับ Minimum Guarantee เช่นเดียวกัน ด้วยเหตุนี้บริษัทฯ จึงเห็นสมควรแยกธุรกิจภาคพื้นออกไปอย่างชัดเจน

นายโยธิน ภมรมนตรี ผู้ถือหุ้น อภิปรายว่า หน้าที่หลักของพนักงานต้อนรับบนเครื่องบินคือทำให้ความปลอดภัยแก่ผู้โดยสารในระหว่างทำการบิน ดังนั้น ต้องมีการพิจารณาเรื่องความพร้อมของบุคลากรให้รอบคอบ เช่น ในประเด็นที่การที่พนักงานต้อนรับจะบินไปเส้นทางในทวีปยุโรปจะต้องตื่นจากห้องนอนประมาณ 21.00 น. และกว่าจะได้นอนอีกครั้งในเวลา

ประมาณ 14.00 น. หรือ 17 ชั่วโมงต่อมา และนอกจากหน้าที่ให้ความปลอดภัยแล้ว พนักงานต้อนรับบนเครื่องบินยังมีหน้าที่ในการให้บริการบนเครื่องบินอีกด้วย ดังนั้น ตนเห็นว่านาวาอากาศตรี ภูริต ศรีวัฒน์ รองกรรมการผู้อำนวยการใหญ่สายปฏิบัติการ (DO) ต้องรับผิดชอบและพิจารณาให้ได้ว่าหน้าที่ที่พนักงานเหล่านั้นได้รับการมอบหมายบนเครื่องบินไม่ควรเกินความสามารถของพนักงาน เพราะระยะเวลาในการพัก (Rest Period) จะต้องคิดคำนวณให้ดีเพื่อไม่ให้เกิดความเสียหายต่อบริษัท ทั้งนี้ ตนขอเน้นย้ำให้ระวังในเรื่องของการให้บริการบนเครื่องบินจนเกินความสามารถของพนักงานต้อนรับด้วย และอีกประการหนึ่งคือสิ่งที่ตนกับนายสุเทพ สืบสันติวงศ์ ผู้ถือหุ้น ได้เคยแนะนำว่าการจัดสรรตารางเวลาการบินหรือ Slot ของบริษัท ที่กรุงลอนดอน เป็นการจัดสรรที่บริษัท ได้มาด้วยความยากลำบากและมีคุณค่าอย่างมาก แต่บริษัท กลับยกเลิกเที่ยวบินไปประเทศอังกฤษเมื่อปีที่ผ่านๆ มา แต่ในปีนี้ได้กลับมาให้บริการในช่วงฤดูร้อนส่งผลให้บริษัท โดนตัดเที่ยวบินไป 2 เที่ยวบิน คือวันอังคารกับวันพฤหัสบดี ซึ่งก่อให้เกิดความเสียหายต่อบริษัท เป็นอย่างมาก ทั้งนี้ ตนหวังว่าบริษัท จะได้รับการจัดสรรดังกล่าวกลับมาในช่วงฤดูร้อนปีหน้า

นาวาอากาศตรี เจษฎา นิยมปัทมะ ผู้ถือหุ้น แจ้งว่า เมื่อวันที่ 11 มีนาคม ตนได้ทำหนังสือสอบถามไปยังคณะกรรมการบริษัท เรื่องของสภาพแรงงาน แต่เรืออากาศเอก กนก ทองเผือก รองกรรมการผู้อำนวยการใหญ่สายทรัพยากรบุคคลและกำกับกิจกรรมองค์กร ตอบไม่ตรงกับคำถาม และขอสอบถามเพิ่มเติมเกี่ยวกับกรณีผลประโยชน์ขัดกัน (Conflict of Interest) ในการที่บริษัท ได้ว่าจ้างที่ปรึกษาโดยไม่ชอบ

ประธาน แจ้งให้ผู้ถือหุ้นทราบว่า หนังสือที่ผู้ถือหุ้นส่งมาทั้ง 5 ฉบับนั้น บริษัทฯ ได้ดำเนินการตอบคำถามไปหลายประเด็นแล้ว

นาวาอากาศตรี เจษฎา นิยมปัทมะ ผู้ถือหุ้น สอบถามว่า ขณะนี้บริษัทฯ มีตัวแทนขายบัตรโดยสารในประเทศไทยกี่บริษัท และขอให้บริษัทฯ ชี้แจงในกรณีที่บริษัทฯ ได้ยกเลิกเที่ยวบินไปประเทศรัสเซียในขณะที่ประเทศรัสเซียได้ขอเพิ่มเที่ยวบินมายังประเทศไทยกว่าวันละ 10 เที่ยวบิน และเรื่องการจ้างบริษัทที่ปรึกษาที่ตนเห็นว่าเป็นการว่าจ้างในลักษณะนี้ผิดระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ ในประเด็นสุดท้าย ตนขอสอบถามว่าบริษัท เงินทุน ภัทรธนกิจ จำกัด เป็นที่ปรึกษาของบริษัทฯ ในปีใดบ้าง

ประธาน ชี้แจงในประเด็นเกี่ยวกับบริษัท เงินทุน ภัทรธนกิจ จำกัด ว่า เป็นประเด็นที่ไม่เกี่ยวข้องกับวาระเรื่องรับทราบรายงานกิจการประจำปี

นาวาอากาศตรี เจษฎา นิยมปัทมะ ผู้ถือหุ้น แจ้งว่า ตนต้องการทราบจำนวนของตัวแทนจำหน่ายบัตรโดยสารรายใหญ่ โดยขอให้มีการบันทึกการประจุมอย่างครบถ้วน และตนจะไปร้องเรียนเรื่องดังกล่าวต่อ ปปช. และขอคำอธิบายในกรณีที่บริษัทฯ ยกเลิกเที่ยวบินไปประเทศรัสเซียวันละ 1 เที่ยวบิน แต่ประเทศรัสเซียกลับเพิ่มเที่ยวบินมาประเทศไทยกว่าวันละ 10 เที่ยวบิน และขอให้ นายธีรพล โชติชนาภิบาล รองกรรมการผู้อำนวยการใหญ่สายการพาณิชย์ ชี้แจงศักยภาพของสายการพาณิชย์ และปัจจุบันสภาพแรงงานของบริษัทฯ มีอำนาจโดยชอบตามกฎหมายหรือไม่

นายธีรพล โชติชนาภิบาล รองกรรมการผู้อำนวยการใหญ่สายการพาณิชย์ ชี้แจงว่า เนื่องจากบริษัทฯ มีการจัดลำดับตัวแทนจำหน่ายบัตรโดยสารทั้งแบบ Top 10 Top 20 และ Top 50 ตนไม่ทราบว่าผู้ถือหุ้นต้องการทราบตัวแทนจำหน่ายบัตรโดยสารรายใด สำหรับรูปแบบของการบินในตลาดประเทศรัสเซียและลักษณะของ Traffic ส่วนใหญ่ระหว่างประเทศไทยกับประเทศรัสเซีย นั้น กว่าร้อยละ 90 มาจากรัสเซีย ไม่ใช่แค่เพียงกรุงมอสโก ดังนั้น สายการบินของประเทศรัสเซียเองย่อมมีศักยภาพสูงกว่าบริษัทฯ อย่างแน่นอน

ประธาน ขอให้ผู้ถือหุ้นอภิปรายในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับผลประโยชน์ของบริษัทฯ

นายจรัมพร โชติกเสถียร กรรมการผู้อำนวยการใหญ่ ที่แจ้งให้ผู้ถือหุ้นทราบเพิ่มเติมว่า บริษัทฯ ยังไม่ได้ขายที่ดิน นาวาอากาศตรี เจษฎา นิยมปัทมะ ผู้ถือหุ้นขอให้บริษัทฯ ที่แจ้งว่า บริษัท L.E.K. คือบริษัทอะไร

นายจรัมพร โชติกเสถียร กรรมการผู้อำนวยการใหญ่ แจ้งว่า บริษัทฯ ไม่ได้ว่าจ้างบริษัทที่ผู้ถือหุ้นสอบถามดังกล่าว มาไม่ว่าจะเป็นในปี 2558 หรือในปีนี้

นาวาอากาศตรี เจษฎา นิยมปัทมะ ผู้ถือหุ้น ท้วงติงว่า คณะกรรมการไม่ควรพิจารณาเพียงแค่ผลประกอบการของปี 2558 โดยที่ไม่สนใจประเด็นอื่นๆ

ประธาน ขอให้ผู้ถือหุ้นอภิปรายในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับวาระที่เกี่ยวข้องกับผลประกอบการของบริษัทฯ ส่วนในประเด็น อื่นๆ ผู้ถือหุ้นสามารถสอบถามในวาระ 4, 5, 6, 7, 8 และ 9 ได้

นางชนิษฐา ลีศักดิ์ ผู้รับมอบฉันทะ สอบถามว่า รูปสามเหลี่ยมโลโก้ที่บริษัทฯ ที่แจ้งว่าเป็น Class Mark นั้น สายการบิน อื่นมี Class Mark เช่นนี้หรือไม่

นายจรัมพร โชติกเสถียร กรรมการผู้อำนวยการใหญ่ ที่แจ้งว่า มี เช่น สายการบิน Etihad Airways และ Qatar Airways

นางชนิษฐา ลีศักดิ์ ผู้รับมอบฉันทะ สอบถามต่อไปว่า ประเทศในภูมิภาคเอเชีย เช่น Singapore Airlines และ Cathay Pacific Airways มีหรือไม่

นายจรัมพร โชติกเสถียร กรรมการผู้อำนวยการใหญ่ ที่แจ้งว่า บริษัทฯ มีเป้าหมายที่จะเป็นสายการบินชั้นนำของโลก ซึ่งในปัจจุบันสายการบินอันดับ 1 คือ สายการบิน Qatar Airways และ อันดับ 2 คือ Etihad Airways ดังนั้น หากบริษัทฯ ต้องการจะเป็นสายการบินชั้นนำของโลก ตนเห็นว่าบริษัทฯ ควรพิจารณาตัวอย่างจากสายการบินชั้นนำของโลกในปัจจุบัน

นางชนิษฐา ลีศักดิ์ ผู้รับมอบฉันทะ กล่าวขอบคุณคณะกรรมการ

หลังจากประธานได้เปิดโอกาสให้ที่ประชุมซักถามข้อมูลเพิ่มเติม และไม่มีผู้ถือหุ้นมีข้อสงสัย ประธานจึงเสนอให้ ที่ประชุมพิจารณารับทราบรายงานกิจการประจำปี 2558

ที่ประชุม รับทราบรายงานกิจการประจำปี 2558 ตามรายละเอียดในรายงานประจำปี 2558 ซึ่งได้จัดส่งไปยังผู้ถือหุ้น พร้อมคำบอกกล่าวเรียกประชุมในครั้งนี้อันแล้ว

ระเบียบวาระที่ 4 เรื่องพิจารณาอนุมัติงบดุลและงบกำไรขาดทุนของบริษัทฯ ประจำปี 2558

ประธาน มอบหมายให้ นายณรงค์ชัย ว่องธนะวิโมกษ์ รองกรรมการผู้อำนวยการใหญ่สายการเงินและการบัญชี เป็น ผู้รายงานในระเบียบวาระนี้

นายณรงค์ชัย ว่องธนะวิโมกษ์ รองกรรมการผู้อำนวยการใหญ่สายการเงินและการบัญชี ที่แจ้งดังต่อไปนี้

ในปี 2558 บริษัทฯ มีรายได้รวมทั้งหมด 188,747 ล้านบาท ลดลงจากปีก่อนร้อยละ 1.2 สาเหตุหลักเนื่องจากรายได้ หลักจากการขนส่งทั้งผู้โดยสารและค่าน้ำหนักขนส่งที่ลดลง โดยเฉพาะในกรณีค่าน้ำหนักขนส่ง เนื่องจากการแข่งขันที่ค่อนข้างสูง อีกทั้งยังมีทั้งการแข็งค่าของค่าเงินตราต่างประเทศที่บริษัทฯ รับเป็นเงินตราต่างประเทศ เมื่อบริษัทฯ แปลงกลับมาเป็นเงิน บาทจึงทำให้มีผลกระทบต่อส่วนหนึ่ง ประกอบกับค่าธรรมเนียมขดเซยค่าน้ำมันที่ลดลง ในขณะที่ค่าใช้จ่ายรวมทั้งหมด เป็นเงิน จำนวน 184,485 ล้านบาท ลดลงร้อยละ 11.4 สาเหตุหลักมาจากค่าน้ำมันเครื่องบินที่ลดลงร้อยละ 20.2 และค่าใช้จ่ายที่ไม่ รวมน้ำมันอื่นๆ อีกประมาณร้อยละ 6 ทำให้ผลการดำเนินงานในปีที่ผ่านมาขาดทุนเพียง 1,304 ล้านบาท เทียบกับปี 2557 ที่ ขาดทุน 23,019 ล้านบาท บริษัทฯ จึงขาดทุนลดลงร้อยละ 94.3 อย่างไรก็ตาม ในปีที่ผ่านมา บริษัทฯ มีค่าใช้จ่ายพิเศษซึ่งเกิด

จากการดำเนินโครงการปฏิรูปเป็นสิ่งสำคัญ มีเงินค่าใช้จ่ายในโครงการร่วมใจจากองค์กรและส่วนอื่นๆ จำนวน 4,167 ล้านบาท มีการขาดทุนจากการด้อยค่าของสินทรัพย์และเครื่องบินอีก 12,157 ล้านบาท มากกว่าปีที่แล้วร้อยละ 91.7 ในขณะที่กำไรจากอัตราแลกเปลี่ยนต่างประเทศในปี 2558 มีจำนวน 3,512 ล้านบาท เมื่อเทียบกับปี 2557 มีจำนวน 12,623 ล้านบาท ซึ่งลดลงในอัตราร้อยละ 72 โดยสรุป จึงมีผลขาดทุนสุทธิ 13,068 ล้านบาท เมื่อเทียบกับปี 2557 ที่ขาดทุน 15,612 ล้านบาท คิดเป็นการขาดทุนสุทธิต่อหุ้น 5.99 บาท โดยมี EBITDA หรือ กำไรก่อนหักค่าดอกเบี้ย ค่าเสื่อมราคา และอัตราค่าแลกเปลี่ยน และค่าด้อยค่า จำนวน 19,560 ล้านบาท ซึ่งดีกว่าปี 2557 ประมาณร้อยละ 445

บริษัทฯ มีสินทรัพย์รวม ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2558 จำนวน 302,471 ล้านบาท ลดลงจากปีก่อนร้อยละ 1.6 สาเหตุหลักเนื่องจากการลดลงของเครื่องบินอันเกิดจากการปลดระวาง ในขณะที่มีการตีมูลค่าที่ดินเพิ่มขึ้น ทำให้มีการหักกลบ (offset) กันไป ทั้งนี้ ยังมีสินทรัพย์ที่ไม่หมุนเวียนอื่นๆ เพิ่มขึ้น คือภาษีเงินได้รอการตัดบัญชีและกรณีการสำรองการบำรุงรักษา หรือ Maintenance Reserve ที่เพิ่มขึ้น

บริษัทฯ มีหนี้สินจำนวน 269,545 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 1.3 สาเหตุสำคัญเนื่องจากการมีหนี้สินระยะยาวที่เพิ่มขึ้นจากการจัดหาเงินกู้ระยะยาวเพื่อชำระค่าเครื่องบินตามสัญญาการจัดหาเงินทุนสำหรับเงินมัดจำเครื่องบิน (PDP) และการออกหุ้นกู้ โดยสรุปบริษัทฯ มีหนี้สินหมุนเวียนที่ลดลงแต่มีหนี้สินรวมเพิ่มขึ้นในปริมาณร้อยละ 1.3

สำหรับส่วนของผู้ถือหุ้น มีจำนวนเงินทั้งหมด 32,926 ล้านบาท ลดลงประมาณร้อยละ 20.3 เมื่อเทียบกับปี 2557

ประธาน ขอความร่วมมือผู้ถือหุ้นให้สอบถามด้วยถ้อยคำที่กระชับ และใช้เวลาไม่เกินท่านละ 3 นาที

นายธรรมนุญ จุลมณีโชติ ผู้ถือหุ้น สอบถามว่า เนื่องจากผู้สอบบัญชีระบุว่าจัดทำงบการเงินในวันที่ 26 กุมภาพันธ์ 2559 และตนทราบมาว่าคณะกรรมการตรวจสอบได้มีการประชุมเพื่อรับรองงบการเงินในวันที่ 26 กุมภาพันธ์ 2559 แล้วจึงได้รายงานต่อตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ตนจึงอยากทราบว่าคณะกรรมการตรวจสอบได้ตรวจสอบรายงานเหล่านี้เมื่อใด เนื่องจากตามหลักการแล้ว การส่งเอกสารไปยังคณะกรรมการจะต้องใช้เวลาอย่างน้อย 7 วัน นอกจากนี้ ในรายงานการดำเนินการของบริษัทฯ บางหน้าระบุว่ามีการประชุม 10 ครั้ง บางหน้ากลับระบุว่า 11 ครั้ง ตนเห็นว่าเป็นประเด็นเรื่องธรรมาภิบาลของบริษัทฯ จึงอยากให้บริษัทฯ ชี้แจงในประเด็นดังกล่าวด้วย

สำหรับกรณีรายงานงบการเงินของบริษัทฯ ปรากฏผลขาดทุน 3 ปีติดต่อกัน โดยขาดทุนปีละประมาณ 1 หมื่นกว่าล้านบาท กระแสเงินสดติดลบประมาณ 2 หมื่นกว่าล้านบาท ตนจึงอยากทราบว่า บริษัทฯ มีวิธีการแก้ปัญหาอย่างไร ส่วนในประเด็นเรื่องการส่งหนังสือเชิญประชุมผู้ถือหุ้น ได้สอบถามว่าบริษัทฯ อาศัยหลักกฎหมายใดในการให้เลขานุการบริษัทฯ เป็นผู้เชิญประชุม เพราะมาตรา 98 ของพระราชบัญญัติบริษัทมหาชนจำกัดระบุว่าให้คณะกรรมการบริษัทฯ หรือผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนกรรมการ หรือผู้ปฏิบัติตามคำสั่งของคณะกรรมการเป็นผู้เชิญประชุมสามัญผู้ถือหุ้น ตนจึงไม่แน่ใจว่าการประชุมครั้งนี้ชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ และขอให้บริษัทฯ ปฏิบัติตามกฎหมายอย่างเคร่งครัด

นอกจากนี้ ตนยังมีข้อมูลเกี่ยวกับสายการบินระดับโลก (World Top Airlines) ของปี 2554 ระบุว่าบริษัทฯ เป็นสายการบินลำดับที่ 5 ในขณะที่ปี 2558 บริษัทฯ กลับตกลงมาอยู่ลำดับที่ 19 ประเด็นต่อไป คือนโยบายประกันความเสี่ยงราคาน้ำมัน (Hedging) ซึ่งตนเข้าใจว่าในปี 2554 บริษัทฯ มีข้อกำหนดว่าให้ประกันความเสี่ยงราคาน้ำมันได้ไม่เกินร้อยละ 20-50 แต่ในปี 2558 บริษัทฯ กลับประกันความเสี่ยงราคาน้ำมันถึงร้อยละ 85 จึงขอให้บริษัทฯ ตรวจสอบกรณีดังกล่าวและสาเหตุที่บริษัทฯ มีผลขาดทุนอย่างมาก

ประธาน เปิดโอกาสให้ผู้ถือหุ้นแสดงความเห็น

นายวิวัฒน์ คุสกุล ผู้ถือหุ้นและผู้รับมอบฉันทะ แสดงความเห็นว่ แม้ประธานจะเคยดำรงตำแหน่งเป็นประธานของบริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) ซึ่งเป็นรัฐวิสาหกิจเหมือนบริษัท และเป็นธุรกิจที่ค่อนข้างผูกขาดตลาด แต่ตนอยากให้คณะกรรมการบริษัท เข้าใจด้วยว่าบริษัท ยังมีความจำเป็นต้องแข่งขันกับบริษัท อื่นด้วย นอกจากนี้ เมื่อพิจารณางบการเงินของบริษัท จะเห็นได้ว่าบริษัท มีผลประกอบการดีขึ้นอย่างชัดเจน ค่าใช้จ่ายส่วนใหญ่ที่ทำให้บริษัท ขาดทุนคือโครงการพิเศษ ซึ่งค่าใช้จ่ายดังกล่าวเป็นส่วนที่ตนรับได้ เนื่องจากรายการดังกล่าวจะสิ้นสุดลงในปีนี้ และค่าใช้จ่ายดังกล่าวยังได้ถูกชดเชยกับรายได้ที่บริษัท ได้รับจากบริษัทในประเทศญี่ปุ่นที่ระบุไว้ในรายงานประจำปีหน้า 180 ค่าใช้จ่ายที่ทำให้บริษัท ขาดทุนอีกรายการหนึ่งคือ ค่าการด้อยค่าของเครื่องบิน คิดเป็นเงินประมาณ 11,800 กว่าล้านบาท ซึ่งจากการตรวจสอบพบว่าค่าใช้จ่ายดังกล่าวอาจไม่สิ้นสุดลงในปี 2558 เนื่องจากยังคงมีทรัพย์สินรอการขายอยู่อีกเป็นจำนวนมาก หากบริษัท ไม่สามารถขายทรัพย์สินได้โดยเร็ว ตนอยากทราบว่าบริษัท จะดำเนินการอย่างไร นอกจากนี้ หากไม่มีเงินที่ได้รับจากบริษัท แก้อุปกรณ์เครื่องบินที่การบินไทยฟ้องคดี จำนวนประมาณ 3,967.6 ล้านบาท รายได้ของบริษัท อาจลดลงประมาณครึ่งหนึ่งบริษัท จะมีวิธีการแก้ปัญหาอย่างไรให้ผลประกอบการของบริษัท ดีขึ้น

นายสุเมธ ภาณุณัยคิตินา ผู้ถือหุ้น อภิปรายว่า ตามที่บริษัท ได้รายงานผลประกอบการทุกไตรมาสบนเว็บไซต์ของบริษัท เพื่อให้ นักวิเคราะห์พิจารณา โดยจะใช้เวลาโดยเฉลี่ยประมาณ 2 สัปดาห์จนถึง 1 เดือน ตนอยากขอให้บริษัท รายงานข้อมูลดังกล่าวในเว็บไซต์ให้เร็วขึ้นกว่าเดิม

นายทองอินทร์ แสงงาม ผู้ถือหุ้น อภิปรายว่า หนังสือเชิญประชุมระดมขาดทุนอยู่ถึง 5.99 บาทต่อหุ้นเนื่องจากตนถือหุ้นบริษัท มาเป็นระยะเวลาานพอสมควร จึงจำได้ว่าปี 2551 คือปีล่าสุดที่ตนได้รับเงินปันผลจากบริษัท ตั้งแต่ปีดังกล่าวมาจนถึงปัจจุบัน บริษัท มีประสบภาวะขาดทุนและมีผลประกอบการที่แย่ง ไม่ว่าจะมีการเปลี่ยนแปลงกรรมการผู้ดำเนินการใหญ่ มากี่คนก็ตาม

ประธาน ชี้แจงว่า การดำเนินงานในปีนี้เป็นบริษัท มีผลประกอบการที่ดีขึ้น

นายทองอินทร์ แสงงาม ผู้ถือหุ้น ได้แย้งว่า คณะกรรมการบริษัท เป็นคนดีแต่บริหารงานไม่มีประสิทธิภาพเพราะขาดประสบการณ์ในด้านธุรกิจการบิน และขอสอบถามแทนผู้ถือหุ้นรายอื่นๆ ในวาระที่ 5 ซึ่งเกี่ยวเนื่องกันว่า ผู้ถือหุ้นมีโอกาสที่จะได้รับเงินปันผลหรือไม่ โดยหากบริษัท ยินดีจะจ่ายเงินปันผลแม้เพียง 0.0001 สตางค์ตนก็พอใจ

นายกฤตพงศ์ พสุวรพงศ์ ผู้ถือหุ้น สอบถามเกี่ยวกับรายงานค่าใช้จ่ายที่ระบุในงบการเงินของบริษัท ว่า มีการรายงานซ้ำซ้อนกันหรือไม่ เนื่องจากจากรายงานการประชุมประจำปีหน้า 131 ระบุค่าใช้จ่ายโดยรวมคือค่าใช้จ่ายในการดำเนินการไม่รวมค่าน้ำมันจำนวน 121,242 ล้านบาท และมีการหักค่าใช้จ่ายตามแผนปฏิรูปจำนวน 4,167 ล้านบาท เมื่อตนพิจารณาคำอธิบายของทั้งสองส่วนในหน้า 134 และ 135 ในส่วนค่าใช้จ่ายโดยรวมจำนวน 121,242 ล้านบาท นั้น มีรายละเอียดชี้แจงว่า เป็นผลประโยชน์ของพนักงานจำนวน 29,892 ล้านบาทซึ่งมาจากค่าใช้จ่ายของบุคลากร ผลประโยชน์ของพนักงาน ค่าใช้จ่ายตอบแทนพนักงาน รวมถึงค่าใช้จ่ายโครงการร่วมใจจากองค์กรหรือ MSP สำหรับพนักงานทั่วไปและโครงการ Golden Handshake ซึ่งตรงกับค่าใช้จ่ายตามแผนปฏิรูปจำนวน 4,167 ล้านบาท ตนจึงเห็นว่ารายการดังกล่าวจะมีการรวมกันเรียบร้อยแล้วตามหน้า 135 เนื่องจากเงินจำนวน 4,167 ล้านบาท เป็นค่าตอบแทนในโครงการร่วมใจจากองค์กร (MSP) และ Golden Handshake จึงขอให้มีการตรวจสอบว่าค่าใช้จ่ายของแผนปฏิรูปกับค่าใช้จ่ายในหน้า 134 มีการคำนวณซ้ำซ้อนกันหรือไม่

ประธาน ขอให้ นายจรัมพร โชติกเสถียร กรรมการผู้ดำเนินการใหญ่ เตรียมข้อมูลในส่วนนี้ไว้และเปิดโอกาสให้ผู้ถือหุ้น อภิปรายต่อไป

นายวิชัยภูาส ตันสุวรรณรัตน์ ผู้รับมอบฉันทะ ขอให้ประธานดำเนินการประชุมตรงตามวาระอย่างเคร่งครัด เพราะเวลาได้ล่วงเลยมาจนถึง 20.00 น. แล้ว โดยได้กล่าวต่อที่ประชุมด้วยว่า ตนเข้าใจว่าผู้ถือหุ้นหลายรายต้องการแสดงความคิดเห็น แต่การประชุมมีระยะเวลาที่จำกัด ผู้ถือหุ้นอาจไม่สามารถพูดได้ครบทุกเรื่อง ตนจึงขอให้ประธานควบคุมการประชุมให้กระชับ

โดยกำหนดจำนวนครั้งที่ผู้ถือหุ้นคนหนึ่งสามารถอภิปรายได้ ไม่เช่นนั้นจะเป็นการเสียเวลาของผู้ถือหุ้นรายอื่นเป็นอย่างมาก นอกจากนี้ ผู้ถือหุ้นบางรายก็ไม่รักษาสิทธิของผู้ถือหุ้นรายอื่น โดยการอภิปรายในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับวาระที่ยังไม่มาถึงในวาระก่อนหน้าเพื่อที่ตนเองจะได้รีบกลับบ้าน ทำให้ตนและผู้ถือหุ้นรายอื่นๆ ต้องประชุมต่อเป็นระยะเวลาอันยาวนาน ประธานจึงควรรักษาสิทธิของตนด้วย นอกจากนี้ ในกรณีที่ผู้ถือหุ้นได้ดำเนินบริษัทฯ และกล่าวหาว่าคณะกรรมการบริษัทฯ กระทำความผิดและทุจริตต่อหน้าที่ ตนขอแนะนำว่าผู้ถือหุ้นควรนำเรื่องดังกล่าวไปร้องเรียนต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องโดยตรง เพราะการดำเนินการดำเนินงานของบริษัทฯ และกล่าวหาว่าคณะกรรมการบริษัทฯ ในที่ประชุมสามัญผู้ถือหุ้นไม่ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อผู้ถือหุ้นและต่อบริษัทฯ แต่อย่างใด ทั้งนี้ ตนเชื่อมั่นว่าหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องสามารถตรวจสอบและให้ความยุติธรรมต่อเรื่องดังกล่าวได้

ประธาน กล่าวขอบคุณผู้ถือหุ้นและขอเสนอให้ที่ประชุมพิจารณาอนุมัติงบดุลและงบกำไรขาดทุนของบริษัทฯ ประจำปี 2558 ซึ่งมีรายละเอียดตามรายงานประจำปี 2558 ที่บริษัทฯ ได้จัดส่งให้แก่ผู้ถือหุ้นล่วงหน้าแล้ว และขอให้ผู้ถือหุ้นลงคะแนนคัดค้านหรือคัดออกเสียง โดยการส่งบัตรลงคะแนนให้แก่เจ้าหน้าที่ของบริษัทฯ ในกรณีที่ผู้ถือหุ้นที่ไม่ส่งบัตรลงคะแนนบริษัทฯ จะถือว่าเป็นการลงมติเห็นชอบ

นาวาอากาศตรี เจษฎา นิยมปัทมะ ผู้ถือหุ้น อภิปรายเพิ่มเติมว่า บริษัทฯ มีทุนจดทะเบียนเมื่อปี 2536 จำนวนทั้งสิ้น 17,000 ล้านบาท มีหุ้นจำนวน 1,700 ล้านหุ้น ต่อมาในปี 2553 มีทุนจดทะเบียน 22,000 ล้านบาท จากรายงานผลประกอบการประจำปี 2558 บริษัทฯ มีทรัพย์สินประมาณ 305,000 ล้านบาท มีหนี้สินประมาณ 273,660 ล้านบาท ทั้งนี้ ข้อมูลดังกล่าวเป็นตัวเลขที่ระบุในงบการเงินของบริษัทฯ เท่านั้น ไม่ใช่งบการเงินรวม ส่วนต่างของทรัพย์สินและหนี้สินของบริษัทฯ ในขณะนี้คือ 31,417 ล้านบาท นอกจากนี้ ตนยังได้รับข้อมูลว่ามีการปรับค่าที่ดินเพิ่มขึ้นอีก 8,647 ล้านบาท ทำให้จำนวนหนี้สินลดลงเหลือเพียง 22,770 ล้านบาท ดังนั้น ในช่วง 22 ปี บริษัทฯ ลงทุนไปเป็นจำนวน 22,000 ล้านบาท แต่กลับมีส่วนต่างของทรัพย์สินเพียง 300 ล้านบาทเท่านั้น

ประธาน แจ้งผลการนับคะแนนในระเบียบวาระที่ 4 เรื่องพิจารณาอนุมัติงบดุลและงบกำไรขาดทุนของบริษัทฯ ประจำปี 2558

ที่ประชุมฯ มีมติด้วยคะแนนเสียงข้างมากของผู้ถือหุ้นซึ่งมาประชุมและมีสิทธิออกเสียงลงคะแนน อนุมัติงบดุลและงบกำไรขาดทุนของบริษัทฯ ประจำปี 2558 ซึ่งสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน (สตง.) ซึ่งเป็นผู้สอบบัญชีของบริษัทฯ ได้ตรวจสอบและรับรองแล้ว

โดยผู้ถือหุ้นได้ลงคะแนนเสียงดังนี้

เห็นด้วย	1,594,465,298	เสียง	ร้อยละ	99.9358
ไม่เห็นด้วย	47,389	เสียง	ร้อยละ	0.0030
งดออกเสียง	997,036	เสียง	ร้อยละ	0.0612

ระเบียบวาระที่ 5 เรื่องพิจารณาอนุมัติจ่ายเงินปันผลสำหรับผลการดำเนินงานประจำปี 2558

ประธาน มอบหมายให้นายณรงค์ชัย ว่องธนะวิโมกษ์ รองกรรมการผู้อำนวยการใหญ่สายการเงินและการบัญชี เป็นผู้รายงานในวาระนี้

นายณรงค์ชัย ว่องธนะวิโมกษ์ รองกรรมการผู้อำนวยการใหญ่สายการเงินและการบัญชี ชี้แจงนโยบายการจ่ายเงินปันผลของบริษัทฯ ต่อที่ประชุมผู้ถือหุ้นว่า บริษัทฯ จะจ่ายเงินปันผลไม่ต่ำกว่าร้อยละ 25 ของกำไรสุทธิก่อนผลกำไรหรือขาดทุนจากอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศจากงบการเงินรวม ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับแผนการลงทุน ความจำเป็น และความเหมาะสมอื่นๆ ในอนาคตด้วย เมื่อพิจารณาจากวาระที่ 4 บริษัทฯ ขาดทุนสุทธิ 13,068 ล้านบาท โดยเมื่อหักผลกำไรหรือ

ขาดทุนจากอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ ทำให้มีผลขาดทุนสุทธิก่อนหักกำไรจากอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ จำนวน 16,579 ล้านบาท เมื่อเปรียบเทียบกับปี 2557 ซึ่งบริษัทฯ ขาดทุนจำนวน 28,235 ล้านบาท ในขณะที่จำนวนหุ้นมี ทั้งหมด 2,183 ล้านหุ้น ดังนั้น จึงขอพิจารณาจ่ายเงินปันผลสำหรับผลการดำเนินงานประจำปี 2558 เนื่องจากบริษัทฯ ยังมี ผลขาดทุน

ประธาน เปิดโอกาสให้ที่ประชุมผู้ถือหุ้นสอบถามข้อมูลเพิ่มเติม

นายสุชาติ มิตรผักแว่น ผู้รับมอบฉันทะ สอบถามเกี่ยวกับเรื่องผลิตภัณฑ์อาหารของ Alfredo ตามที่ได้สอบถามจาก กรรมการผู้อำนวยการใหญ่ไปแล้ว

ประธาน ชี้แจงว่า เรื่องดังกล่าวอยู่นอกระเบียบวาระการประชุม และขออนุญาตให้ผู้ถือหุ้นสอบถามเกี่ยวกับเรื่องที่อยู่ ในระเบียบวาระการประชุม

นายสุชาติ มิตรผักแว่น ผู้รับมอบฉันทะ กล่าวว่า กรรมการผู้อำนวยการใหญ่ตอบไม่ตรงคำถาม และชี้แจงว่า หมดเวลาอภิปรายในระเบียบวาระการประชุม ดังนั้น ตนจึงขอให้กรรมการผู้อำนวยการใหญ่ชี้แจงเพิ่มเติมในเรื่องดังกล่าว

ประธาน ขออนุญาตชี้แจงเรื่องดังกล่าวในระเบียบวาระเรื่องอื่นๆ

นายนิพันธ์ จิตตวรวานิช ผู้ถือหุ้น สอบถามว่า เนื่องจากบริษัทฯ ขาดทุนเป็นจำนวนหลายปีติดต่อกัน โดยในส่วนของ ผู้ถือหุ้นคิดเป็นจำนวนประมาณ 30,000 ล้านบาท แต่เนื่องจากมีการปรับราคาที่ดินเพิ่มจึงทำให้คงเหลือประมาณ 22,000 ล้านบาท ในกรณีเช่นนี้บริษัทฯ จะต้องดำเนินการเพิ่มทุนหรือไม่ และสอบถามเพิ่มเติมเกี่ยวกับความเสี่ยงของอัตรา แลกเปลี่ยนว่า เนื่องจากในปีผ่านมามีบริษัทฯ มีกำไร 3,000 กว่าล้านบาท ขณะที่ปีก่อนหน้านั้นมีกำไร 10,000 กว่าล้านบาท จึงขอสอบถามว่าบริษัทฯ มีวิธีการป้องกันความเสี่ยงอย่างไร และหากเงินบาทอ่อนตัวลงจะส่งผลให้กำไรเพิ่มขึ้นหรือไม่ หรือ ในกรณีที่เงินบาทแข็งค่าจะส่งผลทำให้ขาดทุนเพิ่มขึ้นหรือไม่

ประธาน เปิดโอกาสให้ผู้ถือหุ้นรายถัดไปสอบถามเพิ่มเติม

นายกฤตพงศ์ พสุวพงษ์ ผู้ถือหุ้น สอบถามว่า เนื่องจากในรายงานการประชุมหน้า 131 ระบุค่าใช้จ่ายในการ ดำเนินงานซึ่งไม่รวมน้ำมันจำนวน 121,242 ล้านบาท และค่าใช้จ่ายตามแผนปฏิรูปจำนวน 4,167 ล้านบาท โดยในส่วนของ จำนวนเงิน 121,242 ล้านบาทนั้น มีส่วนขยายในหน้า 134 ด้วย ซึ่งค่าใช้จ่ายสูงสุดในส่วนของจำนวนเงินดังกล่าวคือค่าใช้จ่าย ผลประโยชน์ของพนักงานจำนวน 29,892 ล้านบาทซึ่งมีส่วนขยายคือประกอบด้วยค่าใช้จ่ายส่วนบุคคลและส่วนของโครงการ MSP และโครงการ Golden Handshake ซึ่งตรงกับค่าใช้จ่ายตามแผนปฏิรูปจำนวน 4,167 ล้านบาทซึ่งเป็นไปตามโครงการ MSP และโครงการ Golden Handshake เช่นเดียวกัน จึงขอสอบถามว่ากรณีดังกล่าวเป็นการคำนวณซ้ำซ้อนกันหรือไม่

นายณรงค์ชัย ว่องธนะวิโมกษ์ รองกรรมการผู้อำนวยการใหญ่สายการเงินและการบัญชี ชี้แจงว่า ตัวเลขที่ปรากฏ ไม่ใช่การคำนวณซ้ำซ้อนกัน กล่าวคือ ตัวเลขตามที่ปรากฏในหน้าที่ 134 ซึ่งระบุว่าตัวเลขทั้งหมดเท่ากับ 29,892 ล้านบาทนั้น เป็นจำนวนค่าจ้างเงินเดือนผลประโยชน์ของพนักงาน ไม่ว่าจะเป็นค่าจ้าง เงินเดือน รวมถึงค่าล่วงเวลาและค่าใช้จ่ายอื่นๆ สำหรับตัวเลขจำนวน 4,167 ล้านบาทที่ระบุอยู่ในหน้าที่ 131 นั้น ไม่ได้รวมอยู่ในตัวเลขจำนวน 29,892 ล้านบาท

ประธาน ขอให้ นายณรงค์ชัย ว่องธนะวิโมกษ์ รองกรรมการผู้อำนวยการใหญ่สายการเงินและการบัญชี ชี้แจงข้อซักถาม เพิ่มเติมจากผู้ถือหุ้นรายอื่น

นายณรงค์ชัย ว่องธนะวิโมกษ์ รองกรรมการผู้อำนวยการใหญ่สายการเงินและการบัญชี ชี้แจงในเรื่องของ ผลประกอบการว่า การจะเพิ่มทุนหรือไม่จะต้องพิจารณาปัจจัยหลายประการ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการลงทุนและผลประกอบการ ประจำปี โดยตนขอเรียนให้ที่ประชุมทราบในประเด็นหนึ่งคือ สายการเงินและการบัญชีจะจัดการในเรื่องของอัตราแลกเปลี่ยน

อย่างรัดกุมเพื่อไม่ให้เกิดผลกระทบมากอย่างที่เคยเกิดขึ้น ส่วนในกรณีที่มีข้อสอบถามว่า บริษัทฯ จะมีการเพิ่มทุนหรือไม่ ขณะนี้ตนยังไม่สามารถตอบคำถามดังกล่าวได้ เนื่องจากคำตอบขึ้นอยู่กับพิจารณาผลประกอบการในปีนี้ ทั้งนี้ ผลประกอบการในช่วง 2-3 เดือนที่ผ่านมา ถือว่ามีผลพอรับได้ ในขณะที่ Cabin Factor ก็ดีขึ้นเช่นกัน ดังนั้น จึงต้องพิจารณาผลประกอบการของปีต่อไป

นายจรัมพร โชติกเสถียร กรรมการผู้อำนวยการใหญ่ ซึ่งแจ้งถึงกรณีของผู้ถือหุ้นสอบถามเกี่ยวกับจำนวนผลประกอบการ โดยอ้างอิงตามแผนปฏิรูปในระยะเวลาสองปีว่า หากการดำเนินงานของบริษัทฯ เป็นไปตามแผนดังกล่าว ผลประกอบการของบริษัทฯ ในปีนี้ควรจะอยู่ที่ประมาณร้อยละ 60-70 ของผลประกอบการในปีหน้า ซึ่งในปีหน้าบริษัทฯ ควรจะต้องได้กำไรอย่างไรก็ตาม หากมีผลกระทบในประการอื่นๆ เกิดขึ้น บริษัทฯ ก็จะต้องพิจารณาเรื่องดังกล่าวอีกครั้ง แต่ทั้งนี้ ตนเชื่อว่าตัวเลขไม่น่าจะลดลงไปเรื่อยๆ อย่างที่ผู้ถือหุ้นกังวล

ประธาน แจ้งปิดการรับบัตรคะแนนในวาระที่ 5 และเนื่องจากไม่มีผู้ถือหุ้นรายใดมีข้อสงสัยเพิ่มเติม จึงเสนอให้ที่ประชุมพิจารณาอนุมัติงดจ่ายเงินปันผลสำหรับผลการดำเนินงานในปี 2558

ที่ประชุมฯ มีมติด้วยคะแนนเสียงข้างมากของผู้ถือหุ้นซึ่งมาประชุมและมีสิทธิออกเสียงลงคะแนน อนุมัติงดจ่ายเงินปันผลสำหรับผลการดำเนินงานประจำปี 2558

โดยผู้ถือหุ้นได้ลงคะแนนเสียงดังนี้

เห็นด้วย	1,595,112,113	เสียง	ร้อยละ	99.9763
ไม่เห็นด้วย	121,974	เสียง	ร้อยละ	0.0076
งดออกเสียง	255,636	เสียง	ร้อยละ	0.0160

ระเบียบวาระที่ 6 เรื่องพิจารณากำหนดค่าตอบแทนกรรมการ

ประธาน มอบหมายให้ นายพีระพล ถาวรสุภเจริญ กรรมการ เป็นผู้ชี้แจงในวาระนี้

นายพีระพล ถาวรสุภเจริญ กรรมการ ชี้แจงต่อที่ประชุมว่า คณะกรรมการสรรหาและกำหนดค่าตอบแทน ในการประชุมครั้งที่ 2/2559 เมื่อวันที่ 15 กุมภาพันธ์ 2559 ได้มีมติเห็นชอบให้กำหนดหลักเกณฑ์การกำหนดค่าตอบแทนกรรมการ และเบี้ยประชุมสำหรับช่วงวันที่ 1 พฤษภาคม 2559 ถึงวันที่ 30 เมษายน 2560 และให้เสนอที่ประชุมผู้ถือหุ้นเพื่อพิจารณาและอนุมัติหลักเกณฑ์ดังกล่าว โดยมีรายละเอียดดังนี้

ค่าตอบแทนและเบี้ยประชุมกรรมการบริษัทฯ :

- ให้กรรมการบริษัทฯ ได้รับค่าตอบแทนคนละ 50,000 บาทต่อเดือนเป็นประจำทุกเดือนและได้รับเบี้ยประชุมคนละ 30,000 บาทต่อครั้ง หากในเดือนใดมีการประชุมเกินกว่า 1 ครั้ง คงให้กรรมการบริษัทฯ ได้รับเบี้ยประชุมคนละ 30,000 บาทเท่านั้น โดยให้ประธานกรรมการได้รับเบี้ยประชุมสูงกว่ากรรมการร้อยละ 25 และรองประธานกรรมการได้รับเบี้ยประชุมสูงกว่ากรรมการร้อยละ 12.5 และให้กรรมการเสียภาษีเงินได้เอง ทั้งนี้ ค่าตอบแทนดังกล่าวเป็นจำนวนเดียวกับที่ที่ประชุมผู้ถือหุ้นได้อนุมัติในปี 2558
- ในกรณีที่กรรมการบริษัทฯ ได้รับแต่งตั้งจากคณะกรรมการบริษัทฯ หรือประธานกรรมการบริษัทฯ ให้เป็นกรรมการ อนุกรรมการ และคณะทำงานชุดต่างๆ ของบริษัทฯ ให้กรรมการบริษัทฯ ที่ได้รับการแต่งตั้งดังกล่าว ได้รับค่าตอบแทนเพิ่มเป็นเบี้ยประชุมอีกคนละ 10,000 บาทต่อครั้ง หากในเดือนใดกรรมการ

อนุกรรมการและคณะทำงานชุดใดมีการประชุมเกินกว่า 1 ครั้ง คงให้ได้รับเบี้ยประชุมคนละ 10,000 บาท เท่านั้น ทั้งนี้ ค่าตอบแทนดังกล่าวเป็นจำนวนเดียวกับที่ที่ประชุมผู้ถือหุ้นได้อนุมัติในปี 2558

- คณะกรรมการตรวจสอบ (Audit Committee) ให้ได้รับค่าตอบแทนเป็นรายเดือน เท่ากับเบี้ยประชุมกรรมการบริษัทฯ โดยให้ประธานกรรมการตรวจสอบได้รับค่าตอบแทนสูงกว่ากรรมการในอัตราร้อยละ 25 โดยที่ในเดือนใดที่ไม่มีการประชุมก็คงให้ได้รับค่าตอบแทนด้วย ทั้งนี้ ค่าตอบแทนดังกล่าวเป็นไปตามระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยคณะกรรมการตรวจสอบและหน่วยตรวจสอบภายในของรัฐวิสาหกิจ พ.ศ. 2555 ซึ่งได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาและมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 8 กันยายน 2555 และเป็นจำนวนเดียวกับที่ที่ประชุมผู้ถือหุ้นได้อนุมัติในปี 2558

สำหรับกรณีคณะกรรมการชุดย่อยและขอบเขตอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการดังกล่าว บริษัทฯ ได้ระบุรายละเอียดไว้ในรายงานประจำปี 2558 ของบริษัทฯ หน้า 80-90 แล้ว ทั้งนี้ คณะกรรมการสรรหาและกำหนดค่าตอบแทน และคณะกรรมการบริษัทฯ มีมติไม่เสนอเรื่องเงินรางวัลประจำปีและสิทธิประโยชน์ด้านบัตรโดยสารสำหรับกรรมการบริษัทฯ สำหรับปี 2559

ประธาน เปิดโอกาสให้ผู้ถือหุ้นแสดงความคิดเห็นหรือซักถามเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าว

นายธรรมนูญ จุลมณีโชติ ผู้ถือหุ้น กล่าวว่า แม้บริษัทฯ จะมีผลการดำเนินงานขาดทุนปีละหมื่นกว่าล้านบาทเป็นเวลายาวนานติดต่อกัน แต่ที่ประชุมบริษัทฯ กลับเสนอเรื่องการกำหนดค่าตอบแทนของกรรมการ จึงเป็นการกระทำที่ไม่เหมาะสม ตนเห็นว่าบริษัทฯ ต้องคำนึงถึงเรื่องเศรษฐกิจพอเพียงและธรรมาภิบาลบ้าง เนื่องจากบริษัทฯ มีผลการดำเนินงานขาดทุนเป็นจำนวนมาก กรรมการบริษัทฯ จึงไม่ควรต้องได้รับเงินเดือน นอกจากนี้ การจะได้รับเงินเดือนในแต่ละเดือนหมายความว่ากรรมการจะต้องทำงานทุกเดือนไม่ใช่ปฏิบัติหน้าที่เฉพาะการมาประชุม อีกทั้งยังมีเบี้ยประชุมเพิ่มเติมอีก ตนจึงเห็นว่าเป็นสิ่งที่ไม่มีความจำเป็นแต่อย่างใด คณะกรรมการของบริษัทฯ ไม่ควรรับเงินเดือน และควรลดเบี้ยประชุมลงกึ่งหนึ่ง เพราะการประชุมของคณะกรรมการบริษัทฯ มีเป็นจำนวนมาก กล่าวคือประมาณปีละ 24 ครั้ง โดยเฉพาะกรณีของประธานนั้น มีการประชุมแผนปฏิรูปเพิ่มเติมอีก 46 ครั้ง ดังนั้น จึงหมายความว่าภายในระยะเวลา 1 ปี ซึ่งมี 52 สัปดาห์ ประธานจะเข้าประชุมเป็นจำนวน 70 ครั้ง นอกจากนี้ ในกรณีของคณะกรรมการตรวจสอบ รายงานประจำปีของบริษัทฯ บางหน้าระบุว่ามีการเข้าประชุมจำนวน 10 ครั้ง ขณะที่บางหน้ากลับระบุว่าเข้าประชุมจำนวน 11 ครั้ง ดังที่ปรากฏในหน้าที่ 87 และ หน้า 125 ตนจึงไม่ทราบชัดเจนว่าข้อมูลที่ถูกต้องเป็นอย่างไร และกล่าวทิ้งท้ายว่าคณะกรรมการบริษัทฯ ควรจะแสดงความรับผิดชอบโดยการไม่รับค่าตอบแทน

นายจรัมพร โชติกเสถียร กรรมการผู้อำนวยการใหญ่ ชี้แจงว่า คณะกรรมการบริษัทฯ ประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งได้มาช่วยดูแลกิจการของบริษัทฯ เป็นอย่างดี โดยมีการประชุมถึง 46 ครั้งแต่ได้รับค่าตอบแทนเพียง 12 ครั้งเท่านั้น ซึ่งถือว่าน้อยมาก นอกจากนี้ ยังได้มีการยกเลิกสิทธิประโยชน์ต่างๆ ที่กรรมการเคยได้รับซึ่งรวมถึงบัตรโดยสารด้วย จึงขอความกรุณาจากผู้ถือหุ้นได้โปรดเห็นถึงความสำคัญและคุณค่าของคณะกรรมการบริษัทฯ ซึ่งทุกท่านล้วนแต่เป็นผู้ทรงคุณวุฒิทั้งสิ้น

นายกฤตพงศ์ พสุวรรณพงศ์ ผู้ถือหุ้น สอบถามเกี่ยวกับค่าตอบแทนกรรมการในปี 2558 ว่า เมื่อปีที่แล้ว บริษัทฯ มีกรรมการทั้งหมด 18 ท่าน โดยกรรมการท่านที่ 14 และกรรมการท่านที่ 18 ได้ลาออกจากตำแหน่งก่อนวันที่ 31 ธันวาคม 2558 แต่กลับมีผลรวมของค่าตอบแทนมากกว่าหรือเท่ากับกรรมการบางท่านซึ่งดำรงตำแหน่งเป็นกรรมการในปัจจุบัน หรือกรรมการท่านที่ 16 ซึ่งได้ลาออกเมื่อกลางเดือนกันยายน แต่กลับมีผลตอบแทนที่มากเกินไปเกินสมควร จึงขอสอบถามเหตุผลในประเด็น

ดังกล่าว และสอบถามถึงความเป็นไปได้ในการกำหนดให้บริษัทฯ แจกแจงรายละเอียดว่ากรรมการแต่ละท่านได้เข้าร่วมการประชุมกี่ครั้งและในครั้งใดบ้าง ในปีถัดไป

นายประเสริฐ เลิศยะไส ผู้ถือหุ้นและผู้รับมอบฉันทะ กล่าวว่า ตนเคยอภิปรายในวาระเรื่องพิจารณากำหนดค่าตอบแทนคณะกรรมการตามที่ระบุในรายงานการประชุมปี 2558 หน้า 35 โดยได้เสนอให้บริษัทฯ พิจารณาลดค่าตอบแทนของกรรมการ เนื่องจากบริหารงานไม่มีประสิทธิภาพ แต่บริษัทฯ กลับเพิกเฉย นอกจากนี้ ในรายงานประจำปีหน้า 181 ได้ระบุถึงค่าใช้จ่ายผลประโยชน์ของพนักงานในปี 2558 และปี 2557 ในส่วนที่ระบุค่าใช้จ่ายบุคลากรและพนักงาน แต่จะเห็นได้ว่าจำนวนพนักงานลดลงในปี 2557 และปี 2558 ในขณะที่จำนวนผู้บริหารกลับเพิ่มขึ้น ซึ่งตนเห็นว่าประเด็นดังกล่าวมีความเกี่ยวข้องกับเรื่องเงินปันผล อย่างไรก็ตาม คณะกรรมการบริษัทฯ ยังไม่เคยตอบข้อสอบถามดังกล่าวแต่อย่างใด ทั้งที่ได้ให้สัญญาตลอดมา และในการประชุมครั้งที่แล้ว บริษัทฯ ได้แจ้งว่าจะปรับลดเงินรางวัลประจำปีของคณะกรรมการ รวมถึงลดค่าตอบแทนต่างๆ ให้เหลือเพียงกึ่งหนึ่ง แต่บริษัทฯ กลับลดจำนวนพนักงานที่ปฏิบัติงานแทน

ประธาน ชี้แจงว่า บริษัทฯ ไม่ได้ลดจำนวนพนักงาน รวมทั้งไม่มีนโยบายดังกล่าวด้วย

นายประเสริฐ เลิศยะไส ผู้ถือหุ้นและผู้รับมอบฉันทะ ขอให้บริษัทฯ ยืนยันว่า บริษัทฯ ไม่มีนโยบายดังกล่าวจริง และจะคอยติดตามว่าในการประชุมในครั้งต่อไป จะมีการกำหนดวาระการประชุมที่บริษัทฯ จะตอบข้อสอบถามของผู้ถือหุ้นหรือไม่ นอกจากนี้ ตนยังไม่เข้าใจถึงเหตุผลที่คณะกรรมการได้อ้างถึงตามที่ปรากฏในรายงานการประชุมทุกครั้งเกี่ยวกับเรื่องค่าตอบแทนกรรมการในขณะที่บริษัทฯ ประสบภาวะขาดทุนในปัจจุบันภายหลังจากที่เคยได้กำไรมาเป็นเวลา 43 ปี นอกจากนี้ตามที่มีผู้ถือหุ้นกล่าวว่าให้ดำเนินการฟ้องบริษัทฯ และคณะกรรมการบริษัทฯ นั้น ตนจะดำเนินการฟ้องอย่างแน่นอนเพราะเป็นการฟ้องเพื่อประโยชน์ของผู้ถือหุ้น และกล่าวว่าตนจะจัดทำหนังสือถึงพลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา เพื่อขอให้ดำเนินการตามมาตรา 44 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยเพื่อปลดคณะกรรมการบริษัทฯ ทั้งหมดออก แล้วให้มีอาชีพได้มาบริหารงานของบริษัทฯ แทนเพื่อให้บริษัทฯ ได้กำไร

นายทองอินทร์ แสงงาม ผู้ถือหุ้น กล่าวว่า ตนไม่เห็นด้วยกับวาระการประชุมนี้ เนื่องจากฐานะทางการเงินของบริษัทฯ และผู้ถือหุ้นกำลังแย่ จึงขอเสนอว่ากรรมการไม่ควรรับเงินเดือนเป็นระยะเวลาหนึ่ง และเสนอให้กรรมการรับเฉพาะเบี้ยประชุมจำนวน 50,000 ต่อครั้ง นอกจากนี้ เนื่องจากหนังสือบริคณห์สนธิของบริษัทฯ กำหนดให้จัดการประชุมเพียงจำนวน 3 ครั้งต่อปี ดังนั้น คณะกรรมการบริษัทฯ จึงไม่ควรประชุมเกินจำนวนดังกล่าว หรืออย่างมากควรกำหนดไม่ให้มีการประชุมไม่เกินจำนวน 6 ครั้ง

นายสุชาติ มิตรผักแว่น ผู้รับมอบฉันทะ สอบถามว่า กรรมการที่ไม่มาประชุมสามารถมอบหมายให้บุคคลอื่นมาประชุมแทนได้หรือไม่ และกรรมการนั้นจะได้รับค่าตอบแทนหรือไม่

ประธาน ชี้แจงว่า บุคคลอื่นไม่สามารถเข้าประชุมแทนกรรมการได้

นายวิสุทธิ สหะชาติมานพ ผู้ถือหุ้น กล่าวเพิ่มเติมว่า เมื่อประมาณปี 2546 เบี้ยประชุมกรรมการมีจำนวนเพียง 5,000 บาทต่อเดือน

ประธาน ชี้แจงว่า กรณีดังกล่าวไม่น่าจะเป็นความจริง

นายวิสุทธิ สหะชาติมานพ ผู้ถือหุ้น ขอให้ประธานต้องชี้แจงจำนวนเบี้ยประชุมกรรมการที่ถูกต้องให้ผู้ถือหุ้นทราบ

ประธาน กล่าวว่า จะชี้แจงในลำดับถัดไป

นายวิสุทธิ สหะชาติมานพ ผู้ถือหุ้น กล่าวว่า ตามข้อมูลที่ตนทราบ เบี้ยประชุมมีจำนวนเท่ากับ 5,000 บาท ซึ่งตนได้เคยอภิปรายต่อคณะกรรมการบริษัทฯ แล้ว โดยเมื่อปี 2546 คณะกรรมการบริษัทฯ ได้ขอเพิ่มเบี้ยประชุมเป็น 50,000 บาท

สำหรับกรณีที่มีการรวมการประชุม และยังกำหนดเบี้ยประชุมจำนวน 30,000 บาท สำหรับกรณีที่ไม่เข้าร่วมประชุมอีกด้วย อย่างไรก็ตาม ในปีนี้ เมื่อบริษัทฯ กำลังจะล้มละลาย คณะกรรมการบริษัท ควรต้องเสียสละโดยการลดค่าตอบแทนลงมาครึ่งหนึ่งตามที่ผู้ถือหุ้นได้อภิปรายไว้แล้วในการประชุมครั้งก่อน และในประการสุดท้าย ตนขอสอบถามเรื่องอากาศเอก กนก ทองเผือก รองกรรมการผู้อำนวยการใหญ่สายทรัพยากรบุคคลและกำกับกิจกรรมองค์กร ในกรณีที่ได้ชี้แจงกรมแรงงานเรื่องเกี่ยวกับการตั้งคณะกรรมการกิจการสัมพันธ์ของบริษัทฯ ว่าเป็นการดำเนินการที่ถูกต้องหรือไม่ ทั้งนี้ ตนขอให้ เรื่องอากาศเอก กนก ทองเผือก ตอบ และบริษัทฯ บันทึกคำตอบดังกล่าวลงในรายงานการประชุมด้วยเพื่อใช้เป็นหลักฐานสำคัญที่ตนจะติดตามต่อไป

เรื่องอากาศเอก กนก ทองเผือก รองกรรมการผู้อำนวยการใหญ่สายทรัพยากรบุคคลและกำกับกิจกรรมองค์กร ชี้แจงว่า ตามที่ผู้ถือหุ้นสอบถาม บริษัทฯ ได้ดำเนินการตามแนวทางที่กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานได้ตอบข้อหารือเรื่องนี้

ประธาน เสนอให้ที่ประชุมพิจารณาและอนุมัติการกำหนดค่าตอบแทนกรรมการตามที่คณะกรรมการสรรหาและกำหนดค่าตอบแทนเสนอ โดยกำหนดให้ผู้ถือหุ้นที่คัดค้านหรือออกเสียงส่งบัตรลงคะแนนให้แก่เจ้าหน้าที่ของบริษัทฯ ส่วนผู้ถือหุ้นที่ไม่ส่งบัตรลงคะแนน บริษัทฯ จะถือว่าผู้ถือหุ้นลงมติเห็นชอบ

ที่ประชุมฯ มีมติด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสองในสามของจำนวนเสียงทั้งหมดของผู้ถือหุ้นซึ่งมาประชุม อนุมัติหลักเกณฑ์การกำหนดค่าตอบแทนกรรมการตามที่คณะกรรมการสรรหาและกำหนดค่าตอบแทนเสนอ

โดยผู้ถือหุ้นได้ลงคะแนนเสียงดังนี้

เห็นด้วย	1,595,088,332	เสียง	ร้อยละ	99.9748
ไม่เห็นด้วย	189,787	เสียง	ร้อยละ	0.0119
งดออกเสียง	211,604	เสียง	ร้อยละ	0.0133

ระเบียบวาระที่ 7 เรื่องพิจารณาแต่งตั้งผู้สอบบัญชีและกำหนดค่าสอบบัญชี

ประธาน มอบหมายให้ นายวีระวงศ์ จิตต์มิตรภาพ กรรมการอิสระ และประธานกรรมการตรวจสอบ เป็นผู้ชี้แจงในระเบียบวาระนี้

นายวีระวงศ์ จิตต์มิตรภาพ กรรมการอิสระ และประธานกรรมการตรวจสอบ ชี้แจงว่า พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดิน พ.ศ. 2542 กำหนดให้ผู้สอบบัญชีของบริษัทฯ ต้องเป็นสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน (สตง.) เนื่องจากบริษัทฯ เป็นรัฐวิสาหกิจ ทั้งนี้ สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน (สตง.) ไม่มีผลประโยชน์ที่ขัดกับบริษัทฯ เนื่องจากไม่มีความสัมพันธ์และไม่มีส่วนได้เสียกับบริษัทฯ บริษัทฯ ย่อย ผู้บริหาร ผู้ถือหุ้นรายใหญ่ หรือผู้ที่เกี่ยวข้องกับบุคคลดังกล่าวแต่อย่างใด นอกจากนี้ บริษัทฯ ย่อยของบริษัทฯ ได้แก่ บริษัท ไทย-อะมาดิอุส เซาท์อีสต์ เอเชีย จำกัด และบริษัท ไทยสมายล์แอร์เวย์ จำกัด ซึ่งมีสถานะเป็นรัฐวิสาหกิจเช่นเดียวกันก็ต้องให้สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน (สตง.) เป็นผู้สอบบัญชีเช่นกัน ส่วนบริษัทฯ ย่อยอื่นๆ ที่ไม่ได้มีสถานะเป็นรัฐวิสาหกิจ ไม่จำเป็นต้องให้สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน (สตง.) เป็นผู้ตรวจสอบบัญชี ทั้งนี้ ในการประชุมผู้ถือหุ้นจะต้องมีการแต่งตั้งผู้สอบบัญชีด้วยทุกครั้ง

สำหรับการแต่งตั้งผู้สอบบัญชีประจำปี 2559 นั้น คณะกรรมการตรวจสอบได้ประชุมคณะกรรมการตรวจสอบ ครั้งที่ 1/2559 เมื่อวันที่ 23 กุมภาพันธ์ 2559 และมีมติเสนอที่ประชุมผู้ถือหุ้นเพื่อพิจารณาดังนี้ (1) อนุมัติให้สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน (สตง.) เป็นผู้สอบบัญชีของบริษัทฯ ประจำปี 2559 และ (2) อนุมัติค่าสอบบัญชีซึ่งการเงินบริษัทฯ ประจำปี 2559 ของ

สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน (สตง.) เป็นเงินจำนวน 2,500,000 บาท และค่าสอบทานงบการเงินรายไตรมาส รวม 3 ไตรมาส ไตรมาสละ 350,000 บาท ซึ่งเป็นจำนวนเท่ากับค่าสอบบัญชีและสอบทานงบการเงินประจำปี 2558 ที่ผ่านมา

ประธาน กล่าวขอบคุณนายวีระวงศ์ จิตต์มิตรภาพ กรรมการอิสระ และประธานกรรมการตรวจสอบ และเปิดโอกาสให้ที่ประชุมแสดงความคิดเห็นและซักถามเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าว และเสนอให้ที่ประชุมพิจารณาอนุมัติแต่งตั้งให้สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน (สตง.) เป็นผู้สอบบัญชีของบริษัทฯ และกำหนดค่าสอบบัญชีประจำปี 2559 จำนวน 2,500,000 บาท และค่าสอบทานงบการเงินปี 2559 รายไตรมาส รวม 3 ไตรมาส ไตรมาสละ 350,000 บาท

ที่ประชุมฯ มีมติด้วยคะแนนเสียงข้างมากของผู้ถือหุ้นซึ่งมาประชุมและมีสิทธิออกเสียงลงคะแนน อนุมัติแต่งตั้งผู้สอบบัญชี และอนุมัติค่าสอบบัญชี ประจำปี 2559 ตามที่คณะกรรมการตรวจสอบเสนอ

โดยผู้ถือหุ้นได้ลงคะแนนเสียงดังนี้

เห็นด้วย	1,595,288,551	เสียง	ร้อยละ	99.9874
ไม่เห็นด้วย	43,236	เสียง	ร้อยละ	0.0027
งดออกเสียง	157,936	เสียง	ร้อยละ	0.0099

ระเบียบวาระที่ 8 เรื่องพิจารณาเลือกตั้งกรรมการ

ประธาน กล่าวเชิญผู้ได้รับการเสนอชื่อให้มีสิทธิได้รับการพิจารณาเลือกตั้งเป็นกรรมการบริษัทฯ ออกจากที่ประชุม และมอบหมายให้ นายพีระพล ดาวรสุมเจริญ กรรมการบริษัทฯ เป็นผู้ดำเนินการประชุมและชี้แจงรายละเอียดในวาระนี้

นายพีระพล ดาวรสุมเจริญ กรรมการ กล่าวถึงข้อบังคับบริษัทฯ ข้อที่ 17 ซึ่งระบุไว้ว่า ในการประชุมสามัญประจำปี ทุกครั้งให้กรรมการออกจากตำแหน่งเป็นจำนวน 1 ใน 3 ถ้าจำนวนกรรมการแบ่งออกให้ตรงเป็นสามส่วนไม่ได้ ก็ให้ออกในจำนวนที่ใกล้เคียงที่สุด สำหรับ 1 ใน 3 กรรมการที่จะต้องออกจากตำแหน่งในปีแรกและปีที่สองภายหลังจดทะเบียนบริษัทนั้น ให้ใช้วิธีจับสลากว่าผู้ใดจะออก ส่วนในปีหลังให้กรรมการที่อยู่ในตำแหน่งนานที่สุดเป็นผู้ออกจากตำแหน่ง โดยกรรมการที่ออกจากตำแหน่งตามวาระนั้น อาจถูกเลือกเข้ามาดำรงตำแหน่งใหม่ก็ได้ ทั้งนี้ ในปีนี้มีกรรมการที่ลาออกตามวาระ ดังนี้

1. พลตำรวจเอก จักรทิพย์ ชัยจินดา
2. นายรัฐพล ภัคดีภูมิ
3. นายคณิต แสงสุพรรณ
4. นายวีระวงศ์ จิตต์มิตรภาพ
5. นายสมเกียรติ ศิริชาติไชย

ทั้งนี้ บริษัทฯ ได้เปิดโอกาสให้ผู้ถือหุ้นเสนอรายชื่อบุคคลที่เห็นว่ามีคุณสมบัติเหมาะสม เพื่อรับการพิจารณาเลือกตั้งเป็นกรรมการบริษัทฯ ตามหลักเกณฑ์ที่ได้เปิดเผยไว้ในเว็บไซต์ของบริษัทฯ ตั้งแต่วันที่ 23 กันยายน 2558 ถึงวันที่ 31 ธันวาคม 2558 และทางหนังสือพิมพ์ข่าวหุ้น (รายวัน) ฉบับลงวันที่ 5-7 ตุลาคม 2558 และหนังสือพิมพ์ประชาชาติธุรกิจ (ราย 3 วัน) ฉบับลงวันที่ 8 ตุลาคม 2558 โดยมีผู้ถือหุ้นเสนอชื่อบุคคลเพื่อรับการพิจารณาเลือกตั้งเป็นกรรมการบริษัทฯ แต่ปรากฏข้อเท็จจริงว่าผู้ถือหุ้นที่ได้เสนอชื่อบุคคลเพื่อเข้ารับการพิจารณาเลือกตั้งเป็นกรรมการบริษัทฯ ดังกล่าวมีคุณสมบัติไม่ตรงตาม

หลักเกณฑ์ที่กำหนดเนื่องจากผู้ถือหุ้นนั้นถือหุ้นต่อเนื่องไม่ครบ 1 ปีนับจนถึงวันที่เสนอชื่อกรรมการ คณะกรรมการสรรหาและกำหนดค่าตอบแทน จึงได้พิจารณาคัดเลือกผู้ที่สมควรได้รับการเสนอชื่อเป็นกรรมการของบริษัท จากคุณสมบัติและความสามารถตามกระบวนการสรรหา โดยคัดเลือกบุคคลที่เห็นว่าเป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเชี่ยวชาญในด้านต่างๆ ที่หลากหลาย มีประวัติการทำงานที่โปร่งใส มีวิสัยทัศน์กว้างไกล เป็นผู้มีความซื่อสัตย์สุจริต มีความสามารถแสดงความคิดเห็นได้อย่างอิสระ ปฏิบัติหน้าที่ในฐานะกรรมการที่ผ่านมาได้เป็นอย่างดี และมีคุณสมบัติที่เหมาะสม โดยในคราวประชุมเมื่อวันที่ 24 กุมภาพันธ์ 2559 คณะกรรมการสรรหาและกำหนดค่าตอบแทนที่ไม่รวมกรรมการผู้มีส่วนได้เสีย ได้มีมติให้เสนอคณะกรรมการบริษัท และที่ประชุมใหญ่สามัญผู้ถือหุ้นประจำปี 2559 แต่งตั้งกรรมการจำนวน 5 คน ดังนี้

1. พลตำรวจเอก จักรทิพย์ ชัยจินดา เป็นกรรมการต่ออีกวาระหนึ่ง
2. นายรัฐพล ภัคตัญญู เป็นกรรมการต่ออีกวาระหนึ่ง
3. นายคณิต แสงสุพรรณ เป็นกรรมการต่ออีกวาระหนึ่ง
4. นายวีระวงศ์ จิตต์มิตรภาพ เป็นกรรมการต่ออีกวาระหนึ่ง
5. นายสมเกียรติ ศิริชาติไชย เป็นกรรมการต่ออีกวาระหนึ่ง

นายพีระพล ถาวรสุภเจริญ กรรมการ มอบหมายให้ นางสุวิมล บัวเลิศ ผู้อำนวยการใหญ่สำนักเลขานุการบริษัทฯ ชี้แจงวิธีการลงคะแนนเสียงสำหรับวาระการเลือกตั้งกรรมการบริษัทฯ ต่อไป

นางสุวิมล บัวเลิศ ผู้อำนวยการใหญ่สำนักเลขานุการบริษัทฯ ชี้แจงว่า ในระเบียบวาระที่ 8 เรื่องพิจารณาเลือกตั้งกรรมการนี้ ให้ผู้ถือหุ้นทุกท่านส่งบัตรลงคะแนนแยกตามรายบุคคลที่ได้รับการเสนอชื่อเป็นกรรมการบริษัทฯ ให้แก่เจ้าหน้าที่ของบริษัทฯ

นายพีระพล ถาวรสุภเจริญ กรรมการ เปิดโอกาสให้ผู้ถือหุ้นแสดงความเห็นและซักถามเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าว

นายประเสริฐ เลิศยะโฮ ผู้ถือหุ้นและผู้รับมอบฉันทะ สอบถามว่า ตามที่คณะกรรมการสรรหาและกำหนดค่าตอบแทน ได้อ้างข้อบังคับของบริษัทฯ ว่า ได้สรรหาคณะกรรมการที่มีคุณสมบัติตรงตามที่กำหนดในข้อบังคับดังกล่าวนั้น ขอทราบว่าการในคณะกรรมการสรรหาและกำหนดค่าตอบแทน มีจำนวนทั้งหมดกี่คน ใช้เวลาในการสรรหาทั้งสิ้นกี่วัน และให้เงินเพื่อการสรรหาดังกล่าวเป็นจำนวนเท่าใด และเพราะเหตุใดจึงคัดเลือกได้เพียงบุคคลที่เป็นกรรมการอยู่แล้วแต่เดิม และบริษัทฯ ยังอ้างว่าบุคคลดังกล่าวเหล่านั้นเป็นบุคคลที่ปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งขัดกับผลประกอบการของบริษัทฯ ที่อยู่ในสถานะขาดทุนในทุกๆ ปี อีกประการหนึ่ง ตนอยากทราบถึงสาเหตุในการให้ตำรวจมาเป็นกรรมการบริษัทฯ และเสนอแนะว่าหากรัฐบาลมีนโยบายปฏิรูปรัฐวิสาหกิจและให้ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติเป็นกรรมการบริษัทฯ แล้ว ก็ควรต้องให้ผู้บัญชาการกองทัพอากาศ ผู้บัญชาการกองทัพบก ผู้บัญชาการกองทัพอากาศ พลัดอำเภอนายกองค้การบริหารส่วนตำบล (อบต.) และนายกองค้การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.) เข้าเป็นกรรมการบริษัทฯ ด้วย ดังนั้น หากการสรรหากรรมการบริษัทฯ ทำขึ้นโดยไม่สมเหตุผลเช่นนี้ ผู้ถือหุ้นทั้งหลายก็ไม่ควรต้องอยู่ร่วมในการประชุมต่อไป เพราะหากกระทรวงการคลังที่เป็นผู้ถือหุ้นรายใหญ่ลงคะแนนเสียงเห็นชอบแล้วก็ไม่อาจเปลี่ยนแปลงความประสงค์ของบริษัทฯ ได้ ทั้งนี้ ตนขอตำหนิคณะกรรมการบริษัทฯ ว่า เมื่อเวลาการประชุมล่วงเลยมาจนถึงช่วงเย็นแล้ว บริษัทฯ ควรให้บริการน้ำดื่มและอาหารว่างเพื่อแสดงน้ำใจต่อผู้ถือหุ้น แต่บริษัทฯ กลับไม่ดำเนินการดังกล่าว แต่เมื่อเป็นผลประโยชน์ของคณะกรรมการเองกลับไม่เคยรับลด จึง

เรียกร้องให้คณะกรรมการบริษัท ลาออก หรือให้นายกรัฐมนตรีใช้อำนาจตามมาตรา 44 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ปลดคณะกรรมการบริษัท ชุดนี้ออกและตั้งผู้ชำนาญการเข้าดำเนินงานแทน

นายทองอินทร์ แสงงาม ผู้ถือหุ้น ท้วงติงหนังสือเชิญประชุมหน้า 5 บรรทัดที่ 9 – 10 ที่กล่าวถึงการประชุมครั้งที่ 4/2553 ว่า บริษัทฯ อาจระบุปีพุทธศักราชผิดพลาด

นายพีระพล ดาวรสกุลเจริญ กรรมการ มอบหมายให้ เรืออากาศเอก กนก ทองเผือก ในฐานะเลขานุการคณะกรรมการสรรหาและกำหนดค่าตอบแทน เป็นผู้ชี้แจงรายละเอียดให้แก่ผู้ถือหุ้นทราบ

เรืออากาศเอก กนก ทองเผือก รองกรรมการผู้อำนวยการใหญ่สายทรัพยากรบุคคลและกำกับกิจกรรมองค์กร ในฐานะเลขานุการคณะกรรมการสรรหาและกำหนดค่าตอบแทน ชี้แจงว่า บุคคลทั้ง 5 ท่านที่คณะกรรมการสรรหาและกำหนดค่าตอบแทน เสนอต่อที่ประชุมเพื่อพิจารณาแต่งตั้งเป็นกรรมการบริษัท ต่อไป นั้น เป็นผู้มีคุณสมบัติเหมาะสม มีความเชี่ยวชาญ และมีประสบการณ์ในด้านการทำงาน และการเป็นคณะกรรมการบริษัท ทั้งนี้ เป็นไปตามพระราชบัญญัติคุณสมบัติมาตรฐานสำหรับกรรมการและพนักงานรัฐวิสาหกิจ พ.ศ. 2518 และที่แก้ไขเพิ่มเติม เช่น นายรัฐพล ภัคดิภูมิ เป็นผู้มีประสบการณ์ ความรู้ ความชำนาญด้านการเงิน การบริหารจัดการองค์กร การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการแข่งขันทางโลจิสติกส์ นายวีระวงศ์ จิตต์มิตรภาพ เป็นผู้มีประสบการณ์ ความรู้ความชำนาญด้านกฎหมาย นายคณิต แสงสุพรรณ เป็นผู้มีประสบการณ์ ความรู้ความชำนาญด้านเศรษฐกิจ การเงิน การคลัง การปรับโครงสร้างสถาบันการเงินและรัฐวิสาหกิจ นายสมเกียรติ ศิริชาติไชย เป็นผู้มีประสบการณ์ ความรู้ความชำนาญด้านการบริหารความเสี่ยง การบริหารทรัพยากรมนุษย์ ด้านการวางแผนและการนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ พลตำรวจเอก จักรทิพย์ ชัยจินดา ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ เป็นผู้มีประสบการณ์ ความรู้ความชำนาญด้านสืบสวน สอบสวนปราบปรามอาชญากรรม การต่อต้านการก่อการร้าย และงานความมั่นคงอื่นๆ รวมถึงการบริหารจัดการองค์กรภาครัฐ อีกทั้งสำเร็จการศึกษาปริญญาโทมาหาบัณฑิตจากต่างประเทศ ทั้งนี้ ลำดับการเสนอรายชื่อบุคคลทั้ง 5 ท่านนั้น ในการพิจารณาความเหมาะสมต้องนำเสนอให้รัฐมนตรีเจ้าสังกัด กล่าวคือ กระทรวงคมนาคม และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม นำเสนอคณะกรรมการกำหนดนโยบายและกำกับดูแลรัฐวิสาหกิจ เพื่อพิจารณาตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการกำหนดนโยบายและกำกับดูแลรัฐวิสาหกิจ พ.ศ. 2557 ตามลำดับ

นายสุเทพ สืบสันติวงศ์ ผู้ถือหุ้น กล่าวว่า เมื่อผู้ที่ได้รับการเสนอชื่อแต่งตั้งเป็นคณะกรรมการบริษัท ทั้ง 5 ท่าน ผ่านการพิจารณาของคณะกรรมการสรรหาและกำหนดค่าตอบแทนแล้ว ซึ่งตนก็เห็นว่าเป็นบุคคลที่มีคุณสมบัติที่เหมาะสมอย่างมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งการตั้งผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติเป็นกรรมการบริษัท ย่อมเหมาะสมแก่การแก้ไขปัญหาการทุจริตในช่วงเวลานี้ ดังนั้น จึงควรดำเนินการวาระนี้ต่อไปโดยเร็ว

นายธรรมนุญ จุลมณีโชติ ผู้ถือหุ้น กล่าวว่า ตามที่คณะกรรมการได้ผ่านการอบรมของสมาคมส่งเสริมสถาบันกรรมการบริษัทไทย (IOD) แล้ว การแต่งตั้งกรรมการเดิมกลับเข้ามาเป็นกรรมการใหม่นั้น ข้อ 3.2.1 ว่าด้วยการเป็นกรรมการที่ดีในบริษัทจดทะเบียน กำหนดให้คณะกรรมการสรรหาและกำหนดค่าตอบแทน ต้องรายงานผลงานของกรรมการบริษัท ในรอบปีก่อนหน้าให้ที่ประชุมทราบด้วย แต่คณะกรรมการสรรหาและกำหนดค่าตอบแทน ไม่ได้รายงานในส่วนนี้ เนื่องจากหากสามารถชี้แจงแก่ที่ประชุมอย่างเป็นรูปธรรมได้ว่า กรรมการบริษัท ท่านใดปฏิบัติงานได้อย่างดีหรือไม่อย่างไร ย่อมเป็นที่ยอมรับของผู้ถือหุ้นทั้งหลาย จึงขอให้คณะกรรมการดำเนินการตามที่ได้อบรมมาด้วย นอกจากนี้ บริษัทฯ ยังต้องพิจารณาด้วยว่ากรรมการแต่ละท่านเข้าร่วมประชุมมากน้อยเพียงใด เพราะการเข้าร่วมประชุมแสดงถึงความทุ่มเทที่จะแก้ไขปัญหาการขาดทุนของบริษัทฯ หากเข้าประชุมไม่ถึงร้อยละ 80 ก็ไม่ควรจะกลับเข้าเป็นกรรมการของบริษัทฯ ทั้งนี้ ตนมาเข้าร่วมประชุมครั้งนี้เพื่อต้องการทราบถึงทิศทางที่จะนำพาองค์กรนี้ให้เจริญก้าวหน้าไปในอนาคต ในปัจจุบันบริษัทฯ มีอัตราหนี้สินต่อส่วน

ของผู้ถือหุ้น (Debt to Equity Ratio : D/E) ในอัตรา 8 ต่อ 1 ซึ่งต่างจากบริษัททั่วไปซึ่งจะอยู่ที่อัตรา 2 ต่อ 1 เท่านั้น จึงขอสอบถามว่าบริษัทฯ ได้วางแนวทางในการแก้ไขปัญหาอย่างไร ซึ่งเป็นประเด็นสำคัญที่จะฝากประธานในฐานะที่เคยทำงานในกระทรวงการคลัง ทั้งนี้ ตนเห็นว่าควรมีการปฏิรูปการบริหารและแสดงผลให้ผู้ถือหุ้นทราบในรูปแบบของกราฟที่อธิบาย Fix Cost และ Available Cost อย่างชัดเจน รวมทั้งแนวทางในการลดค่าใช้จ่ายของบริษัท เพื่อให้ผู้ถือหุ้นสามารถประเมินผลงานของคณะกรรมการบริษัทฯ ได้ต่อไป โดยหลังจากการประชุมครั้งนี้ ตนจะมีหนังสือถึงตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยและสมาคมส่งเสริมสถาบันกรรมการบริษัทไทย (IOD) เกี่ยวกับธรรมาภิบาลของการประชุมในครั้งนี้

นายพีระพล ถาวรสุภเจริญ กรรมการ มอบหมายให้ เรืออากาศเอก กนก ทองเผือก รองกรรมการผู้อำนวยการใหญ่ สายทรัพยากรบุคคลและกำกับกิจกรรมองค์กร และเลขานุการคณะกรรมการสรรหาและกำหนดค่าตอบแทน ตอบข้อสงสัยของผู้ถือหุ้น

เรืออากาศเอก กนก ทองเผือก รองกรรมการผู้อำนวยการใหญ่สายทรัพยากรบุคคลและกำกับกิจกรรมองค์กร ชี้แจงตามที่ผู้ถือหุ้นท้วงติงหนังสือเชิญประชุมหน้า 5 บรรทัดที่ 9 -10 ว่า ไม่ได้เกิดจากการพิมพ์คลาดเคลื่อนจากความเป็นจริง แต่เป็นการกล่าวอ้างหลักเกณฑ์การดำเนินการสรรหากรรมการบริษัทฯ ที่ได้รับการอนุมัติจากคณะกรรมการบริษัทฯ ในการประชุมครั้งที่ 4/2553 ที่มีขึ้นตั้งแต่ปี พ.ศ. 2553 โดยคณะกรรมการบริษัทฯ ในการประชุมครั้งนั้นได้กำหนดหลักเกณฑ์ไว้ว่าการเสนอชื่อของผู้ที่มีคุณสมบัติเหมาะสมที่จะดำรงตำแหน่งกรรมการบริษัทฯ ต้องมีลักษณะและคุณสมบัติเป็นประการใด ซึ่งเป็นแนวทางเดียวกับที่สมาคมส่งเสริมสถาบันกรรมการบริษัทไทย (IOD) กำหนดตามพระราชบัญญัติคุณสมบัติมาตรฐานสำหรับกรรมการและพนักงานรัฐวิสาหกิจ พ.ศ. 2518

นายพีระพล ถาวรสุภเจริญ กรรมการ ได้เปิดโอกาสให้ที่ประชุมซักถามเพิ่มเติม และไม่มีผู้ถือหุ้นรายใดมีข้อสงสัย จึงเสนอให้ที่ประชุมพิจารณาลงคะแนนเลือกตั้งกรรมการบริษัทฯ

ที่ประชุมฯ มีมติด้วยคะแนนเสียงข้างมากของผู้ถือหุ้นซึ่งมาประชุมและมีสิทธิออกเสียงลงคะแนน อนุมัติให้แต่งตั้งกรรมการบริษัทฯ จำนวน 5 ท่าน แทนกรรมการบริษัทฯ ที่ออกตามวาระ ดังนี้

1. พลตำรวจเอก จักรทิพย์ ชัยจินดา					
เห็นด้วย	1,568,826,147	เสียง	ร้อยละ		98.3288
ไม่เห็นด้วย	756,164	เสียง	ร้อยละ		0.0474
งดออกเสียง	96,968	เสียง	ร้อยละ		0.0061
ไม่ส่งบัตรลงคะแนน	25,810,444	เสียง	ร้อยละ		1.6177
2. นายรัฐพล ภัคตีภูมิ					
เห็นด้วย	1,568,517,729	เสียง	ร้อยละ		98.3070
ไม่เห็นด้วย	76,168	เสียง	ร้อยละ		0.0048
งดออกเสียง	161,968	เสียง	ร้อยละ		0.0102
ไม่ส่งบัตรลงคะแนน	26,733,858	เสียง	ร้อยละ		1.6781

3.	นายคณิต แสงสุพรรณ				
	เห็นด้วย	1,565,967,578	เสียง	ร้อยละ	98.1496
	ไม่เห็นด้วย	3,532,519	เสียง	ร้อยละ	0.2214
	งดออกเสียง	206,568	เสียง	ร้อยละ	0.0129
	ไม่ส่งบัตรลงคะแนน	25,783,058	เสียง	ร้อยละ	1.6160
4.	นายวีระวงศ์ จิตต์มิตรภาพ				
	เห็นด้วย	1,568,808,903	เสียง	ร้อยละ	98.3277
	ไม่เห็นด้วย	696,494	เสียง	ร้อยละ	0.0437
	งดออกเสียง	208,568	เสียง	ร้อยละ	0.0131
	ไม่ส่งบัตรลงคะแนน	25,775,758	เสียง	ร้อยละ	1.6155
5.	นายสมเกียรติ ศิริชาติไชย				
	เห็นด้วย	1,568,800,133	เสียง	ร้อยละ	98.3272
	ไม่เห็นด้วย	690,811	เสียง	ร้อยละ	0.0433
	งดออกเสียง	210,768	เสียง	ร้อยละ	0.0132
	ไม่ส่งบัตรลงคะแนน	25,788,011	เสียง	ร้อยละ	1.6163

ระเบียบวาระที่ 9 เรื่องอื่น ๆ

ประธาน เปิดโอกาสให้ผู้ถือหุ้นชี้แจงหรือสอบถามเพิ่มเติม

นายโยธิน ภมรมนตรี ผู้ถือหุ้น กล่าวแสดงความเห็นประการที่ 1 ว่า สิทธิการบินเป็นสมบัติของชาติ บริษัทฯ ได้สิทธิดังกล่าวมาเนื่องจากเป็นสายการบินแห่งชาติ และเนื่องจากบริษัท ไทยสมายล์แอร์เวย์ จำกัด ก็เป็นส่วนหนึ่งของบริษัทฯ แต่ทำการบินในนามของบริษัท ไทยสมายล์แอร์เวย์ จำกัด ซึ่งไม่ใช่บริษัทการบินไทย ตนจึงอยากขอคำยืนยันจากคณะกรรมการบริษัทฯ ชุดนี้และในอนาคตว่าจะไม่ให้สิทธิการบินเด็ดขาดแก่สายการบินไทยสมายล์ซึ่งอาจเป็นการสร้างบริษัทขึ้นมาให้มีผลกำไรเพื่อขายให้แก่เอกชนในอนาคตซึ่งถือได้ว่าเป็นการขายสมบัติของชาติ และประการที่ 2 ตนเคยดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการใหญ่ฝ่ายปฏิบัติการบินของบริษัทฯ และได้รับการมาตรฐานการบินไว้เป็นเวลา 13 ปี จึงขอสอบถามว่า ณ ปัจจุบันมาตรฐานการฝึกนักบิน และมาตรฐานการแต่งตั้งนักบินเป็นกัปตันของ บริษัทฯ และบริษัท ไทยสมายล์แอร์เวย์ จำกัด เป็นระบบเดียวกันหรือไม่ เนื่องจากไม่ควรจะมี 2 มาตรฐาน เพราะบริษัทฯ และบริษัท ไทยสมายล์แอร์เวย์ จำกัด ควรรักษามาตรฐานคงที่เหมือนกันในทุกกรณี

นายทองอินทร์ แสงงาม ผู้ถือหุ้น กล่าวว่า สถานที่จัดประชุมผู้ถือหุ้นค่อนข้างเดินทางลำบากอย่างมาก เนื่องจากมีการก่อสร้างรถไฟฟ้าทำให้สภาพจราจรติดขัดและใช้เวลาเดินทางยาวนาน จึงขอให้บริษัทฯ จัดหาสถานที่ประชุมที่สะดวกมากขึ้นด้วย อีกประเด็นหนึ่ง จากการที่ตนได้เข้าร่วมประชุมของบริษัท สายการบินนกแอร์ จำกัด (มหาชน) เมื่อวันที่ 7 เมษายน 2559 และได้ทราบว่าสืบเนื่องจากการเปิดเสรีทางการบินในประเทศไทยตั้งแต่ประมาณปี 2548 หรือ 2549 ได้มีผู้นำเครื่องบินเข้ามาครองน่านฟ้าไทยและมีแนวคิดจะยึดครองบริษัทฯ ตนจึงขอให้ประธานตรวจสอบในประเด็นดังกล่าวและป้องกันไม่ให้เกิดการยึดน่านฟ้าไทยและยึดครองบริษัทฯ ด้วย

ประธาน ขอให้กรรมการผู้แทนจากกระทรวงคมนาคมชี้แจงในประเด็นข้างต้นต่อไป

นายสุชาติ มิตรผักแว่น ผู้รับมอบฉันทะ กล่าวว่า ตามที่กรรมการผู้อำนวยความสะดวกได้แจ้งแก่ที่ประชุมว่าบริษัทฯ ได้นำผลิตภัณฑ์อาหารของ Alfredo ไปให้บริการบนเครื่องบินเนื่องจากผู้โดยสารเห็นว่าอาหารของ Alfredo มีรสชาติอร่อยนั้น ตนขอให้กรรมการผู้อำนวยความสะดวกชี้แจงอีกครั้งเกี่ยวกับสาเหตุในการนำอาหารของ Alfredo มาให้บริการแทนอาหารของบริษัท เนื่องจากตนทราบมาว่าผู้ที่ให้ความเห็นเกี่ยวกับรสชาติของอาหารดังกล่าวไม่ใช่ผู้โดยสาร แต่เป็นพนักงานของบริษัท นอกจากนี้ บริษัทฯ ควรจัดทำหนังสือเพื่อให้ผู้โดยสารประเมินรสชาติของอาหารก่อนที่จะนำอาหารดังกล่าวไปให้บริการ จึงเป็นการกระทำที่โปร่งใส ทั้งนี้ ตนเกรงว่าการที่บริษัทฯ ซึ่งมีครัวของตนเองเลือกใช้อาหารของ Alfredo อาจส่งผลกระทบต่อสายการบินลูกค้าที่สั่งซื้ออาหารจากบริษัทฯ มีทัศนคติที่เปลี่ยนไปกับอาหารของบริษัทฯ และไม่สั่งซื้ออาหารของบริษัทฯ ต่อไปอีก

ประธาน ขอให้ นายจรัมพร โชติกเสถียร กรรมการผู้อำนวยความสะดวก ชี้แจงในประเด็นเรื่องอาหารที่ให้บริการบนเครื่องบินอีกครั้ง

นายจรัมพร โชติกเสถียร กรรมการผู้อำนวยความสะดวก ชี้แจงว่า เรื่องของที่นั่งไปให้บริการบนเครื่องบิน มีหน่วยงานที่ดูแลรับผิดชอบเรื่องรายการและรสชาติอาหารของบริษัทฯ โดยตรง ส่วนเรื่องต้นทุนต่างๆ ของอาหารก็เป็นประเด็นที่มีหน่วยงานรับผิดชอบดูแลอย่างถี่ถ้วน ซึ่งบริษัทฯ ได้พิจารณาอย่างดีแล้วเช่นเดียวกัน

นายสุเทพ สืบสันติวงศ์ ผู้ถือหุ้น เสนอให้ประธานปิดประชุม เนื่องจากได้มีการประชุมมาเป็นระยะเวลายาวนานมากแล้ว แม้ตนจะได้รับเนื้อหาสาระอันมีประโยชน์จากการอภิปราย แต่ก็ขอให้ประธานปรับวิธีดำเนินการประชุมให้กระชับมากขึ้น

ประธาน กล่าวขอบคุณสำหรับคำแนะนำ แต่ขอเปิดโอกาสให้ผู้ถือหุ้นได้แสดงความคิดเห็นเพิ่มเติม

นายพรศักดิ์ ชัยวณิชยา ตัวแทนจากอาสาพิทักษ์สิทธิผู้ถือหุ้น สมาคมส่งเสริมผู้ลงทุนไทย ขอให้บริษัทฯ แสดงผลคะแนนในระเบียบวาระที่ 5,6 และ 7 อีกครั้ง

ประธาน ขอให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องแสดงผลคะแนนบนจอแสดงผลตามที่ผู้ถือหุ้นร้องขอ

นายพรศักดิ์ ชัยวณิชยา ตัวแทนจากอาสาพิทักษ์สิทธิผู้ถือหุ้น สมาคมส่งเสริมผู้ลงทุนไทย แถลงต่อที่ประชุมว่า อัตราร้อยละของการลงคะแนนเสียงในแต่ละระเบียบวาระน่าจะมีผลคลาดเคลื่อน

ประธาน กล่าวขอบคุณผู้ถือหุ้น และขอให้คณะดำเนินการประชุมตรวจสอบผลการคำนวณอัตราร้อยละของการลงคะแนนเสียงในแต่ละระเบียบวาระอีกครั้ง

นายพรศักดิ์ ชัยวณิชยา ตัวแทนจากอาสาพิทักษ์สิทธิผู้ถือหุ้น สมาคมส่งเสริมผู้ลงทุนไทย สอบถามเพิ่มเติมว่า ในการดำเนินการประชุมในวาระที่ 2 ตนได้ทักท้วงว่าในการประชุมผู้ถือหุ้นประจำปี 2558 นั้น อาสาพิทักษ์สิทธิผู้ถือหุ้น จากสมาคมส่งเสริมผู้ลงทุนไทยได้สอบถามประเด็นเกี่ยวกับโครงการแนวร่วมปฏิบัติของภาคเอกชนไทยในการต่อต้านการทุจริต (Collective Action Coalition: CAC) แต่ไม่มีการบันทึกคำตอบเกี่ยวกับประเด็นดังกล่าวในรายงานการประชุมจึงขอให้บริษัท ชวยชี้แจงเกี่ยวกับนโยบาย CAC ของบริษัท ว่าเป็นอย่างไร เนื่องจากในการประชุมครั้งนี้ มีผู้ถือหุ้นจำนวนหนึ่ง อภิปรายว่าบริษัท กระทำทุจริต และขอทราบนโยบายว่าบริษัท คาดหวังว่าจะได้รับการรับรองจากสมาคมส่งเสริมสถาบัน กรรมการบริษัทไทย (IOD) เมื่อใด

นายจรัมพร โชติกเสถียร กรรมการผู้อำนวยการใหญ่ ชี้แจงว่า บริษัท มีโครงการ CAC หลายโครงการ ตัวอย่างเช่น โครงการแรก บริษัท ได้เชิญให้เจ้าหน้าที่จากองค์กรต่อต้านคอร์รัปชัน (ประเทศไทย) ซึ่งดำเนินถึงหลักการ Integrity pact เข้าสังเกตการณ์การคัดเลือกโฉน และจะมีโครงการอื่นตามมาอย่างต่อเนื่อง

นายพรศักดิ์ ชัยวณิชยา ตัวแทนจากอาสาพิทักษ์สิทธิผู้ถือหุ้น สมาคมส่งเสริมผู้ลงทุนไทย สอบถามอีกครั้งว่า บริษัท คาดหวังว่าจะได้รับการรับรองจากสมาคมส่งเสริมสถาบัน กรรมการบริษัทไทย (IOD) ประมาณเมื่อใด

นายจรัมพร โชติกเสถียร กรรมการผู้อำนวยการใหญ่ กล่าวว่า บริษัท ไม่ได้รับชี้แจงมาว่าสมาคมส่งเสริมสถาบัน กรรมการบริษัทไทย (IOD) จะไม่รับรองบริษัท

ประธาน ชี้แจงที่ประชุมว่า บริษัท จะดำเนินการเผยแพร่รายงานการประชุมผู้ถือหุ้นของบริษัท ไว้บนเว็บไซต์ของบริษัท และจะแจ้งให้ผู้ถือหุ้นรับทราบการเผยแพร่ดังกล่าวผ่านทางตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยภายใน 14 วันนับจากวันที่มีการประชุม และจะเปิดโอกาสให้ผู้ถือหุ้นสอบถามหรือแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับรายงานการประชุมดังกล่าวได้ภายในระยะเวลา 30 วันนับจากวันที่ทำการเผยแพร่ ดังนั้น จะไม่มีระเบียบวาระรับรองรายงานการประชุมในการประชุมผู้ถือหุ้นครั้งหน้า

นายธรรมนุญ จุลมณีโชติ ผู้ถือหุ้น แสดงความคิดเห็นว่า เนื่องจากสถานที่ประชุมผู้ถือหุ้นของบริษัท ในปีนี้อยู่ไกลจากบริการขนส่งสาธารณะจึงสร้างความลำบากให้แก่ผู้ถือหุ้น และไม่เป็นไปตามกฎหมายเกี่ยวกับบริษัทมหาชนจำกัด จึงขอเสนอให้บริษัท จัดประชุมที่ศูนย์การประชุมแห่งชาติสิริกิติ์ ซึ่งจะเป็นการอำนวยความสะดวกแก่ผู้ถือหุ้นในการเข้าร่วมประชุมมากกว่า

ประธาน ชี้แจงว่า บริษัท จะพิจารณาเกี่ยวกับสถานที่ประชุมผู้ถือหุ้นของบริษัท ต่อไป

นายธรรมนุญ จุลมณีโชติ ผู้ถือหุ้น กล่าวเพิ่มเติมว่า เมื่อครั้งที่นายอำพน กิตติอำพน เป็นประธาน ได้พิจารณาว่าการแก้ปัญหาของบริษัท ควรต้องมีการประชุมคณะกรรมการเป็นขั้นตอนหนึ่งด้วย นายอำพน กิตติอำพน จึงได้เคยมอบหมายให้นายปิยสวัสดิ์ อัมระนันทน์ กรรมการผู้อำนวยการใหญ่ ในขณะนั้นจัดให้มีการประชุมคณะกรรมการดังกล่าวเพื่อรับฟังความคิดเห็นของผู้ถือหุ้นแล้วนำไปปรับปรุงบริษัท ต่อไป แต่หลังจากนั้นก็ไม่มีกรปฏิบัติเช่นนั้นอีก ตนจึงขอให้บริษัท ดำเนินการดังกล่าวเพราะรับฟังความคิดเห็นของผู้ถือหุ้นจะเป็นการลดระยะเวลาที่ใช้ในการประชุมผู้ถือหุ้นที่ยาวนานนี้ และเป็นการแสดงความร่วมมือในการแก้ปัญหาของบริษัท อีกด้วย

ประธาน กล่าวว่า ผลการลงคะแนนตามที่ประกาศในแต่ละระเบียบวาระเป็นข้อมูลที่ต้องแล้ว และบริษัทฯ จะตรวจสอบอัตราร้อยละของผลคะแนนเสี่ยงจากการลงมติอีกครั้งและจัดทำให้ถูกต้องต่อไป และกล่าวขอบคุณผู้ถือหุ้นทุกท่านที่เข้าร่วมประชุมในวันนี้ พร้อมกล่าวในตอนท้ายว่าคณะกรรมการบริษัทฯ และฝ่ายบริหารจะตั้งใจปฏิบัติหน้าที่อย่างเต็มความสามารถ และจะนำข้อเสนอแนะและความเห็นของผู้ถือหุ้นไปพิจารณาเพื่อปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาบริษัทฯ ต่อไป ตามความตั้งใจของผู้ถือหุ้นทุกท่านและขอให้ผู้ถือหุ้นทุกท่านเดินทางกลับโดยสวัสดิภาพ

เลิกประชุมเวลา 21.36 น.

เรือดรี **พิทักษ์ นาคพัฒน์**

(พิทักษ์ นาคพัฒน์)

ผู้อำนวยการฝ่ายงานเลขานุการบริษัทฯ

ผู้จัดบันทึกประชุม

สุวิมล บัวเลิศ

(นางสุวิมล บัวเลิศ)

ผู้อำนวยการใหญ่ สำนักเลขานุการบริษัทฯ

เลขานุการการประชุม

(นายจรัมพร โชติกเสถียร)

กรรมการผู้อำนวยการใหญ่

(นายอารีพงศ์ ภูชอุ่ม)

ประธานกรรมการบริษัทฯ

ประธานการประชุม